

ความตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง : กรณีศึกษา
กลุ่มบ้านบางกะม่า อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

นางอุษา กุลบุตร

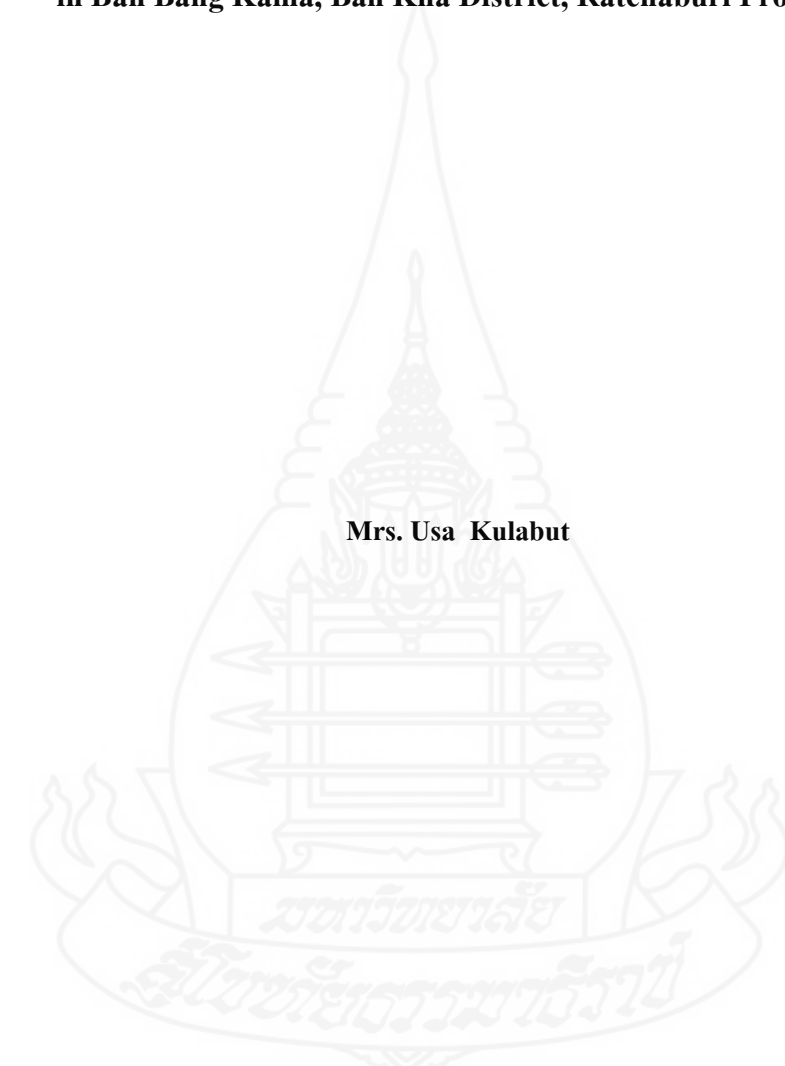

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2558

**Political Activism of the Karen Ethnic Group: A Case Study of the Group
in Ban Bang Kama, Ban Kha District, Ratchaburi Province**

Mrs. Usa Kulabut

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2015

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความคืบหน้าตัวทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง : กรณีศึกษา
กลุ่มบ้านบางกะม่า อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

ชื่อและนามสกุล นางอุษา กุลบุตร

วิชาเอก การเมืองการปกครอง

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิศาล มุกดาร์ศรี

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2559

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิศาล มุกดาร์ศรี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรณธรรม กาญจนสุวรรณ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ นิยมไทย)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษา **ค้นคว้าอิสระ** ความตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง : กรณีศึกษากลุ่ม
บ้านบางกะมา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

ผู้ศึกษา นางอุษา กุลบุตร รหัส 2558002230 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิศาล มุกดาร์ศมิ **ปีการศึกษา** 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง บ้านบางกะมา (2) ปัญหาอุปสรรคของการแสดงออกถึงความตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านบางกะมา

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกอย่างไม่เป็นทางการ การสังเกตและการสนทนากลุ่มกับตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบางกะมา เครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเขตงานตะนาวศรี รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมการอภิปรายในปัญหาการนำป่าแก่งกระจานขึ้นเป็นมรดกโลก ณ ลานวัฒนธรรม บ้านโป่งกระทิงบน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ความตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านบางกะมา เกิดจากการรับรู้และเข้าใจในสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในฐานะพลเมืองไทย ตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ประกอบด้วยสิทธิพลเมือง สิทธิมนุษยชน นำมาสู่การมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การรวมกลุ่มเรียกร้อง การชุมนุมเคลื่อนไหว การเข้าร่วมในเวทีสาธารณะ และการต่อสู้เรียกร้องให้สังคมยอมรับในความแตกต่างและหลากหลายทางชาติพันธุ์ เพื่อแสดงถึงความตื่นตัวทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงบ้านกะมา ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง โดยเฉพาะปัญหาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ในส่วนปัญหาและอุปสรรคเนื่องด้วยสภาพการเมืองที่เป็นแบบปิด คือการเมืองระบอบเผด็จการทหารภายใต้การควบคุม อำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ปัญหาภายในกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงเองและที่สำคัญทัศนคติในแง่ลบที่มีต่อชาวกะเหรี่ยงในสถานะของคนชายขอบ ก็เป็นอุปสรรคไม่เอื้ออำนวยให้ชาวกะเหรี่ยง ได้แสดงออกถึงความตื่นตัวทางการเมืองดังกล่าวมากนัก

คำสำคัญ ความตื่นตัว การเมือง กลุ่มชาติพันธุ์ กะเหรี่ยงบ้านบางกะมา

Independent Study title: Political Activism of the Karen Ethnic Group: A Case Study of the Group in Ban Bang Kama, Ban Kha District, Ratchaburi Province

Author: Mrs. Usa Kulabut; **ID:** 2558002230; **Degree:** Master of Political Science;

Independent Study advisor: Dr. Pisan Mukdaratsami, Assistant Professor; **Academic year:** 2015

Abstract

The objective of this research is twofold: (1) to study political activism of the Karen ethnic group in Ban Bang Kama; and (2) to examine difficulties faced by the group in expressing their political activism.

This study employs qualitative methods of in-depth interviews and focus group discussions with representatives of the Karen ethnicity in Bang Kama from the Karen Network for Culture and the Environment in Tanaosri District. The research methods also include a field observation in a public forum on “Making Kaeng Krajan Forest a World Natural Heritage” held at the local culture square, Ban Bohng Kratingbon, Ban Kha District, Ratchaburi Province. The data are analyzed through descriptive analysis.

The study shows that political activism of the Karen ethnic group of Ban Bang Kama arises from their awareness and good understanding of fundamental rights of Thai citizens as safeguarded in the 2008 Constitution. These fundamental rights are founded upon human rights and civil liberties. Such awareness has led to their increasing participation in diverse forms of political activities such as turning out for voting in general election, joining pressure groups, involving in political movements, launching public forums, and campaigning on social tolerance towards ethnic diversity. They have employed several methods in their political activism and have put great efforts in solving issues of conflict, especially in the management of local natural resources. The main difficulties they faced in expressing their political activism are primarily due to the fact that the Thai current politics and governance are a closed system with autocratic military leadership under the control of the National Council for Peace and Order. Furthermore, internal disagreements within the group exist over several issues. And more importantly, Thai society at large tends to have a negative attitude towards the Karen people and thereby treating them as a marginalized group. This has also become a hindrance to the success of their political activism.

Keywords: Activism, Environmental movement, Hill tribe, Ethnic minority

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาจากจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิศาล มุกดาร์ศรี มี ประชานกรรมการที่ปรึกษาและ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำและติดตามการทำวิจัยครั้งนี้อย่างใกล้ชิด จนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน่วย เลขานุการกิจบัณฑิตศึกษา สาขารัฐศาสตร์ โดยเฉพาะคุณนภารัตน์ กิตติรัตนมงคล และคุณอารีรัตน์ อินช็อค ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท รุ่นปี 55 ทุกท่านที่คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและคอย ให้กำลังใจต่อกันจนจบการศึกษา

ขอขอบคุณผู้ใหญ่ชุศิลป์ ชีช่วง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัด ราชบุรีและชาวกะเหรี่ยงบางกะมา หมู่บ้าน ไปงกระทิงบน กลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเขตงานตะนาวศรี ที่ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นและเป็นกันเอง รวมถึงการให้ ข้อมูลอย่างเต็มใจ ทำให้งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์และเป็นประโยชน์กับส่วนรวมต่อไป

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเพื่อระลึกถึง พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่มีพระคุณทุกท่านที่ได้ส่งเสริมให้เกิดความรู้ให้ความ กระจ่างเป็นแนวทางให้ผู้ศึกษาได้รับการศึกษาจนสำเร็จความปรารถนาทุกประการ

อุษา กุลบุตร

กรกฎาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและสภาพปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
กรอบแนวคิด	7
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	
พุทธศักราช 2550	11
แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญทางการเมือง	23
แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง	30
แนวคิดเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย	32
แนวคิดเกี่ยวกับการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม	43
แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน	46
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของของหมู่บ้านกะเหรี่ยงบางกะม่า	60
ตอนที่ 2 ความตื่นตัวทางการเมือง	64
พิจารณาจากสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550	64
สิทธิมนุษยชน	84
การเรียกร้องทางการเมืองผ่านกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มตัวแทน	85
ความสนใจต่อระบบการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ	86
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	89
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	98
สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	98
ปัญหาอุปสรรคในการแสดงออกถึงความตื่นตัวทางการเมือง	105
อภิปรายผล	107
ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	122
ประวัติผู้ศึกษา	127

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและสภาพปัญหา

กะเหรี่ยงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มแรกที่อพยพเข้าสู่ประเทศไทย ก่อนพวกอีกคือ มูเซอ ลีซอ และม้งเข้า หากจะนับเวลาก็มากกว่าสองร้อยปี เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทยกระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย เช่น เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน แพร่ สุโขทัย ดาก กำแพงเพชร อุทัยธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ (สุริยา รัตนกุล 2531:267-275) และ (สุรพงษ์ กองจันทึก 2530 : 14-16) กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ

1. กะเหรี่ยงสะกอ (Skow Karen) ชนกลุ่มนี้เรียกตนเองว่า “ปกากะญอ” หมายถึง “คน” แต่ก็ยังมีชื่อเรียกอื่นอีก เช่น ยางกะเลอ ยางขาว ยางป่า ฯลฯ คนไทยเรียกว่ากะเหรี่ยงขาวหรือ ยางขาว กะเหรี่ยงสะกอเป็นกลุ่มชาวเขาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ราบในประเทศพม่าที่เมืองมินบู (Minbu)ฝั่งตะวันตกของกลุ่มแม่น้ำอิรวดี ปัจจุบันในประเทศไทยมีกะเหรี่ยงสะกออาศัยอยู่มากกว่ากะเหรี่ยงกลุ่มอื่นถึงจำนวนสามในสี่ของกะเหรี่ยงทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ทางตอนเหนือของประเทศไทยตามแนวเขตแดนไทยพม่า และมีบางส่วนอยู่ในแถบภาคกลางด้วย

2. กะเหรี่ยงโป (Pwo Karan) คนไทยเรียกว่า “ยางโป” พม่าเรียกว่า “ตาลีงกะยีน” (Taliang Kayin) หมายถึงกะเหรี่ยงมอญ (Mon Karan) เนื่องจากกะเหรี่ยงโปมีชุมชนปะปนกับชนชาติมอญและยังรับเอาวัฒนธรรมต่าง ๆ มาจากชนชาติมอญอีกด้วย กะเหรี่ยงโปเรียกตนเองว่า “โพล่ว” (Phlow) หรือ “โพล่ง” กะเหรี่ยงโปอาศัยอยู่ในประเทศไทยมากเป็นอันดับสองรองจากกะเหรี่ยงสะกอ โดยอาศัยอยู่ตามแนวชายแดนไทย – พม่า แถบจังหวัดดาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

3. กะเหรี่ยงบเวหรือคะยา (Bwe หรือ Kayah Karen) คนไทยเรียกว่า “ยางแดง” และกะเหรี่ยงบเวเรียกตนเองว่า “แบร” ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นกลุ่มทางทิศตะวันตกของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ไม่มีบทบาทมากนัก เพราะมีจำนวนน้อยและเพิ่งจะอพยพเข้ามาหลังกะเหรี่ยงกลุ่มอื่น

4. กะเหรี่ยงตองอูหรือปาโอ (Taungthu หรือ Pao Karen) ซึ่งแปลว่า “ชาวภูเขา” อาศัยอยู่บนพื้นที่ที่เป็นภูเขาสูง กะเหรี่ยงตองอูในประเทศไทยมีจำนวนน้อยที่สุด และอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนเท่านั้น

วุฒิ บุญเลิศ (2546 : 16-19) อธิบายว่า ในตำนานหรือประวัติศาสตร์ของกะเหรี่ยงนั้น ไม่มีการกล่าวถึงกษัตริย์ของกะเหรี่ยง ที่เป็นนักรบที่ยิ่งใหญ่เหมือนดังกษัตริย์ของชนชาติอื่น ๆ ดังเช่น พม่า และไทย กะเหรี่ยงจึงไม่ใช่ชนชาติที่ชอบบูรกรานผู้อื่น ด้วยลักษณะการปกครองของกะเหรี่ยงในอดีตอยู่ในระดับชนเผ่า ระบบความเชื่อทางศาสนาดั้งเดิมที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กับธรรมชาติไม่เอื้อให้กะเหรี่ยงมีแนวคิดในเรื่องธรรมราชา หรือราชาธิราช เหมือนดังกษัตริย์ชนชาติอื่น ๆ ที่ชูธงศาสนาในการอ้างความชอบธรรมในการขยายดินแดน กะเหรี่ยงจึงไม่มีอาณาจักรที่กว้างใหญ่ไม่มีความเจริญทางศิลปสถาปัตยกรรม เหมือนชนชาติอื่น ๆ เนื่องจากกะเหรี่ยงอยู่ภายใต้การปกครองของชนชาติอื่นมาตลอด ประวัติศาสตร์ภายในของ

ชาติพันธุ์กะเหรี่ยงจึงถูกถ่ายทอดโดยผ่านกระบวนการบอกเล่าที่ปรากฏใน ตำนานท้องถิ่น ในทาหรือบทเพลงต่างๆ จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ไม่ปรากฏหลักฐานการบันทึกเรื่องราวของกะเหรี่ยงโดยคนกะเหรี่ยงให้เห็นอย่างแพร่หลาย

ชาวกะเหรี่ยงได้มีส่วนร่วมในประวัติศาสตร์ชาวยุโรป มีหน้าที่ลาดตระเวนสืบข่าวและเข้าร่วมเป็นกองกำลังกองทัพในอยุธยา ในต้นรัชสมัยกรุงรัตนโกสินทร์กะเหรี่ยงสวนผึ้งทำหน้าที่เป็นกองกำลังรักษาชายแดนไทยดูแลด่านชายแดนด้านตะวันตกของเมืองราชบุรี ต่อมาเมื่ออังกฤษเข้ายึดครองพม่า กะเหรี่ยงสวนผึ้งได้ทำหน้าที่ชี้แนวเขตแดนไทย – พม่า ระหว่างสยามกับอังกฤษ การปฏิรูปในรัชสมัยพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทำให้กะเหรี่ยงสวนผึ้งถูกดึงเข้ามาใกล้ชิดกับอำนาจรัฐมากขึ้น

สำหรับชาวกะเหรี่ยงที่เข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่จะเป็นกะเหรี่ยงโพลั่วและจอร์ ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรดั้งเดิมที่อยู่มานานกว่า 200 ปี ตั้งถิ่นฐานตลอดลุ่มน้ำภาษี บริเวณที่ราบเชิงเขาตะนาวศรีติดชายแดนไทย พม่า ครอบคลุมพื้นที่อำเภอสวนผึ้ง อำเภอปากท่อ และกิ่งอำเภอบ้านคา (ปัจจุบันเป็นอำเภอบ้านคา) ก่อนปี พ.ศ.2511 ตำบลสวนผึ้งเป็นเขตการปกครองหนึ่งของอำเภोजอมบึง มีพื้นที่ถึง 663,125 ไร่ เนื้อที่ 2,145 ตารางกิโลเมตร กินพื้นที่ถึงร้อยละ 60 ของอำเภोजอมบึง ประชากรดั้งเดิมเป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลสวนผึ้งมีหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลกันถึง 12 หมู่บ้าน มี 7 หมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านหลักของคนกะเหรี่ยง คือ บ้านบ่อ บ้านสวนผึ้ง บ้านทุ่งแฝก บ้านท่ามะขาม บ้านบึง บ้านคา บ้านโป่งกระทิง

กะเหรี่ยงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีเอกลักษณ์ในแบบแผนจารีตประเพณี วิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มของคนไว้ กะเหรี่ยงจะนับถือศาสนาพุทธและมีความเชื่อ

เกี่ยวกับสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติ เพราะเชื่อว่าอำนาจของสิ่งเหนือธรรมชาติจะบันดาลให้เกิดความทุกข์หรือความสุขความร่มเย็นหรือความเดือนร้อน ความสมบูรณ์แข็งแรงหรือการเจ็บไข้ได้ป่วย โดยเฉพาะประเพณีเรียกขวัญเดือนเก้า โดยมีความเชื่อว่าขวัญมีอยู่คู่กับตัวคนตั้งแต่แรกเกิด เมื่อเด็กเกิดหลังจากหมอดำเฒ่าทำคลอดและตัดสายสะดือจะมีพิธีผูกข้อมือเรียกขวัญ และเชื่อว่าการจะมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ขึ้นอยู่กับสภาพของขวัญ คนที่ตกใจง่ายเรียกว่าคนขวัญอ่อน ผู้ที่ขวัญหนีจะนอนสะดุ้งในตอนกลางคืนซึ่งเกิดจากการกระทำผิดต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ผิดต่อเจ้าที่เจ้าทาง ภูตผี ต้องทำพิธีเรียกขวัญด้วยเครื่องเช่น นอกจากนี้ยังมีประเพณีสวดมนต์กลางบ้านเพื่อขับไล่สิ่งชั่วร้ายออกไปจากหมู่บ้าน ประเพณีแห่ฉัตร เพื่อขอมาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเองได้ละเมิดศีลและข้อห้ามต่าง ๆ ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา เป็นการชำระจิตใจให้ผ่องใสเพื่อจะมีความบริสุทธิ์สมควรแก่การที่จะได้รับเสด็จพระพุทธเจ้า

บ้านของชาวกะเหรี่ยงดั้งเดิมเป็นบ้านที่สร้างขึ้นด้วยไม้ไผ่เป็นเรือนสูง หลังคามุงหญ้าคาฝาบ้านเป็นไม้ไผ่สับฝักตีเป็นแผ่น มีชานบ้านสำหรับตากข้าวเปลือก เรียกว่า “บึงลั้งคู” แปลว่า “พื้นที่ตากข้าว” (วุฒิ บุญเลิศ 2546:75) มีห้องนอนสำหรับลูกสาวหนึ่งห้อง มีพื้นที่โล่งบนบ้านสำหรับแขกได้นอนพัก ในปัจจุบันบ้านกะเหรี่ยงในอำเภอบ้านคาส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนไป คนกะเหรี่ยงไม่ได้ทำไร่ข้าว ไม่มีข้าวเปลือกที่จะตาก “บึงลั้งคู” ก็หายไป ไม้สำหรับสร้างบ้านก็หายาก ลักษณะบ้านในปัจจุบันจึงเหมือนบ้านคนไทยพื้นราบตามชนบทคือก่อด้วยอิฐและซีเมนต์

สำหรับชีวิตความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยงค่อนข้างมีความหลากหลาย การประกอบอาชีพและอาหารการกินก็มีความแตกต่างกันระหว่างกะเหรี่ยงที่อยู่ในเขตเมืองและในเขตชนบท โดยกลุ่มที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองที่มีการศึกษา ก็จะทำงานตามความรู้ความสามารถที่มี เช่น ครู หมอ ทหาร เป็นต้น ในขณะที่กลุ่มที่อยู่ในเขตชนบท ก็จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมของป่าและรับจ้างทั่วไป ผู้หญิงชาวกะเหรี่ยงก็จะทำงานอยู่กับบ้าน เช่น ปั่นฝ้ายทอผ้า จักสาน ปลูกผัก ส่วนผู้ชายก็ทำงานนอกบ้าน เช่น หาของป่า ล่าสัตว์ ตัดไม้เพื่อซ่อมแซมบ้านและใช้ในครัวเรือน (วุฒินันท์ แทนนิล 2551:13)

ส่วนการแต่งกาย โดยทั่วไปกะเหรี่ยงมักนิยมปลูกฝ้ายและทอผ้าไว้ใช้เอง การทอผ้าจะถ่ายทอดสู่ลูกหลาน ซึ่งขั้นตอนการทอผ้าก็ไม่ได้อาศัยเครื่องมือที่มากนัก โดยจะเป็นการนำฝ้ายมาตั้งเส้นแกน แล้วใช้เท้าในการขีดเส้นด้ายที่ขึงไว้มาพันแอมและสอดด้ายที่พันอยู่บนกระสวยสอดสลับไปมา เมื่อได้มาเป็นผืนแล้วก็จะนำมาเย็บต่อกันอย่างง่าย ๆ โดยมีการปักประดับสิ่งอื่นลงไป เช่น เม็ดเดือย ลูกบิด หรือลูกไม้ นำมาติดตกแต่งบนเสื้อผ้า เอกลักษณะอีกอย่างคือ การปล่อยด้ายเป็นชายพู่ที่ชายเสื้อเพื่อความสวยงามของเสื้อผ้าผู้หญิงและผู้ชาย สิ่งนี้บ่งบอกว่าเป็นของผู้หญิงหรือผู้ชายคือสีของเสื้อ ผู้ชายจะนิยมสีแดง หรือสีที่หลากหลายนในเสื้อตัวเดียวกันและนุ่งโจงกระเบนที่เป็น

ลายเส้น ขณะที่ผู้หญิงที่ยังเป็นเด็กสาวบริสุทธิ์จะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าชุดยาวสีขาวคลุมขา หรือเสื้อสีขาวและนุ่งผ้าซิ่น ส่วนผู้หญิงที่แต่งงานแล้วจะใช้สีที่หลากหลายได้ นอกจากเสื้อผ้าแล้วยังมี กระเป๋าย่าม และผ้าโพกศีรษะ ซึ่งเป็นสิ่งที่กะเหรี่ยงนิยมในการแต่งกายในการดำเนินชีวิตประจำวัน

การศึกษา กะเหรี่ยงทุกเผ่าไม่มีภาษาเขียนเป็นของตนเอง มีการเรียนรู้มาจากพ่อแม่และคนอื่น ๆ ในหมู่บ้าน โดยความสัมพันธ์อันอบอุ่นใกล้ชิดกับพ่อแม่และญาติอาวุโสจะอบรมเด็ก ๆ ให้เรียนรู้ระบบสังคมจารีตประเพณี ตลอดจนความเชื่อต่าง ๆ สาเหตุที่ชาวกะเหรี่ยงไม่ส่งลูกหลานเข้าโรงเรียนเพราะชาวกะเหรี่ยงมีความเชื่อว่าการให้เด็กไปโรงเรียนนั้นไม่ได้รับอะไรเป็นการตอบแทน แต่การให้เด็กออกไปช่วยทำมาหากินด้วยจะได้เงินมาช่วยเหลือครอบครัว แต่ปัจจุบันชาวกะเหรี่ยงนิยมส่งลูกหลานที่มีอายุถึงเกณฑ์เข้าโรงเรียนมากขึ้น ทำให้ชาวกะเหรี่ยงรุ่นหลังได้รับการศึกษาภาคบังคับ และบางส่วนได้รับการศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา

ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวความสัมพันธ์ในกลุ่มพี่น้องครอบครัวและเครือญาติเป็นเสมือนเครือข่ายที่โยงใยสังคม กะเหรี่ยงไว้ โดยกลุ่มญาติพี่น้องในสังคมกะเหรี่ยงจะใหญ่มาก เนื่องจากสังคมกะเหรี่ยงนิยมมีลูกมาก เพื่อช่วยงานในครอบครัว อีกทั้งนิยมแต่งงานอายุน้อย ซึ่งการแต่งงานจะเป็นการสร้างญาติพี่น้องให้ขยายออกไปมากขึ้น และมีการไปมาหาสู่กันตลอดเวลา เรื่องการหย่าร้างในสังคมกะเหรี่ยงมีน้อยมาก

ด้วยสภาพความเป็นอยู่วิถีชีวิตที่แตกต่างจากคนไทยทั่วไป ทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ประกอบกับกระบวนการสร้างรัฐชาติไทย และการสร้างความเป็นคนไทยได้ดำเนินไปภายใต้แนวคิดการจำแนกแยกพวก และลัทธิชาตินิยมที่ส่งผลให้เกิดคนไทยเป็นชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ และกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ที่มีใช้คนไทยได้กลายเป็นคนชายขอบของสังคมไทย ปฏิบัติการเชิงอำนาจของวาทกรรมการจำแนกแยกพวกในมิติต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อสังคมไทยโดยเฉพาะการเป็นเครื่องมือของรัฐเพื่อสร้างความชอบธรรมในการใช้กำลังจัดการกับปัญหาบางอย่าง โดยเฉพาะปัญหาที่ถูกระบุว่าเกิดขึ้นจากกลุ่มชาติพันธุ์ และที่สำคัญคือการก่อตัวของรัฐชาติยังทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ที่ยังไม่ถูกกลืนไปกับคนกลุ่มใหญ่ของสังคมหรือกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรม มีวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ในสังคม ได้กลายเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่แปลกแยก ถูกผลักดันให้กลายเป็นคนอื่น เป็นคนชายขอบของสังคมและได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ของสังคมไทย (อ้างถึงใน วุฒินันท์ แทนนิล : 2551)

ความเป็นคนชายขอบของกลุ่มชาติพันธุ์นั้นถูกตอกย้ำอย่างต่อเนื่องตลอดมา เป็นเวลานานภายใต้การเมืองของความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์ ดังจะเห็นได้จากการสร้างภาพของภาครัฐให้กลุ่มชาติพันธุ์เป็นต้นตอต่าง ๆ ทั้งในแง่ของความมั่นคง ผู้อพยพ ผู้ทำไร่เลื่อนลอย ผู้บุกรุกป่าผู้ตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งภาพลักษณ์ดังกล่าวกลายเป็นภาพรวมของกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่แบบเหมารวม

โดยไม่มี การตั้งคำถามหรือพยายามอธิบายถึงเงื่อนไขที่ซับซ้อน การมองปัญหาอย่างแยกแยะจาก ภาครัฐที่มีอคติทางชาติพันธุ์ที่สะสมมาช้านาน ทำให้การมองภาพกลุ่มชาติพันธุ์อย่างตายตัวใน ฐานะเป็นคนอื่นและเป็นภัยที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคมไทย ผลที่ตามมาก็คือ ภาพความด้อยพัฒนาของ กลุ่มชาติพันธุ์ที่ปรากฏเป็นจริงในสังคม ทั้งโดยความรู้สึกของกลุ่มชาติพันธุ์เองและสังคมส่วนรวม ได้พยายามปรับรับสิ่งที่เรียกว่า “การพัฒนาของรัฐ” เข้ามาแทนที่ระบบสังคมดั้งเดิมของตน เพื่อจะ ได้รับการยอมรับในฐานะพลเมืองของประเทศ และมีพื้นที่ให้แก่ตัวตนทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ ในทางกลับกันก่อให้เกิดความสับสน ความขัดแย้งและปัญหาต่าง ๆ ขึ้นในสังคมของพวกเขา ขาด ความมั่นคงทางสังคม สูญเสียความมั่นใจ ความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีและคุณค่าที่เคยมีมาแต่เดิม ใน ขณะเดียวกันภาพของความเป็นคนอื่นของกลุ่มชาติพันธุ์ และอคติทางชาติพันธุ์ที่ถูกตอกย้ำมาตลอด ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ถูกกีดกันด้วยวิธีการต่าง ๆ จากภาครัฐทั้งในแง่สิทธิของความเป็นพลเมือง สิทธิ ในการตั้งถิ่นฐาน และสิทธิในการจัดการทรัพยากร (วัลย์ลิกา สรรเสริญชูโชติ 2545:1-3)

ชาวกะเหรี่ยงบ้านบางกะม่า ก็คือกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว นโยบายการจัดการพื้นที่ป่าของรัฐบวกกับกระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้เกิดป่า ประเภทต่าง ๆ มากมาย เช่น ป่าอนุรักษ์ ป่าต้นน้ำ เขตสงวนและรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ ทับซ้อนบนพื้นที่ทำกินของชาวกะเหรี่ยง จึงเป็นปัญหาความขัดแย้งในการแย่งชิง ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะปัจจุบันพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุมกว่า สามล้านไร่ รวมพื้นที่ป่ากุยบุรี ป่าศรีประจันและป่าตะนาวศรี ได้ถูกเสนอให้เป็นพื้นที่มรดกโลก ทางธรรมชาติ และมีชาวกะเหรี่ยงบางส่วนอาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว รวมถึงชาวกะเหรี่ยงบ้านบาง กะม่า นำมาสู่ความกังวลใจต่อการดำเนินการของรัฐต่อชาวกะเหรี่ยงภายหลังที่ป่าแก่งกระจานถูก ประกาศเป็นมรดกโลกแล้ว ประกอบกับปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ ของรัฐได้พยายามขับไล่ชาวกะเหรี่ยงให้ออกจากพื้นที่อุทยาน โดยการรื้อทำลายและเผาบ้านเรือน ชาวกะเหรี่ยง รวมถึงการจับกุมจนทำให้แกนนำชาวกะเหรี่ยงหายตัวไปอย่างไร้ร่องรอย ยิ่งทำให้ ชาวกะเหรี่ยง เกิดความไม่มั่นใจในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงความไม่มั่นใจว่ารัฐ จะสามารถจัดการกับปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและเสมอภาคได้ หรือไม่

การสร้างภาพลักษณ์ให้ชาวกะเหรี่ยงว่าเป็นผู้อพยพ ทำให้เลื่อนลอย ตัดไม้ทำลายป่า เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ทำให้คนส่วนใหญ่เกิดอคติทางชาติพันธุ์ ไม่เข้าใจ ไม่ยอมรับและ กลายเป็นความขัดแย้งในที่สุด ซึ่งชาวกะเหรี่ยง ๆ ก็ได้พยายามปรับตัว ต่อสู้ โดยการสร้างกลยุทธ์ เพื่อนำเสนอภาพชาวกะเหรี่ยงคือผู้บุกเบิกและผู้อนุรักษ์ เป็นผู้ปกป้องป่า มีวัฒนธรรมที่เป็น

เอกลักษณ์ มีความรู้และภูมิปัญญาผูกพันแนบแน่นอยู่กับปามายาวนานผ่านเวทีงานประเพณี วัฒนธรรมและพิธีกรรมของชาวกะเหรี่ยง

กระแสดำเนินตัวของชาวกะเหรี่ยง ฯ ในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างศักยภาพความสามารถของกลุ่มชาติพันธุ์ ในการกำหนดชะตาชีวิตตนเองเพื่อปกป้องรักษาพื้นที่ทำกิน แหล่งทรัพยากร รวมถึงเอกลักษณ์ความเป็นตัวตนไว้ เพื่อความอยู่รอดในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นความชอบธรรมที่ชาวกะเหรี่ยงซึ่งมีฐานะเป็นพลเมืองไทยคนหนึ่งสามารถที่จะกระทำได้ ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เพื่อยกระดับฐานะทางสังคม และพัฒนาตนเองให้มีความเท่าเทียมกับคนไทยอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี

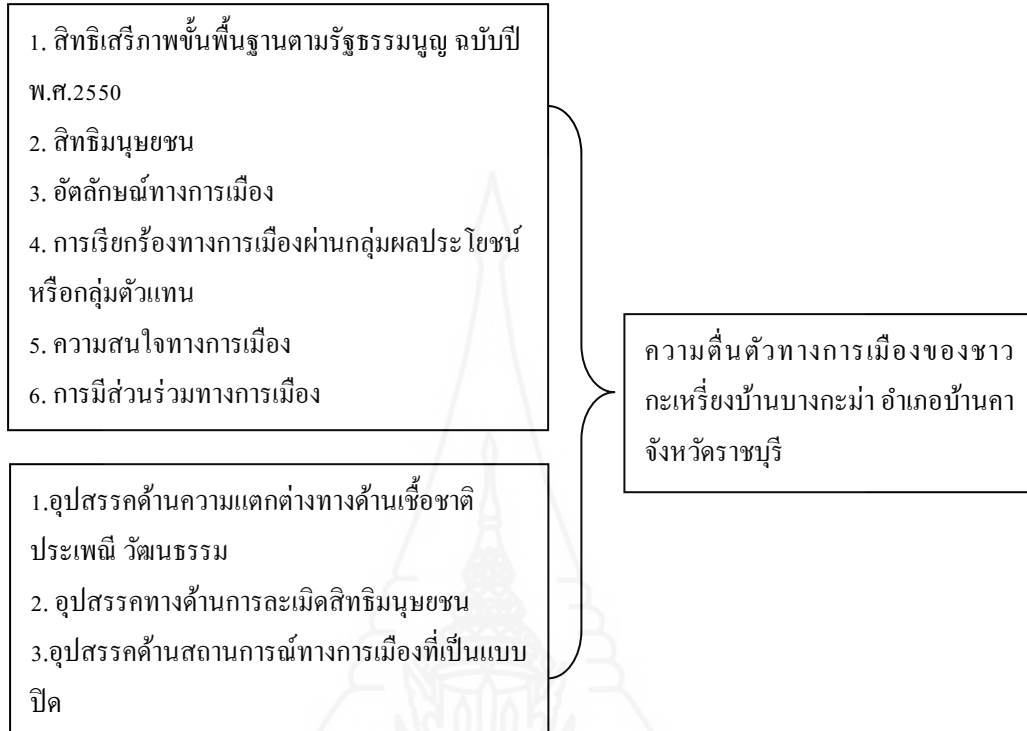
ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาถึงความตื่นตัวทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยง โดยพิจารณาจากสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 สิทธิมนุษยชน อัตลักษณ์ทางการเมือง การเรียกร้องทางการเมืองผ่านกลุ่มผลประโยชน์หรือตัวแทน ตลอดจนความสนใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมถึงอุปสรรคในการแสดงออกถึงความตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งผลจากการศึกษาที่ได้รับจะเป็นแนวทางในการศึกษาด้านการเมืองการปกครองของชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่อื่น ๆ ในด้านความตื่นตัวทางการเมือง รวมถึงสามารถนำมาพัฒนา นโยบายของรัฐให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต ของชาวกะเหรี่ยงมากขึ้น และเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจด้านความตื่นตัวทางการเมืองให้กับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นและบุคคลทั่วไป เพื่อนำมาสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตยให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาถึงความตื่นตัวทางการเมืองพิจารณาจากสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานใน ฐานะพลเมืองไทย สิทธิมนุษยชน อัตลักษณ์ทางการเมือง การเรียกร้องทางการเมืองผ่านกลุ่ม ผลประโยชน์หรือตัวแทน ตลอดจนความสนใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.2 เพื่อศึกษาถึงอุปสรรคของความตื่นตัวทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงบ้านบางกะม่า

3. กรอบแนวคิด

4. ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษา ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ โดยมีประเด็น ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านประชากร ประกอบด้วย

4.1.1 ประชากร คือ ชาวกะเหรี่ยงในกลุ่มบ้านบางกะมา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี กลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภาคตะวันตก เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ

- 1) ชาวกะเหรี่ยงในกลุ่มบ้านบางกะมา ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน บุคคลสำคัญของชุมชน และชาวบ้านทั่วไปทั้งผู้ชายและผู้หญิง
- 2) กลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภาคตะวันตก
- 3) เจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มแม่น้ำภาชี

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาที่จะทำการศึกษาไว้ดังนี้

4.2.1 ศึกษาสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ สิทธิมนุษยชน อัตลักษณ์

ทางการเมือง การเรียกร่องทางการเมืองโดยกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มตัวแทน ความสนใจทางการเมืองและรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบไปด้วย

1. สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในฐานะพลเมืองไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 หมายถึง สิทธิเสรีภาพที่รัฐจะต้องให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเท่าเทียม เสมอภาคและยุติธรรม ได้แก่

1) สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล

- สิทธิและเสรีภาพในการปฏิบัติการวัฒนธรรม พิธีกรรมและใช้ภาษาได้อย่างปกติ ไม่ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงมีสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกายที่จะไม่ต้องถูกทรมาน ถูกลงโทษหรือได้รับการปฏิบัติที่โหดร้าย ไม่ถูกจับกุมหรือคุมขังโดยพลการ และได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรม

- สิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงบริการของรัฐ คือ ชาวกะเหรี่ยงต้องได้รับบริการต่าง ๆ จากรัฐที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม

2) สิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม

- สิทธิที่จะได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม และสิทธิในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ในทรัพยากรของชุมชนหรือท้องถิ่น และสามารถจัดการอนุรักษ์ฟื้นฟู จารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

2. สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคนในสังคมโดยรัฐ

3. อัตลักษณ์ทางการเมือง หมายถึง ศึกษาถึงการใช้ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนเป็นเวทีการต่อสู้เพื่อช่วงชิงการสถาปนาอัตลักษณ์ใหม่ของชาวกะเหรี่ยง โดยศึกษาจากประเพณีเรียกขวัญกินข้าวห่อ ประเพณีไหว้ต้นไม้ ประเพณีก่อทรายเวียนเจดีย์ ประเพณีแห่ฉัตรงานประจำปีวัดแจ้งเจริญ

4. การเรียกร่องทางการเมืองผ่านกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มตัวแทน โดยศึกษาจากกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ฯ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวแทนของชาวกะเหรี่ยง ที่เป็นแกนนำในการเรียกร่องต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือนร้อนให้กับชาวกะเหรี่ยง

5. ความสนใจทางการเมืองศึกษาจากการการพูดคุยเกี่ยวกับการเมือง การดูแลข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยง ฯ จัดขึ้น

6. การมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่

- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ความเป็นพลเมืองไทย
- ความสนใจทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงบางกะมา คือ ความรู้สึกของชาวกะเหรี่ยงบางกะมาต่อระบบการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การมีตำแหน่งทางการเมืองและมีบทบาททางการเมือง เช่น การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การเข้าร่วมในพรรคการเมือง การติดตามข่าวสารของทางราชการ การเข้าร่วมประชุมในหมู่บ้านและการเสนอความคิดเห็นในที่ประชุม

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ความตื่นตัว หมายถึง เป็นสภาวะที่บุคคลพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม ความกระตือรือร้น อยากเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ

5.2 คนชายขอบ หมายถึง กลุ่มคนที่มีชีวิตอยู่กึ่งกลางหรือห่างไกลจากศูนย์กลางทั้งในทางภูมิศาสตร์และสังคม วัฒนธรรม ซึ่งขาดอำนาจการต่อรอง ขาดการศึกษา ขาดเครื่องมือที่เข้าถึงอำนาจ และถูกกีดกันออกจากระบบการต่อรองอำนาจและการจัดสรรทรัพยากร อำนาจและความมั่งคั่งในสังคม ลักษณะของกลุ่มประชากรชายขอบมีความแตกต่างจากประส่วนใหญ่ของสังคมในแง่ของชาติพันธุ์ ศิวนพรรณ ศาสนา อุดมการณ์ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและชนชั้นทางสังคม เช่น ชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพ ประชากรที่อาศัยอยู่ในสลัม ชาวานา โสเภณี แรงงานไร้ทักษะฝีมือ แรงงานข้ามชาติ ฯลฯ

5.3 ชาวกะเหรี่ยง หมายถึง กลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านบางกะมา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

5.4 อัตลักษณ์ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของตัวบุคคล สังคม ชุมชน หรือประเทศนั้นๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา

5.5 ชาติพันธุ์ คือ กลุ่มคนที่มีจุดกำเนิดของบรรพบุรุษร่วมกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นแบบแผนเดียวกัน รวมถึงมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เชื้อชาติและสัญชาติสอดคล้องกัน สำหรับผู้คนที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน มักมีความรู้สึกผูกพันทางสายเลือดและทางวัฒนธรรมพร้อมๆกันไป โดยเป็นความรู้สึกผูกพันที่ช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลและของชาติพันธุ์ และในขณะเดียวกัน ก็สามารถเร้าอารมณ์ความรู้สึกให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์นั้นนับถือศาสนาเดียวกัน หรือได้รับอิทธิพลจาก กระบวนการกล่อมเกลாதาสังคมแบบเดียวกัน (อมรา พงศาพิชญ์, 2537, น.157)

5.6 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงบ้านบางกะม่า หมายถึง การไป ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น การติดตามข่าวสารบ้านเมือง การ พุคคุยเกี่ยวกับการเมือง การเข้าร่วมกลุ่มเพื่อเรียกร้องทางการเมือง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อมูลในเรื่องความตื่นตัวทางการเมืองของ ชาวกะเหรี่ยงบางกะม่า ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น รวมถึง บทบาทและความรู้ความเข้าใจในสิทธิเสรีภาพของชาวกะเหรี่ยงในฐานะพลเมืองไทย จนนำไปสู่ การรวมกลุ่ม ชุมนุม เรียกร้องเพื่อให้ได้สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งปรากฏการณ์เหล่านี้ถือเป็นเรื่อง สำคัญในการพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มคนชาย ขอบอื่น ๆ ในการนำมาพัฒนาศักยภาพของตัวเองให้สามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างเท่าเทียมกับ คนกลุ่มใหญ่ของสังคม อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินนโยบายของรัฐในด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนชายขอบต่อไป

บทที่ 2

แนวคิดที่ใช้ในการศึกษาและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงแนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะนำเสนอแบ่งออกเป็น ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550
2. แนวคิดเกี่ยวกับสำนักทางการเมือง
3. แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง
4. แนวคิดเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย
5. แนวคิดเกี่ยวกับการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม
6. แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

คูร์ตัน ประจันปัจฉิม (2554) อธิบายว่าพัฒนาการของแนวความคิดเรื่องสิทธิเสรีภาพ มาจากพัฒนาการแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในยุคกลางของยุโรป ซึ่งในช่วงนั้นมีการต่อสู้เรียกร้องระหว่างชนชั้นกลางกับขุนนางและกษัตริย์ โดยมีการบังคับให้พวกขุนนางและกษัตริย์ยอมให้หลักประกันสิทธิ เสรีภาพบางประการแก่ตน ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวมักกระทำในรูปแบบของเอกสารต่าง ๆ ข้อเรียกร้องที่ได้รับการกล่าวถึงกันมากในการต่อสู้ของชนชั้นกลางคือ Magna Carta ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการที่พวกขุนนางไม่พอใจพระเจ้าจอห์น ที่มักเก็บภาษีตามอำเภอใจ จึงเกิดการต่อสู้กันขึ้น พระเจ้าจอห์นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้จึงได้ยอมลงนามใน Magna Carta โดยมีเนื้อหาว่าพระมหากษัตริย์จะเก็บภาษีบางอย่างโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากพวกขุนนางไม่ได้ หลังจากนั้นก็มีเอกสารหลายฉบับที่เกิดจากการที่พระมหากษัตริย์ต้องยอมจำกัดพระราชอำนาจ

ต่อมาในศตวรรษที่ 16 แนวคิดทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ ได้รับการยอมรับอย่างมาก โดยแนวคิดนี้ได้แสดงออกถึงการต่อต้านกษัตริย์ไม่ให้ใช้พระราชอำนาจผิดทำนองคลองธรรมโดย

อ้างว่า บุคคลทุกคนเกิดมาเชื่อมเสมอกันและมีสิทธิบางประการ เช่น สิทธิในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน คิดตัวเอง และสิทธินี้ไม่อาจจำหน่ายโอนได้

ความมุ่งหมายที่แท้จริงของนักคิดที่ได้เสนอความคิดเรื่องสิทธิตามธรรมชาติก็เพื่อจำกัดอำนาจของ “รัฐ” หรือ “ผู้มีอำนาจทางปกครอง” ไม่อาจล่วงละเมิดสิทธิที่คิดตัวเองบางประการได้ จึงเท่ากับประชาชนมีสิทธิในการจำกัดอำนาจรัฐนั่นเอง ในการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประเทศในสังคมแบบตะวันตก เป็นการต่อสู้เรียกร้องเนื่องจากความขัดแย้งระหว่างบุคคล 2 ระดับ คือ กลุ่มผู้ปกครองกับกลุ่มผู้ใต้ปกครอง แต่แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประเทศไทยนั้นมาพร้อมกับแนวคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง การปกครองแบบประชาธิปไตย ที่เป็นของตะวันตกที่แผ่ขยายเข้ามานับแต่มีการค้าขายกับต่างประเทศ การพัฒนาประเทศให้มีความทันสมัยในทุกด้านตามอย่างตะวันตกทำให้แนวคิดดังกล่าวแทรกซึมเข้าสู่แนวคิดและวัฒนธรรมไทย

รูปแบบแนวคิดเรื่องสิทธิเสรีภาพ ได้ปรากฏขึ้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 และมีการบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเอาไว้ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับ แต่อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่มีการขยายสิทธิเสรีภาพของประชาชนออกไปอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามแม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 จะบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพไว้มาก แต่มักจะบัญญัติว่ารายละเอียดให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งในทางปฏิบัติไม่ได้มีการตามกฎหมายขึ้นตามรัฐธรรมนูญ จึงทำให้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่รับรองสิทธิเสรีภาพไว้ก็ยังไม่สามารถบังคับได้ ดังนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้บัญญัติให้สิทธิเสรีภาพที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญผูกพันโดยตรงต่อองค์กรใช้อำนาจรัฐ แม้จะไม่มีกรออกกฎหมายลูกเพื่อรองรับการใช้สิทธิดังกล่าว แต่ก็ถือว่าสิทธิดังกล่าวมีผลบังคับใช้แล้ว

ทั้งนี้ผู้ให้ความหมายของสิทธิไว้ดังนี้

หยุด แสงอุทัย (2535 : 224) อธิบายว่า สิทธิเป็นการก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นในอันที่จะต้องปฏิบัติกรให้เป็นไปตามประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้รวมถึงมีหน้าที่ที่จะไม่รบกวนต่อสิทธิหรือหน้าที่ที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้เป็นไปตามสิทธิทั้งนี้แล้วแต่ประเภทของสิทธินั้น ๆ ด้วย”

วรพจน์ วิศวพิชญ์ (2538:21) อธิบายว่า สิทธิ คืออำนาจที่กฎหมายรับรองและให้ความคุ้มครองแก่บุคคลในอันที่จะเรียกร้องให้บุคคลกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง สิทธิจึงก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นด้วย

ปรีดี เกษมทรัพย์ (2526) อธิบายว่า สิทธิ คือความชอบธรรมที่บุคคลอาจใช้ยันกับบุคคลเพื่อคุ้มครองหรือรักษาผลประโยชน์อันเป็นส่วนที่พึงได้ของบุคคลอื่น

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า “สิทธิ” คือ ประโยชน์หรืออำนาจของบุคคลที่กฎหมายให้การรับรองคุ้มครองมิให้มีการละเมิด รวมทั้งบังคับให้เป็นไปตามสิทธิในกรณีที่มีการละเมิดด้วย

สำหรับคำว่าเสรีภาพนั้น ดร.วิญญู เครื่องงาม (อ้างถึงในสุรียรัตน์ ประจวบปัจจุบัน: 2554) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึงความมีอิสระที่จะกระทำหรืองดเว้นกระทำการ

ดร.วราพจน์ วิสสุตพิชญ์ (2538) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง สภาพการณ์ที่บุคคลมีอิสระในการที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ของตน

อรทัย แสนบุตร (2556) อธิบายว่า เสรีภาพ คือ อำนาจตัดสินใจด้วยตนเองของมนุษย์ที่จะเลือกดำเนินพฤติกรรมของตนเอง โดยไม่มีบุคคลอื่นใดอ้างหรือใช้อำนาจแทรกแซงเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้น และเป็นการตัดสินใจด้วยตนเองที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย แต่การที่มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแล้วแต่ละคนจะตัดสินใจกระทำการหรือไม่กระทำสิ่งใดนอกเหนือ นอกจากต้องปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว ย่อมต้องคำนึงถึงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม

จึงกล่าวได้ว่า เสรีภาพ คืออำนาจของบุคคลในการกำหนดตนเอง ในการจะกระทำสิ่งใดหรือไม่กระทำสิ่งใดก็ได้ ตามปรารถนาของตน โดยปราศจากข้อบังคับหรือข้อจำกัด จะจำกัดได้ก็แต่โดยกฎหมายเท่านั้น

(ฉันทนา ไกรสถิต : 2513) อธิบายว่า แนวความคิดเรื่องสิทธิมีความเชื่อมโยงกับเสรีภาพเพราะมักจะใช้คู่กันบ่อยครั้งคือสิทธิและเสรีภาพ อย่างไรก็ตาม สิทธิมีความแตกต่างจากเสรีภาพ คือ สิทธิเป็นเพียงสิทธิในบางสิ่ง ในขณะที่เสรีภาพเป็นภาวะของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น เป็นภาวะที่ปราศจากการหน่วงเหนี่ยวขัดขวาง เสรีภาพเป็นได้ทั้งเสรีภาพที่จะกระทำในเรื่องใดและเสรีภาพจากการกระทำที่ได้กระทำไป บุคคลไม่สามารถมีสิทธิทั้งที่จะกระทำสิ่งใด หรือมีอิสระสิ่งใดทั้งหมดได้ การมีสิทธิในเรื่องใดเรื่องหนึ่งไม่ใช่ความเป็นอิสระที่จะกระทำได้ตามสิทธินั้น เพราะการใช้เสรีภาพบางครั้งอาจก่อให้เกิดความยุ่งยากได้

สิทธิ เสรีภาพ อาจจำแนกออกมาเป็นสิทธิมนุษยชน (Human Rights) ซึ่งได้แก่ สิทธิ เสรีภาพ ที่ถือว่าติดตัวมนุษย์ทุกคนแต่กำเนิด และไม่อาจถูกพรากไปได้ เช่น สิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในการเดินทาง เป็นต้น และสิทธิพลเมือง (Citizen's Rights) คือ สิทธิในอันที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างเจตนารมณ์ของรัฐหรืออีกนัยหนึ่งคือสิทธิเสรีภาพ

ทางการเมืองนั่นเอง เช่น เสรีภาพในการรวมตัวเป็นพรรคการเมือง สิทธิเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้ง เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ เป็นต้น

ดังนั้นการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้หรือไม่นั้น คำตอบคงไม่ได้อยู่ที่การมีรัฐธรรมนูญที่ดีและสมบูรณ์แบบเท่านั้น หากแต่ยังขึ้นอยู่กับประชาชนในประเทศจะต้องเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในสังคมด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ รวมทั้งมีความกระตือรือร้นในการรักษาสิทธิต่าง ๆ ของตนและชุมชนอย่างเข้มแข็ง ที่สำคัญคือ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความเต็มใจ โดยการแสดงออกซึ่งสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี สร้างสรรค์และจรโลงสังคม ภายใต้ความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

ด้วยเหตุนี้รัฐธรรมนูญของประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตยสูงจะบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างแข็งขัน ดังที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างกว้างขวาง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1.1 สักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

มาตรา 4 สักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 26 การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 28 บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

1.2 ความเสมอภาคของบุคคล

มาตรา 5 ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

มาตรา 30 **วรรค 3** การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะ

ของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนาการศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรา 31 บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

1.3 สิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

มาตรา 32 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ แต่การลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้ การจับและการคุมขังบุคคล จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติการค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ

1.4 สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

มาตรา 39 บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

มาตรา 40 บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรมดังต่อไปนี้

(1) สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวกรวดเร็ว และทั่วถึง

(2) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่องการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผยการได้รับทราบข้อเท็จจริงและตรวจเอกสารอย่างเพียงพอ การเสนอข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตน การคัดค้านผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดย ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ และการได้รับทราบเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย คำพิพากษา หรือคำสั่ง

(3) บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม

(4) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสียหรือพยานในคดีมีสิทธิได้รับการปฏิบัติ ที่เหมาะสมในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิในการได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และการไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง

(5) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ส่วนค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

(6) เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม และย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ

(7) ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรมโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การตรวจสอบหรือได้รับทราบพยานหลักฐานตามสมควร การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความ และการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

(8) ในคดีแพ่ง บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเหมาะสมจากรัฐ

1.5 สิทธิของเด็ก

มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

มาตรา 52 เด็กและเยาวชน มีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญเด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ทั้งมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มีเหตุดังกล่าวการแทรกแซงและการจำกัดสิทธิของเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อสงวนและรักษาไว้ซึ่งสถานะของครอบครัวหรือประโยชน์สูงสุดของบุคคลนั้นเด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา 80 รัฐจะต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนสนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

1.6 เสรีภาพในการนับถือศาสนา

มาตรา 37 บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนานิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนในการใช้เสรีภาพตามวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรมีควรได้ เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิกายของศาสนา ลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือ แตกต่างจากบุคคลอื่น

มาตรา 79 รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านานและศาสนาอื่น ทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนา มาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

1.7 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

มาตรา 45 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

มาตรา 46 พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่นย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ และมีสิทธิจัดตั้งองค์กรเพื่อปกป้องสิทธิ เสรีภาพและความเป็นธรรม รวมทั้งมีกลไกควบคุมกันเองขององค์กรวิชาชีพข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ในกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่น ย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 47 คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคมเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระองค์กรหนึ่งทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

1.8 เสรีภาพในการศึกษา

มาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา 80 รัฐต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้า ท้นการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.9 สิทธิในทรัพย์สิน

มาตรา 41 สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติการสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 42 การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะกิจการของรัฐเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการเกษตรหรือการอุตสาหกรรมการปฏิรูปที่ดิน การอนุรักษ์โบราณสถานและแหล่งทางประวัติศาสตร์หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายจากการเวนคืนนั้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติการกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่งต้องกำหนดให้เป็นอย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดการได้มา สภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ ความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน และประโยชน์ที่รัฐและผู้ถูกเวนคืนได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนกฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ไว้ให้ชัดเจนถ้ามิได้ใช้เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ต้องคืนให้เจ้าของเดิมหรือทายาทการคืนอสังหาริมทรัพย์ให้เจ้าของเดิมหรือทายาทตามวรรคสามและการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดเชยไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

1.10 สิทธิในบริการสาธารณสุข

มาตรา 51 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการบริการสาธารณสุขจากรัฐซึ่งต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐอย่างเหมาะสม โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและทันต่อเหตุการณ์

มาตรา 80 รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สุขภาพที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุข โดยผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

1.11 สิทธิของคนชรา

มาตรา 53 บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา 80 รัฐต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

1.12 สิทธิของคนไร้ที่อยู่อาศัย

มาตรา ๕๕ บุคคลซึ่งไร้ที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

1.13 สิทธิของคนพิการหรือทุพพลภาพ

มาตรา 54 บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐบุคคลวิกลจริตย่อมได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา 80 รัฐต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

1.14 สิทธิของผู้บริโภค

มาตรา 61 สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครองในการได้รับข้อมูลที่เป็นอย่างจริง และมีสิทธิร้องเรียนเพื่อให้ได้รับการแก้ไขเยียวยาความเสียหาย รวมทั้งมีสิทธิรวมตัวกันเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคให้มีองค์การเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐในการตราและการบังคับใช้กฎหมายและกฎ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้ให้รัฐสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการขององค์การอิสระดังกล่าวด้วย

1.15 สิทธิของผู้ใช้แรงงาน

มาตรา 44 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับหลักประกันความปลอดภัยและสวัสดิภาพในการทำงาน รวมทั้งหลักประกันในการดำรงชีพทั้งในระหว่างการทำงานและเมื่อพ้นภาวะการทำงาน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

1.16 สิทธิของชุมชนท้องถิ่น

มาตรา 66 บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

มาตรา 67 สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชน ในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อม ที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสมการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชนและจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว สิทธิของชุมชนที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคลเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ ย่อมได้รับความคุ้มครอง

1.17 เสรีภาพในการรวมกลุ่ม

มาตรา 63 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุม โดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา 64 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน หรือหมู่คณะอื่นข้าราชการและ

เจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติการจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจ

มาตรา 65 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้การจัดองค์กรภายใน การดำเนินกิจการ และข้อบังคับของพรรคการเมือง ต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง กรรมการบริหารของพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งเห็นวามดีหรือข้อบังคับในเรื่องใดของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้น จะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าดีหรือข้อบังคับดังกล่าวขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้มติหรือข้อบังคับนั้นเป็นอันยกเลิกไป

1.18 สิทธิในการรับรู้และมีส่วนร่วม

มาตรา 56 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่นหรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 57 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวข้องตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าวการวางแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ

มาตรา 58 บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน

1.19 สิทธิในการร้องทุกข์และฟ้องคดี

มาตรา 59 บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และได้รับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันรวดเร็ว

มาตรา 60 บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้น

มาตรา 28 **วรรค 3** บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดนี้ได้โดยตรง หากการใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดมีกฎหมายบัญญัติรายละเอียดแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แล้ว ให้การใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องนั้นเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือจากรัฐ ในการใช้สิทธิตามความในหมวดนี้

มาตรา 245 **และมาตรา 257** สิทธิที่จะร้องทุกข์ต่อผู้ตรวจการแผ่นดินหรือต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา 211 **และมาตรา 212** สิทธิในการร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญให้พิจารณาว่ากฎหมายใดจะขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่

มาตรา 223 สิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐไม่ชอบด้วยกฎหมายทั้งนี้ หากได้พิจารณาแล้ว จะเห็นได้ว่าสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยที่ได้รับการคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญนั้น จำแนกออกได้ 3 ประเภท คือ

- (1) สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล
- (2) สิทธิและเสรีภาพในทางเศรษฐกิจ และ

(3) สิทธิและเสรีภาพในการมีส่วนร่วมทางการเมืองกล่าวได้ว่าสิทธิและเสรีภาพของประชาชน นอกจากจะได้รับการคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญแล้ว ในความเป็นประชาคมโลกที่มีความแตกต่างกันตามอัตลักษณ์ของแต่ละประเทศ จึงมีวิถีปฏิบัติต่อประชาชนของตนแตกต่างกัน และเพื่อให้มนุษย์ได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานเหมือนกัน จึงต้องมีข้อตกลงระหว่าง

ประเทศหลายฉบับที่ประเทศภาคีสมาชิกยึดถือปฏิบัติ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน หากพบว่าประเทศภาคีสมาชิกใดละเมิดหรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง ย่อมได้รับการลงโทษ ตอบโต้ หรือนำมาตรการทางเศรษฐกิจมากำหนดด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญทางการเมือง

ในปัจจุบันได้เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การเมืองไม่ใช่เรื่องของเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุก ๆ คนในสังคม โดยไม่มีใครที่ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง จนมีคำกล่าวไว้ว่า “การเมืองจะตามเข้ามาเล่นถึงในมุ้ง แม้บุคคลนั้นจะไม่นำตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองก็ตามที” ซึ่งการให้ความสนใจกับเรื่องการเมืองจึงเป็นสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง เพราะว่าในการที่ระบบการเมืองของประเทศใดประเทศหนึ่งจะมีเสถียรภาพและเป็นปึกแผ่นมั่นคงได้ก็ต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนหลายประการ เช่น ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาตินั้น สภาพเศรษฐกิจของสังคม ระดับการศึกษาของประชากร และที่สำคัญ คือ ความรู้ความเข้าใจ ความพึงพอใจของสมาชิกสังคมต่อระบบการเมือง นั้นเอง (อ้างถึงใน ชวนะ ภวภานันท์ 2525:1)

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นกลุ่มคนระดับล่างยังขาดความรู้ความเข้าใจ เพราะขาดการศึกษา ขาดโอกาสการประกอบอาชีพ มีฐานะยากจน และเห็นว่าการดิ้นรนหาเลี้ยงชีพเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นกว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยคิดว่าระบบการเมืองมิได้ช่วยให้ชีวิตที่อดคัดขัดสนของตนเองดีขึ้นได้แต่อย่างใด (วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ 2546 : 441) ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเฉยเมย ไม่ยินดียินร้ายเพิกเฉยต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมืองดังกล่าวนี้พอที่จะแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่นักรัฐศาสตร์เรียกว่า “การขาดความสำคัญทางการเมือง” ซึ่งย่อมเป็นผลร้ายต่อการเจริญเติบโตของการปกครองแบบประชาธิปไตย (ชวนะ ภวภานันท์ 2525:13)

ทั้งนี้ การที่บุคคลจะเกิดความรู้ความเข้าใจนั้น บุคคลจะต้องมีการเรียนรู้สิ่งที่เกิดขึ้นจากข้อเท็จจริง ประสบการณ์ การใช้จิตไตร่ตรองคิดด้วยเหตุผล การตีความ และการคาดคะเนก่อนเมื่อเกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว จึงจะเกิดเป็นความสำคัญหรือความตระหนักในสิ่งนั้น ๆ (ดวงจันทร์ สุทธาโรจน์ 2539:14) นอกจากนี้การเรียนรู้โดยทั่วไปเป็นการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลซึ่งมีการกระทำกันและเป็นกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองอีกด้วย ซึ่งอาจจะเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการเมืองและไม่เกี่ยวกับการเมือง (ทินพันธ์ นาคะตะ 2517:88) มีผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหรือรักษาไว้ซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งอิทธิพลที่เป็นตัวกำหนดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคือ ชุมชน และสถาบันทางสังคม อัน

ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ สื่อมวลชน และ สถาบันราชการ (ชวนะภวภานันท์ 2525:54-55)

ด้วยเหตุที่กระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับความคิดหรือสิ่งใหม่ไปใช้ปฏิบัติจนพบว่าเป็นการยอมรับทางกระบวนการทางด้านจิตที่ซับซ้อนและมีความต่อเนื่อง เหตุนี้การจะเข้าใจถึงเรื่องความสนใจทางการเมืองที่ดี ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่ดีจึงสามารถอ้างอิงได้จากการอธิบายกระบวนการอบรมกล่อมเกลாதองการเมืองในแง่ของกระบวนการทางด้านจิต (mental process) กับระยะที่ต่อเนื่องในการเรียนรู้ของบุคคลซึ่งวุฒิชัยจางง (2521:163-164) แบ่งออกได้ดังนี้

ระยะแรก เป็นระยะของการรับรู้ที่เริ่มจากประสาทส่วนสัมผัส (Sensory organs) ได้เริ่มที่จะรับรู้สิ่งใหม่ ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การได้ยิน ได้เห็น ได้สัมผัส

ระยะที่สอง เป็นระยะเกิดความรู้สึกต่อเนืองจากระยะแรก เริ่มเกิดความรู้สึกในสิ่งที่ได้รับรู้ และเริ่มหาข้อมูลเพิ่มเติม โดยการสังเกต การอ่าน การฟัง การซักถาม การกรองข่าว เพื่อประกอบการตัดสินใจในระยะต่อไป

ระยะที่สาม เป็นระยะที่มีความต่อเนื่องกับระยะที่สองอย่างใกล้ชิด คือ การประเมินการตัดสินใจ หลังจากที่หาข้อมูลจนพอใจแล้ว และอาจหาข้อมูลเพิ่มเติมอีกก็ได้จากการสอบถามจากผู้มีประสบการณ์ จนมีความเข้าใจดีพอแล้วและมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ในแง่ดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ

ระยะที่สี่ เป็นระยะการนำเอาความรู้ใหม่ ๆ มาทดลองใช้ หากได้ผลดีก็จะกลายเป็นระยะที่ห้าต่อไป คือ การยอมรับไปปฏิบัติจนติดเป็นนิสัย แต่ถ้าไม่ได้ผลก็จะเลิกใช้เสีย หรือหากมีความสนใจอยู่แล้วหาทางไต่ตรงและทดลองใหม่อีก

ระยะที่ห้า เป็นระยะสุดท้ายของการเรียนรู้ เป็นการยอมรับและเชื่อมั่นในความคิดหรือสิ่งใหม่ ๆ ที่ได้ทดลองปฏิบัติจนได้ผลดีและเป็นที่ยอมรับ

จึงเห็นได้ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างมีกระบวนการเป็นขั้นเป็นตอน จึงกล่าวได้ว่าความสนใจทางการเมืองและความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ กล่าวคือ บุคคลได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วยการมีสัมพันธกับผู้อื่นอย่างหนึ่งจากประสบการณ์หรือความเคยชินในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมอย่างหนึ่ง และก็รับเอาผลจากการเรียนรู้นั้นมาเป็นแนวทางในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ทั้งนี้อิทธิพลจากชุมชนและสถาบันทางสังคมที่กล่าวมาแล้วนั้น ไม่เพียงแต่มีบทบาทต่อความสนใจทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงทัศนคติทางการเมือง ความสำนึกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย ดังนี้

1. *อิทธิพลจากชุมชน (community)* และจากปรากฏการณ์ทางสังคมการเมืองที่บุคคลได้สัมผัสเห็น คือ บุคคลได้รับการถ่ายทอดค่านิยมและปทัสถานของสังคมตลอดจากพฤติกรรมที่จะต้อง “เข้ากัน” หรือการปรับตัวให้กับบทบาททางสังคม และแบบแผนวัฒนธรรมของสังคม รวมทั้งความรู้สึกผูกพันต่อชุมชนที่พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ จนเป็นความภักดี (loyalty) ต่อชุมชน เริ่มมีทัศนคติต่อจารีต (tradition) ประเพณี (customs) และระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับเกิดขึ้น และครอบคลุมถึงการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางการเมือง หรือประเด็นทางการเมือง และบุคลิกภาพของบุคคลในทางการเมืองอีกด้วย

2. *อิทธิพลจากสถาบันทางสังคม*

สถาบันทางสังคมที่สำคัญมีบทบาทต่อการอบรมหล่อหลอมกลาทางการเมือง และการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองมีอยู่ 6 องค์กัรสำคัญ ๆ คือ

1) *สถาบันครอบครัว* เป็นสถาบันแรกที่สมาชิกเกิดใหม่ในครอบครัว ได้เรียนรู้ชีวิตทางสังคมการเมืองจากการมีความสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน เช่น จากบิดา มารดา หรือจากพี่ ๆ ซึ่งมีบทบาทในการเลี้ยงดู การเรียนรู้ในเยาว์วัยของบุคคลนี้จะเป็นเรื่องของแรงจูงใจเกี่ยวกับความสนใจทางการเมืองที่ทำให้เกิดทัศนคติทางการเมืองซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ในภายหลังด้วย เพราะการเรียนรู้ดังกล่าวจะฝังแน่นไปจนถึงเติบโตเป็นผู้ใหญ่

2) *สถาบันการศึกษา* เป็นสถานที่ให้การเรียนรู้ชีวิตทางสังคมการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้คนมีความรอบรู้ มีความสนใจและความรู้ความเข้าใจ เพราะในปัจจุบันเกือบครึ่งชีวิตของมนุษย์ใช้เวลาอยู่กับการเรียนการศึกษา ซึ่งสถาบันการศึกษาจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสนใจ และปฏิบัติตนเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่พื้นฐานของพลเมืองให้รู้จักเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น รู้จักแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาในสังคมประชาธิปไตยจะส่งเสริมให้นักเรียน นิสิต นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครองตามแบบประชาธิปไตยให้เหมาะสมกับวัยและความรับผิดชอบ

3) *กลุ่มเพื่อน* กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลหล่อหลอมจิตใจของบุคคลเพราะบุคคลจะอยู่ในครอบครัวพ่อแม่ไม่นาน เมื่อสามารถช่วยตนเองได้ก็จะออกจากบ้านมาหางานทำและส่งตัวเองเรียนหนังสือ ทำให้อิทธิพลหรือบทบาทของครอบครัวพ่อแม่ลดลงไปและกลุ่มเพื่อนจะเข้ามาผูกพันแทนเกิดความใกล้ชิดผูกพันทำให้บุคคลยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันก่อให้เกิดแรงจูงใจหรือแรงผลักดันที่มีต่อการเมือง

4) *กลุ่มอาชีพ* เมื่อบุคคลประกอบอาชีพในหน่วยงานแห่งใดแห่งหนึ่งไม่ว่าของราชการหรือเอกชน เป็นระยะเวลาานาน ๆ ก็จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกผูกพัน เกิดการยอมรับในสภาพความเป็นอยู่ กฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนของหน่วยงานเป็นเสมือนคังจิตใจของตนเองซึ่ง

มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอม ถ่ายทอดบุคลิกภาพ ทักษะคติและโลกทัศน์ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ชีวิตทางสังคมการเมือง

5) *สื่อมวลชน* ปัจจุบันชีวิตของมนุษย์ผูกพันกับสื่อมวลชนอย่างมาก โดยเฉพาะบทบาทในทางการเมืองสื่อมวลชนมีบทบาททำให้ประชาชนเกิดความรู้และความตื่นตัวทางการเมืองด้วยการถ่ายทอดข้อเท็จจริงและป้อนข้อมูลให้กับประชาชนส่วนใหญ่ได้รับฟัง ตลอดจนเป็นผู้สอนและชักนำประชาชนให้เข้าใจบทบาททางการเมืองของตนและถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองให้แก่ประชาชน รวมทั้งทำให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ในที่สุด

6) *สถาบันราชการ* เป็นสถาบันที่สัมพันธ์กับบุคคลโดยทั่วไปอยู่ตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน เพราะบุคคลต้องรับบริการต่าง ๆ จากทางราชการ รวมทั้งการแสดงความต้องการในการรับบริการ การติดต่อเนื่องจากหน้าที่ที่พลเมืองมีต่อประเทศชาติตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น การสาธารณสุข การส่งเสริมอาชีพและสวัสดิการ การคมนาคมและติดต่อสื่อสาร การเสียภาษีอากร การเป็นพยานในศาล ฯลฯ เป็นต้น สถาบันราชการจึงมีความสำคัญต่อกระบวนการอบรมกล่อมเกลாதองการเมือง โดยเฉพาะสังคมที่ระบบการเมืองแบบมีสถาบันทางการเมืองอ่อนแอเพราะขาดความต่อเนื่องและมีวิวัฒนาการสั้นกว่าระบบราชการ ดังที่เกิดขึ้นในประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย ข้าราชการจะเข้ามามีบทบาททางการเมืองอย่างกว้างขวางและมีอำนาจรวมทั้งอิทธิพลเหนือประชาชนมาก ความรู้สึกผูกพันระหว่างประชาชนกับราชการจึงมักจะเป็นไปในลักษณะ “เจ้านายกับลูกน้อง” มากกว่า “ผู้ใช้ประชาชน” ด้วยเหตุนี้ ราชการจึงมีความสำคัญต่อความสำนึกทางการเมืองและการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองด้วย อันได้แก่ ความศรัทธา การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การแสดงออกโดยวิพากษ์วิจารณ์ เลือกลงเจ้าหน้าที่บริหารในระดังกองถิ่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ชีวิตในสังคมและในทางการเมืองของมนุษย์จึงเกิดขึ้นตลอดเวลา จนกล้าที่จะกล่าวได้ว่าเกิดขึ้นตลอดชีวิตของมนุษย์ คือ ตรายาคติที่ทัศนภาพในการเรียนรู้ (perceptual screen) ของมนุษย์ยังถูกสภาพแวดล้อมทางสังคมและการเมืองต่าง ๆ ผ่านเข้ามากระทบและหล่อหลอมเข้าไปในตัวมนุษย์ก็จะทำให้โลกทัศน์ ประสบการณ์ ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความสนใจทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ทักษะคติทางการเมือง ความสำนึกทางการเมือง และการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของมนุษย์ ก็จะแตกต่างกันไป (ชวนะ ภวกันันท์ 2525:58-70)

มีนักวิชาการบางท่านมีความเห็นว่า ความสำนึกทางการเมืองเป็นสมบัติที่เกิดมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ สามารถที่จะพัฒนาได้และอบรมกล่อมเกลาคิดด้วยกระบวนการปลูกฝังวัฒนธรรม (สมบุญ สุธงษา 2520:118)

ปัญหาจึงมีอยู่ว่า ประชาชนมีโอกาสดพัฒนาความสำคัญทางการเมืองได้มากน้อยเพียงใด กระบวนการปลูกฝังหรือถ่ายทอดวัฒนธรรมนั้นอยู่ภายใต้เงื่อนไขอย่างไร และใครเป็นผู้กำหนดเงื่อนไข เช่นว่านั้น และโอกาสที่จะได้แสดงออกซึ่งความสำนึกทางการเมืองนั้น มีมากน้อยเพียงใด (สมบุญ สุธงศาธาต 2520:119)

ดังนั้นความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของความสำนึกทางการเมือง จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความสำนึกทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่อไป

ความสำนึกทางการเมือง (Political Consciousness) เป็นคำผสมระหว่าง “ความสำนึก” (consciousness) กับคำว่า “การเมือง” (Political) ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของคำว่า “ความสำนึก” ไว้ ดังนี้

Larrain (1939:42) และ Marx and Engel (1974:52) อธิบายว่า ความสำนึกของคนเกิดจากการปฏิบัติในชีวิตจริงที่คนมีความสัมพันธ์ต่อกัน เป็นความสัมพันธ์ที่เขามิต่อบุคคลอื่น จึงกล่าวได้ว่าความสำนึกของบุคคลเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ความคิด แนวความคิด อุดมการณ์ ที่สัมพันธ์กับกิจกรรมของมนุษย์นั่นเอง (อ้างถึงใน เฉลิมลักษณ์ เก็บทรัพย์ 2549:18)

(Martin Fishbein และ Bertram Raim) นิยามความสำนึกว่า เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นอย่าง ผิดเพี้ยนที่สุด เมื่อได้รับความรู้ก็จะแสดงออกมา เป็นความเห็นที่อาจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบก็ได้ ความสำนึกจึงได้มาจากทัศนคติ ที่เป็นการประเมินค่าและขึ้นอยู่กับอารมณ์ เป็นสำคัญ (อ้างถึงใน ชวนะ ภวภานันท์ 2525:90)

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ให้ความหมายของความสำนึกว่าเป็นผลที่ได้มาจากการประเมินค่า การเห็นความสำคัญซึ่งเป็นสิ่งที่ได้มาจากทัศนคติ (attitude) ความเชื่อ (beliefs) ค่านิยม (values) ความเห็น (opinion) และความสนใจ (interests) ความแตกต่างของความคิดเห็น ค่านิยม ทัศนคติ ความเชื่อและความสำนึกที่แตกต่างของระดับความรู้สึก (อ้างถึงใน ชวนะ ภวภานันท์ 2525:91)

จึงสรุปได้ว่า ความสำนึกเกิดจากการรับรู้ของสภาวะจิตและแสดงออกมาทั้งทางบวก และทางลบ อันเป็นผลมาจากทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความคิดเห็นและความสนใจของบุคคล

ส่วนคำว่า “การเมือง” (Politic) มาจากคำภาษากรีก “polis” แปลว่า “รัฐ” หรือ “ชุมชนทางการเมือง” มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้หลากหลายต่างกันขึ้นอยู่กับทัศนะและความเข้าใจของนักวิชาการแต่ละคน ดังนี้

เพลโต (Plato) นักปราชญ์กรีกให้ความหมายของการเมืองว่า “เป็นกิจกรรมที่แสวงหาความยุติธรรม และเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีของสังคม”

อริสโตเติล (Aristotle) บิดาแห่งวิชารัฐศาสตร์ ให้ความหมายไว้ว่า “การเมือง” หมายถึงการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อสาธารณประโยชน์”

ฮาร์โรลด์ ลาสเวลล์ (Harold Lasswell) ให้ความหมายว่า “การเมืองเป็นเรื่องของการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม (อ้างถึงใน เฉลิมลักษณ์ เก็บทรัพย์ 2549)

ทวี สุรฤทธิกุล (2550:103) อธิบายว่า “การเมือง หมายถึง การแบ่งสรรสิ่งที่ทุกคนเห็นว่ามีคุณค่าต่าง ๆ ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย ความมั่งคั่งร่ำรวย ความฉลาด หน้าที่การงาน การทำมาหากิน อำนาจ เกียรติยศ ตำแหน่ง ศักดิ์ศรี การยอมรับ ตลอดจนสิทธิ และเสรีภาพ ให้แก่กันและกัน โดยองค์กรผู้ครอบครองอำนาจ ซึ่งอาจจะเป็นคนเดียว กลุ่มคน หรือตัวแทน รวมถึงโดยประชาชนทั้งหมดโดยตรงก็ได้”

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการเมืองคือ การใช้อำนาจในการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน

ส่วนคำว่า “ความสำนึกทางการเมือง” หรือ “Political Consciousness” นั้น

Robert E. Lane (อ้างถึงในชวนะ ภวกานันท์ 2525:91) อธิบายว่า ความสำนึกทางการเมืองหมายถึง อัตตาทางการเมือง (self-in-politics) ซึ่งรวมทั้งความรู้สึก ความคิดและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการมีปฏิกริยาในการตอบสนอง (sensitivity) ต่อข้อบัญญัติทางการเมือง ความตระหนัก (awareness) ความผูกพันและสติปัญญา ตลอดจนความนึกคิดที่มีในทางการเมือง ซึ่งเกิดจากความรู้ ความต้องการ แรงจูงใจและการแสวงหาเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งเหล่านี้ในทางการเมือง

Robert D. Hess and Judith V. Thorney (อ้างถึงใน เฉลิมลักษณ์ เก็บทรัพย์ 2549:19) อธิบายว่า สำนึกทางการเมืองเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการกล่อมเกลางานการเมือง (Political Socialization) โดยการอบรมสั่งสอนค่านิยม ทักษะคิด และพฤติกรรมของระบบการเมืองนั้นให้กับสมาชิกของระบบ

Almond and Verba (อ้างถึงในชวนะ ภวกานันท์ 2525:93) ความสนใจกับความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองซึ่งอาจนำมาพิจารณาได้กับความสำนึกทางการเมือง มี 4 ประการคือ

1. ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อระบบการเมือง
2. ความรู้สึกหรือความตระหนักของบุคคลว่าตนเองเป็นส่วนประกอบของระบบการเมือง
3. ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อองค์กรของรัฐ ตัวแทนรัฐ ตัวแทนของปวงชน
4. ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งซึ่งเป็นเป็นจากระบบการเมือง เช่น การกำหนดนโยบายของรัฐบาลหรือกฎหมายของประเทศ

และ ชวนะ ภวกานันท์ (2525:95-96) อธิบายว่า ความสำนึกทางการเมืองหมายถึง ความเชื่อ ความคิดอ่านทางการเมือง ความมีเหตุผล การรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์และมองโลกตามความเห็นจริงในเรื่องที่เป็นจริงได้ มีความตระหนักถึงความอยู่รอดของการปกครองซึ่งจะขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และมีความรู้สึกนึกคิดในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสำคัญ โดยที่ทุกคนต่างถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำด้วยจิตใจที่ยึดมั่นในการประพฤติปฏิบัติตามอุดมการณ์ในระบอบประชาธิปไตยอยู่ตลอดเวลา และมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน มีความเชื่อมั่นและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยเห็นความสำคัญในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะการออกเสียงเลือกตั้ง

ดังนั้น ในการที่บุคคลจะรู้สึก ตระหนักและเกิดความสนใจทางการเมืองนั้น บุคคลจะต้องมีความรู้ ความเชื่อ และโลกทัศน์เกี่ยวกับระบบการเมือง ความคงอยู่และการปฏิบัติการของระบบการเมือง จึงจะมีความสำนึกทางการเมืองได้ ทั้งนี้จากการเรียนรู้จากองค์กรต่าง ๆ ของสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน และสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมถึงตลอดถึงโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ของสังคม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ประวัติศาสตร์ เป็นต้น (ชวนะ ภวกานันท์ 2525:95)

เมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ก็จะก่อให้เกิดความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ปัญหาของชุมชนของตน นำไปสู่ความรู้ความเข้าใจ มีความคิดอ่าน รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล มีความผูกพันกับระบบการเมือง โดยมีความรู้สึกที่ว่าตนคือส่วนประกอบอย่างหนึ่งในทางการเมือง ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและความสามารถในการเปลี่ยนระบบการเมือง เพราะความสำนึกทางการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

จากแนวคิดเกี่ยวกับความสำนึกทางการเมืองและการพิจารณาความสำนึกทางการเมืองข้างต้น สามารถกำหนดแนวทางในการหาสำนึกทางการเมืองของชาวกระเหรี่ยงบางกะมาในครั้งนี้ได้ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในฐานะพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. ความสนใจทางการเมือง
3. การแสดงออกทางการเมือง

3. แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ลิตธิพันธ์ พุทธหุน (2531: 157) สรุปความหมายของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองว่าเป็นกิจกรรมของประชาชนที่มุ่งจะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาลในระดับต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองในแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกันไปด้วย

Weiner (1971: 159-204) ได้สรุปนิยามของคำว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 9 ความหมายด้วยกัน คือ

1. หมายถึง การให้การสนับสนุนและการเรียกร้องต่อผู้นำในรัฐบาล เพื่อให้สนองต่อความต้องการใด ๆ
2. หมายถึง ความพยายามที่จะสร้างผลกระทบต่อการดำเนินงานของรัฐบาลที่ได้ผลและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. หมายถึง กิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การออกเสียง การยื่นข้อเรียกร้องการประท้วง การลือบปี่ เป็นต้น
4. หมายถึง การใช้สิทธิเลือกตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจแทนตนเอง (Representation)
5. หมายถึง ความรู้สึกแปลกแยกหรือดิ้นออกจากระบบการเมือง อันเนื่องมาจากการถูกกีดกันไม่ให้เขาได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม พวกนี้มีศักยภาพที่จะกลับเข้ามาแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่พวกเขาเห็นว่า เหมาะสมหรือยุติธรรมกว่าเก่า
6. หมายถึง กิจกรรมของพวกที่ตื่นตัวในทางการเมือง ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้รวมไปถึงการพูดคุยถกเถียงปัญหาในทางการเมืองก็ได้ ไม่จำเป็นเสมอไปว่าจะต้องอยู่ในรูปของการใช้สิทธิเลือกตั้ง
7. หมายถึง กิจกรรมทางการเมืองทุกชนิดทั้งแบบใช้ความรุนแรงและแบบไม่ใช้ความรุนแรง
8. หมายถึง กิจกรรมทางการเมือง และกิจกรรมที่ต้องการเข้าไปมีอิทธิพลต่อการดำเนินการของข้าราชการนี้ด้วย
9. หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่กระทบต่อการเมืองระดับชาติ แต่บางคนมองว่าจะต้องรวมถึงกิจกรรมที่กระทบต่อองค์กรส่วนท้องถิ่นด้วย

Huntington and Dominguez (1975: 4) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าหมายถึงกิจกรรมหรือการกระทำของประชาชน ที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

ของรัฐบาลโดยที่การกระทำเป็นไปได้อาจต้องตามกฎหมายและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลังทั้งที่สำเร็จและล้มเหลว ทั้งที่สมัครใจหรือไม่สมัครใจรวมทั้งกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์หาเสียงหรือ การรวมตัวกันเพื่อโน้มน้าวหรือกดดันต่อรัฐบาล ได้แก่ การประท้วง การใช้ความรุนแรงโดยที่เน้นการกระทำของประชาชนเอง (Autonomous Participation) หรือกิจกรรมเกี่ยวกับการปลุกกระดมประชาชน (Mobilization Participation) (อ้างถึงใน มยุรี ถนอมสุข 2554)

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองก็คือ กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนในระบบการเมือง โดยความสมัครใจหรือไม่สมัครใจ เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ซึ่งอาจจะถูกต้องหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย มีการใช้ความรุนแรงหรือไม่ใช้ความรุนแรงก็ได้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือในระดับชาติก็ตาม

3.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

3.2.1 **การมีส่วนร่วมโดยตรง** เป็นลักษณะที่ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง เช่น บริหารงาน กำหนดนโยบายและตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง

3.2.2 **การมีส่วนร่วมโดยทางอ้อม** เป็นลักษณะที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมแต่ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง แต่ได้เลือกตั้งตัวแทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่แทน โดยกำหนดกลไกเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามาควบคุมติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ปกครอง เพื่อให้การปกครองเป็นไปตามความต้องการของประชาชน

3.3 ส่วนรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบ่งออกเป็น 6 รูปแบบ ดังนี้

3.3.1 **การเลือกตั้ง (Voting)** การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นรูปแบบในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นการแสดงออกในฐานะที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้งเพื่อกำหนดตัวผู้ปกครอง แต่การเลือกตั้งในประเทศไทยยังมีปัญหาการขาดความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักในความเป็นประชาธิปไตย ทำให้การเลือกตั้งของประชาชนมิได้เกิดขึ้นจากความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง แต่เกิดขึ้นเพราะการรับอำิสสินจ้างที่ได้จากผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือเกิดจากการถูกระดมจากผู้มีอำนาจ ผู้นำท้องถิ่น เป็นต้น

3.3.2 **การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง (Party and Campaign Workers)** หมายถึง การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการเลือกตั้ง ได้แก่การรณรงค์หาเสียง บริจาคเงินช่วยเหลือพรรคหรือผู้สมัคร เป็นต้น ผู้ที่เข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีน้อยมาก เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวต้องอาศัยความตื่นตัวและความสนใจอย่างแท้จริง

3.3.3 การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activists) ได้แก่ การทำงานร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับสังคม การเป็นสมาชิกขององค์กรที่มีบทบาทเกี่ยวกับกิจการสาธารณะอื่น ๆ การติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ซึ่งผู้มีบทบาทในชุมชน นอกจากจะต้องเป็นผู้มีความกระตือรือร้นสูงแล้วยังได้รับความไว้วางใจจากผู้คนในชุมชนอีกด้วย

3.3.4 การติดต่อกับทางราชการ (Contracting Officials) เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องภาษีโรงเรือน การทำถนน การตรวจสอบความมั่นคงทางสังคม เป็นต้น การมีส่วนร่วมแบบนี้มีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นๆ เรียกการมีส่วนร่วมแบบนี้ว่า การมีส่วนร่วมอย่างแคบ (Parochial Participation)

3.3.5 การเป็นผู้ประท้วง (Protestors) คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนน หรือก่อให้เกิดการจลาจล เพื่อกดดันและเรียกร้องให้รัฐแก้ไข กระทบการตามความต้องการของผู้ประท้วง

3.3.6 การเป็นผู้สื่อข่าว (Communicators) คือ การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การส่งจดหมายสนับสนุนผู้นำเมื่อเขาทำดี การเข้าร่วมถกปัญหาการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจกับทางราชการ และเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์กิจกรรมแต่ละอย่างต้องการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างภายในชุมชน ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของ “ผู้สื่อข่าว” นี้มักเป็นพวกมีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจการเมืองมากด้วย “ผู้สื่อข่าวทางการเมือง” จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่า “เจ้าหน้าที่พรรค” หรือ “ผู้รักชาติ” แต่จะไม่แสดงออกด้วย “กิจกรรมการประท้วง” (อ้างถึงใน มยุรี ถนอมสุข 2554)

ดังนั้น ความสำคัญทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด กล่าวคือ ความสำคัญทางการเมืองจะเป็นช่องทางนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ในขณะที่เกี่ยวกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจะสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญทางการเมืองและขีดขั้นหรือระดับของการพัฒนาทางการเมืองและความเป็นประชาธิปไตยทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นในที่สุด (ชวนะ ภวานันท์ 2525 : 9)

4. แนวคิดเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย

อมรา พงศาพิชญ์ (2545) อธิบายว่า การศึกษาเรื่องชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยเพิ่งจะได้รับความสนใจเมื่อไม่นานมานี้ แต่ในต่างประเทศเรื่องนี้ได้รับความสนใจมานานแล้ว ส่วน

ใหญ่ผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องชนกลุ่มน้อยมักจะเป็นนักมานุษยวิทยา นักสังคมวิทยาและนักรัฐศาสตร์ โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่าในหมู่นักมานุษยวิทยาให้ความสนใจในในเรื่องของรูปแบบและโครงสร้างสังคมของกลุ่มคนที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีต่างกันออกไป และเน้นที่การพยายามเข้าใจชนแต่ละกลุ่มจากทุกแง่มุมในลักษณะองค์รวม เนื่องจากนักมานุษยวิทยาให้ความสำคัญต่อชาติพันธุ์ศึกษาเพื่อความรู้ในเรื่องมนุษยชาติ จึงทำให้นักมานุษยวิทยาส่วนใหญ่เลือกศึกษากลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซึ่งมักจะเป็นชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ในประเทศใดประเทศหนึ่ง ส่วนความสนใจของนักสังคมวิทยา อยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ในประเทศที่มีกลุ่มชาติพันธุ์หรือชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มมักจะเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่สู้จะราบรื่นนัก การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มจึงได้รับความสนใจในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคม ส่วนนักรัฐศาสตร์ ให้ความสนใจศึกษาเรื่องชนกลุ่มน้อยจากแง่มุมของความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม และจากแง่มุมของความมั่นคงของรัฐเพราะปัญหาเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่เป็นปัญหาที่สามารถบั่นทอนเสถียรภาพของรัฐบาลและของประเทศชาติโดยส่วนร่วมได้มาก ดังตัวอย่างที่เห็นจากปัญหาของชาวซิกข์ในอินเดีย ชาวทมิฬในศรีลังกา และความขัดแย้งระหว่างคนผิวขาวและคนผิวดำในประเทศในทวีปแอฟริกา และปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์ในอินโดนีเซีย เป็นต้น

Francesco Capatorit (1959:13-14) ลิขิต ซีรเวคิน (2521:2) และ อารงค์ สุนทรศาสตร์ (2521:1-5) อธิบายว่า ชนกลุ่มน้อย คือ กลุ่มของประชากรในสังคมหนึ่ง ๆ ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ ที่มีความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ด้านเผ่าพันธุ์ ด้านศาสนา ด้านภาษา ด้านจารีต ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และด้านอุดมการณ์ทางการเมืองกับกลุ่มหลักซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในสังคม รวมทั้งไม่ได้รับความเท่าเทียมในด้านการสนองผลประโยชน์และสิทธิต่าง ๆ ในสังคมด้วย (อ้างถึงใน เถลิณลักษณะ เก็บทรัพย์ 2549)

อาร์ เอ เชเมอร์ฮอน (R.A.Schemerhorn อ้างถึงใน อมรา พงศาพิชญ์ 2545:86) ให้นิยามชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ (majority group/minority group) ว่าต้องพิจารณาทั้งจากแง่มุมของอำนาจ จำนวน และกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งจะพิจารณาทีละขั้นตอนได้ดังนี้ขั้นตอนแรก พิจารณาจากแง่มุมของอำนาจ แบ่งออกได้เป็นกลุ่มที่มีอำนาจและกลุ่มที่อยู่ภายใต้อำนาจการปกครอง หรือกลุ่มได้ปกครอง

ขั้นตอนที่สอง พิจารณาจากแง่มุมของจำนวน กลุ่มที่มีจำนวนน้อยและมีอำนาจในประเทศคือกลุ่มชนชั้นนำ ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศที่ไม่มีอำนาจ คือ มวลชน

ขั้นตอนที่สาม พิจารณาจากแง่มุมของกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีอำนาจและมีจำนวนมากคือชนกลุ่มใหญ่ (majority group) และกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่มีอำนาจและมีจำนวนน้อยคือชนกลุ่มน้อย (minority group)

อมรา พงศาพิชญ์ (2545: 98-99) อธิบายถึงรูปแบบของการเกิดชนกลุ่มน้อยว่ามี 5 รูปแบบ คือ

1. การแบ่งแยกโดยวัฒนธรรม คือ การที่ระบบสังคมเองแบ่งชนชั้นของประชากรของสังคมออกเป็นระดับต่าง ๆ (เช่น ระบบวรรณะในอินเดีย เป็นต้น) ทั้งๆ ที่คนเหล่านี้ไม่ต่างกับประชากรอื่นๆ ในสังคมเลย ชนกลุ่มน้อยที่เกิดจากการแบ่งแยกโดยวัฒนธรรมนี้ หากได้รับการแก้ไขโดยการออกกฎหมายให้ความเสมอภาคจากรัฐบาลและคนในสังคมให้การยอมรับกฎหมายนั้น สภาพความเป็นชนกลุ่มน้อยจะหมดไป

2. การแบ่งแยกจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ คือ กลุ่มชนที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างจากคนส่วนใหญ่และตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณที่ห่างไกลจากการติดต่อสื่อสารจากส่วนกลาง ทำให้กลุ่มประชากรดังกล่าวถูกตัดขาดจากสังคมส่วนใหญ่ ไม่ได้รับข่าวสารจากส่วนกลางอย่างทันการณ์หรือสม่ำเสมอ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและอาจทำให้ชนกลุ่มน้อยมีปฏิริยาต่อต้านชนกลุ่มใหญ่ได้

3. การผนวกดินแดน คือ การขยายอาณาเขตการปกครองของประเทศใดๆ ที่เป็นผลมาจากการทำสนธิสัญญาหรือการทำสงครามกับประเทศอื่นๆ ดินแดนที่เพิ่มขึ้นมานี้หากประชากรที่อาศัยอยู่มีความแตกต่างกับส่วนอื่นๆ ในสังคม ปัญหาชนกลุ่มน้อยก็จะเกิดขึ้นโดยง่าย

4. การย้ายถิ่นฐาน คือ การที่กลุ่มประชากรอพยพโยกย้ายเข้าไปอยู่ในสังคมอื่นโดยผู้เข้าไปอยู่ใหม่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม และความเป็นอยู่จากคนในสังคมเดิมอื่นๆ เช่น ชนผิวดำอพยพเข้าไปเป็นทาสอเมริกา, การลี้ภัยทางการเมือง เป็นต้น แต่ในบางกรณีหากผู้อพยพเข้าไปใหม่มีความสามารถทางเศรษฐกิจ หรือเทคโนโลยีที่สูงกว่าสังคมที่ย้ายเข้าไปอยู่แล้ว ชนกลุ่มน้อยก็อาจกลายเป็นชนกลุ่มใหญ่ได้ โดยคนพื้นเมืองดั้งเดิมกลับกลายเป็นชนกลุ่มน้อยไป เช่น ชาวอังกฤษอพยพเข้าสู่ออสเตรเลีย เป็นต้น

5. การตกเป็นประเทศอาณานิคม ลักษณะต่างกับ 4 ลักษณะแรก แต่คล้ายกับลักษณะที่ 4 อยู่บ้าง กล่าวคือ เป็นการอพยพของประเทศมหาอำนาจเข้าครองครองดินแดนที่ด้อยกว่า และกดขี่ชาวพื้นเมืองให้มีฐานะที่ต่ำกว่า ทั้งๆ ที่ชนพื้นเมืองเป็นชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ ดังนั้นชนกลุ่มน้อยในลักษณะนี้จึงเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีอำนาจทางการเมือง, เศรษฐกิจ, สังคมสูงกว่าชนกลุ่มใหญ่ เช่น ออฟริกาใต้ ซึ่งชนผิวขาวยังคงมีอำนาจดังกล่าวเหนือคนผิวดำอยู่จนปัจจุบัน (เอกชัย ปิ่นแก้ว : 2550)

ความสัมพันธ์ระหว่างชน กลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ มีลักษณะที่เห็นได้ชัดเจนอยู่

4 ประการคือ

1. ชนกลุ่มน้อยเป็นแนวความคิดเปรียบเทียบหรือเชิงสัมพันธ์กับชนกลุ่มใหญ่ กล่าวคือชนกลุ่มน้อยเกิดจากการมีชนกลุ่มใหญ่ และชนกลุ่มใหญ่ก็เกิดจากการมีชนกลุ่มน้อย หากปราศจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ก็ปราศจากอีกกลุ่ม

2. ชนกลุ่มน้อยเป็นกลุ่มชนซึ่งแตกต่างจากชนกลุ่มใหญ่ในเอกลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เช่น ภาษา ศาสนา ประเพณี เป็นต้น

3. ชนกลุ่มน้อยเป็นกลุ่มชนที่เสียเปรียบในด้านความสัมพันธ์ทางการเมืองและถูกรอบงำจากชนกลุ่มใหญ่ในสังคมเดียวกัน โดยชนกลุ่มใหญ่มักจะมีอำนาจทางการเมืองและเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง กลุ่มที่มีความแตกต่างจากนี้ ก็เป็นชนกลุ่มน้อย และถูกกีดกันในทางการเมือง ทำให้แบ่งเกณฑ์ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ บางกรณีจะเรียกชนกลุ่มใหญ่ว่า “กลุ่มครอบงำ” (Dominate Group) และเรียก ชนกลุ่มน้อยว่า “กลุ่มถูกครอบงำ” (Subordinate Group)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่นั้น ตามปกติเป็นความสัมพันธ์ที่มีปัญหา เช่น การแสดงปฏิกิริยาต่อต้านและโต้ตอบความรังเกียจเคียดแค้น, การเลือกปฏิบัติ และความรุนแรงต่างๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อย และชนกลุ่มใหญ่นั้น ลักษณะตามธรรมชาติของเผ่าพันธุ์นั้น กลุ่มที่ใหญ่กว่าจะพยายามคุกคามกลุ่มน้อยอื่นๆ เพื่อความอยู่รอดของกลุ่ม โดยเฉพาะผู้มีอำนาจปกครองประเทศหากได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มใหญ่ที่สุดในสังคม ที่มีประชากรมากที่สุด ก็จะสามารถคงอำนาจในการควบคุมประเทศเอาไว้ได้ และให้เผ่าพันธุ์อื่นในสังคมที่มีจำนวนน้อยกว่าเป็นชนกลุ่มน้อย ซึ่งเราสามารถแบ่งรูปแบบการดำรงอยู่ของชนกลุ่มน้อยในสังคมออกได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

1. แบบพหุสังคม (Pluralistic) คือ การที่ระบบสังคมประกอบด้วยกลุ่มประชากรมากมายหลายประเภท และไม่มีกลุ่มใดที่มีอำนาจในการปกครองโดยเด็ดขาด ซึ่งชนกลุ่มน้อยจะมีสถานะที่เท่าเทียมกับประชากรอื่นๆ ในสังคม และประชากรในสังคมยอมรับในความเท่าเทียมกันนั้นๆ

2. แบบผสมผสาน (Assimilationist) คือ ชนกลุ่มน้อยยอมรับและละทิ้งวิถีชีวิตแบบเดิมมาเป็นรูปแบบเดียวกับชนกลุ่มใหญ่ จนไม่สามารถแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ได้

3. แบบพยายามแยกตัวออก (Sessionist) คือ ชนกลุ่มน้อยที่มีความแตกต่างจากชนกลุ่มใหญ่และไม่สามารถผสมกลมกลืนและอยู่ร่วมกับประชากรของคนกลุ่มใหญ่ได้ ซึ่งได้พยายามแยกตัวเพื่อหาความเป็นอิสระจากชนกลุ่มใหญ่ โดยอาจตั้งเป็นรัฐอิสระ หรือรวมกับรัฐใกล้เคียง ซึ่ง

ความพยายามนี้มักจะถูกรัฐบาลปราบปรามด้วยวิธีการรุนแรง จนอาจพัฒนาไปสู่รูปแบบความรุนแรงทางการเมืองได้ง่าย

4. แบบกองกำลังปฏิวัติ (Militant) คือ รูปแบบที่ชนกลุ่มน้อยพยายามใช้กำลังทหารและอิทธิพลรูปแบบต่าง ๆ เพื่อแทนที่การปกครองของรัฐบาลเดิม (เอกชัย ปิ่นแก้ว : 2550)

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับชาวกะเหรี่ยง

4.2.1 ความเป็นมาเชิงชาติพันธุ์ของชาวกะเหรี่ยง

สุริยา รัตนกุล (2531:267-275) และ สุรพงษ์ กองจันทึก (2530:14-16) อธิบายว่า กะเหรี่ยงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มแรกที่อพยพเข้าสู่ประเทศไทย ก่อนพวกอีกคือ มูเซอ ลีซอ และม้งเข้า หากจะนับเวลาก็มากกว่าสองร้อยปี นับเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทยกระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย เช่น เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน แพร่ สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร อุทัยธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ (วุฒินันท์ แทนนิต : 2551) ซึ่งได้แบ่งประเภทของชาวกะเหรี่ยงออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่คือ

1. กะเหรี่ยงสะกอ (Skow Karen) ชนกลุ่มนี้เรียกตนเองว่า “ปกากะญอ” หมายถึง “คน” แต่ก็ยังมีชื่อเรียกอื่นอีก เช่น ยางกะเลอ ยางขาว ยางป่า ฯลฯ คนไทยเรียกว่ากะเหรี่ยงขาวหรือยางขาว กะเหรี่ยงสะกอเป็นกลุ่มชาวเขาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ราบในประเทศพม่าที่เมืองมินบู (Minbu) ฝั่งตะวันตกของกลุ่มแม่น้ำอิรวดี ปัจจุบันในประเทศไทยมีกะเหรี่ยงสะกออาศัยอยู่มากกว่ากะเหรี่ยงกลุ่มอื่นถึงจำนวนสามในสี่ของกะเหรี่ยงทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ทางตอนเหนือของประเทศไทยตามแนวเขตแดนไทยพม่า และมีบางส่วนอยู่ในแถบภาคกลางด้วย

2. กะเหรี่ยงโป (Pwo Karan) คนไทยเรียกว่า “ยางโป” พม่าเรียกว่า “ตาลงกะยีน” (Taliang Kayin) หมายถึงกะเหรี่ยงมอญ (Mon Karan) เนื่องจากกะเหรี่ยงโปมีชุมชนปะปนกับชนชาติมอญและยังรับเอาวัฒนธรรมต่าง ๆ มาจากชนชาติมอญอีกด้วย กะเหรี่ยงโปเรียกตนเองว่า “โพล่ว” (Phlow) หรือ “โพล่ง” กะเหรี่ยงโปอาศัยอยู่ในประเทศไทยมากเป็นอันดับสองรองจากกะเหรี่ยงสะกอ โดยอาศัยอยู่ตามแนวชายแดนไทย – พม่า แถบจังหวัดตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

3. กะเหรี่ยงบเวหรือคะยา (Bwe หรือ Kayah Karen) คนไทยเรียกว่า “ยางแดง” และกะเหรี่ยงบเวเรียกตนเองว่า “แบร” ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นกลุ่มทางทิศตะวันตกของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ไม่มีบทบาทมากนัก เพราะมีจำนวนน้อยและเพิ่งจะอพยพเข้ามาหลังกะเหรี่ยงกลุ่มอื่น

4. กะเหรี่ยงตองอูหรือปาโอ (Taungthu หรือ Pao Karen) ซึ่งแปลว่า “ชาวภูเขา” อาศัยอยู่บนพื้นที่ที่เป็นภูเขาสูง กะเหรี่ยงตองอูในประเทศไทยมีจำนวนน้อยที่สุด และอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนเท่านั้น

วุฒิ บุญเลิศ (2546 : 16-19) อธิบายว่า ในตำนานหรือประวัติศาสตร์ของกะเหรี่ยงนั้น ไม่มีการกล่าวถึงกษัตริย์ของกะเหรี่ยง ที่เป็นนักรบที่ยิ่งใหญ่เหมือนดังกษัตริย์ของชนชาติอื่น ๆ ดังเช่น พม่า และไทย กะเหรี่ยงจึงไม่ใช่ชนชาติที่ชอบรุกรานผู้อื่น ด้วยลักษณะการปกครองของกะเหรี่ยงในอดีตอยู่ในระดับชนเผ่า ระบบความเชื่อทางศาสนาดั้งเดิมที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กับธรรมชาติไม่เอื้อให้กะเหรี่ยงมีแนวคิดในเรื่องธรรมราชา หรือราชาธิราช เหมือนดังกษัตริย์ชนชาติอื่น ๆ ที่ชูธงศาสนาในการอ้างความชอบธรรมในการขยายดินแดน กะเหรี่ยงจึงไม่มีอาณาจักรที่กว้างใหญ่ไม่มีความเจริญทางศิลปสถาปัตยกรรม เหมือนชนชาติอื่น ๆ เนื่องจากกะเหรี่ยงอยู่ภายใต้การปกครองของชนชาติอื่นมาตลอด ประวัติศาสตร์ภายในของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงจึงถูกถ่ายทอดโดยผ่านกระบวนการบอกเล่าที่ปรากฏใน ตำนานท้องถิ่น ในทาหรือบทเพลงต่าง ๆ จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ไม่ปรากฏหลักฐานการบันทึกเรื่องราวของกะเหรี่ยงโดยคนกะเหรี่ยงให้เห็นอย่างแพร่หลาย

ชาวกะเหรี่ยงได้มีส่วนร่วมในประวัติศาสตร์ชาวสยาม มีหน้าที่ลาดตระเวนสืบข่าวและเข้าร่วมเป็นกองกำลังกองทัพในอยุธยา ในต้นรัชสมัยกรุงรัตนโกสินทร์กะเหรี่ยงสวนผึ้งทำหน้าที่เป็นกองกำลังรักษาชายแดนไทยดูแลด่านชายแดนด้านตะวันตกของเมืองราชบุรี ต่อมาเมื่ออังกฤษเข้ายึดครองพม่า กะเหรี่ยงสวนผึ้งได้ทำหน้าที่ชี้แนวเขตแดนไทย – พม่า ระหว่างสยามกับอังกฤษ การปฏิรูปในรัชสมัยพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทำให้กะเหรี่ยงสวนผึ้งถูกดึงเข้ามาใกล้ชิดกับอำนาจรัฐ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จเยี่ยมชาวกะเหรี่ยงไปอยู่ที่เมืองสวนผึ้งในปี พ.ศ.2436 และในวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ.2438 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จมาที่ถ้ำจอมพล ที่ตำบลจอมบึง จังหวัดราชบุรี ในครั้งนั้นได้มีพราวนชาวกะเหรี่ยงจากสวนผึ้งเข้ารับเสด็จ และพราวนกะเหรี่ยงได้ถวายของป่าแด่พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ด้วย ในสมัยนั้นชาวกะเหรี่ยงต้องนำบรรณาการมาถวายพระเจ้าแผ่นดิน และชาวกะเหรี่ยงที่เมืองกาญจนบุรีต้องถือน้ำพิพัฒน์สัตยา 3 ปีต่อครั้งและต้องนำเครื่องราชบรรณาการประกอบด้วย ดันไม้เงิน 2 ดัน ผ้าขาว ผ้าแดง ที่กะเหรี่ยงทำเอง 20 ผืน เครื่องยาสมุนไพรและของป่า รวมทั้งแร่ทองคำดิบๆ ที่เรียกว่า ส่วยทอง ส่วยดิบๆ ไปถวายพระเจ้าแผ่นดินที่กรุงเทพฯ ฯ โดยมีพระยาพลเทพปลัดทูลฉลองกระทรวงกลาโหมเป็นผู้นำเข้าเฝ้า นอกจากนี้บรรดาผู้นำชาวกะเหรี่ยง ก็มักจะนำงาช้าง น้ำผึ้งป่า และสิ่งมีค่าที่ได้จากป่าเป็นของกำนัลแก่บรรดาเจ้าเมือง ข้าหลวง ผู้ว่า นายอำเภอ ฯลฯ เป็น

สิ่งที่หาได้และมีราคาในท้องถิ่นมอบแก่ขุนนางเหล่านั้น ขุนนางที่สำคัญท่านหนึ่งคือ พระยาสุรพันธ์เสนี (อิน บุนนาค)

ในปี พ.ศ.2444 พระยาราชเจตมหาราช ผู้ปกครองเมืองราชบุรี ได้ออกตรวจชาวกะเหรี่ยงไปวัดตามเมืองราชบุรีและเพชรบุรี และให้คนกะเหรี่ยงมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับคนไทย เช่น เสียภาษีให้แก่รัฐและมีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านและกำนัน ชาวกะเหรี่ยงยอมอยู่ใต้การปกครองของไทยและต้องการมีส่วนร่วมตามสิทธิและหน้าที่ของตน เช่น สิทธิในการเลือกหัวหน้าหมู่บ้าน รายงานสภาพพื้นที่ป่าและจ่ายภาษี บางคนเข้าร่วมในกองทัพไทยและบางคนก็เป็นตำรวจ

สำหรับดินแดนดั้งเดิมที่กะเหรี่ยงอาศัยอยู่นั้นมีชื่อว่า “ที และ แม่ หยั่ว” หมายถึง “ดินแดนน้ำซัด ทรายไหล” คือดินแดนที่เป็นทะเลทรายโกบี โดยกะเหรี่ยงได้ออกจากดินแดน ที และ แม่ หยั่ว เข้าไปยังเขต จากนั้นก็เคลื่อนย้ายเข้าไปในแผ่นดินจีนในลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียงในมณฑลยูนนานทางใต้ของจีน และถอยร่นลงมาตามแม่น้ำสายหลักที่สำคัญในอินโดจีน คือ

- แม่น้ำอิรวดี โดยอาศัยอยู่ในที่ราบพุกามบางส่วนกระจายไปอยู่ตามเทือกเขาติดดินแดน ยะไข่

- แม่น้ำคง (สาละวิน) ผ่านดินแดนไทใหญ่ กระจายกันอยู่ระหว่างที่ราบและบริเวณเทือกเขาของแม่น้ำสะโตง และบริเวณรอยต่อของรัฐฉานต่อเนื่องลงมาทางใต้เมืองทวาย มะริด

- บริเวณเทือกเขาและที่ลุ่มของแม่น้ำปิง แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำโขง ลาว และกัมพูชา

การอพยพเข้ามาในประเทศไทยของชาวกะเหรี่ยงจากพม่าในปัจจุบันมาจากปัญหาทางด้านการเมืองและเชื้อชาติระหว่างชนกลุ่มน้อยกะเหรี่ยงกับรัฐบาลทหารพม่า สาเหตุสำคัญสืบเนื่องมาจากชนชาติพม่าได้ขยายอำนาจเข้าไปครอบงำชนชาติอื่นในพม่าทำให้เกิดการสู้รบกันเป็นประจำ เมื่ออังกฤษเข้ามาปกครองพม่าเป็นเวลากว่า 60 ปี ได้มีส่วนทำให้ความขัดแย้งทางเชื้อชาติขยายตัวรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้จากการนำนโยบายแบ่งแยกและปกครอง (Divided and Rule) โดยอังกฤษได้จัดแบ่งการปกครองออกเป็น 2 ส่วน ตามลักษณะความแตกต่างของชนชาติ ส่วนแรกคือ พม่าแท้ (Proper Burma) มีอาณาเขตบริเวณตอนกลางของประเทศให้เป็นส่วนหนึ่งของอินเดีย อยู่ภายใต้การปกครองของข้าหลวงใหญ่อังกฤษที่เดลี ให้การปกครองระบอบเดียวกับที่อินเดียใช้ คือการปกครองในระบบรัฐสภา อีกส่วนหนึ่งคือพวกชาวเขา และพวกชนกลุ่มน้อย ที่อยู่บริเวณชายแดน (Frontier Area) อังกฤษปกครองโดยแบ่งออกเป็นรัฐตามเชื้อชาติของประชากร ได้แก่ รัฐฉาน รัฐกะเหรี่ยง รัฐคะฉิ่น รัฐฉิ่น รัฐอาระกัน โดยขึ้นตรงกับกระทรวงอาณานิคมของอังกฤษที่ลอนดอน

การปกครองของอังกฤษในลักษณะนี้นอกจากไม่ช่วยให้คนพม่าและชนกลุ่มน้อยมีความเข้าใจกันและมีความผูกพันกันในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศเดียวกันแล้ว ยังสร้างปัญหาความขัดแย้งทางเชื้อชาติเพิ่มขึ้น และเพาะเชื้อความไม่ไว้วางใจกันและความเกลียดชังทางด้านเชื้อชาติให้เกิดขึ้นอีกด้วย

มีสาเหตุหลายประการที่นำไปสู่ความขัดแย้ง และความรู้สึกไม่ไว้วางใจกันระหว่างคนพม่ากับชนกลุ่มน้อยที่สำคัญได้แก่

1) สมัยอังกฤษปกครองพม่า ชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่ม เช่น ชาวคะฉิ่น ฉิ่น และกะเหรี่ยง ได้รับการพัฒนาทางการศึกษาจากอังกฤษ ทำให้มีความรู้ความสามารถ และมีโอกาสเข้าทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ อีกทั้งยังได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นทหารและตำรวจจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะรัฐบาลอังกฤษไม่ไว้วางใจชาวพม่า เมื่อเกิดการจลาจลและการก่อกบฏของชาวพม่า ก็มักจะใช้ทหารและตำรวจชนกลุ่มน้อยทำการปราบปราม การปฏิบัติเช่นนี้ของอังกฤษได้สร้างความเกลียดชังและความไม่ไว้วางใจให้กับชาวพม่าและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เรื่อยมา

2) ในสมัยสงครามโลกที่ 2 ชาวพม่าภายใต้การปกครองของนายพลอูอองซาน และพรรคพวกอีก 30 คน ได้ร่วมมือกับญี่ปุ่นทำการต่อต้านอังกฤษระหว่างที่ญี่ปุ่นยึดครองพม่าเป็นเวลา 3 ปี ในขณะที่ชนกลุ่มน้อยได้ร่วมมือกับอังกฤษและพันธมิตรต่อสู้กับทหารญี่ปุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวกะเหรี่ยงและชาวคะฉิ่น ได้มีบทบาทอย่างสำคัญในการช่วยเหลืออังกฤษต่อต้านทหารญี่ปุ่น และเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้อังกฤษกลับมากำหนดปกครองพม่าได้สำเร็จ

3) สภาพทางภูมิศาสตร์เป็นการแย่งแยกชนกลุ่มน้อยกับคนพม่าไปโดยปริยาย โดยชนกลุ่มน้อยจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลแถวชายแดนในภาคเหนือ ภาคตะวันตก และภาคตะวันออก พื้นที่เหล่านี้ขาดเส้นทางคมนาคม การไปมาหาสู่กันทำได้ลำบาก จึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการติดต่อสัมพันธ์การผสมผสานทางวัฒนธรรม และการสร้างความเข้าใจต่อกัน

4) ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ของพม่าเป็นผลให้ชนกลุ่มน้อยแต่ละกลุ่มมีถิ่นกำเนิดและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอีกทั้งเงื่อนไขของการมีความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรพม่ากับนครรัฐของชนกลุ่มน้อยก็ได้เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันภายใต้การปกครองร่วมกันในฐานะประเทศนับตั้งแต่ยุคอาณาจักรจนถึงยุคปัจจุบัน

5) ความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติในรัฐของชนกลุ่มน้อย ทำให้รัฐบาลพม่าพยายามแผ่อำนาจครอบคลุมพื้นที่เหล่านั้นเพื่อใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ

6) การที่รัฐบาลพม่าพยายามแผ่อำนาจเข้าครอบคลุมพื้นที่ในรัฐของชนกลุ่มน้อย เพื่อใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอย่างอุดมสมบูรณ์ ได้กลายเป็นสาเหตุของความขัดแย้งที่สำคัญอีกประการหนึ่งระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อย (ขจิตภัย บุษยพัฒน์ 2545:134)

ความขัดแย้งทางเชื้อชาติระหว่างชนชาติพม่ากับชนกลุ่มน้อย เป็นผลให้ชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มรวมทั้งกะเหรี่ยง ไม่ต้องการรวมตัวเป็นสหภาพพม่า แต่ปรารถนาที่จะแยกตัวออกมาเป็นรัฐอิสระ เมื่อพม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษในปี 2491 ชนกลุ่มน้อยจึงจับอาวุธต่อสู้กับพม่า และเกิดการปราบปรามกวาดล้างของรัฐบาลทหารพม่าภายใต้การนำของนายพลเนวิน ต่อมากำลังชนกลุ่มน้อยอย่างรุนแรง เป็นผลให้ชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าต่างๆ พากันอพยพหลบหนีภัยสงครามเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

ขจัตกัย บุรุษพัฒน์ (2545:139) อธิบายว่า ชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าที่หลบหนีเข้ามาในเขตประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ประกอบด้วยชาวกะเหรี่ยง ไทยใหญ่ มอญ คนเชื้อสายไทย คนเชื้อสายลาวและชาวเนปาล คนเหล่านี้อพยพหลบหนีความยากลำบาก และการสู้รบจากพม่าเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตไทยก่อนปี 2519 ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามจังหวัดชายแดนที่ติดต่อกับพม่า

2. ผู้หลบหนีภัยการสู้รบสัญชาติพม่า ประกอบด้วยชาวกะเหรี่ยง คะยา มอญ คนเหล่านี้หนีภัยการสู้รบเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตไทยตั้งแต่ปี 2527 เป็นต้นมา ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดตากและแม่ฮ่องสอน

3. ผู้หลบหนีเข้ามาขายแรงงานสัญชาติพม่า มีทั้งคนพม่าแท้ ๆ และชนกลุ่มน้อย พากันหลบหนีเข้ามาขายแรงงานตั้งแต่ปี 2530 และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ เมื่อเศรษฐกิจของไทยขยายตัวในช่วง พ.ศ.2532-2538 โดยอาศัยอยู่กระจัดกระจายทั่วประเทศในแหล่งที่สามารถหางานทำได้

สำหรับชาวกะเหรี่ยงที่เข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่จะเป็นกะเหรี่ยงโพลั่ว และจกอร์ ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรดั้งเดิมที่อยู่มานานกว่า 200 ปี ตั้งถิ่นฐานตลอดลุ่มน้ำภาษี บริเวณที่ราบเชิงเขาตะวันตกศรีดิชชายแดนไทย พม่า ครอบคลุมพื้นที่อำเภอสวนผึ้ง อำเภopakท่อ และกิ่งอำเภอบ้านคา (ปัจจุบันเป็นอำเภอบ้านคา) ก่อนปี พ.ศ.2511 ตำบลสวนผึ้งเป็นเขตการปกครองหนึ่งของอำเภอจอมบึง มีพื้นที่ถึง 663,125 ไร่ เนื้อที่ 2,145 ตารางกิโลเมตร กินพื้นที่ถึงร้อยละ 60 ของอำเภอจอมบึง ประชากรดั้งเดิมเป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลสวนผึ้งมีหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลกันถึง 12 หมู่บ้าน มี 7 หมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านหลักของคนกะเหรี่ยง คือ บ้านบ่อ บ้านสวนผึ้ง บ้านทุ่งแฝก บ้านท่ามะขาม บ้านบึง บ้านคา บ้านโป่งกระทิง อาณาเขตของตำบลสวนผึ้ง ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรี และตำบลด่านทับตะโก อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง และอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลยางน้ำกลัดเหนือ อำเภอเขาชัยยอด จังหวัดเพชรบุรี ทิศตะวันตกติดกับประเทศพม่าที่มีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นแนวพรมแดน

4.2.2 จารีตประเพณีของชาวกะเหรี่ยง

กะเหรี่ยงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีเอกลักษณ์ในแบบแผนจารีตประเพณี วิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มของคนไว้ กะเหรี่ยงจะนับถือศาสนาพุทธและมีความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งลี้ลับเหนือธรรมชาติ เพราะเชื่อว่าอำนาจของสิ่งเหนือธรรมชาติจะบันดาลให้เกิดความทุกข์หรือความสุขความร่มเย็นหรือความเดือนร้อน ความสมบูรณ์แข็งแรงหรือการเจ็บไข้ได้ป่วย โดยเฉพาะประเพณีเรียกขวัญเดือนเก้า โดยมีความเชื่อว่าขวัญมีอยู่คู่กับตัวคนตั้งแต่แรกเกิดเมื่อเด็กเกิดหลังจากหมอดำเฆทำคลอดและตัดสายสะดือจะมีพิธีผูกข้อมือเรียกขวัญ และเชื่อว่าการจะมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ขึ้นอยู่กับสภาพของขวัญ คนที่ตกใจง่ายเรียกว่าคนขวัญอ่อน ผู้ที่ขวัญหนีจะนอนสะดุ้งในตอนกลางคืนซึ่งเกิดจากการกระทำผิดต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ผิดต่อเจ้าที่เจ้าทาง ภูตผีต้องทำพิธีเรียกขวัญด้วยเครื่องเซ่น นอกจากนั้นยังมีประเพณีสวดมนต์กลางบ้านเพื่อขับไล่สิ่งชั่วร้ายออกไปจากหมู่บ้าน ประเพณีแห่ฉัตร เพื่อขอขมาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเองได้ละเมิดศีลและข้อห้ามต่าง ๆ ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา เป็นการชำระจิตใจให้ผ่องใสเพื่อจะมีความบริสุทธิ์สมควรแก่การที่จะได้รับเสด็จพระพุทธเจ้า

4.2.3 สภาพสังคมและการเมืองของชาวกะเหรี่ยง ประกอบด้วย

1) ที่อยู่อาศัยของชาวกะเหรี่ยง

บ้านชาวกะเหรี่ยงดั้งเดิมเป็นบ้านที่สร้างขึ้นด้วยไม้ไผ่เป็นเรือนสูงหลังคามุงหญ้าคาบ้านเป็นไม้ไผ่สับฝักตีเป็นแผ่น มีชานบ้านสำหรับตากข้าวเปลือก เรียกว่า “บั้งลั้งคู่” แปลว่า “พื้นที่ตากข้าว” (วุฒิ บุญเลิศ 2546:75) มีห้องนอนสำหรับลูกสาวหนึ่งห้อง มีพื้นที่โล่งบนบ้านสำหรับแขกได้นอนพัก ในปัจจุบันบ้านกะเหรี่ยงในอำเภอบ้านคาส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนไป คนกะเหรี่ยงไม่ได้ทำอะไรข้าว ไม่มีข้าวเปลือกที่จะตาก “บั้งลั้งคู่” ก็หายไป ไม้สำหรับสร้างบ้านก็หายาก ลักษณะบ้านในปัจจุบันจึงเหมือนบ้านคนไทยพื้นราบตามชนบทคือก่อด้วยอิฐและซีเมนต์

2) การประกอบอาชีพ

ชีวิตความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยงซึ่งมีชีวิตที่ค่อนข้างมีความหลากหลาย การประกอบอาชีพและอาหารการกินก็มีความแตกต่างกันระหว่างกะเหรี่ยงที่อยู่ในเขตเมืองและในเขต ชนบท โดยกลุ่มที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองที่มีการศึกษา ก็จะทำงานตามความรู้ความสามารถที่มี เช่น ครู หมอ ทหาร เป็นต้น ในขณะที่กลุ่มที่อยู่ในเขตชนบท ก็จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมหาของป่าและรับจ้างทั่วไปผู้หญิงชาวกะเหรี่ยงก็จะทำงานอยู่กับบ้าน เช่น ปั่นฝ้ายทอผ้า จักสาน ปลูกผัก ส่วนผู้ชายก็ทำงานนอกบ้าน เช่น หาของป่าล่าสัตว์ ตัดไม้เพื่อซ่อมแซมบ้านและใช้ในครัวเรือน (วุฒินันท์ แท่นนิล 2551:13)

3) การแต่งกาย

โดยทั่วไปกะเหรี่ยงมักนิยมปลูกฝ้ายและทอผ้าไว้ใช้เอง การทอผ้าจะถ่ายทอดสู่ลูกหลาน ซึ่งขั้นตอนการทอผ้าก็ไม่ได้อาศัยเครื่องมือที่มากนัก โดยจะเป็นการนำฝ้ายมาตั้งเส้นแกน แล้วใช้เท้าในการยึดเส้นด้ายที่ขึงไว้มาพันเอวและสอดด้ายที่พันอยู่บนกระสวยสอดกลับไปมา เมื่อได้มาเป็นผืนแล้วก็จะนำมาเย็บต่อกันอย่างง่าย ๆ โดยมีการปักประดับสิ่งอื่นลงไป เช่น เม็ดเดือย ลูกปัด หรือลูกไม้ นำมาติดตกแต่งบนเสื้อผ้า เอกลักษณะอีกอย่างคือ การปล่อยด้ายเป็นชายฟูที่ชายเสื้อเพื่อความสวยงามของเสื้อผ้าผู้หญิงและผู้ชาย สิ่งที่บ่งบอกว่าเป็นของผู้หญิงหรือผู้ชายคือสีของเสื้อ ผู้ชายจะนิยมสีแดง หรือสีที่หลากหลายในเสื้อตัวเดียวกันและนุ่ง โสร่งที่เป็นลายเส้น ขณะที่ผู้หญิงที่ยังเป็นเด็กสาวบริสุทธิ์จะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าชุดขาวสีขาวคลุมขา หรือเสื้อสีขาวและนุ่งผ้าซิ่น ส่วนผู้หญิงที่แต่งงานแล้วจะใช้สีที่หลากหลายได้ นอกจากเสื้อผ้าแล้วยังมี กระเป๋าย่าม และผ้าโพกศีรษะ ซึ่งเป็นสิ่งที่กะเหรี่ยงนิยมในการแต่งกายในการดำเนินชีวิตประจำวัน

4) สภาพทางการศึกษา

กะเหรี่ยงทุกเผ่าไม่มีภาษาเขียนเป็นของตนเอง มีการเรียนรู้มาจากพ่อแม่และคนอื่น ๆ ในหมู่บ้าน โดยความสัมพันธ์อันอบอุ่นใกล้ชิดพ่อแม่และญาติอาวุโสะจะอบรมเด็ก ๆ ให้เรียนรู้ระบบสังคมจารีตประเพณี ตลอดจนความเชื่อต่าง ๆ สาเหตุที่ชาวกะเหรี่ยงไม่ส่งลูกหลานเข้าโรงเรียนเพราะชาวกะเหรี่ยงมีความเชื่อว่าการให้เด็กไปโรงเรียนนั้นไม่ได้รับอะไรเป็นการตอบแทน แต่การให้เด็กออกไปช่วยทำมาหากินด้วยจะได้เงินมาช่วยเหลือครอบครัว แต่ปัจจุบันชาวกะเหรี่ยงนิยมส่งลูกหลานที่มีอายุถึงเกณฑ์เข้าโรงเรียนมากขึ้น ทำให้ชาวกะเหรี่ยงรุ่นหลังได้รับการศึกษาภาคบังคับ และบางส่วนได้รับการศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา

5) ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว

ความสัมพันธ์ในกลุ่มพี่น้องครอบครัวและเครือญาติเป็นเสมือนเครือข่ายที่โยงใยสังคม กะเหรี่ยงไว้ โดยกลุ่มญาติพี่น้องในสังคมกะเหรี่ยงจะใหญ่มาก เนื่องจากสังคมกะเหรี่ยงนิยมมีลูกมาก เพื่อช่วยงานในครอบครัว อีกทั้งนิยมแต่งงานอายุน้อย ซึ่งการแต่งงานจะเป็นการสร้างญาติพี่น้องให้ขยายออกไปมากขึ้น และมีการไปมาหาสู่กันตลอดเวลา เรื่องการหย่าร้างในสังคมกะเหรี่ยงมีน้อยมาก

6) บทบาททางการเมือง

กะเหรี่ยงในจังหวัดราชบุรีเริ่มมีบทบาททางการเมืองตั้งแต่รัฐไทยได้ปฏิรูประบบราชการแบ่งการปกครองออกเป็นมณฑล บทบาทของผู้นำกะเหรี่ยงที่เคยเป็นนายกองด่าน ก็ได้เปลี่ยนมาเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกิดความสัมพันธ์เชิงอำนาจขึ้นระหว่างกะเหรี่ยงกับรัฐไทย เป็นความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ปัจจุบันรัฐได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างทั่วถึง การบริการ

จากรัฐเข้าถึงทุกพื้นที่เยาวชนได้รับการศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ข่าวสารสิ่งบันเทิงผ่านทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ เข้าถึงทุกครัวเรือน การได้รับบริการด้านสุขภาพอย่างทั่วถึงทำให้โรคประจำถิ่นลดลง สุขภาพดีขึ้น ทำให้ชาวกะเหรี่ยงมีบทบาททางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติมากขึ้น โดยมีการเลือกชาวกะเหรี่ยงเป็นผู้นำท้องถิ่นในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น อีกทั้งประชาชนกะเหรี่ยงก็มีความตื่นตัวในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับชาติอีกด้วย

สรุปได้ว่าชาวกะเหรี่ยงเป็นชนกลุ่มน้อยที่อพยพถิ่นฐานมาจากทางตอนใต้ของจีน และอาศัยอยู่ในประเทศพม่า ต่อมาได้เกิดการสู้รบและกวาดล้างชนกลุ่มน้อยของประเทศพม่า ทำให้ต้องอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ตามแนวชายแดนไทย แถบจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน แพร่ สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร อุทัยธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งชาวกะเหรี่ยงเป็นชนกลุ่มน้อยที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ ประเพณี วิถีชีวิต วัฒนธรรมต่าง ๆ เอาไว้เช่นการแต่งกาย ประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ โดยชาวกะเหรี่ยงในปัจจุบันยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่นทำไร่ ปลูกผัก รับจ้างทั่วไป เนื่องจากกะเหรี่ยงมีนิสัยที่ค่อนข้างรักความสงบ และมีความผูกพันอยู่กับธรรมชาติ จึงมีฐานะที่ค่อนข้างยากจน ส่วนการถือครองที่ดินก็มีอยู่อย่างจำกัดโดยรัฐจะเป็นผู้จัดสรรให้ แต่อย่างไรก็ตามชาวกะเหรี่ยงสามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิตได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำอุปโภคบริโภค การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง ซึ่งก็ทำให้วิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงเปลี่ยนแปลงไป โดยทำงานหนักเพิ่มขึ้น มีหนี้สิน ส่วนหนุ่มสาวก็อพยพไปทำงานในเมืองกันมากขึ้น

5. แนวคิดเกี่ยวกับการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (Assimilation)

แนวคิดเรื่องการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (Assimilation) เป็นนโยบายที่รัฐบาลไทยพยายามใช้เพื่อให้ชนกลุ่มน้อยเข้าผสมกลมกลืนกับชนกลุ่มใหญ่ โดยพยายามให้ชนกลุ่มน้อยค่อย ๆ เปลี่ยนวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีของตน ให้กลมกลืนหรือสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชนกลุ่มใหญ่ จนในที่สุดชนกลุ่มน้อยจะไม่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง (วิภู ชัยฤทธิ์ 2553:10)

(อมรา พงศาพิชญ์ 2545 : 109) กล่าวว่า การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมอาจเกิดขึ้นได้โดยการแต่งงาน ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งถือเป็นวิธีการผสมกลมกลืนที่ได้ผลมาก เพราะเป็น

การลดความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม ทำให้ชนกลุ่มใหญ่ยอมรับความชอบธรรมของชนกลุ่มน้อยมากขึ้น สามีภรรยา มักจะมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ถึงแม้จะมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

การผสมกลมกลืนอาจเกิดได้โดยการอพยพ ความแตกต่างระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่เกิดขึ้นเพราะชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ในบริเวณที่ห่างไกล หากชนกลุ่มน้อยอพยพมาอยู่ในบริเวณเดียวกับชนกลุ่มใหญ่ โอกาสในการเรียนรู้วัฒนธรรม ทัศนคติ ความชอบธรรม จากชนกลุ่มใหญ่ การยอมรับซึ่งกันและกันก็มีมากขึ้น

นอกจากนี้ การศึกษายังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดผสมกลมกลืนกันได้ เพราะถ้าชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่มีการศึกษาจากระบบเดียวกัน มีผลทำให้พูดภาษาเดียวกัน และสามารถสื่อสารกันได้ ถ้าวัฒนธรรมไม่ต่างกันมากนัก การยอมรับในวัฒนธรรมของกันและกัน ก็จะมีมากขึ้น การศึกษายังเป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ชนกลุ่มน้อยที่มักไม่มีอำนาจทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ได้มีโอกาสเลื่อนฐานะขึ้น เป็นที่ยอมรับของชนกลุ่มใหญ่มากขึ้น การถูกเหยียดหยามจะมีน้อยลง และความแตกต่างระหว่างกลุ่มจะมีน้อยลง

นโยบายผสมกลมกลืนของรัฐไทยที่มีผลต่อชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยได้แก่ การประกาศใช้ พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.2508 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 มาตรา 7 ที่มีสาระสำคัญกำหนดให้บุคคลยอมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด โดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย และมาตรา 7 ทวิ ที่มีสาระสำคัญให้สัญชาติแก่บุตรของคนต่างด้าว (ขจัดภัย บรุชพัฒนา 2528:354) การที่รัฐบาลกำหนดให้สัญชาติแก่คนต่างด้าวน่าจะเป็นเพราะรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของสัญชาติว่าเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความผูกพันทางการเมืองและจิตใจระหว่างชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลไทย (วิภู ชัยฤทธิ์ 2553:11)

การกำหนดนโยบายผสมกลมกลืนต้องกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากนโยบายผสมกลมกลืนเป็นนโยบายตามทฤษฎีซึ่งเน้นถึงความสำคัญของรักษาเสถียรภาพและการคงไว้ซึ่งสถานภาพเดิม จึงเป็นความคิดที่ไม่ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการยอมรับในความแตกต่าง ซึ่งอาจมีผลให้เกิดการเลือกปฏิบัติได้ และเกิดปัญหาความขัดแย้งมากขึ้น และช่องว่างระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ก็จะมีมากขึ้น ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกันและกำจัดการเลือกปฏิบัติต่อชนกลุ่มน้อย โดยการสร้างทัศนคติและค่านิยมของชนกลุ่มใหญ่ให้มีลักษณะที่เห็นใจและเข้าใจชนกลุ่มน้อย สร้างความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ที่เข้ากันได้ โดยการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมไทยและชาติพันธุ์ (อมรา พงศาพิชญ์ 2528:112)

Richard M. burkey (อ้างถึงในวิภู ชัยฤทธิ์ 2553:11) เสนอกระบวนการผสมกลมกลืนว่า จะต้องเกิดจาก 2 ฝ่าย คือ เกิดจากชนกลุ่มน้อยเองและชนกลุ่มใหญ่ เพราะเมื่อชนกลุ่มน้อยต้องอาศัยอยู่อย่างถาวรในประเทศนั้น ๆ ก็จำเป็นต้องประพฤติปฏิบัติตามค่านิยม บรรทัดฐาน กฎระเบียบ

ต่างๆ ที่สังคมใหญ่บัญญัติขึ้น ชนกลุ่มใหญ่ซึ่งเป็นเจ้าของประเทศก็ต้องสร้างกฎเกณฑ์ขึ้น เพื่อสร้างจิตสำนึกและความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน กระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการสร้างความผสมกลมกลืนจะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรม สังคม ประชากร เอกลักษณะ เพราะแต่ละส่วนต่างมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน คือเมื่อวัฒนธรรมเปลี่ยนไป เนื่องจากการยอมรับวัฒนธรรมของสังคมใหญ่มาประพุดปฏิบัติ โครงสร้างสังคมก็ต้องเปลี่ยนไป เพื่อรองรับวัฒนธรรมใหม่ เอกลักษณะ ทักษะคิด ก็จำเป็นต้องเปลี่ยนให้ผสมกลมกลืนด้วย

George M. Foster (อ้างถึงในนิยพรรณ วรรณศิริ 2540:68) อธิบายถึงการกลืนกลายทางวัฒนธรรมไว้ว่า การกลืนกลายทางวัฒนธรรมคือปรากฏการณ์ที่วัฒนธรรมที่แตกต่างกันสองวัฒนธรรมมาพบและสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอในระยะเวลาอันยาวนานและต่อเนื่อง และได้มีการหยิบยืมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกันใช้ ในที่สุดต่างฝ่ายต่างรับเอาวัฒนธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งมาเป็นของตนอย่างแยกไม่ออก จนเกิดเป็นวัฒนธรรมใหม่ขึ้นมาซึ่งไม่มีร่องรอยของวัฒนธรรมเดิมหลงเหลืออยู่เลย

Edward H. Spicer และ Edward G. Barnett (อ้างถึงในนิยพรรณ วรรณศิริ 2540 : 69) ต่างก็อธิบายไว้ตรงกันว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจะจบลงตรงที่วัฒนธรรมที่แตกต่างกันสองวัฒนธรรมถูกกลืนกลายเป็นวัฒนธรรมใหม่ไปแล้ว กล่าวคือวัฒนธรรมเดิมถูกเปลี่ยนไปอย่างสมบูรณ์ (ตามแนวคิดอุดมการณ์)

งามพิศ สัตย์สงวน (อ้างถึงในพัลลภ สุริยกุล ณ อยุธยา 2542:9) กล่าวว่า การผสมผสานทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการติดต่อทางวัฒนธรรม เป็นผลมาจากการที่เอกชน หรือกลุ่มคนต่าง ๆ แทนที่วัฒนธรรมของตนเองด้วยวัฒนธรรมอื่น ๆ ปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นแล้วและจะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต ด้วยการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม การเปลี่ยนสัญชาติ และการกระทำอื่น ๆ ที่ทำให้กระบวนการผสมผสานทางวัฒนธรรมเกิดเร็วขึ้น กระบวนการผสมผสานจะเกิดขึ้นเหมือน ๆ กัน ถึงแม้ว่าปัจจัยที่ช่วยเสริม หรือ ช่วยถ่วงถ่วงกระบวนการผสมผสานทางวัฒนธรรมจะแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ต่าง ๆ สำหรับสังคมไทยปรากฏการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ขณะที่รัฐบาลกำลังใช้นโยบายการผสมผสานทางวัฒนธรรม และรับวัฒนธรรมใหม่ ในอนาคตอัตราการผสมผสานทางวัฒนธรรมในสังคมไทยคงจะเร็วยิ่งขึ้น และน่าเป็นห่วงว่า อาจไม่มีวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยให้เห็นอีกในไม่ช้า

จึงสรุปได้ว่า การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม หมายถึงการรวมชนกลุ่มน้อยให้ผสมกลมกลืนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของชนกลุ่มใหญ่ โดยที่ชนกลุ่มน้อยต้องยอมรับค่านิยมและวัฒนธรรมของชนกลุ่มใหญ่ จนในที่สุดชนกลุ่มน้อยจะไม่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

6. แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

รุ่งพงษ์ ชัยนาม (2555) กล่าวว่า สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด เป็นสิทธิเฉพาะตัวบุคคล ไม่สามารถโอนมอบให้แก่กันได้ และมีลักษณะเป็นสากลสำหรับมนุษย์ทุกคนเหมือนกันหมดไม่ว่ามนุษย์นั้นจะมีเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนา สีผิว สัญชาติ ชาติตระกูล เพศ วัย ฐานะ ตำแหน่งหน้าที่หรืออุดมการณ์ความคิดใด สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิในร่างกาย การกระทำ ความคิด ความเชื่อ ทรัพย์สินส่วนบุคคล และผลงานที่สร้างขึ้น ซึ่งครอบคลุมถึงเสรีภาพ ความเสมอภาค ภารดรภาพ ความมั่นคงปลอดภัย ความสมบูรณ์พูนสุข และความอภิมรณทางจิตใจ การมีสิทธิเหล่านี้จะทำให้มนุษย์มีศักดิ์ศรีและคุณค่าแห่งการเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ สิทธิมนุษยชนจึงเป็นสิ่งที่มิมาแต่คิดคำบรรพก่อนการเกิดรัฐ จารีตประเพณี และกฎหมาย ดังนั้น จึงมีที่มาจากแนวคิดในเชิงปรัชญาเป็นสำคัญ กฎหมายหรือข้อตกลงใด ๆ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นมาภายหลัง ไม่ใช่เป็นบ่อเกิดของสิทธิมนุษยชน แต่เป็นเพียงเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิของมนุษย์ที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เพื่อให้ได้รับการเคารพและปฏิบัติตามอย่างถูกต้องเท่านั้น

ซึ่งมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ได้กล่าวถึงสิทธิมนุษยชนว่า หมายถึง “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทยหรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม”

และในพจนานุกรมภาษาอังกฤษอ็อกฟอร์ด (The Oxford English Dictionary) เสนอคำจำกัดความของคำว่าสิทธิไว้ 3 ประการคือ

1. สิ่งที่ถูกต้องหรือยุติธรรมทั้งในทางสังคมและจริยธรรม หมายถึง การปฏิบัติต่ออย่างเป็นธรรม (fair treatment)
2. หมายถึงความชอบธรรมหรือการอ้าง (สิทธิ) ที่เป็นธรรม
3. สิ่งที่เราอาจอ้างได้ทั้งในเชิงกฎหมายและจริยธรรม หมายถึงสถานะที่มีสิทธิพิเศษการยกเว้นหรือมีอำนาจที่จะกระทำ

ทั้งในสามความหมาย จะเห็นแนวคิดทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับ จริยธรรม (morality) ความยุติธรรม (justice) และ โดยเฉพาะความเป็นธรรม (fairness) แนวคิดอีกอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญไม่น้อย คือสถานะที่มีบางสิ่งและสามารถอ้างหรือเรียกร้องได้ สำหรับนักสิทธิมนุษยชน “สิทธิคือการอ้างที่ชอบธรรมกับใครบางคนหรือสถาบันบางสถาบัน เพื่อบางสิ่งบางอย่างที่เราเป็นเจ้าของ”

จะเห็นได้ว่าการนิยามคำว่าสิทธิมนุษยชนเริ่มต้นด้วยแนวคิดเชิงปรัชญาที่เป็นนามธรรมและอุดมคติ แต่การที่จะทำให้สิทธิมนุษยชนกลายเป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้จริงในสังคมต้องมีการอธิบายในเชิงกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

หลักการเริ่มแรกของสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิของมนุษย์แต่ละคนเป็นสำคัญ ในอดีตนักปรัชญาและนักกฎหมายมุ่งที่จะส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิของปัจเจกชน ซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติเฉพาะตัวที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด แต่ในศตวรรษที่ 20 สิทธิมนุษยชนได้ขยายขอบข่ายออกไปถึงสิทธิอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และผลประโยชน์ในชีวิตร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สินของมนุษย์ทั้งหมดไม่เฉพาะแต่เรื่องสิทธิทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และกฎหมายของปัจเจกชนเท่านั้น อาทิ สิทธิของบุคคลบางประเภทโดยเฉพาะ สิทธิสตรี สิทธิเด็ก สิทธิคนพิการ สิทธิผู้ลี้ภัย สิทธิชนกลุ่มน้อย เป็นต้น

สิทธิมนุษยชนจึงเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกกับสังคม ซึ่งระบบคุณค่าและโครงสร้างอาจแตกต่างกันไป แต่หัวใจของความสัมพันธ์ก็คือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

อย่างไรก็ดี ความสัมพันธ์ในเชิงสิทธิมนุษยชน อาจแบ่งเป็น 2 ระดับ ระดับแรก เป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนกับปัจเจกชน ซึ่งอยู่ร่วมกันในสังคม สิทธิของแต่ละคนมักถูกจำกัดด้วยสิทธิของผู้อื่นเสมอ ปัจเจกชนจึงมีหน้าที่เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน โดยมีรัฐทำหน้าที่ควบคุมดูแล และปกป้องคุ้มครองสิทธิของปัจเจกแต่ละคนมิให้ละเมิดซึ่งกันและกัน ระดับที่สอง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนและรัฐ ในความสัมพันธ์ดังกล่าว รัฐมีหน้าที่ ทั้งในเชิงกฎหมายและในเชิงจริยธรรม ที่จะปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของทุกคนในสังคม รัฐใดที่ไม่อาจปกป้องคุ้มครองสิทธิของประชาชน ถือว่าขาดความชอบธรรมในฐานะรัฐ รัฐจะขาดความชอบธรรมมากขึ้น หากรัฐนั้นเป็นฝ่ายละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนเสียเอง (ศรีประภา เพชรมีศรี :2547)

องค์กรสหประชาชาติได้รับการก่อตั้งขึ้นใน ค.ศ.1945 ในกฎบัตรสหประชาชาติ ได้มีบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิมนุษยชนอยู่ด้วย ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้รับการรับรองโดยสมาชิกสหประชาชาติในขณะนั้น (จำนวน 48 ประเทศ ไม่มีประเทศใดคัดค้าน แต่มี 8 ประเทศงดออกเสียง) มี 30 ข้อ ครอบคลุมทั้ง 2 ประเภท คือ สิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง กับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (ศรีประภา เพชรมีศรี 2547 : 184)

ปฏิญญาข้อ 1-21 ที่กล่าวถึง สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights) อันได้แก่ สิทธิการดำรงชีวิต สิทธิในการเคลื่อนไหวอย่างอิสระ สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน สิทธิที่จะทำการสมรส สิทธิในการความเสมอภาคตามกฎหมาย และสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรม สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา และสิทธิในการพูดโดยเสรี เป็นต้น

ปฏิญญาข้อ 22-27 ที่กล่าวถึง สิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม (Economic Social and Cultural Rights) อันได้แก่ สิทธิทางการศึกษา สิทธิที่จะจัดตั้งสหภาพแรงงาน สิทธิในการพักผ่อนและมีเวลาว่าง และวันหยุดงานเป็นครั้งคราวโดยได้รับเงินจ้าง (เฉลิมลักษณ์ เกือบทรัพย์ 2549 หน้า 9)

โดยประเทศไทยได้ลงมติรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) มาตั้งแต่ต้น แม้ว่าปฏิญญาดังกล่าวจะเป็นเพียงคำประกาศที่มีได้ ข้อตกลงระหว่างประเทศ อันก่อให้เกิดพันธกรณีตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ (อ้างถึงใน เฉลิมลักษณ์ เกือบทรัพย์ 2549 หน้า 9) แต่ประเทศไทยได้ปฏิบัติให้เป็นตามหลักกฎหมายและพื้นฐานที่กำหนดไว้ในปฏิญญา โดยการเข้าเป็นภาคีพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน เช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ.2519 และประเทศไทยเข้าเป็นภาคีซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2540 อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ พ.ศ.2523 โดยประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อปี พ.ศ.2528 และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ.2532 โดยประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อปี พ.ศ. 2535 เป็นต้น ทั้งนี้เพราะตามหลักการสิทธิมนุษยชนแล้ว มนุษย์ทุกคนมีคุณค่าสูงสุดแห่งความเป็นคนอันมิอาจจะละเมิดได้ จึงมีความเสมอภาคที่จะดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ เพราะความแตกต่างใด ๆ (เฉลิมเกียรติ พิวนวล : 2530 และชัยศักดิ์ อ่อนประดิษฐ์ 2544 :29)

เนื่องจากหลักการในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เป็นหลักสากลระดับนานาชาติที่มีขอบข่ายกว้างขวาง ทำให้เกิดปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนระดับภูมิภาค ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี คือ “ปฏิญญาว่าด้วยหน้าที่พื้นฐานของประชาชนและรัฐบาลแห่งภูมิภาคอาเซียน” รับรองเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ. 1983 (พ.ศ.2526) ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย โดยปฏิญญาฉบับนี้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของรัฐในด้านสิทธิมนุษยชนไว้เป็นจำนวนมากอันรวมถึงสิทธิและหน้าที่ของรัฐที่มีต่อชนกลุ่มน้อยไว้อย่างชัดเจน (สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน 2535:6)

สำหรับประเทศไทยนั้นมีชนกลุ่มน้อยและชนเผ่าพื้นเมืองอาศัยอยู่ในบริเวณต่างๆของ ประเทศอยู่มากมาย ได้แก่ (1) กะเหรี่ยง (2) ม้ง (3) เมี่ยน (4) อาข่า (5) ล่าหู่ (6) ลีซู (7) ลัวะ (8) ขมุ (9) มลาบรี (10) ถิ่น (11)ชาวเล (12)ชาไก และ(13) ปะหล่อง ซึ่งคนเหล่านี้จะมีภาษา วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกัน จริงๆแล้วชนเผ่าพื้นเมือง หมายถึง"ชนเผ่าพื้นเมืองดั้งเดิมที่เกิดและอาศัยอยู่ในประเทศไทยมานาน และยืนยันตนว่า"ตนอาศัยอยู่มานานก่อนที่ประเทศไทยสถาปนาเป็นรัฐไทย" ทั้ง ๆ ที่คนเหล่านี้อาศัยอยู่ใน บริเวณอาณาเขตของประเทศไทยมาก่อนที่คน

ไทยจะอพยพมาอยู่ แต่ทำไมเขาเหล่านั้นกลับกลายเป็นผู้ที่รัฐมองว่าเป็นปัญหาต่อความมั่นคงในชาติ

จรัญ โฆษณานันท์ (2545:379) อธิบายว่า การเคลื่อนไหวกว้างไกลของชนพื้นเมืองนั้นมีเหตุผลมาจากชาวพื้นเมืองมักจะถูกมองว่าเป็น “คนอื่น” เช่นเดียวกับชนกลุ่มน้อยซึ่งมักเผชิญชะตากรรมของการเป็นกลุ่มคนที่มีฐานะด้อยต่ำกว่า ซึ่งถูกละเมิดสิทธิไม่ต่างกันในแง่การถูกเลือกปฏิบัติ การปฏิเสธสิทธิในการดำรงอยู่ การถูกฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ หรือการปฏิเสธการยึดถือธรรมเนียมปฏิบัติตามวัฒนธรรมดั้งเดิม

ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร์ (2540) อธิบายถึงการลุกขึ้นเคลื่อนไหวกว้างไกลของชนพื้นเมืองว่า การเคลื่อนไหวกว้างไกลของชนพื้นเมืองในแทบทุกพื้นที่ เกิดขึ้นเพื่อเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองเนื่องจากประวัติศาสตร์ของการถูกแย่งชิงทรัพยากรจากระบบอาณานิคม รวมถึงการถูกคุกคามจากกระแสสังคมสมัยใหม่ การเคลื่อนไหวกว้างไกลของชนพื้นเมืองนำไปสู่การอ้างสิทธิในการปกครองตนเอง (Self-Determination - การกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง) และความเป็นคนพื้นเมือง (Indigenous Peoples) เพื่อปกป้องรักษาที่ดิน แหล่งทรัพยากรและเอกลักษณ์/ตัวตนของตนไว้ ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายสุดท้าย คือการอยู่รอดของตนเองในฐานะที่เป็นมนุษย์ที่ได้รับการเคารพและ การยอมรับในความเป็นคนพื้นเมืองดั้งเดิมของตน

ข้อเรียกร้องของชนพื้นเมืองในความเป็นอิสระ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

ประการแรก ความเป็นอิสระในการพัฒนาเศรษฐกิจของตัวเอง (Economic Autonomy) ไม่ใช่การพัฒนาที่ยึดยึดมาจากรัฐ จากเจ้าของที่ดิน และจากทุนต่างชาติ เพราะการพัฒนาที่ผ่านมาเป็นการพัฒนาที่ตัดขาดจากรากเหง้าทางวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองดั้งเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาที่ขจัดระบบกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนรวม/กรรมสิทธิ์ชุมชน และการแทนที่ด้วยระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล/ทรัพย์สินส่วนบุคคล นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาที่ไม่ให้สิทธิแก่ชนพื้นเมืองดั้งเดิมในการดูแลและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และที่ดินในเขตของพวกเขา/เธอ การจัดการกับเศรษฐกิจในแบบของคนพื้นเมืองดั้งเดิม แม้ว่าจะดูไม่มีเหตุผลในเชิงเศรษฐกิจในสายตาของรัฐ แต่ก็ยังมีเหตุผลในเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของคนพื้นเมืองดั้งเดิมเหล่านี้ และสิทธิในการจัดการกับระบบเศรษฐกิจในแบบของคนพื้นเมือง ก็คือสิทธิขั้นพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนที่ควรได้รับการเคารพ และยอมรับจากรัฐชาติ

ประการที่สอง เป็นเรื่องความเป็นอิสระทางการเมือง คือ การเรียกร้องให้สามารถใช้กฎหมายจารีตประเพณีกับกิจการของตนเองได้ ซึ่งเป็นการเรียกร้องให้เปิดพื้นที่ทางการเมืองให้กับคนพื้นเมืองดั้งเดิมให้มากขึ้น มากกว่าการกลืนกลายคนพื้นเมืองดั้งเดิม

ประการที่สาม ความเป็นอิสระด้านวัฒนธรรม เป็นการเรียกร้องสิทธิที่จะดำรงอยู่ในเชิงวัฒนธรรม มีจารีตประเพณีและการปฏิบัติ ความคิด ความเชื่อในแบบของตนเอง มีหลักสูตรการเรียนรู้ การสอน การพูดถึงเรื่องราวของตนเอง

เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2550 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ได้มีมติรับรองปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง (United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples: UNDRIP) การรับรองดังกล่าวถือเป็นความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ของชนเผ่าพื้นเมืองทั่วโลก และเป็น ก้าว่างที่สำคัญในการยอมรับและคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่งเป็นผู้ที่ประสบปัญหาและได้รับผลกระทบมายาวนาน ทั้งการสูญเสียที่ดิน ทรัพยากร และการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน บางแห่งอาจถึงขั้นต้องสูญเสียชีวิตและเลือดเนื้อ อันเนื่องมาจากการต่อสู้เพื่อปกป้องผืนดิน ผืนป่าและวิถีชีวิตของตนเอง นอกจากนี้ยังส่งเสริมการพัฒนาและเสริมสร้างสถาบันทางการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจและสังคมของชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อให้เขาสามารถดำรงอยู่และสามารถรักษาอัตลักษณ์ วัฒนธรรมที่สั่งสมของตนเองไว้ได้

ปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองฉบับนี้ ถึงแม้ว่าจะไม่มีข้อผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศที่กำหนดให้ประเทศที่ให้การรับรองต้องถือปฏิบัติเหมือนกับกฎหมายระหว่างประเทศอื่น ๆ (เช่น อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อเชื้อชาติในทุกรูปแบบ เป็นต้น) ก็ตาม แต่ก็ถือว่าเป็นข้อตกลงร่วมและพันธะสัญญาทางใจที่ทุกประเทศต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่งมีอยู่ประมาณ 370 ล้านคนทั่วโลกอย่างจริงจัง ซึ่งรวมทั้งในประเทศไทยด้วย

สำหรับรัฐบาลไทยนั้น นับตั้งแต่ที่ได้ร่วมลงนามรับรองปฏิญญาฯ ฉบับนี้จนถึงปัจจุบัน ก็ยังไม่ได้จัดให้มีมาตรการหรือพัฒนากลไกที่ดำเนินการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองอย่างจริงจังแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามปัจจุบันเริ่มมีหน่วยงานรัฐบางแห่ง ได้พัฒนานโยบายและจัดทำแผนงานสนับสนุนขบวนการชนเผ่าพื้นเมืองอย่างต่อเนื่อง เช่น สำนักกิจการชาติพันธุ์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม เป็นต้น โดยเฉพาะสำนักกิจการชาติพันธุ์ ได้สนับสนุนงบประมาณการจัดงานมหกรรมชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทยทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 เป็นต้นมา และมีการจัดตั้งคณะทำงานพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและสวัสดิการสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทย ขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2554 เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ขององค์กรและผลักดันให้เกิดกลไกร่วมระหว่างรัฐและชนเผ่าพื้นเมือง นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทยต่อไป ในขณะที่เดียวกันขบวนการชนเผ่าพื้นเมืองเอง ได้พยายามรวมกลุ่มกันทั้งในระดับพื้นที่ ระดับกลุ่มชาติพันธุ์ และระหว่างเผ่า

โดยเฉพาะการร่วมกันประกาศให้วันที่ 9 สิงหาคม ทุกปี เป็นวันชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทย และการจัดตั้งเครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 เพื่อเป็นขบวนการเรียนรู้และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ปัจจุบันขบวนการชนเผ่าพื้นเมืองได้เริ่มจัดตั้ง “สภาชนเผ่าพื้นเมืองประเทศไทย” เพื่อให้เป็นสถาบันหลักในการจัดทำนโยบายและสนับสนุนการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนฐานวิถีชีวิตที่ตนเองต้องการ รวมทั้งการส่งเสริมสิทธิของชนเผ่าพื้นเมืองตามเจตนารมณ์ของปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองให้เป็นจริงต่อไป (เครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย : 2555)

ซึ่งปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง ได้กำหนดถึงสิทธิส่วนรวมของชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่งมีประเด็นหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

- การกำหนดตนเอง สิทธิในการกำหนดตนเองเป็นเรื่องเกี่ยวกับการตัดสินใจ โดยชนเผ่าพื้นเมืองมีอิสระที่จะเลือกว่าจะบริหารจัดการตนเองอย่างไรต่อโครงการที่มีผลกระทบต่อที่ดินและวิถีชีวิต ซึ่งได้มาจากการตัดสินใจร่วมกันของชนเผ่า

- ฉันทามติโดยอิสระ ล่วงหน้าและได้รับการบอกแจ้ง ถือเป็นสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดตนเอง คือการได้รับข้อมูลข่าวสารล่วงหน้า เพื่อการตัดสินใจโดยอิสระปราศจากการบังคับ ข่มขู่ เกี่ยวกับโครงการใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อที่ดินและเขตแดน โดยเฉพาะเพื่อการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรแร่ธาตุ น้ำ หรือป่าไม้

- กฎ จารีตประเพณี หมายถึง รัฐต้องเคารพ กฎและจารีตประเพณีของชนเผ่าพื้นเมือง หากมีความขัดแย้งรัฐต้องแก้ไขความขัดแย้งด้วยวิถีทางที่เป็นธรรมและเคารพต่อกฎของชนเผ่า รวมทั้งต้องปกป้องที่ดิน ภูมิปัญญาและขนบธรรมเนียมประเพณี โดยชนเผ่าพื้นเมืองจะสามารถปฏิบัติและฟื้นฟูธรรมเนียมทางจิตวิญญาณและศาสนา ได้อย่างปกติ

- ที่ดิน เขตแดนและทรัพยากร คือการสามารถบริหารจัดการ พัฒนาที่ดิน เขตแดนและทรัพยากรด้วยวิถีทางของชนเผ่าพื้นเมืองเอง โดยรัฐต้องเคารพในความเป็นเจ้าของที่ดินตามประเพณี และไม่สามารถโยกย้ายชนเผ่าพื้นเมืองออกจากที่ดินโดยปราศจากฉันทามติ และการบอกกล่าวล่วงหน้าได้

- สิทธิทางวัฒนธรรม ชนเผ่าพื้นเมืองสามารถปฏิบัติตามวัฒนธรรม พิธีกรรมทางจิตวิญญาณได้อย่างอิสระ โดยไม่ถูกบีบบังคับให้เปลี่ยนวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตได้ และสามารถฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณีให้กลับคืนสู่วิถีชนเผ่าได้ รวมทั้งสามารถแบ่งปันประวัติศาสตร์ธรรมเนียมมุขปาฐะ ปรัชญา ข้อเขียนและวรรณกรรมไปสู่ลูกหลานในอนาคตได้ และรัฐควรให้การสนับสนุนการศึกษาของเด็กชนเผ่าพื้นเมืองในวัฒนธรรมและภาษาของพวกเขาเอง

- สิทธิในการพัฒนา ชนเผ่าพื้นเมืองจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามโครงการต่าง ๆ ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีชีวิต สิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย การศึกษา เนื่องจากโครงการพัฒนาบางโครงการของรัฐ ทำลายป่า ที่ดินและพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ การพัฒนาทำให้ชนเผ่าพื้นเมืองกลายเป็นคนไร้บ้าน รวมถึงการหยุดยั้งการเพาะปลูกอาหาร รัฐจึงควรปกป้องและสนับสนุนสิทธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

- การอพยพ ชนเผ่าพื้นเมืองมีอิสระและมีสิทธิเลือกที่จะอยู่อาศัยเหมือนดังพลเมืองทั่วไป และมีอิสระในการข้ามเขตแดนเพื่อวัฒนธรรมและชุมชนชนเผ่าพื้นเมือง

- สิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติทางทหาร ชนเผ่าพื้นเมืองควรจะได้อยู่ได้โดยปราศจากความหวาดกลัวการใช้ความรุนแรงและการคุกคามด้วยอาวุธ ทั้งในด้านร่างกายและทรัพย์สิน

- สิทธิสตรี เด็ก ผู้สูงวัยและผู้พิการชนเผ่าพื้นเมือง ชนเผ่าพื้นเมืองมีสิทธิเสรีภาพและสันติภาพโดยไม่คำนึงถึงวัน เพศ หรือความสามารถ เด็ก ๆ ควรเข้าถึงการศึกษาและระดับการศึกษาพร้อมไปกับการใช้ภาษาและวัฒนธรรมของตนเอง

ทั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่า ปัจจุบันชนเผ่าพื้นเมืองประสบปัญหาคือ ปัญหาที่ดินทำกิน แต่เดิมมีพื้นที่ตามที่สูงใช้ทำไร่ การเกษตร มีผลผลิตไว้บริโภคภายในครอบครัว และ ค้าขายบ้างเท่าที่สามารถทำได้ ที่ดินที่ชนเผ่าเหล่านี้ได้เคยใช้เป็นที่ทำมาหากินกลับถูกประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ หรือ เขตป่าสงวน ไปหมดเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ ทำให้ชนเผ่าเหล่านี้ขาดสิทธิในการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติในเขตชุมชนของตน ขาดที่ดินทำกิน และ ขาดอาชีพในที่สุด แต่ปัญหานี้ได้ถูกแก้ไขในรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 ในเรื่องสิทธิชุมชน มาตรา 66 และ 67 ให้มีการจัดการทรัพยากร และมาตราที่ว่าด้วยการศึกษาทางเลือกที่ชุมชนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างอิสระ เสรี และมีกฎหมายรองรับ และปัญหาที่สองคือ สิทธิในความเป็นมนุษย์ ชนเผ่าพื้นเมืองเหล่านี้ อาจจะถูกมองว่าเป็นชนกลุ่มน้อย เป็นพลเมืองชั้นสองไม่มีสิทธิเท่าเทียมกับคนทั่วไป จึงการละเมิดสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้เห็นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การคุกคามละเมิดสิทธิโดยผ่านกระบวนการทางกฎหมาย การคุกคามละเมิดสิทธิโดยผ่านการปฏิบัติการ สิทธิในการดำรงชีวิต การตัดสินใจกำหนดอนาคตตนเอง โดยการดูถูกเหยียดหยาม หรือการอคติทางชาติพันธุ์ การกีดกันในรูปแบบต่างๆ การนำเอาวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวเขาไปทำเพื่อการค้าเพื่อการท่องเที่ยว การแยกชิงทรัพยากรป่า การถูกมองว่าเป็นภัยสังคมต่อความมั่นคงของชาติ เป็นต้นเหตุของการแพร่ระบาดของยาเสพติด เป็นผู้ตัดไม้ทำลายป่า เป็นต้น

จึงนำมาสู่การเป็นภาคีสมาชิกของปฏิญญาสากลว่าสิทธิและมนุษยชนและปฏิญญาว่าด้วยหน้าที่พื้นฐานของประชาชนและรัฐบาลแห่งภูมิภาคอาเซียน รวมถึงการร่วมลงนามรับรอง

ปฏิกฤษาสหประชาชาติ ว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่งรัฐบาลมีหน้าที่ที่จะต้องรับรองความเป็นสมาชิกของชนกลุ่มน้อย รับรองสิทธิในการดำรงชีวิตอย่างเสมอภาค เคารพสิทธิในการรักษาเอกลักษณ์ ภาษา มรดกทางวัฒนธรรมและจารีตประเพณี เป็นต้น

7. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

7.1 เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

วิภากรณ์ ปราโมช ณ อุททยา ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาทัศนคติทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจและความสนใจในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลสรุปการวิจัยมีดังนี้

1. ประชาชนส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาในระดับปานกลางถึงระดับดี

2. ประมาณครึ่งหนึ่งของประชาชนในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีทัศนคติทางการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ค่อนข้างดี ส่วนที่เหลือนั้นมีทัศนคติทางการเมืองที่ไม่ดี อย่างไรก็ตาม ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงต้องการให้ปกครองแบบประชาธิปไตยต่อไป

3. ปัจจัยทางประชากรและสังคมที่มีอิทธิพลเด่นชัดต่อความรู้ความเข้าใจ ความสนใจทางการเมือง ทัศนคติทางการเมืองและการเลือกตั้ง ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และฐานะทางการเศรษฐกิจสังคม ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีอิทธิพลต่อหัวข้อที่ศึกษาทั้งหมด

วิชิต ประสมปลื้ม ก็ได้ศึกษาเรื่อง “ความสำนึกทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส” พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติทางการเมืองแบบเป็นกลาง แต่นักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองดีกว่านักเรียนชาย ส่วนทัศนคติทางการเมืองไม่แตกต่างกันเลย สำหรับนักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองดีกว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูไม่เป็นแบบประชาธิปไตย

ชวนะ ภวกันันท์ ได้ศึกษาเรื่อง “ความสำนึกทางการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาวิเคราะห์เฉพาะกรณีเขตเทศบาลตำบลโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า

1. กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูง มีความสำนึกทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

2. ในกลุ่มประชาชนที่มีความสำคัญทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงนั้น พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ไม่มีอิทธิพลกำหนดการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญ

3. เพศมีอิทธิพลในการกำหนดความแตกต่างของระดับความสำคัญทางการเมืองกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง คือ เพศชายมีความสำคัญทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงมากกว่าเพศหญิง

4. บุคคลที่มีความสำคัญทางการเมืองอยู่ในระดับสูง ย่อมมีแนวโน้มเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงด้วย

ส่วนเฉลิมลักษณ์ เกียรติพิริยะ ศึกษาเรื่อง “ชนกลุ่มน้อยกับสถานภาพพลเมืองและสิทธิมนุษยชน : ศึกษากรณีชาวเลชุมชนบ้านแหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ต” พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง มีฐานะยากจนและชาวเลส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงสิทธิการให้บริการของรัฐได้อย่างทั่วถึงแต่มีการแสดงหน้าที่ในฐานะพลเมืองไทยโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ด้วยเข้าใจว่าตัวแทนในระดับต่าง ๆ จะเป็นผู้เข้ามาช่วยเหลือชาวเลในทุกด้าน ๆ แต่ระดับความรู้ความเข้าใจต่อสิทธิและหน้าที่พลเมือง การแสดงออกทางการเมืองตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นอยู่ในระดับที่ต้องให้ความรู้เพิ่ม

อัครฤทธิ์ ปุกหุด ศึกษาเรื่อง “การรับรู้สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของประชาชนชาวไทย จังหวัดจันทบุรี” พบว่ามีการรับรู้สิทธิเสรีภาพและหน้าที่เกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุดและความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของประชาชนชาวไทยจังหวัดจันทบุรี

และโกสิทธิ์ สว่างโรจน์ ศึกษาเรื่อง “ความสำคัญทางการเมืองของประชาชนในบริเวณชายแดนภาคใต้” พบว่า การดำเนินนโยบายผสมกลมกลืนในวิถีชีวิตระหว่างกลุ่มของรัฐยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เพราะคนไทยมุสลิม คนไทยเชื้อสายจีน และคนไทยพุทธ มีความสำคัญต่อระบอบการเมืองและผู้มีสิทธิอำนาจต่างกันไปตามเชื้อชาติของบุคคลเป็นสำคัญ

7.2 งานวิจัยเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย ชาวกะเหรี่ยง

ปรียาภรณ์ ปัทมชัยยันต์ ศึกษาเรื่อง “การบูรณาการทางการเมือง และความสำคัญในความเป็นพลเมืองของชนกลุ่มน้อย กรณีศึกษา : ชาวไทยใหม่จังหวัดกระบี่และภูเก็ต” พบว่า อายุ ระดับรายได้ ระดับความรู้ในภาษาไทย และการเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม มีความสัมพันธ์กับระดับบูรณาการและระดับความเป็นพลเมือง และระดับการบูรณาการซึ่งประกอบด้วย การปฏิสัมพันธ์ ความรู้ความเข้าใจสังคม ความเหมือนกันในการดำเนินชีวิตและความไว้วางใจใน

เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสัมพันธ์กับระดับความเป็นพลเมือง หากบุคคลมีระดับการบูรณาการสูงก็จะ
มีแนวโน้มที่จะมีระดับความเป็นพลเมืองสูงขึ้นด้วย

และเยาวลักษณ์ ชีพสุมล ศึกษาเรื่อง “กระบวนการสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลง
วัฒนธรรมของชาวเขา ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านหนองเต่า ต.แม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่” พบว่า
การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมที่เกิดกับสังคมชาวเขานั้นเกิดจากการได้ปะทะสังสรรค์กับวัฒนธรรม
ของสังคมเมือง ทำให้รูปแบบวัฒนธรรมเดิมของชาวเขามีความเปลี่ยนแปลงไป มีการผสมผสาน
วัฒนธรรมเดิมและวัฒนธรรมเมืองเข้าด้วยกันและเกิดเป็นวัฒนธรรมที่มีรูปแบบเฉพาะตัวของเขา
เอง ซึ่งเขาไม่ได้ปฏิเสธวัฒนธรรมเมือง และก็ไม่ได้รับวัฒนธรรมเมืองมาทั้งหมด แต่จะรับและปรับ
ใช้ให้เข้ากับสภาพสังคม และค่านิยมเดิมที่เขานับถืออยู่จึงเป็นรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของเขา โดย
การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมเกิดขึ้นจากที่เขา นับถืออยู่จึงเป็นรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของเขา โดย
การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการสื่อสารที่มีการปะทะสังสรรค์ทางวัฒนธรรม
และช่วยเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงระหว่างการสังสรรค์วัฒนธรรมทั้งสื่อบุคคลและสื่อมวลชน
คือ ชาวเขามีการติดต่อกับกลุ่มคนจากสังคมภายนอกหลายกลุ่มทั้งเจ้าหน้าที่ทางฝ่ายราชการ
เจ้าหน้าที่โครงการหลวง พ่อค้า และครูที่เข้ามาสื่อสารในด้านต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะของสังคมเมือง
ให้กับสังคมชาวเขาด้วยการสาธิต หรือให้ประสบการณ์ตรงในด้านวัฒนธรรม ทำให้ชาวเขาเกิดการ
ยอมรับในวัฒนธรรมที่เห็นว่ามิประโยชน์ต่อตัวตนเองและนำมาปรับใช้ให้เข้ากับวัฒนธรรมเดิมที่มี
อยู่

ส่วน วุฒินันท์ แท่นนิล ศึกษาเรื่อง “การสร้างพื้นที่ทางสังคมเพื่อหลีกเลี่ยงความ
เป็นชายขอบของคนพลัดถิ่นชุมชนกะเหรี่ยงพลัดถิ่น ตำบลบ้านคา กิ่งอำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี”
พบว่า ชาวกะเหรี่ยงบ้านคาไม่ได้สยบยอมต่อสถานะการการเป็นชายขอบที่ทั้งรัฐและกลุ่มชาติพันธุ์
อื่นหยิบยื่นให้ แต่ได้สร้างพื้นที่ทางสังคมของตนเองขึ้นมา โดยการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ดึงดูดใจของ
ชาวกะเหรี่ยงในฐานะที่เป็นชนดั้งเดิมของพื้นที่ การสร้างพื้นที่ทางสังคมด้วยการนำเสนอตัวตนใน
ฐานะชาวพุทธเพื่อเทียบเคียงความเป็นไทย ซึ่งได้แสดงให้เห็นให้รัฐและกลุ่มชาติพันธุ์อื่นเห็นว่าตนเองมี
วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม ที่ผูกพันและสอดคล้องกับธรรมชาติ พื้นที่ทางสังคมและอัตลักษณ์ของ
ชาวกะเหรี่ยงจึงไม่ได้หยุดนิ่ง ตายตัว แต่ปรับเปลี่ยน เลื่อนไหล ไปตามความสัมพันธ์ที่ชาวกะเหรี่ยง
เผชิญ

วุฒิ บุญเลิศ ศึกษาเรื่อง “เมื่อกะเหรี่ยงสวนผึ้งลุกขึ้นพูด” พบว่า กะเหรี่ยงเป็นกลุ่ม
ชาติพันธุ์ดั้งเดิม โดยเข้ามามีส่วนร่วมในประวัติศาสตร์ชาติสยาม ทำหน้าที่ลาดตระเวนสืบข่าวและ
เข้าร่วมเป็นกองกำลัง การปฏิรูประบอบราชการในรัชสมัยพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 กะเหรี่ยงสวนผึ้ง
ถูกดึงเข้ามาใกล้ชิดอำนาจรัฐ และให้ความสำคัญกับพื้นที่และกลุ่มชนกะเหรี่ยงสวนผึ้งเกิดการ

พัฒนาด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง มีการเพิ่มขึ้นของประชากร ทำให้สภาพทางสังคม ระบบการผลิต วิถีชุมชนดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงเริ่มเปลี่ยนไป แต่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง ทางสังคม เศรษฐกิจและการสูญเสียพื้นที่ทางการเมืองการปกครองในท้องถิ่น กระเหรี่ยงสวนผึ้ง ได้แสวงหา และสร้างพื้นที่ใหม่ทางสังคมด้วยการสร้างเครือข่ายในท้องถิ่น ในการรื้อฟื้น สืบสาน วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นของตนเอง

และเนตรดาว ยั่งยวบล ศึกษาเรื่อง “คนชายขอบกับกระบวนการสร้างเวทีการต่อสู้ เพื่อแย่งชิงทรัพยากร” พบว่า ในบริบทความขัดแย้งในการแย่งชิงทรัพยากรในพื้นที่จอมจ่อมมีประเด็นความขัดแย้งหลัก คือ ความขัดแย้งเรื่องการใช้น้ำ ความขัดแย้งจากการทำไร่เลื่อนลอย ความขัดแย้งจากการใช้พื้นที่ป่า และความขัดแย้งเรื่องไฟฟ้า ซึ่งความขัดแย้งดังกล่าวเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอำนาจทางสังคม 4 กลุ่ม คือ รัฐ คนพื้นที่ราบ กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (มูลนิธิธรรมนาถ) คนพื้นที่สูงปกากะญอ ซึ่งภายใต้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นพบว่าคนพื้นที่สูงปกากะญอได้ถูกกระทำให้เป็น “คนชายขอบ” ที่สูญเสียอำนาจและความชอบธรรมในการจัดการทรัพยากร โดยมีกระบวนการทำให้เป็นคนชายขอบ 3 กระบวนการคือ 1. การขยายอำนาจอำนาจรัฐในการควบคุมทรัพยากรผ่านเครื่องมือ ในการกำหนดคน โขบายกฎหมายควบคุมพื้นที่ต่าง ๆ 2. คือ กระบวนการพัฒนากระแสหลักที่ปิดล้อมชุมชนปกากะญอ และ 3. การสร้างภาพมาลาคิตีให้เกิดความอคติทางชาติพันธุ์ทำให้ปกากะญอกลายเป็น “คนอื่น” ในสังคมไทย

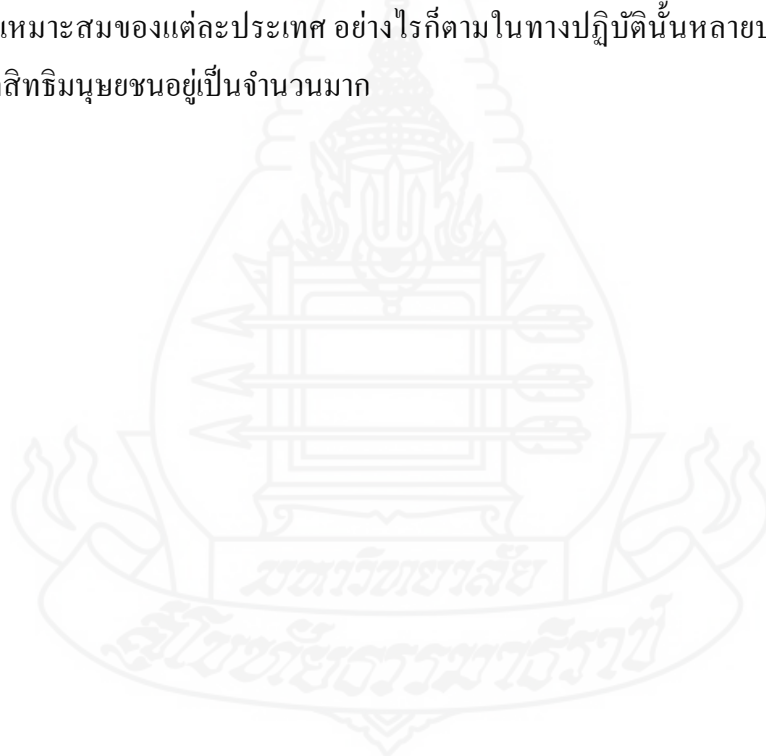
7.3 งานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดสิทธิมนุษยชน

ดวงพร ศิลปะวุฒิ (2535) ศึกษาเรื่อง “นโยบายของรัฐบาลไทยต่อผู้ลี้ภัยกับปัญหาสิทธิมนุษยชน : ศึกษากรณีศูนย์ ฯ พนมสนิคม” พบว่า นโยบายของรัฐบาลไทยตั้งแต่ต้นเป็นนโยบายที่ถูกกำหนดโดยชนชั้นนำระบบราชการที่ถือหลักความมั่นคงของรัฐเป็นสำคัญ โดยถือว่าผู้ลี้ภัยเป็นผู้พักพิงชั่วคราว ทำให้การดำเนินงานต่อผู้ลี้ภัยขัดต่อหลักการสิทธิมนุษยชน เช่น การผลักดันผู้ลี้ภัย เป็นต้น

รัชนิกร โชติชัยสถิต (2537) ศึกษาเรื่อง “กลไกระดับชาติในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” พบว่า ประเทศไทยรับรองสิทธิมนุษยชนทางอาญาซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของพลเมืองไว้ในกฎหมายหลายฉบับ โดยดำเนินการผ่านกลไกต่าง ๆ ได้แก่ กลไกของศาล กลไกของฝ่ายนิติบัญญัติ (เช่น คณะกรรมาธิการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน) และกลไกฝ่ายบริหาร (เช่น คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์) แต่การดำเนินการผ่านกลไกดังกล่าวมีข้อจำกัดเนื่องจากขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่แต่ละองค์กรคุ้มครองเฉพาะบางเรื่องทำให้เกิดปัญหาในกรณีที่มีบางเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจฝ่ายใดหรือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยเอกชนด้วยกัน ดังนั้นควรมีกลไกระดับชาติในรูปแบบของ “คณะกรรมการ” ที่มาจากฝ่ายบริหารและ

องค์กรภาคเอกชน ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีอางหลักในการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งมีอำนาจพิจารณาสอบสวนเรื่องราวร้องทุกข์ที่เกิดจากการละเมิด สิทธิมนุษยชนทั้งภายในภายนอกประเทศ โดยจะต้องเป็นกลไกที่ไม่ทับซ้อนกับกลไกของฝ่ายต่าง ๆ ที่มีอยู่ก่อนแล้ว

ฉันทนา ไกรสถิตย์ (2543) ศึกษาเรื่อง “การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายใต้กติกา ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของประเทศไทย” พบว่า กติกา ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองไว้หลายด้าน โดยแต่ละบทบัญญัติวางหลักการที่รัฐภาคีต้องยึดถือและปฏิบัติตาม เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างมีรูปธรรม โดยการจัดตั้งกลไกที่สำคัญ คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แต่เนื่องจากแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันทางด้าน การเมือง เศรษฐกิจและสังคม ทำให้มาตรการในการคุ้มครองสิทธิจึงต้องพิจารณาตามองค์ประกอบ และความเหมาะสมของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัตินั้นหลายประเทศยังคงมีอัตราการละเมิดสิทธิมนุษยชนอยู่เป็นจำนวนมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง : กรณีศึกษา กะเหรี่ยงกลุ่มบ้านบางกะมา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สัมภาษณ์แบบเจาะลึกอย่างไม่เป็นทางการ การสังเกต และการสนทนากลุ่ม กับตัวแทนของชาวกะเหรี่ยงกลุ่มบ้านบางกะมา และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการศึกษา คือ ชาวกะเหรี่ยงในกลุ่มบ้านบางกะมา ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี กลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภาคตะวันตก รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาประกอบด้วย

- ชาวกะเหรี่ยงในกลุ่มบ้านบางกะมา ได้แก่ หัวหน้าชุมชน บุคคลสำคัญของชุมชน และชาวบ้านทั่วไปทั้งผู้ชายและผู้หญิง
- กลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภาคตะวันตก ได้แก่ ผู้ประสานงานเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ฯ และเลขาธิการเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ฯ
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มแม่น้ำภาชี จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเพื่อช่วยในการรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้เดินทางไปในพื้นที่เป้าหมายเพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเอง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 วิธีดังนี้

2.1 การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยงใน
กลุ่มบ้านบางกะม่า สิทธิเสรีภาพและความสำนึกทางการเมือง

2.2 เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบไปด้วย

- การใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง
- การใช้การสนทนากลุ่ม ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
- สมุดจดบันทึกและเครื่องบันทึกเสียงในระหว่างการสนทนากลุ่มระหว่างผู้วิจัย
กับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มแม่น้ำภาชี เพื่อขอความ
ร่วมมือในการเข้าสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับชาวกะเหรี่ยงเป็นผู้ให้ข้อมูล
จำนวน 2 คน

3.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและ
สิ่งแวดล้อม ภาคตะวันตก เพื่อขอความร่วมมือในการเข้าสัมภาษณ์ผู้ประสานงานและเลขานุการ
ของกลุ่ม ฯ จำนวน 2 คน

3.2 ผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนามในชุมชนกะเหรี่ยงบางกะม่า เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย
การสนทนากลุ่ม การสังเกต การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ กับหัวหน้าชุมชน บุคคลสำคัญของ
ชุมชน และชาวบ้านทั่วไปทั้งผู้ชายและผู้หญิง รวมทั้งสิ้น 10 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้
วิธีการตีความซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่ม
โดยเนื้อหาการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มจะได้รับการถอดความลงในบันทึกนำไปวิเคราะห์หา
ความสัมพันธ์กับเนื้อหาและสรุปผล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง หมู่บ้านบางกะม่า อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี โดยวิธีการศึกษาจากเอกสาร ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกอย่างไม่เป็นทางการ การสังเกต การสนทนากลุ่มและการเข้าร่วมเวทีสาธารณะ เพื่อทำความเข้าใจถึงลักษณะความตื่นตัวทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงในรูปแบบต่าง ๆ ที่สร้างเวทีการต่อสู้และเงื่อนไขต่าง ๆ อันเกิดจากแรงกดดันและแรงจูงใจจากปัญหาความขัดแย้งในการแข่งขันทรัพยากร การไม่ยอมรับและไม่เข้าใจในความแตกต่างในด้านชาติพันธุ์ เพื่อสร้างความชอบธรรมในการเข้าถึงทรัพยากร และสามารถยืนอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี โดยไม่ต้องคำนึงถึงความด้อยกว่าในฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ดังนั้น ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงข้อค้นพบจากการศึกษาโดยนำเสนอแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านกะเหรี่ยงบางกะม่า

ตอนที่ 2 ความตื่นตัวทางการเมืองพิจารณาจากสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ในฐานะพลเมืองไทย สิทธิมนุษยชน อัตลักษณ์ทางการเมือง การเรียกร้องทางการเมืองผ่านกลุ่มผลประโยชน์หรือตัวแทน ตลอดจนความสนใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตอนที่ 3 อุปสรรคของความตื่นตัวทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงบ้านบางกะม่า

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านกะเหรี่ยงบางกะม่า

1.1 ข้อมูลทั่วไป

1.1.1 ที่ตั้ง บ้านโป่งกระทิงบน หมู่ 1 ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
ตำบลบ้านบึง มีหมู่บ้านทั้งหมด 13 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านโป่งกระทิงบน
2. บ้านโป่งกระทิงล่าง
3. บ้านร่องเจริญ
4. บ้านพุน้ำร้อน

5. บ้านพูนบน
6. บ้านห้วยสวนพลู
7. บ้านพุตะเคียน
8. บ้านห้วยน้ำใส
9. บ้านดงคา
10. บ้านห้วยมะกรูด
11. บ้านพูนล่าง
12. บ้านโป่งกระทิงกลาง
13. บ้านพุหิน

1.2 ประวัติชาวกะเหรี่ยงบางกะม่า หมู่บ้านโป่งกระทิงบน

บ้านโป่งกระทิงบนตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี เดิมชื่อ “บ้านกุ่มโน” ซึ่งเป็นชุมชนของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงโพล่ง คำว่า “กุ่มโน” เป็นภาษากะเหรี่ยงกุ่ม คือ บึงหรือหนองน้ำ โน คือต้นไม้สัตตบรรณหรือไม้ตีนเป็ด กุ่มโน จึงหมายถึง ชุมชนที่มีหนองน้ำและมีไม้สัตตบรรณขนาดใหญ่อยู่ใกล้หนองน้ำ ต่อมาเมื่อมีการติดต่อค้ากับคนไทยพื้นราบ คนพื้นราบเห็นว่าอยู่บนพื้นที่สูง จึงเรียกว่า “บ้านบนเขา” และเมื่อหน่วยพัฒนาเคลื่อนที่ (นพค.) เข้ามาพัฒนาเส้นทางในสมัยที่มีการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ ได้เห็นกระทิงและสัตว์อื่น ๆ มากินดินโป่งอยู่เป็นประจำ จึงเรียกชื่อใหม่ตามเส้นทางที่จะต้องตัดไปถึงว่า “โป่งกระทิง” แต่เนื่องจากสมัยนั้นมีโป่งดินอยู่หลายแห่ง จึงเรียกกลุ่มบ้านที่ถึงก่อนว่า “โป่งกระทิงล่าง” และเรียกโป่งกระทิงที่อยู่สูงขึ้นมาและถึงทีหลังว่า “โป่งกระทิงบน” ในปัจจุบันโป่งกระทิงบนอยู่หมู่ที่ 1 และโป่งกระทิงล่างคือหมู่ที่ 2 ของตำบลบ้านบึง (ศศิธร สาวเสมอ: 2555,25)

1.3 ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิศาสตร์ของบ้านโป่งกระทิงบนเป็นที่ราบเชิงเขา มีเนินเขาร่องห้วยและที่ลาดชันอยู่มาก และบางส่วนเป็นพื้นที่ลุ่มมีน้ำซับ ซึ่งเป็นต้นน้ำ เช่น บริเวณซับน้ำพุลูกไก่ และบริเวณชันตัวนอน ซึ่งจะเป็นลำห้วยไหลลงสู่หมู่บ้านโป่งกระทิงบน ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ของหมู่บ้านเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาตะนาวศรีที่เป็นภูเขาสูงชัน มีสภาพเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์ และยังเป็นบางส่วนของต้นน้ำแม่ประจันที่ไหลลงสู่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี และอำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ส่วนบริเวณส่วนกลาง ด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือเป็นที่ราบเชิงเขาเป็นที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร สำหรับการคมนาคมสามารถใช้เส้นทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3087 จากอำเภอเมืองราชบุรีผ่านทางอำเภอจอมบึง ถึงบ้านซำภูป่าหวาย และทางหลวงหมายเลข 3313 จากบ้านซำภูป่าหวายถึงบ้านโป่งกระทิง ระยะทาง 31 กิโลเมตร ซึ่งบรรจบกับทางหลวงจังหวัดหมายเลข

3206 ซึ่งสามารถเดินทางไปอำเภอปากท่อได้ โดยบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ระยะทาง 56 กิโลเมตร

1.3.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดหมู่ที่ 12 บ้านโป่งกระทิงกลาง และหมู่ 9 บ้านดงคา

ทิศใต้ ติดอุทยานเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ซึ่งมีพื้นที่ติดเขต อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

ทิศตะวันออก ติดหมู่ที่ 4 บ้านหินสี ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ และอุทยานเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน

ทิศตะวันตก ติดหมู่ที่ 10 บ้านห้วยมะกรูด ตำบลบ้านบึง

1.4 ข้อมูลด้านประชากร

หมู่บ้านโป่งกระทิงบน มีประชากรทั้งหมด 293 ครัวเรือน จำนวนประชากร 777 คน แยกเป็นชาย 395 คน หญิง 382 คน บ้านโป่งกระทิงบน เป็นหมู่บ้านเก่าแก่ของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงโพล่งที่อยู่อาศัยมา 80 ปีแล้ว ตั้งแต่ประมาณปลายรัชกาลที่ 8 ไม่ทราบปีที่สร้างหมู่บ้าน สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า มีสัตว์ป่าชุกชุม เช่น ช้าง กระทิง หมูป่า มีผู้นำที่เป็นทางการคือผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้งและเลือกตั้งจากอดีตถึงปัจจุบัน คือ

1. นายจอง ตะกั้ง	ไม่ทราบระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
2. นายอิน ชีช่วง	ไม่ทราบระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
3. นายแถม บุญเลิศ	ไม่ทราบระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
4. นายเดชา ชีช่วง	ไม่ทราบระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
5. นายชูศิลป์ ชีช่วง	ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี 2538 – ปัจจุบัน

1.5 การประกอบอาชีพ

ชาวกะเหรี่ยงบ้านโป่งกระทิงบน มีความคิดความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ และสิ่งคุ้มครองธรรมชาติ การดำเนินชีวิตประจำของคนกะเหรี่ยงในเรื่องการทำมาหากินจึงอยู่ในลักษณะพึ่งพาอาศัย เกื้อกูลต่อกัน ดังนั้นการประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับเรื่องของเกษตรกรรม ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะการประกอบอาชีพเป็นอาชีพหลัก และอาชีพรอง

อาชีพหลัก คือ ทำไร่ เช่น ไร่ข้าว ไร่โพด ไร่มัน ไร่พริก ไร่มะเขือ ซึ่งสมัยก่อนเป็นการปลูกเพื่อบริโภคและแบ่งขาย สำหรับการปลูกสับปะรด เพิ่งมานิยมปลูกในภายหลังนอกจากนี้ก็จะเป็นการค้าขาย รับจ้าง และสำหรับชายไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ในปัจจุบันที่จบการศึกษาในระดับที่สูงกว่าคนอื่น ก็จะไปประกอบอาชีพในจังหวัดราชบุรี หรือกรุงเทพมหานคร เหมือนกับบุคคลทั่วไป

อาชีพรอง คือ เลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ชาวกะเหรี่ยงยังนิยมทอผ้า ซึ่งมักทำหลังจากว่างจากการทำไร่ ทำสวน บางคนทอไว้สำหรับใส่ในงานพิธีสำคัญ หรือทอให้ลูกหลาน ญาติพี่น้อง เป็นของขวัญ และเนื่องจากปัจจุบันเริ่มมีคนให้ความสนใจกับผ้าทอพื้นเมือง หลายครัวเรือนจึงนิยมหันมาทอผ้าเพื่อจำหน่ายมากขึ้น

1.6 ศาสนาและความเชื่อ

ระบบความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงมีอยู่ 2 ระบบ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจนอกเหนือธรรมชาติอันเป็นความเชื่อดั้งเดิมและคลี่คลายกลายเป็นความเชื่อกับศาสนา ซึ่งชาวกะเหรี่ยงได้แสดงออกมาในรูปแบบของประเพณีและพิธีกรรม ดังนี้

1.6.1 ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา

ชาวกะเหรี่ยงร้อยละ 95 นับถือศาสนาพุทธ โดยการนับถือศาสนาพุทธของชาวกะเหรี่ยงเริ่มขึ้นตั้งแต่ครั้งสมัยอพยพเข้ามายังดินแดนไทย และสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน เมื่อถึงวันงานบุญชาวกะเหรี่ยงต่างพากันไปทำบุญที่วัดถือศีลปฏิบัติเช่นเดียวกับคนไทย สำหรับชาวกะเหรี่ยงบ้านโป่งกะทิงบนนั้น มักไปทำบุญที่วัดป่า พระธาตุเจ้าน้อย และวัดป่าโป่งกะทิง นอกจากนี้แล้วเมื่อถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี จะพากันเดินทางไปสรงน้ำหลวงพ่อนวมที่วัดแจ้งเจริญ ตำบลจอมประทัด อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี ซึ่งถือว่าหลวงพ่อนวมเป็นผู้มีพระคุณต่อชาวกะเหรี่ยงเป็นอย่างมาก แม้ว่าหลวงพ่อนวมจะมรณภาพไปนาน แต่ชาวกะเหรี่ยงก็ได้ยกย่องให้พระพุทธรูปที่ขึ้นเป็นเจ้าอาวาสเป็นหลวงพ่อกะเหรี่ยงสืบต่อกันมา

1.6.2 ความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจนอกเหนือธรรมชาติ

ชาวกะเหรี่ยงมีความเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาตินั้น เทพเจ้าเป็นผู้กำหนดและถึงแม้ความเจริญต่าง ๆ จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตของพวกเขาก็ตาม แต่ความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจนอกเหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็นความเชื่อดั้งเดิมก็ยังคงได้รับการเชื่อถือและปฏิบัติจนถึงปัจจุบัน

กะเหรี่ยงมีความเชื่อเกี่ยวกับขวัญว่า ทุกคนมีขวัญประจำกายและทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองให้เจ้าของขวัญมีความสุข หากขวัญของคนเราท่องเที่ยวไปตามที่ต่าง ๆ ไม่อยู่กับเนื้อกับตัวของตนเองและอาจไปพบกับสิ่งที่ไม่ดี อาทิ ภูตผีวิญญูณจับเอาไว้ จะทำให้เจ้าของขวัญเจ็บป่วยถึงแก่ชีวิตได้ ด้วยความเชื่อนี้ชาวกะเหรี่ยงจึงจัดพิธีเรียกขวัญขึ้น เพื่อความเป็นสิริมงคลกับเจ้าของขวัญโดยพิธีเรียกขวัญของชาวกะเหรี่ยงจะกระทำขึ้นในเดือนเก้าทางจันทรคติของทุกปี

ตอนที่ 2 ความตื่นตัวทางการเมือง

- สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในฐานะพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ.2550
 - สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล
 - สิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม
- สิทธิมนุษยชน
- อัตลักษณ์ทางการเมือง
- ความสนใจทางการเมือง
- การเรียกร้องทางการเมืองผ่านกลุ่มตัวแทน
- การมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.1 สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550

2.1.1 สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล

1. สิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย ที่จะไม่ถูกทรมาน ถูกลงโทษหรือได้รับการปฏิบัติที่โหดร้าย ไม่ถูกจับกุม คุมขัง โดยพลการจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ชาวกะเหรี่ยงบางกะมาในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยทำงาน และวัยสูงอายุ และวัยเด็ก ส่วนวัยรุ่นนั้นมีไม่มาก ลักษณะนิสัยโดยทั่วไปของชาวกะเหรี่ยงชอบความสงบ จึงทำให้ปัญหาความขัดแย้งภายในหมู่บ้านมีน้อยมาก ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความอบอุ่น ซึ่งนายชูศิลป์ฯ ผู้ใหญ่บ้านกล่าวว่า แม้ว่าพวกเราเป็นชาวกะเหรี่ยง แต่การดำเนินชีวิตโดยทั่วไปก็เหมือนกับคนไทยอื่น ๆ มีการปฏิบัติต่อประชาชนชาวกะเหรี่ยงบางกะมาเช่นเดียวกับประชาชนคนไทยทั่วไป เช่น หากคนในหมู่บ้านถูกจับกุมตำรวจก็จะดำเนินการตามกระบวนการของกฎหมาย มีการแจ้งข้อหา แจ้งญาติ แจ้งทนายความ แล้วก็ส่งศาลพิจารณา ไม่เคยถูกปฏิบัติโดยไม่ได้รับความเป็นธรรม ถ้าเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ก็จะเสียค่าปรับ ส่วนนายสามารถ กล่าวว่า ในหมู่บ้านยังไม่เคยมีใครถูกตำรวจตรวจค้น หรือจับโดยไม่มีเหตุผล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชาวกะเหรี่ยงบางกะมามีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย โดยได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นธรรม สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญปี 2550 ที่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 32 ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้ การจับกุม การคุมขัง การค้นตัวบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติและในมาตรา 39 ก็ได้บัญญัติว่าบุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ รวมถึงมาตรา 39 วรรค 2,3 ก็ได้บัญญัติคุ้มครอง

ผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยให้สันนิษฐานว่าไม่มีความผิดจนกว่าจะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด และจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

2. สิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงบริการของรัฐ

นางกาญจนา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านกล่าวว่า เวลาพวกเราไม่สบาย พวกเราก็จะเข้าไปใช้บริการของรัฐ เพราะเราไม่มีเงินพอที่จะไปโรงพยาบาลเอกชน ซึ่งเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลรัฐก็ปฏิบัติกับพวกเราเหมือนกับคนอื่น ๆ ทั่วไป ส่วนนายเตียงกล่าวว่า เวลาไม่สบายก็ใช้บัตร 30 บาท รักษาทุกโรค พวกเรามีบัตรประชาชนไปโรงพยาบาลบ้าง อนามัยบ้าง ไม่เสียตังค์

ส่วนการติดต่อกับราชการหน่วยงานอื่น ๆ เช่น อำเภอ ที่ดิน นายชูศิลป์ ผู้ใหญ่บ้านกล่าวว่า การติดต่อกับสถานที่ราชการอื่น ๆ ก็ได้รับการบริการเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ต้องเข้าคิว เจ้าหน้าที่ก็ให้บริการปกติ ส่วนที่เจ้าหน้าที่จะพูดจาไม่ดีนั้น ส่วนตัวคิดว่าไม่เกี่ยวกับว่าพวกเราเป็นกะเหรี่ยง แต่อาจเป็นเพราะนิสัยส่วนตัวของเจ้าหน้าที่คนนั้นมากกว่า แต่สำหรับนายชาญ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมองว่า การติดต่อกับหน่วยงานของรัฐนั้น ถ้าเป็นผู้ที่มีอำนาจ มีอิทธิพล หรือเป็นที่รู้จัก ของคนในสังคม จะง่ายและสะดวกกว่ารวดเร็วกว่า หากชาวบ้านไปติดต่อเองจะล่าช้า เนื่องจากระบบงานราชการในปัจจุบันยังยึดโยงอยู่กับระบบอุปถัมภ์ เมื่อมีบุคคลที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทน ก็จะได้รับบริการอย่างดี ทำให้ความเหลื่อมล้ำและแตกแยกขึ้นในสังคม แต่เขาเชื่อว่าเหตุการณ์เหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับชาวกะเหรี่ยงเท่านั้น กับประชาชนทั่ว ๆ ไปก็เกิดขึ้นเหมือนกัน จึงไม่คิดว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการเลือกปฏิบัติต่อกะเหรี่ยง

แสดงให้เห็นว่าชาวกะเหรี่ยงบางกะมามีสิทธิเข้าถึงบริการของรัฐได้ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปในสังคม เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการบริการสาธารณสุขจากรัฐซึ่งต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐอย่างเหมาะสม โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและทัน ต่อเหตุการณ์

และนายชาญ ยังกล่าวต่อไปอีกว่า ประชาชนในหมู่บ้านบางกะมามีส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ มีอายุเกิน 60 ปี และทุกคนได้รับเบี้ยยังชีพฯ ตามเกณฑ์ที่รัฐบาลกำหนด ซึ่งเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ว่าบุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ และรัฐต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

3. สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ชาวกะเหรี่ยงบางกะมาแม้ว่าจะไม่เคยเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยตรง แต่ชาวบ้านก็เคยเป็นพยาน เคยเป็นผู้เสียหาย หรือเป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในหมู่บ้าน แต่ชาวบ้านก็มองว่ากระบวนการยุติธรรมมีความซับซ้อน มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก โดยนายชาญฯ มองว่ากระบวนการยุติธรรมมีไว้สำหรับช่วยเหลือคนรวย คนที่มีอำนาจ มีบารมีมากกว่าช่วยเหลือคนจน

สิ่งที่ทำให้ชาวกะเหรี่ยงบางกะมาไม่มีความคิดเห็นเช่นนี้ สืบเนื่องมาจาก “บิลลี่” หรือ นายพอลละจี รักจงเจริญ ลูกผู้ชายชาวกะเหรี่ยงวัย 30 ปี นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน แกนนำชาวบ้านกะเหรี่ยงบ้านบางกลอยและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ห้วยแม่เพรียง อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี ถือเป็นบุคคลสำคัญในพยานคดีที่ชาวบ้าน ไปงลึก-บางกลอย ยื่นฟ้องกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยงานซึ่งกำกับดูแลอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และนายชัยวัฒน์ ลิ่มลิขิตอักษร หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ในข้อหาเข้ารีตทำลาย เผาบ้านเรือนและทรัพย์สินของชาวบ้านชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง บริเวณ ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี กว่า 20 ครอบครัว จนได้รับความเสียหายแก่สิทธิเสรีภาพทรัพย์สิน

โดยมีบ้านพักอาศัยและฝูงนางของชาวบ้าน ถูกไฟไหม้ประมาณ 100 หลัง โดยเหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อช่วงปี 2554 ที่ผ่านมา จนนำมาสู่การฟ้องศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2555 เป็นคดีหมายเลขดำที่ ส.58/2555 โดยนายโคอิ หรือค้ออี มีมิ กับพวกรวม 6 คน เป็นผู้ฟ้องคดี เพื่อเรียกค่าเสียหายกรณีที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และขอสิทธิกลับไปอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าแก่งกระจานที่เป็นพื้นที่เมืองดั้งเดิมที่ชาวกะเหรี่ยงได้ตั้งรกรากอาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณลำห้วยเหนือแม่น้ำบ้านบางกลอยบนมานับแต่ครั้งบรรพบุรุษเป็นเวลา รวมกว่า 100 ปี และต่อมาเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2557 “บิลลี่” หรือ นายพอลละจี รักจงเจริญ นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน แกนนำชาวบ้านกะเหรี่ยงบ้านบางกลอย ก็ได้หายตัวไปอย่างลึกลับแบบไม่ทราบชะตากรรม ซึ่งปัจจุบันยังหาตัวไม่พบและยังไม่ทราบว่าใครเป็นผู้ทำให้บิลลี่หายตัวไป เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้กลุ่มเครือข่ายชาวกะเหรี่ยงในภาคตะวันตก มีการรวมตัวกันและต่อสู้เพื่อขอความยุติธรรมขอที่ยืนในสังคมและขอให้บิลลี่กลับมาอยู่กับครอบครัวเหมือนเดิม โดยมีการจัดงานรำลึกการหายตัวไปของบิลลี่ขึ้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2558 ณ บริเวณหน้าด่านมะเร็ว อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี และที่ ศูนย์วัฒนธรรมบ้านโป่งกระทิงบน ตำบลบ้านบึง อำเภอ บ้านคา จังหวัดราชบุรี

นายวุฒิ บุญเลิศ กล่าวว่า สังคมไทยมีความรับรู้ถึงการบังคับสูญหายบุคคลโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐมาเป็นเวลานานแล้ว อย่างน้อยกล่าวได้ว่าตั้งแต่ทศวรรษ 2490 เป็นต้นมา

จากรายงานเรื่อง “การบังคับบุคคลสูญหายในประเทศไทย” ของมูลนิธิยูดีซีธรรมเพื่อสันติภาพ (2556) ซึ่งให้เห็นว่า “นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน” ตกเป็นเป้าหมายของการบังคับบุคคลสูญหายอย่างต่อเนื่อง เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2557 สังคมไทยต้องสูญเสียนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนผู้ทำงานปกป้องสิทธิชุมชนของชาวกะเหรี่ยง บ้านโป่งลึกบางกลอย จ.เพชรบุรี ไปอีกคนหนึ่ง เขาชื่อ “พอจะดี รักจงเจริญ” ท่ามกลางความมืดมนในด้านชะตากรรมของนายพอจะดี รักจงเจริญ และบรรดาผู้ถูกบังคับสูญหายในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ในกรณีของนายพอจะดี ในปัจจุบัน ยังไม่มีท่าทีว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) จะตอบรับคดีนี้เป็นคดีพิเศษ การทำงานอย่างหนักของครอบครัว เครือญาติของ นายพอจะดี หรือ “บิลลี่” และผู้ถูกบังคับสูญหายในประเทศไทย องค์กรพัฒนาเอกชนไทย และนานาชาติจึงดำเนินต่อไปอย่างไม่ลดละ จวบจนกำลังจะถึงวาระครบรอบ 1 ปีของการหายตัวไปอย่างลึกลับของ บิลลี่ ภายหลังประเทศไทยร่วมลงนามเป็นภาคีในอนุสัญญาของสหประชาชาติว่าด้วยการปกป้องบุคคลทุกคนจากการสูญหายโดยถูกบังคับ ตั้งแต่ปี 2554 เป็นต้นมา กรณีบิลลี่ถูกบังคับสูญหายไปยิ่งเป็นการตอกย้ำถึงความจำเป็นที่ประเทศไทยในฐานะภาคีของอนุสัญญาของสหประชาชาติฉบับดังกล่าวต้องพัฒนามาตรฐานด้านการเคารพสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อปกป้องผู้เสียหาย และครอบครัวของเขาเหล่านั้นอย่างทันทั่วทั้ง รวมทั้งต้องสร้างหลักประกันว่าจะไม่มีผู้ตกเป็นเหยื่อการบังคับสูญหายอีก ระหว่างที่สังคมไทยกำลังร่วมกันเปล่งเสียงเรียกร้องให้มีมาตรฐานในการปกป้องบุคคลทุกคนจากการบังคับสูญหาย พอจะดี รักจงเจริญ จึงยังคงเป็นเสมือน “ผู้ดำรงอยู่” เพื่อย้ำเตือนสังคมไทยว่าเรายังไม่สามารถ นิ่งนอนใจได้ว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเป็นเอกภาพสูง ปราศจากการลุแก่อำนาจของผู้ปกครอง และมีกระบวนการยุติธรรมที่เป็นเสมือนหลักประกันว่าทุกคน จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้ท่ามกลางความแตกต่างหลากหลายอย่างแท้จริง ดังนั้น การจัดกิจกรรมรำลึกถึงผู้สูญหายนายบิลลี่ พอจะดี รักจงเจริญ ในวาระครบ 1 ปี และเป็นปีเดียวกับที่นายสมชาย นีละไพจิตร สูญหายไปเป็นเป็นเวลา 11 ปี ขึ้นในวันที่ 17 เมษายน 2558 จึงเป็นประเด็นการประกาศว่า สาธารณะชนไทยยังคงมีเจตจำนงมุ่งมั่นร่วมกันในการยุติการบังคับบุคคลสูญหาย ยุติวัฒนธรรมการลอบฆาตผู้กระทำความผิด และสังคมไทยยังต้องการเรียกร้อง “ความจริงและความยุติธรรม” อันเป็นอิฐก้อนแรกในการสร้างมาตรฐานสำหรับสังคมไทยในทศวรรษหน้าด้วย

ซึ่งการจัดกิจกรรมดังกล่าวก็มีวัตถุประสงค์ ดังนี้คือ

(1) เพื่อรำลึกถึงการบังคับสูญหายนายพอจะดี รักจงเจริญ ในวาระครบรอบ 1 ปีของการสูญหายโดยปราศจากความจริงและความยุติธรรม

(2) เพื่อร่วมเรียกร้องให้รัฐบาลไทยและสาธารณชนไทยให้ความสำคัญแก่การปกป้องสิทธิมนุษยชน ความปลอดภัยของบุคคลทุกคนในสังคมไทยอย่างเสมอภาค และยุติวัฒนธรรมการลอยนวลผู้กระทำผิด

(3) เพื่อรณรงค์ให้ประเทศไทยผลักดันมาตรฐานภายในประเทศ และปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันบุคคลทุกคนจากการสูญหายโดยถูกบังคับ โดยบัญญัติให้การบังคับสูญหายเป็นอาชญากรรมร้ายแรงโดยเร่งด่วน

(4) เพื่อรณรงค์ให้ คสช. ยุติบทบาทและรีบเร่งคืนประชาธิปไตยให้แก่สาธารณชนไทย เพื่อให้ประเทศไทยกลับคืนสู่การใช้ระบบรัฐสภาที่โปร่งใสในการพิจารณาให้สัตยาบันในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันบุคคลทุกคนจากการสูญหายโดยถูกบังคับ

นางกาญจนาฯ กล่าวว่า “ในฐานะที่เป็นชาวกะเหรี่ยง เช่นเดียวกับนายบิลลี่ ก็รู้สึกได้ถึงการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อชาวกะเหรี่ยงบ้านโป่งลึกบางกลอย ว่าเป็นการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม รัฐใช้อำนาจไม่ชอบด้วยกฎหมาย ช่มเหง รังแก ชาวบ้าน ซึ่งเขาคงไม่ปฏิบัติเช่นนี้ ถ้าพวกเขาไม่ใช่ชาวกะเหรี่ยง ที่คอยทั้งการศึกษา คอยทั้งโอกาสในสังคม”

แสดงให้เห็นว่าชาวกะเหรี่ยงบางกะมา มองกระบวนการยุติธรรมว่ายังเป็นหน่วยงานที่ยังเข้าถึงยาก มีขั้นตอนที่ยุ่งยากซับซ้อน และต้องใช้เวลา และมีการปฏิบัติแบบสองมาตรฐาน ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ เกิดความแตกแยกในสังคม โดยเฉพาะกับชาวกะเหรี่ยงและคนด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา กับบุคคลที่มีอำนาจ มีเงิน มีฐานะทางสังคม สวนทางกับที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญว่า “สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็วและทั่วถึง” และวลียอดฮิตที่กล่าวไว้ว่า “คุณมีไว้ขังคนจน” หรือ “คนมีเงินเท่านั้นที่จะเข้าถึงความยุติธรรมได้” นั้นยังปรากฏเป็นข้อเท็จจริงที่มีอาจปฏิเสธได้ ปัญหาความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากบทบัญญัติของกฎหมายและกลไกในกระบวนการยุติธรรมเอง ซึ่งโดยทั่วไปจะพบว่าปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐกับชุมชนนั้นมีที่มาจากกรณีที่รัฐใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการสร้างความไม่เป็นธรรมหรือกระทบสิทธิของประชาชนในชุมชน เช่น “นโยบายแยกคนออกจากป่า” เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาทำลายทรัพย์สินของชาวกะเหรี่ยง โดยการรื้อถอน เฝ้าบ้าน ยุ่งข้าวและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งมีการจับกุมและละเมิดสิทธิมนุษยชนในรูปแบบต่างๆ เช่น ตั้งข้อกล่าวหา เป็นคนต่างด้าว ทำลายทรัพย์สินป่าไม้ เป็นแหล่งผลิตเสปียงสนับสนุนชนกลุ่มน้อย เตะเ็นยู ที่อยู่ตามแนวชายแดน และเป็นแหล่งพักพิงยาเสพติด ตามแผนปฏิบัติการ ขับไล่กะเหรี่ยงในพื้นที่แก่งกระจานภายใต้โครงการขยายผลการอพยพ ผลักดัน/จับกุมชุมชนกลุ่มน้อยที่บุกรุกพื้นที่ตามแนวชายแดนไทย – พม่า อุทยานแห่งชาติแก่ง

กระงาน ส่วนกระบวนการยุติธรรมซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานที่สำคัญคือ ตำรวจ อัยการ ศาล และ ราชทัณฑ์นั้น จะพบว่ามีกรปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมเกิดขึ้น โดยในชั้นตำรวจ หากเป็นคดีที่ชาวบ้าน เป็นผู้เสียหาย ก็จะมีการปฏิบัติที่ล่าช้า หรือไม่ได้รับความใส่ใจจนบางครั้งชาวบ้านก็เบื่อหน่ายและ เลิกติดตามเรื่อง จนเรื่องราวก็เงียบไปในที่สุด ส่วนในชั้นอัยการชาวบ้านจะอยู่ในสถานะของ ผู้เสียหายได้ก็ต่อเมื่อถูกเข่นฆ่า และในชั้นศาลการซักถามของศาล หากตกเป็นจำเลยในคดีจะได้รับ การปฏิบัติเหมือนเป็นอาชญากรของแผ่นดิน ในขณะที่เดียวกันหากเป็นผู้เสียหายอัยการก็มีได้ทำ หน้าที่ของตนในการช่วยเหลือชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างเต็มที่ รวมทั้งยังมีทัศนคติ ในทางลบต่อชาวบ้านที่ออกมาเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ อีกด้วย จึงเห็นว่าควรมีการปฏิรูปกระบวนการ ยุติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

4. สิทธิในการได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม

บุตรหลานของชาวกะเหรี่ยงบางกะมา ได้เข้าเรียนในการศึกษาภาค บังคับของโรงเรียนรัฐบาลร้อยเปอร์เซ็นต์ ตามนโยบายของรัฐที่ให้เรียนฟรีไม่น้อยกว่าสิบสองปี โดยไม่มีค่าใช้จ่าย โดยนายสมพงษ์ บอกว่าเด็ก ๆ ที่นี้ส่วนใหญ่เรียนหนังสือกันหมด สามารถพูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้ พอจบมอสามจากที่นี้ก็เข้ามาหาชัยในเมือง บางคนจบมอหกก็ออกมาช่วยพ่อ แม่ทำงาน มีบางคนที่ยังเรียนไม่จบเพราะเกเรตามเพื่อน สอดคล้องกับนายชูศิลป์ ผู้ใหญ่บ้าน มองว่า เด็ก ๆ ได้เข้าเรียนทุกคน เพราะเด็ก ๆ ชาวกะเหรี่ยงที่นี้มีสิทธิเข้าเรียนขั้นพื้นฐานตามนโยบายของ รัฐ ซึ่งเด็กส่วนใหญ่จะเข้าเรียนภาคบังคับที่โรงเรียนบ้าน ไปงกระทิงบน เป็น โรงเรียน ที่ให้ การศึกษาดั้งแต่ชั้นปฐมวัย จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านไปงกระทิงบนเป็น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

นายเกรียงไกร ชีช่วง กล่าวว่า ในฐานะที่เป็นรุ่นพี่ที่จบมาจากโรงเรียน บ้านไปงกระทิงบน ก็อยากทำประโยชน์ให้กับรุ่นน้อง และชุมชน จึงได้จัดตั้งกลุ่ม “เครือข่าย อนุรักษ์ธรรมชาติเทือกเขาตะนาวศรี จ.ราชบุรี” โดยได้รวบรวมสมาชิกโดยมาจากกลุ่มเยาวชนที่อยู่ ในระบบโรงเรียน และกลุ่มเยาวชนหญิงที่ทำงานรับจ้าง และกลุ่มเยาวชนที่อยู่นอกระบบ ทำงานใน ป่า วัตถุประสงค์หลักไม่ได้เน้นแค่เรื่องสิ่งแวดล้อม แต่เป้าหมายสูงสุดคือทำให้ชุมชนเป็นสุข กลุ่ม จึงไม่ละเลยกิจกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์สังคม และพัฒนาตนเองด้วย เช่น จัดการแข่งขันกีฬา เชื่อมความสัมพันธ์ ทำงานศิลปะ/ งานฝีมือจากธรรมชาติ กิจกรรมเพื่อสุขภาพ ออกกำลังกายของ เยาวชน การแสดง / ดนตรี / ฟ้อนรำแบบกะเหรี่ยง กิจกรรมพัฒนาศูนย์วัฒนธรรมกะเหรี่ยง และ การฉายภาพยนตร์ เป็นการทำกิจกรรมร่วมกัน ก่อให้เกิดความสามัคคี การได้ใช้เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์มากขึ้น สร้างเสริมให้เด็กในกลุ่มมีใจรักถิ่นฐานบ้านเกิด เพราะเมื่อพวกเขาได้เข้าร่วม

กลุ่ม ทำให้เด็ก ๆ รู้สึกว่าเขามีเพื่อน มีสังคม ที่มีลักษณะของพี่ดูแลน้องกันแบบรุ่นต่อรุ่น เด็ก ๆ จึงเกิดความรู้สึกอบอุ่น แม้จะมีเยาวชนอีกหลายคนที่ต้องไปร่ำเรียนในเมืองหรือต่างถิ่น พวกเขาก็ยังคิดที่จะกลับมาเพื่อนำความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดต่อให้กับเด็ก ๆ รุ่นต่อ ๆ ไปในหมู่บ้าน ด้วยแนวคิดเป็นต้นแบบของชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งผลจากการจัดตั้งกลุ่มดังกล่าวทำให้ได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียว ประจำปี 2547 ประเภทกลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นรางวัลที่ทำให้กลุ่มฯ มีความภาคภูมิใจและเป็นกำลังใจในการดำเนินตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มฯ ให้ดียิ่งขึ้นไปในอนาคต ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเข้าถึงสิทธิในการศึกษาของเด็กและเยาวชนชาวกะเหรี่ยง ว่ามีความเท่าเทียม กับเด็กและเยาวชนคนไทย

นอกจากนี้ นายชูศิลป์ ได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า เยาวชนที่จบในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความตั้งใจและพ่อแม่ให้การสนับสนุนก็จะเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่พ่อแม่ผู้ปกครองก็ส่งให้ลูกไปเรียนที่ใกล้บ้านที่สุดก็คือมหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึง ซึ่งอยู่ในอำเภอจอมบึง แม้ว่าบางครอบครัวจะไม่พร้อมเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษา แต่นโยบายกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่รัฐบาลสนับสนุน ส่งเสริมให้เด็ก ๆ ได้มีการศึกษาทำให้จำนวนเด็กกะเหรี่ยงเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยมีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีในอนาคต เพราะเด็กกะเหรี่ยงที่จบมหาวิทยาลัย จะสามารถหางานทำ มีเงิน มีรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามลำดับ

แสดงให้เห็นว่าเยาวชนชาวกะเหรี่ยงบางกะมาได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่าเทียมกับเด็กคนไทยทั่วไป เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับหลักแนวคิดมนุษยชนที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีคุณค่าสูงสุดแห่งความเป็นคน อันมีอาจจะละเมิดได้ จึงมีความเสมอภาคที่จะดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ เพราะความแตกต่างใด ๆ

5. สิทธิในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ในทรัพยากรของชุมชนหรือท้องถิ่น

ชาวกะเหรี่ยงบางกะมา อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่ามาอย่างยาวนานก่อนที่จะถูกประกาศให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ เมื่อพื้นที่ได้ถูกประกาศเป็นป่าอุทยาน หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า รัฐบาลจึงหาแนวทางช่วยเหลือโดยการจัดสรรที่ดินให้ชาวบ้านทำกิน เรียกว่า สทก. “สิทธิทำกิน” โดยจัดสรรให้ครอบครัวละไม่เกิน 15 ไร่ ซึ่งที่ดินดังกล่าวชาวบ้านจะบุกรุกทำประโยชน์เพิ่มเติมไม่ได้ และจะนำที่ดินดังกล่าวซื้อขายกับบุคคลอื่นก็ไม่ได้ แต่ที่ดินนี้สามารถอาศัยทำกินได้จนชั่วลูกชั่วหลาน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ ปลูกผัก ทำนา เมื่อถึงฤดูแล้งชาวกะเหรี่ยงก็จะหยุดทำนา ปลูกผัก เนื่องจากมีน้ำไม่เพียงพอ ซึ่งชาวบ้านก็ต้องออกหาของป่า เช่น เก็บเห็ด หรือตีผึ้ง ซึ่ง

เป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงที่ถูกถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ โดยชาวบ้านมองว่าสิ่งที่เขากำหนดนั้น เป็นประเพณีที่ทำต่อ ๆ กันมา ซึ่งพวกเขาไม่มีสิทธิที่จะเก็บของป่า และพวกเขาก็ไม่มีสิทธิที่จะจับสิ่งเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ไม่ได้ทำไปเพื่อการค้า และการเก็บของป่าของพวกเขาก็มีวิธีการที่จะไม่กระทบกับระบบนิเวศน์หรือไปทำลายทรัพยากร ภายในป่า

นายชาญฯ กล่าวว่า พวกเราอยู่กับป่ามาตั้งแต่บรรพบุรุษ ป่าเป็นส่วนหนึ่งของพวกเราและเราก็เป็นส่วนหนึ่งของป่า ป่าไม่ได้เป็นของคนใดคนหนึ่ง จะห้ามพวกเราไม่ให้เก็บของป่า หรือตีสิ่งไม่ได้ เพราะพวกเราทำเพื่อเลี้ยงชีพ ไม่ได้ทำเพื่อค้าขายเอากำไร

สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐก็มองว่าตามกฎหมายแล้ว เมื่อพื้นที่ใดที่ประกาศเป็นเขตอุทยานฯ หากผู้ใดบุกรุกเข้าไป ตัดไม้ เก็บของป่า ตีสิ่ง ก็จะมีควมผิด ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ป่าไม้ก็ได้ดำเนินการตามกฎหมายมาโดยตลอด

เหตุนี้เองนำมาสู่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้และชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าว เนื่องจากชาวบ้านมองว่าการหาของป่า เป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมและการกระทำดังกล่าวก็เป็นการเลี้ยงครอบครัว อีกทั้งปัจจุบันผืนป่าแก่กระเจานซึ่งครอบคลุมพื้นที่กว่าสามล้านไร่ มีป่าแก่กระเจาน ป่ากุยบุรี ป่าศรีประจัน และป่าตะนาวศรี ได้ถูกนำเสนอต่อ ยูเนสโก ให้เป็นพื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาและมีมติ ดังนั้นชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว เช่นหมู่บ้านโป่งลึก - บางกลอย จ.เพชรบุรี บ้านโป่งกระทิง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี เกิดความกังวลว่า เมื่อพื้นที่ดังกล่าวถูกขึ้นเป็นมรดกโลกแล้ว ชาวบ้านที่อาศัยอยู่จะได้รับผลกระทบอย่างไร

จึงนำไปสู่การเปิดเวทีสาธารณะ ณ หมู่บ้านโป่งกระทิงบน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ขึ้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2558 ซึ่งการจัดเวทีสาธารณะในวันดังกล่าวมีนัยยะสำคัญ นอกจากการพูดคุยทำความเข้าใจระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องการขึ้นมรดกโลกของป่าแก่กระเจาน ซึ่งเวทีดังกล่าวมีกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงภาคตะวันตก นำโดยนายวุฒิ บุญเลิศ แกนนำกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงภาคตะวันตก นายกมลฯ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระเจาน ผู้แทนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มแม่น้ำภาชี นายสุรพงษ์ กองจันทิก ประธานอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ กลุ่มเครือข่ายแอมเนสตี กลุ่มผู้นำหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบ กลุ่มชาวกะเหรี่ยงจากจังหวัดภาคเหนือ ชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านบางกะมา ผู้สื่อข่าว ตลอดจนประชาชนผู้ที่มีความสนใจทั่วไปเข้าร่วมซึ่งวัตถุประสงค์ของการเปิดเวทีสาธารณะก็เพื่อพูดคุยทำความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่และชาวกะเหรี่ยงที่ได้รับผลกระทบ จากหมู่บ้านต่าง ๆ ทั้งในเรื่องปัญหาความขัดแย้งที่นายพอลละจีหรือบิลลี่ ที่ได้ถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ป่าไม้แก่กระเจานขณะกับมาจากการตีสิ่งและได้หายตัวไปโดยที่ยังไม่มี

ใครรู้ชะตากรรม ต่อเนื่องกับปัญหาความกังวลของชาวบ้านต่อการนำป่าแก่งกระจานป่ากุยบุรี ป่าไทยประจัน และป่าตะนาวศรี ขึ้นเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ

โดย นายวุฒิ บุญเลิศ กล่าวว่า ชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ดังกล่าว มีความกังวลใจ ต่อการนำผืนป่าดังกล่าวขึ้นเป็นมรดกโลก เนื่องจากชาวกะเหรี่ยงยังไม่ทราบข้อมูล และหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่เคยนำเรื่องดังกล่าวมาพูดคุยทำความเข้าใจกับชาวกะเหรี่ยงให้ได้รับรู้ข้อเท็จจริง ข้อดี ข้อเสียเป็นอย่างไร ผลกระทบกับชาวกะเหรี่ยงในการที่ป่าขึ้นเป็นมรดกโลก เนื่องจากชาวกะเหรี่ยงก็คือมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในเขตป่า ก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของป่าเหมือนกัน เมื่อป่าถูกขึ้นเป็นมรดกโลกแล้วชาวบ้านจะขึ้นเป็นมรดกโลกด้วยหรือไม่ หรือถ้าป่าฯ ขึ้นเป็นมรดกโลกแล้ว ชาวกะเหรี่ยงจะอยู่ตรงไหน ซึ่งข้อกังวลของชาวบ้านก็ได้มีการรวบรวมและส่งไปยังคณะกรรมการสิทธิฯ แล้ว และวันนี้ก็จะมีตัวแทนจากชาวกะเหรี่ยงที่ได้รับผลกระทบ จะพูดถึงข้อกังวลต่าง ๆ ซึ่งวันนี้อาจจะยังไม่ได้ข้อสรุป แต่ก็จะเป็นการพูดคุยทำความเข้าใจให้กระจ่างชัดระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับชาวกะเหรี่ยง เพื่อเป็นแนวทางในการลดปัญหาความขัดแย้ง นำมาซึ่งความร่วมมือร่วมใจของชาวบ้านต่อการดำรงอยู่ร่วมกันระหว่างคนและป่าอย่างยั่งยืนต่อไป

นายชวลิตป่า ในฐานะตัวแทนของหมู่บ้านบางกะม่า ที่อาศัยอยู่บนเขตรักษาพันธุ์ฯ ลุ่มน้ำภักดีกล่าวว่าชาวบ้านมีความกังวลในเรื่องการดำรงชีวิตประจำวัน หากพื้นที่ป่าขึ้นเป็นมรดกโลกแล้วชาวบ้านจะยังสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติหรือไม่ ทั้งในเรื่องการหาของป่า การตีผึ้ง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเข้ามาเข้มงวดมากขึ้นหรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ขัดแย้งกันในเรื่องหาของป่า ซึ่งจริงแล้ว ๆ การหาของป่าของชาว โดยเฉพาะการตีผึ้ง ชาวบ้านจะถือว่าผึ้งเป็นสมบัติของชุมชน ดังนั้นการตีผึ้งก็จะมีวิธีการตามภูมิปัญญาชาวบ้านที่จะไม่กระทบหรือไปทำลายระบบนิเวศน์ต่าง ๆ โดยชาวบ้านจะตีทยอยขึ้นไป และใช้กะโหลกให้ผึ้งบินลงมา จากนั้นก็จะตักน้ำผึ้งเฉพาะส่วนด้านบนกับส่วนล่างเอาน้ำผึ้งออกมา แต่ตัวอ่อนของผึ้งก็จะยังอยู่ ซึ่งวิธีการดังกล่าวก็ไม่ไปทำลายตัวผึ้ง ผึ้งตัวอ่อนก็ยังสามารถเติบโตและขยายพันธุ์ต่อไปได้ดังนั้นหากป่าแห่งนี้ขึ้นเป็นมรดกโลก ชาวบ้านจะอยู่กันอย่างไร จะยังสามารถอาศัยและทำมาหากินในผืนป่าแห่งนี้ได้อีกหรือไม่ และจะมีเหตุการณ์ที่ได้เกิดขึ้นกับบิลลี่ เกิดกับชาวกะเหรี่ยง คนอื่นๆ อีกหรือไม่

นายชาญฯ กล่าวถึงความกังวลต่อการขึ้นเป็นมรดกโลกของป่าแก่งกระจานว่า เนื่องจากชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าอุทยาน หากชาวบ้านจะสร้างบ้าน โดย มุงหลังคาสังกะสี จะอนุโลมได้หรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันชาวบ้านใช้หญ้าคา จาก หรือวัสดุที่หาได้จากป่าซึ่งก็ต้องเปลี่ยนทุกปี เนื่องจากไม่มีความคงทน เมื่อต้องเปลี่ยนก็ต้องเข้าไปตัดไม้ ซึ่งทาง

เจ้าหน้าที่ก็บอกว่าผิดกฎหมายแต่ถ้าเป็นสังกะสีก็จะได้มีความคงทนและถาวร ก็จะช่วยลดการตัดไม้ของชาวบ้านได้ และหากผืนป่าฯ เป็นมรดกโลกแล้ว ชาวบ้านจะสามารถตัดไม้เพื่อสร้างบ้านได้หรือไม่

นายนิรันดร์ พงษ์เทพ สมาชิก อบต. หมู่ 1 บ้านบางกลอย กล่าวว่า ควรจะให้ชาวบ้านได้บริหารจัดการภายในชุมชนของตนเอง ซึ่งชาวบ้านอาจจะตั้งกฎ กติกา และทำข้อตกลงขึ้นมาภายในชุมชน เป็นกฎกติการ่วมกัน ซึ่งทุกคนต้องปฏิบัติตาม หากชาวบ้านคนใดละเมิดกฎกติกาที่วางไว้ ก็จะถูกลูกขุนหรือชาวบ้านด้วยกันกดดัน เช่นอาจจะตัดสิทธิต่าง ๆ ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ เป็นต้น โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่เพียงดูแล และกำกับอยู่ภายนอก ซึ่งจะเป็นแนวทางที่จะทำให้ลดความขัดแย้งและชาวบ้านก็จะได้มีจิตสำนึกในการดูแล รักษาป่าได้

นอกจากนี้เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2558 กลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรม เขตงานตะนาวศรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ นำโดยนายวุฒิ บุญเลิศ ได้มีการรวมตัวกันอีกครั้งเพื่อหารือถึงกรณี กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอชื่อกลุ่มป่าแก่งกระจานให้เป็นมรดกโลก โดยรวมอุทยานแห่งชาติกุยบุรี อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำภาชี โดยมีชาวบ้านจาก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ในเขตตำบลยางหัก หมู่ที่ 2 บ้านตากแดด หมู่ที่ 3 บ้านท่ายาง หมู่ที่ 4 บ้านหินสี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ในเขตตำบลตะนาวศรี หมู่ที่ 6 บ้านหัวน้ำหนัก, บ้านพระกำ บ้านหนองตาดัง หมู่ที่ 3 บ้านไทรงาม อำเภอบ้านคา ตำบลบ้านบึง จังหวัดราชบุรี หมู่ที่ 1 บ้านโป่งกระทิงบน หมู่ที่ 4 บ้านพุน้ำร้อน บ้านห้วยจะเกราะ หมู่ที่ 5 บ้านพุดอนบน หมู่ที่ 10 บ้านห้วยมะกรูด และตำบลบ้านคา หมู่ที่ 9 บ้านลำบัวทอง ชาวบ้านจากจังหวัดเพชรบุรี อำเภอหนองหญ้าปล้อง ตำบลยางน้ำก๊าดเหนือ หมู่ที่ 2 บ้านห้วยแห้ง หมู่ที่ 3 บ้านลั่นช้าง หมู่ที่ 4 บ้านท่าเสลา ห้วยกระซู่ หมู่ที่ 5 บ้านพุน้ำร้อน ห้วยสาริกา ตำบลยางน้ำก๊าดใต้ หมู่ที่ 3 บ้านพุดล่าง หมู่ที่ 4 บ้านพุดบน แม่คะเมยบน อำเภอ แก่งกระจาน ตำบลห้วยแม่เพียง หมู่ที่ 1 บ้านบางกลอย หมู่ที่ 2 บ้านโป่งลึก ตำบลป่าเต็ง หมู่ที่ 6 บ้านป่าเต็ง ป่าเกอญอ รวมแล้วกว่า 200 คน เข้าร่วมพูดคุยและแลกเปลี่ยนถึงปัญหาในแต่ละพื้นที่ของตนเองที่ประสบมา (ข่าวสดออนไลน์ 2558)

นายวุฒิ บุญเลิศ กล่าวว่า “ชุมชนแต่ละชุมชนได้สรุปถึงผลกระทบที่มีต่อชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ตั้งแต่ที่มีการประกาศเป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติ มีการยึดที่ดินของชาวบ้านและชุมชน ไม่ให้ชาวบ้านทำกินอยู่อาศัย เจ้าหน้าที่อุทยานเข้ามาดำเนินการจับกุม แจ้งความ ประกาศยึดที่ชาวบ้าน ขับไล่ เผาบ้าน เผายุ้งฉาง ทำลายทรัพย์สินและพืชเกษตรของชาวบ้าน บางครั้ง ยังป้อนข้อมูลอวูธรสงครามบังคับให้ชาวบ้านอพยพ หรือไม่ให้ทำกิน บังคับโยกย้าย ให้ไปหาที่อยู่ใหม่ โดยไม่

มีการจัดสรรที่ดินทำกิน และดูแลตามที่เคยให้สัญญาว่าจะดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกินให้ใหม่ ไม่ให้ชาวบ้านทำกินตามวิถีวัฒนธรรม เช่น ไม่ให้ทำไร่มุมนเวียน ไม่ให้เลี้ยงวัว ไม่ให้หาของป่า ทำให้ชาวบ้านไม่มีกินไม่มีใช้ บางพื้นที่มีการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติที่ชาวบ้านอนุรักษ์ไว้ เช่น พื้นที่บ้านวังคา ต.ห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน เจ้าหน้าที่อุทยานได้นำไข่จระเข้ไปจืดไป และอ้างว่าเอาไปฟัก แต่ไม่เคยฟักไข่ได้ ทำให้ไข่ไม่ได้ออกเป็นตัว จระเข้จึงมีจำนวนน้อยลง”

ซึ่งจากการพูดคุยกันชาวบ้านได้ประเด็นปัญหาของการที่จะประกาศกลุ่มป่าแก่งกระจานเป็นมรดกโลก ยืนยันว่าชาวบ้านอยู่มาพร้อม ๆ กันแต่ดั้งเดิม ก่อนที่เจ้าหน้าที่ป่าไม้จะเข้ามาบริเวณนี้โดยยืนยันขออยู่อาศัยในพื้นที่บรรพชน ชาวบ้านไม่ได้มีการคัดค้านการขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก กลุ่มป่าแก่งกระจานแต่อย่างใด เพียงแต่ชาวบ้านในพื้นที่ต่างๆ จะขอร่วมเป็นส่วนหนึ่งของมรดกโลกและขอมีส่วนร่วมในการเสนอและจัดการมรดกโลกทางธรรมชาติ ดังนี้

- 1) รัฐต้องเคารพศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ดั้งเดิมที่อยู่อาศัย และเป็นเจ้าของพื้นที่มรดกโลก
- 2) รัฐต้องยอมรับให้ชาวกะเหรี่ยงเป็นเจ้าของ มีสิทธิและมีอำนาจในการบริหารจัดการพื้นที่ของตนเองและพื้นที่มรดกโลก อาทิ กำหนดกฎเกณฑ์ชุมชนที่มีผลบังคับถึงบุคคลภายนอกอื่น ตลอดจนเจ้าหน้าที่รัฐ
- 3) รัฐต้องยอมรับและสนับสนุนการมีตัวตน สิทธิอยู่อาศัย สิทธิทำกิน สิทธิในสัญชาติไทย สิทธิตามวิถีวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ไร่มุมนเวียนของชาวกะเหรี่ยง ตลอดจนให้วิถีชีวิตกะเหรี่ยงเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม
- 4) รัฐต้องให้ชาวกะเหรี่ยงสามารถดำเนินตามวิถีชีวิตในพื้นที่ทำกินดั้งเดิม โดยกำหนดเขตพื้นที่ และมีหนังสือรับรองที่ชัดเจน
- 5) รัฐต้องยุติการจับกุม ดำเนินคดี ยึดพื้นที่ของชาวกะเหรี่ยง ที่ทำกินในพื้นที่ดั้งเดิม ตลอดจนยุติการใช้ความรุนแรงต่อชาวกะเหรี่ยง
- 6) รัฐต้องดำเนินการให้ความชัดเจน และดำเนินคดีกับการกระทำอย่างผิดกฎหมายต่อชาวกะเหรี่ยง อาทิ การเผาบ้าน เผาทุ่งฉางกะเหรี่ยงที่บ้านใจแผ่นดิน หรือบ้านบางกลอยบน การสูญหายไปของบิลลี่ นายพอละจี รักจงเจริญ
- 7) รัฐต้องเร่งดำเนินการฟื้นฟูวิถีชีวิตกะเหรี่ยงตามมติคณะรัฐมนตรี 3 สิงหาคม 2553

แสดงให้เห็นว่าชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ยังคงมีแนวคิดว่า คนกับป่าจะสามารถอยู่ร่วมได้ โดยการบริหารจัดการที่เหมาะสมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งจะ

สามารถพึ่งพาอาศัยกันได้อย่างสมดุล และอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน จึงมีความตื่นตัวในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ในทรัพยากรของชุมชนหรือท้องถิ่น เป็นอย่างมาก รวมทั้งมีความต้องการในการมีส่วนร่วมในการจัดสรรประโยชน์ เนื่องจากชาวกะเหรี่ยงมีวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับป่ามาตั้งแต่เกิด จึงทำให้มีความรู้และภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ การจัดการน้ำ การจัดการดิน และป่าไม้ ทำให้วิถีชีวิตของพวกเขาต้องพึ่งพาและใช้ประโยชน์จากธรรมชาติอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่ได้บัญญัติให้สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่อง และปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองก็ได้แสดงเจตนารมณ์ว่ารัฐต้องเคารพในระบบความเป็นเจ้าของที่ดินตามประเพณี และให้ชนเผ่าพื้นเมืองสามารถพัฒนาที่ดินเขตแดนและทรัพยากรด้วยวิถีทางของชนเผ่า หากที่ดินถูกยึดไปหรือนำไปใช้โดยปราศจากฉันทามติล่วงหน้า รัฐต้องพึงส่งคืนหรือจ่ายค่าชดเชยที่เป็นธรรมด้วยนั้น ซึ่งตรงกันข้ามกับปัจจุบันรัฐได้พยายามสร้างกระบวนการผลิตซ้ำทางความคิด ให้คนทั่วไปมองว่าคนที่อยู่ในป่าคือตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรในพื้นที่ป่า เป็นตัวการสำคัญของการทำลายสภาพแวดล้อมและนิเวศวิทยา จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมการทำไร่เลื่อนลอย การตัดไม้เพื่อสร้างบ้านเรือน จึงทำให้มีนโยบายเน้นการแยกคนออกจากป่า ซึ่งปัญหาดังกล่าวก็นำมาสู่ความขัดแย้งระหว่างชาวกะเหรี่ยงกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งต่างก็พยายามหาทางออกร่วมกันและได้ประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่ายต่อไป

6. สิทธิในการจัดการอนุรักษ์ฟื้นฟู จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

นายชวลิต ป้า ผู้ใหญ่บ้าน กล่าวว่า ประเพณีของชาวกะเหรี่ยงบ้านบางกะม่าที่มีความสำคัญทางจิตวิญญาณ และชาวบ้านให้ความสำคัญโดยมีการปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน คือประเพณี เรียกขวัญ กินข้าวห่อ เวียนเจดีย์ ไหว้ต้นไม้ และประเพณีแห่ฉัตร โดยเฉพาะประเพณีเวียนเจดีย์ และประเพณีแห่ฉัตรเป็นประเพณีที่ได้สูญหายไปนานแล้ว ซึ่งคนในฐานะผู้นำชุมชนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและเห็นสมควรให้ประเพณีดังกล่าวซึ่งกำลังจะสูญหายไป ได้กลับมาอีกครั้ง โดยความร่วมมือ ระหว่างผู้นำชุมชนกับชาวบ้าน เนื่องจากชาวบ้านมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับประเพณีอันเก่าแก่เหล่านี้ โดยเชื่อว่าประเพณีต่าง ๆ จะเป็นศูนย์รวม เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้กับคนในหมู่บ้านและสร้างความสามัคคีได้ อีกทั้งหน่วยงานของรัฐเช่น องค์การบริหารส่วนตำบล และทางอำเภอ ก็ได้สนับสนุน โดยจัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลือ

ส่วนนายสามารถฯ กล่าวว่า ประเพณีเวียนเจดีย์และแห่จักรนั้น หายไปนานแล้ว แต่เมื่อผู้ใหญ่ชูลิปป์ มาเป็นผู้ใหญ่บ้าน ก็ได้มีความคิดที่จะนำประเพณีที่สูญหายไปให้คืนกลับมาเหมือนเดิมและชาวบ้านส่วนใหญ่ก็เห็นด้วยที่จะให้มีการจัดประเพณีดังกล่าว เด็กรุ่นหลังจะได้เรียนรู้ เห็นคุณค่า รู้สึกหวงแหนและสืบทอดต่อไป

สำหรับการฟื้นฟูประเพณีที่หายไปนั้น นายสามารถฯ กล่าวว่า ทางผู้ใหญ่ได้พูดคุยกับชาวบ้านคนละคนแก่ เพื่อทราบรายละเอียดของประเพณีนั้น ๆ ว่ามีการปฏิบัติกันอย่างไร เพราะบางขั้นตอนบางอย่างคนรุ่นใหม่ก็ไม่ค่อยจะรู้ อีกอย่างประเพณีนี้ก็สูญหายไปนานแล้ว

ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งในการร่วมกันสืบสานวัฒนธรรมประเพณี ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวกระเหรี่ยงโพลั่ว จังหวัดราชบุรี แม้จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากสังคมภายนอกบ้าง ชาวกระเหรี่ยงก็ยังร่วมอนุรักษ์ ฟื้นฟู และถ่ายทอดสู่ชาวกระเหรี่ยงรุ่นหลัง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินกิจกรรมประเพณีอันดีงาม และความภาคภูมิใจในคุณค่าของชาติพันธุ์ตนเอง โดยผู้นำชุมชนเป็นแกนนำหลักในการริเริ่มฟื้นฟู ซึ่งชาวบ้านก็ได้ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี แสดงให้เห็นถึงบทบาทของผู้นำชุมชนในการสร้างความเชื่อใจ ความไว้วางใจ ความรักและเคารพ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของชาวบ้านในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่าง ๆ รวมตลอดถึงความเชื่อมั่นในตัวผู้นำที่ได้เลือกให้เข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน

7. สิทธิในการปฏิบัติทางวัฒนธรรม พิธีกรรม และใช้ภาษาท้องถิ่น ได้อย่างปกติ

นายเดียงฯ กล่าวว่า กระเหรี่ยงในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นกระเหรี่ยงโพลั่ว ภาษาที่ใช้สื่อสารกันก็จะ เป็นภาษากระเหรี่ยงโพลั่ว แต่ก็ยังมีบางคนที่สามารถพูดภาษากระเหรี่ยงปกากะญอหรือจกอร์ได้เหมือนกัน แต่ส่วนใหญ่แล้วเราจะใช้ภาษาไทยในการสื่อสารเป็นหลัก

ส่วนผู้ใหญ่ ชูลิปป์ กล่าวว่า ชาวกระเหรี่ยงบ้านโป่งกระหิงบนใช้ภาษากระเหรี่ยงในการสื่อสารกันเอง แต่ก็สามารถฟังและพูดภาษาไทยได้เกือบทุกคน และจะใช้ภาษาไทยสำหรับการติดต่อราชการหรือติดต่อกับบุคคลภายนอก ส่วนเด็กวัยรุ่นสมัยใหม่ภายในหมู่บ้านนั้นใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามเด็กกระเหรี่ยงสมัยใหม่ก็สามารถฟังภาษากระเหรี่ยงที่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย พูดเข้าใจ แต่ก็ไม่ค่อยพูดภาษากระเหรี่ยง อาจจะอายและกลัวเพื่อนล้อว่าเป็นกระเหรี่ยง

สำหรับประเพณีของชาวกระเหรี่ยงซึ่งสืบทอดกันมาและปัจจุบันก็ยังคงอยู่ให้คนรุ่นหลังได้ยึดถือปฏิบัติตาม และจะยังคงสืบทอดต่อไปเพื่อให้คงอยู่กับชาวกระเหรี่ยง นั้น มี

- งานประจำปีวัดแจ้งเจริญ ซึ่งจะมีขึ้นในช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี

- ประเพณีเรียกขวัญกินข้าวห่อจะกำหนดให้ตรงกับวันขึ้น 9 ค่ำ เดือน 9

- ประเพณีก่อพระทรายเวียนเจดีย์ แรม 14 ค่ำ เดือน 5

- ประเพณีแห่ฉัตรกำหนดขึ้นตรงกับ 15 ค่ำ เดือน 11

- ประเพณีไหว้คันทน์ไม้ ตรงกับขึ้น 3 ค่ำ เดือน 6

ซึ่งงานประเพณีต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะมียรายละเอียดและการจัดงานที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

1) งานประจำปี วันแจ้งเจริญ

ในช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี ชาวกะเหรี่ยงเขตวัฒนธรรมราชบุรี - เพชรบุรี จะพร้อมใจกันไปกราบนมัสการหลวงพ่อนวม แห่งวัดแจ้งเจริญ ตำบลจอมประทัด อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูตวกตเวทีต่อครูบาอาจารย์ผู้ให้โอกาสชาวกะเหรี่ยง ได้มีโอกาสเข้าถึงพระรัตนตรัย มีโอกาสได้บวชในร่มกาสาวพัสตร์ เพราะในอดีตแม้ชาวกะเหรี่ยงจะนับพุทธตามวัฒนธรรมชาวมอญและชาวไทย ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกันแต่โอกาสที่จะได้บวชเรียนศึกษาพระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนานั้นมีน้อยมาก เพราะมีอุปสรรคจากการที่ชาวกะเหรี่ยงชายชอบอยู่แต่ในดงในป่า อยู่กันแบบสันโดษห่างไกลความเจริญ อีกทั้งภาษาพูดก็แตกต่างกันแต่การสื่อสารระหว่างกัน

ต่อมาได้พบกับหลวงพ่อนวม จากวัดแจ้งเจริญ ซึ่งท่านได้รุดงค์เข้ามาเขตถิ่นของชาวกะเหรี่ยงมีการทดลองวิชาอาคม อิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ จนเป็นที่ยอมรับในหมู่ของชาวกะเหรี่ยง จึงได้บอกต่อ ๆ กันไปถึงความมีวิชาอาคม อิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ พร้อมกับการปฏิบัติอันน่าเลื่อมใสของหลวงพ่อนวมแต่ปาฏิหาริย์ที่สำคัญที่ทำให้ชาวกะเหรี่ยงเกิดการบูชาสักการะไม่เสื่อมคลายคือ การที่หลวงพ่อนวมให้โอกาสและชักชวนลูกหลานชาวกะเหรี่ยงให้ได้มาบวชเรียนและบรรพชาศึกษาพระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนาแม้ในยุคแรก ๆ อาจจะสื่อกันไม่เข้าใจ หลวงพ่อนวมก็จะให้บวชเณรและฝึกปฏิบัติไปก่อนจะมีความรู้ความเข้าใจ หลวงพ่อนวมก็จะให้บวชเป็นพระต่อ จนเป็นประเพณีถือปฏิบัติในการบวชเณรทุกปี ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5 พร้อมกับการมาสร้างน้มนมัสการหลวงพ่อนวม แล้วให้หลวงพ่อนวมเหยียบหลังขึ้นศาลาจนบางคนเรียกว่าประเพณีเหยียบหลังกะเหรี่ยง ซึ่งยังคงถือปฏิบัติมาจนถึงหลวงพ่อนวมแจ้งเจริญเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน

การที่ลูกหลานชาวกะเหรี่ยงยังมาชุมนุมวันปีใหม่ที่วัดแจ้งเจริญทุกปีถือเป็นการทำตาม “คำสั่งบรรพบุรุษ” ชาวกะเหรี่ยงถือว่าการทำตามสิ่งที่บรรพบุรุษได้สั่งสอนไว้ถือเป็นเรื่องอันศักดิ์สิทธิ์ เป็นโลกทัศน์ที่สำคัญของชาวกะเหรี่ยง การปฏิบัติตามจึงเป็นสิริมงคลแก่

ตนเองและครอบครัว แม้จะอยู่คนละหมู่บ้านแต่ถือว่ามีสายเลือดทางวัฒนธรรมโพล้วร่วมกัน การได้มาร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมเช่นทุกปี เป็นการสร้างจุดร่วมของความเป็นคนกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน ลูกหลานได้เห็นถึงที่มาของสังคม “พุทธแบบกะเหรี่ยง” รู้จักโลกทัศน์แบบเก่าของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองและมองเห็นวิถีทางที่จะช่วยให้สังคมกะเหรี่ยงและระบบธรรมชาติอยู่รอดในสังคมปัจจุบัน (ศศิธร สาวเสมอ : 2555 หน้า 92)

2) ประเพณีเรียกขวัญ กินข้าวห่อ

ประเพณีเรียกขวัญเดือนเก้าในชุมชนกะเหรี่ยง ได้ถูกละทิ้งอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง ประมาณ ปี พ.ศ.2526 จึงเริ่มมีการรื้อฟื้นประเพณีดังกล่าวขึ้นอีกครั้งที่วัดบ้านบ่อ ในปี พ.ศ.2535 ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มาสนับสนุนและจัดงาน ประเพณีไทยตะนาวศรี นับแต่นั้นมาประเพณีเรียกขวัญเดือน 9 ของชาวกะเหรี่ยงสวนผึ้งจึงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

ด้วยเงื่อนไขของกาลเวลาและความเปลี่ยนแปลงในสังคมชุมชนกะเหรี่ยง ปัจจุบันคนกะเหรี่ยงและคนไทยในท้องถิ่นหรือแม้แต่เจ้าหน้าที่ราชการ เรียกประเพณีเรียกขวัญเดือน 9 ว่า “ประเพณีกินข้าวห่อ” การที่คนนอกเผ่าหรือคนในเผ่ากะเหรี่ยงเรียก ประเพณีเรียกขวัญว่า ประเพณีเรียกขวัญกินข้าวห่อนั้นสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เข้าใจความหมาย และความเชื่อเกี่ยวกับขวัญที่มีต่อครอบครัว สังคมและเชื้อชาติเผ่าพันธุ์กะเหรี่ยง เพราะขวัญเป็นนามธรรม คนกลับมาเห็นและมาคิดยึดวัตถุคือข้าวห่อ ที่เป็นเพียงอาหาร ที่นำมาเลี้ยงต้อนรับซึ่งกันและกัน จึงเรียกว่า ประเพณีกินข้าวห่อ

ประเพณีเรียกขวัญ หรือ เรียกขวัญกินข้าวห่อ จัดขึ้นเมื่ออย่างเข้าเดือน 9 ทางจันทรคติช่วงฤดูฝน ฝนตกชุก เป็นเดือนที่คาบเกี่ยวระหว่างปลายเดือนกรกฎาคม ต้นเดือนสิงหาคม ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ชาวกะเหรี่ยงพบกับความเจ็บไข้ได้ป่วยโดยเฉพาะไข้มาเลเรีย คนกะเหรี่ยงเชื่อว่าความเจ็บป่วยเกิดจากการที่ได้ทำผิดต่อกฎระเบียบข้อห้ามของบรรพบุรุษ หรือถูกผีป่า ผีน้ำ เจ้าที่เจ้าทาง เจ้าท่าเจ้าทุ่ง และวิญญาณที่เร่รอนรบกวน เดือนเก้ายังเป็นช่วงเวลาที่ชาวไร่จะได้หยุดพักหายเหนื่อยเพื่อหลบฝนฟ้าตามธรรมชาติ และเพื่อหลีกเลี่ยงโรคภัยไข้เจ็บที่มาพร้อมกับฤดูฝนอีกด้วย

ซึ่งวัตถุประสงค์ของการผูกแขนเรียกขวัญ ก็เพื่อให้ลูกหลานชาวกะเหรี่ยงอยู่ สุขสบาย ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีความสุขความเจริญ มีอายุมันขวัญยืน มีความรักสามัคคี โดยมีการเรียกขวัญในเดือนหล้าคอก ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 9 แต่ปัจจุบันได้มีปรับเปลี่ยนวันเวลาเพื่อให้ชาวกะเหรี่ยงในแต่ละหมู่บ้านได้มีโอกาสไปร่วมงานตามหมู่บ้านต่าง ๆ จึงได้นัดหมายให้แต่ละหมู่บ้านกำหนดวันเรียกขวัญไม่ให้ตรงกัน หลายหมู่บ้านจึงนิยมจัดงานวันเรียกขวัญ

ให้ตรงกับวันหยุด เสาร์ อาทิตย์ เพื่อลูกหลานกะเหรี่ยงที่ออกจากบ้านไปทำงานที่อื่น หรือ ไปมีครอบครัวต่างหมู่บ้าน จะได้กลับมายังหมู่บ้าน เด็กที่เรียนหนังสือจะได้หยุดเรียนเข้าร่วมงาน ให้พ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ผูกแขนเรียกขวัญ

กะเหรี่ยงโพล์เรียกขวัญว่า หล่า กะเหรี่ยงจกอว์เรียกว่า เกอลา เชื่อว่าขวัญมีอยู่คู่กับตัวคนตั้งแต่แรกเกิด เมื่อเด็กเกิดมาหลังจากที่หมอดำแยทำคลอดและตัดสายสะดือจะมีพิธีผูกข้อมือเรียกขวัญ ขวัญของคนเราจะอยู่ตรงกลางกระบาลพวกผู้ใหญ่จึงห้ามไม่ให้เด็กแยกกระบาลของกันและกัน กะเหรี่ยงเชื่อว่าขวัญของคนมีอยู่ 37 ขวัญ อยู่ในรูปของสัตว์ต่าง ๆ ผู้ที่ชอบนอนฝันว่าตนเหาะเหินเดินอากาศ และบินได้ ผู้นั้นมีขวัญประจำตัวเป็นนก บางคนฝันว่าเวลาวิ่งหนีมักก้าวขาไม่ออก วิ่งช้า ลุกไม่ขึ้น มีขวัญประจำตัวเป็นหอยยัง เชื่ออีกว่าการที่จะมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ขึ้นอยู่กับสภาพของขวัญ ถ้าขวัญอยู่กับตัวทำให้สุขภาพสมบูรณ์ คนที่ตกใจง่ายเรียกว่าคนขวัญอ่อน ผู้ที่ขวัญหนีจะมีอาการนอนสะดุ้งในเวลากลางคืน ผู้ที่มีอาการดังกล่าวมาจากการกระทำผิดต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ผิดต่อเจ้าหน้าที่เจ้าทาง ภูตผี วิญญาณชั่ว ได้จับเอาขวัญไปเป็นตัวประกันจนทำให้เจ้าตัวเจ็บป่วย ต้องทำพิธีเรียกขวัญ เลี้ยง ผีน้ำ ผีบก ผีป่า ด้วยเครื่องเซ่น การเรียกขวัญนอกจากจะเป็นการเรียกขวัญส่วนบุคคลแล้ว ยังมีการเรียกขวัญที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และชุมชนชาวกะเหรี่ยง

สิ่งของที่ใช้เรียกขวัญเดือนเหล่า คอก หรือเดือนเก้า คือ

1. ลุ้งอ้ว คือ ด้ายสีขาว ปั่นจากฝ้าย ความหมายของด้ายขาว หรือความดี ความบริสุทธิ์แห่งจิตใจ กะเหรี่ยงราชบุรี เพชรบุรี ใช้ ลุ้งโว่ หรือ ด้ายสีแดงในการผูกแขนเรียกขวัญเดือนเก้า
2. สะก๊วยซาเมี้ย หรือ กกล้วยสุก หมายถึงความรัก การแพร่ขยายของเผ่าพันธุ์ดัง กอกกล้วยที่แต่หน่อ
3. ชี้ยพู หรือ อ้อย ให้ความหมายคือการสืบเผ่าพันธุ์เป็นทอด ๆ ได้ขาดหาย เหมือนอ้อยที่มีลำข้อเป็นปล้อง ๆ เมื่อนำข้ออ้อยไปปลูกที่ไหนก็จะงอกงามแตกกอใหม่
5. โป่ วีย หรือ ดอกเข็มลาย หมายถึงรากของความมั่นคงในอุดมการณ์ของเผ่าพันธุ์กะเหรี่ยง
6. ที้ย หรือ น้ำ ให้ความหมายถึง ความร่มเย็น เสมอต้นเสมอปลาย ไม่มีจุดสิ้นสุด
7. หมี่ ถ่อง คุ้ง หรือ ข้าวปั้น หมายถึง เรียวแรง พลละกำลังเปรียบเสมือนเผ่าพันธุ์ต้องอยู่ร่วมกัน เป็นกลุ่มก้อน เหมือนก้อนข้าวปั้น

8. น้จาง หรือ น้ำผึ้ง ปัจจุบันหายาก จึงใช้มะพร้าวขูดเติวน้ำตาลแทน
น้ำผึ้ง

9. นึ่งวะ หรือ ทับพี เป็นเครื่องใช้ภายในครัว ใช้สำหรับคดข้าว
ลักษณะของไม้ทับพี มีค้ำมไว้จับ ปลายทับพีจะแบน ลักษณะคล้ายลิ้นของมนุษย์ ลิ้นมีหน้าที่ลิ้มรส
อาหาร ใช้เรียก และส่งเสียงเป็นคำพูด การใช้ไม้ทับพีในการเคาะหัวบันไดบ้านเรียกขวัญนั้น ทับพี
จึงเป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์แทนลิ้น ที่ส่งเสียงเรียกขวัญให้กลับมา

10. เพ่ หรือสร้อยคอ เป็นเครื่องประดับเพื่อให้ขวัญได้สวมใส่
การเริ่มต้นเรียกขวัญ จะเรียกขวัญในวันแรก เมื่อถึงเวลาประมาณ 2
ทุ่ม เมื่อทุกคนอยู่พร้อมหน้ากันบนชานบ้าน ผู้เป็นแม่ หรือ ยาย จะทำการเรียกขวัญ โดยนำสิ่งของ
ทั้งหมดที่เตรียมไว้ใส่ลงในกระบุงหรือกระจาด ไปวางไว้บริเวณบันไดบนชานบ้าน ทุกคนจะอยู่
พร้อมหน้ากันตรงบริเวณหัวบันได ผู้เรียกขวัญถือทับพีไม้เคาะที่หัวบันได บางบ้านจะยิงปืนขึ้นฟ้า
เคาะกระดิ่ง ตีเกราะ เคาะไม้ เป็นการส่งสัญญาณเรียกขวัญที่อยู่ไกล ได้ยินเสียง เพื่อขวัญจะได้
กลับมา การใช้ทับพีไม้เคาะหัวบันไดจะเคาะไปพร้อมกับกล่าวคำเรียกขวัญ จะหยุดเคาะหัวบันได
เมื่อ กล่าวคำว่า “ขวัญกลับมาหรือยัง” ทุกคนจะตอบพร้อมกันว่า “กลับมาแล้ว” (วุฒิ บุญเลิศ :
2546)

เป็นที่น่าสังเกตว่า เครื่องประกอบพิธีกรรมล้วนมีความหมายเชิง
สัญลักษณ์ ที่บ่งบอกถึงรากเหง้า ความเป็นอยู่ที่มีพื้นฐานทางด้านการเกษตร เป็นต้นว่าข้าวเหนียว
หมายถึง ความสามัคคี อ้อย แสดงถึง ความเติบโต เจริญก้าวหน้า กล้วย แสดงถึง การแตกลูกหลาน
วงศ์ตระกูล น้ำ แสดงถึง สิ่งหล่อเลี้ยงชีวิต ยอดดอกไม้ หมายถึง ความเบ่งบาน เป็นต้น

นอกจากนี้ประเพณีกินข้าวห่อ ยังแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของ
พืชผลการเกษตรที่นำมาประกอบพิธีกรรมด้วย โดยเฉพาะข้าว ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงข้าวไร่ที่ปลูกเพื่อ
บริโภคเท่านั้น แต่หมายถึงวิถีทำกินอันเป็นวัฒนธรรมเชิงจิตวิญญาณของชาวกะเหรี่ยงที่เข้าไป
เกี่ยวข้องกับพระแม่ธรณีและพระแม่โพสพตั้งแต่กระบวนการเพาะการปลูก การเก็บเกี่ยว การฟาด
ข้าว เช่นการทำไร่แต่ละครั้งต้องมีการประกอบพิธีขอทำไร่จากพระแม่ธรณีและเจ้าป่าเจ้าเขาก่อน
นอกจากนี้การเลือกพื้นที่ไร่ของชาวกะเหรี่ยงยังมีความเชื่อคือห้ามทำไร่ บนที่เขาหลังเต่า หรือพื้นที่
ที่มีน้ำไหลชนกันสองสาย รวมทั้งพื้นที่ต้นน้ำด้วย ส่วนเมล็ดข้าว ต้องจัดเตรียมและก่อนจะหยอด
หลุมก็ต้องอธิษฐาน เป็นต้น ข้าวจึงเป็นบ่อเกิดรากฐานของวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง

ปัจจุบันประเพณีกินข้าวห่อ ถือว่าเป็นประเพณีที่ประชาชนทั่วไป
รวมถึงชาวบ้านในหมู่บ้านอื่น ๆ ทั้งชาวไทยและชาวกะเหรี่ยงให้ความสนใจและเข้าร่วม โดยส่วน
ราชการมีงบประมาณในการประชาสัมพันธ์โฆษณาเชิญชวน เพื่อให้คนทั่วไปมาร่วมงาน เป็นการ

ส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งก็เป็นผลดีกับชาวกะเหรี่ยง เพราะจะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายของที่ระลึก เช่น เสื้อผ้าและเครื่องประดับ อาหาร เป็นต้น

3) ประเพณีก่อพระทรายเวียนเจดีย์

ช่วงเดือน 5 ทางจันทรคติ ในอดีตชนชาวกะเหรี่ยง ไทย มอญ พม่า และประเทศใกล้เคียงที่นับถือพุทธศาสนา จะเป็นวันสงกรานต์ ขึ้นปีใหม่ มีการรดน้ำดำหัว ทำบุญต่าง ๆ ประเพณีหนึ่งที่คล้ายกันคือ ประเพณีขนทรายเข้าวัด ก่อพระเจดีย์ทราย ชาวกะเหรี่ยงจะมีประเพณีก่อพระเจดีย์ทรายแล้วเวียนเทียนรอบเจดีย์ หรือเสาหลักบ้าน เรียกว่า ประเพณีเวียนเจดีย์ โดยมักจะถือเอาวันพระสิ้นเดือน 5 เป็นวันพิธี

ในช่วงเช้า ชาวกะเหรี่ยงจะไปทำบุญ หลังจากนั้นจะช่วยกันไปขนทรายในลำห้วยมากองไว้รอบเจดีย์หรือเสาหลักบ้าน แล้วช่วยกันก่อพระเจดีย์ทรายรอบเสาหลักบ้าน จะประดับประดาไปด้วยดอกไม้ต่าง ๆ ชนิดอย่างสวยงาม

ช่วงเย็น จะมีการประดับประดาไฟ โคมไฟ ผู้สูงอายุจะนำทำพิธีบูชาพระรัตนตรัยแล้วจึงเริ่มเวียนเทียนรอบเจดีย์หรือเสาหลักบ้าน การเวียนเทียนหรือเวียนเจดีย์ของชาวกะเหรี่ยงถือว่าเป็นงานมงคล จึงมีการร้องรำทำเพลงถือเป็นการรำถวายเป็นพุทธบูชา

4) พิธีแห่งนัตร (ส่งทะเล่)

ชาวกะเหรี่ยงพุทธเชื่อว่า ในวันออกพรรษาเป็นวันที่พระพุทธเจ้าพร้อมทั้งบรรดาเทวดา พระอินทร์ ได้เสด็จจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ลงมาเปิดโลกทั้งสาม คือ สวรรค์ โลกมนุษย์ และบาดาล หรืออาจเรียกได้ว่าเป็น “วันฟ้าต่ำแผ่นดินสูง” ที่บรรดามนุษย์ เทวดา และวิญญูณในขุมนรก (คนดี คนชั่ว) จะได้มีโอกาสเข้าถึงธรรมะ ของพุทธองค์ ดังนั้น คนกะเหรี่ยงจึงได้สร้างนัตรขึ้นมาแห่ต้อนนับพระพุทธเจ้า พระอินทร์ เทวดา และนำไปปักไว้ที่เจดีย์ทราย ในพิธีดังกล่าว ยังเป็นโอกาสที่ชาวพุทธกะเหรี่ยงจะได้ขอขมาต่อพระพุทธเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเองได้ละเมิดศีล และข้อห้ามต่าง ๆ ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาที่ผ่านมา เป็นการซาจิตใจให้ผ่องใส เพื่อสมควรแก่การที่จะได้รับเสด็จพระพุทธเจ้า และน้อมรับธรรมะไว้ในจิตใจ

ทะเล่ หมายถึง นัตร ซึ่งก็คือร่ม ที่ใช้ในการบังแดดในภาษาชาวบ้าน แต่เมื่อสถานะของผู้ใช้เปลี่ยนไปตามยศศักดิ์ ร่ม จึงถูกแปรความหมายให้เป็นเครื่องสูง เป็นเครื่องประดับเกียรติยศ ร่มหรือนัตรจึงถูกสร้างขึ้นใหม่ มีลักษณะซ้อนกันเป็นชั้น ๆ ลดหลั่นกันไปตามลำดับ 3 ชั้น 5 ชั้น 7 ชั้น เพื่อเป็นเครื่องใช้สำหรับบุคคลที่มีสถานะพิเศษ เช่น พระมหากษัตริย์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เทวดา พระอินทร์ และพระพุทธเจ้า มีสถานะทางสังคม เคยเป็นกษัตริย์และนักบวชแล้วเป็นพระพุทธเจ้า

การทำตะเค็ง ก่อนถึงวันออกพรรษา ชาวกะเหรี่ยงจะหยุดการทำงานทุกอย่างเพื่อเตรียมหาวัสดุที่จะมาทำฉัตร คนหนุ่มจะออกไปตัดไม้รวก ยาวประมาณ 7 ศอก นำไม้ไผ่มาจักรดอก ผู้อาวุโสจะเป็นผู้ทำฉัตรเป็น 7 ชั้น เด็ก ๆ และคนหนุ่มสาวจะจักรสานแมลง จักจั่น ปลา และหาคอก ไม้ม้าร้อยเป็นมาลัย เพื่อตกแต่งฉัตรให้ดูสวยงาม

การแห่ตะเค็ง ชาวกะเหรี่ยงจากหมู่บ้านต่าง ๆ จะนำฉัตรไปถวายพระพุทธเจ้า ที่องค์เจดีย์ที่วัดในหมู่บ้าน โดยจะเริ่มแห่ในเวลาค่ำของวันออกพรรษา เด็กผู้หญิงและแม่บ้านกะเหรี่ยงจะแต่งชุดกะเหรี่ยงเข้าร่วมขบวนให้ดูสวยงาม อาจจะมีขบวนวงดนตรีเข้าร่วมด้วย เพื่อสร้างความครึกครื้นผู้ที่มาร่วมงานจึงได้ทั้งบุญและความสนุกสนาน ก่อนที่ขบวนจะเริ่มเคลื่อนออกจากหมู่บ้าน ผู้อาวุโสจะนำขมิ้น ส้มป่อยใส่น้ำมันดีไปประพรมที่ต้นตะเค็ง (ฉัตร) แล้วนำไปประพรมผู้เข้าร่วมขบวนแห่เพื่อเป็นการชำระล้างมลทินให้แก่ต้นฉัตรและผู้เข้าร่วมขบวน จากนั้นจึงแห่ตะเค็งไปยังวัด แล้วยะรอบพระอุโบสถ 3 รอบ แห่รอบเจดีย์ 1 รอบ จึงนำฉัตรไปปักไว้รอบเจดีย์ จากนั้นจะร่วมฟังพระสงฆ์แสดงธรรมให้ศีลให้พร เป็นการเสร็จพิธี

5) พิธีไหว้ต้นไม้ หรือ ป่าเขี้ยวฟ้าคู่

ชาวกะเหรี่ยงนับถือ ช่งทะรี (เจ้าแห่งแผ่นดิน) โฟโตกุ (เจ้าแห่งน้ำ) และพืญโย (เจ้าแห่งข้าว) เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ดูแลความอุดมสมบูรณ์ ความสงบสุขของธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงตั้งแต่เกิด ในขณะที่เดียวกันก็มีเจ้าแห่งต้นไม้เป็นเทวารักษ์ต้นไม้เรียกตามภาษามอญว่า รุกขจือ ต้นไม้ประจำหมู่บ้านที่มีรุกขจือสิงสถิตอยู่ ถือเป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์เป็นตัวแทนผืนป่าทั่วแผ่นดิน

ต้นไม้ใหญ่หรือ เขี้ยวฟ้าคู่ จะมีรุกขจือหรือเทพอารักษ์อาศัยอยู่ จะช่วยดูแลชีวิตทางสังคมของผู้คนในหมู่บ้านให้อยู่อย่างสงบสุขร่มเย็น ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย ทำให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลทำให้พืชผลอุดมสมบูรณ์ ดังนั้นจึงต้องการมีการประกอบพิธีกรรมไหว้ต้นไม้ใหญ่ หรือ ป่าเขี้ยวฟ้าคู่ เพื่อเลี้ยงขอบคุณรุกขจือ หรือเทพอารักษ์และบริวารปีละครั้ง ผู้นำทำพิธีกรรมเรียกว่า “เขี้ยวคู่” ประเพณีจะจัดขึ้นในเดือน 6 ทางจันทรคติ แต่ละหมู่บ้านจะจัดตรงกันหรือไม่ตรงกันก็ได้ บ้านโป่งกระทิงบน มีต้นไม้ประจำหมู่บ้าน คือ ต้นตีนเป็ด (เขี้ยวโน) หรือต้นพญาสัตตบรรณ ซึ่งจะทำพิธีบ่าเขี้ยวฟ้าคู่ในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี ขั้นตอนพิธีกรรมมีดังนี้

ขั้นเตรียมการ เป็นการเตรียมการจัดสถานที่ โดยชาวบ้านในชุมชนจะร่วมกันทำความสะอาด ถาดางบริเวณ โคนต้นไม้ให้เป็นลานกว้าง จากนั้นจะช่วยกันทำแคร่ไม้สำหรับวางอาหารคาว หวาน เครื่องสักการะ ในอดีตชาวกะเหรี่ยงเชื่อว่ารุกขจือหรือเทพอารักษ์จะสิงสถิตอยู่ในต้นไม้ใหญ่ จึงไม่มีศาลให้เทพอารักษ์อยู่ แต่ต่อมาเมื่อได้รับอิทธิพลทางความเชื่อจากคน

ภายนอกในเรื่องของการทำศาลพระภูมิเจ้าที่ จึงมีการสร้างศาลให้ต้นไม้ใหญ่ด้วย ซึ่งเป็นการผสมผสานและยอมรับวัฒนธรรมใหญ่สู่ชุมชน

พิธีถวายอาหารคาว หวาน และเครื่องสักการะ จะนำมารวมกันในตอนเช้าของวันทำพิธีคืนวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 6 ทางจันทรคติ ซึ่งทุกคนจะนำอาหารคาว หวาน ดอกไม้ ธูปเทียน และที่ขาดไม่ได้คือ ไข่ต้ม ซึ่งแสดงถึงสัญลักษณ์ของการเกิด น้ำมะพร้าวอ่อน ซึ่งแสดงถึงน้ำบริสุทธิ์ที่ไม่มีสิ่งใดมาเจือปน ขำปากหม้อ เป็นการให้ความสำคัญแก่พระแม่โพสพที่เลี้ยงดูมนุษย์และการแสดงถึงความเคารพต่อเซี้ยพ่าตุ๊ ที่ดักขำปากหม้อถวายเพราะเป็นข้าวที่ยังไม่ได้ดักให้ใครกิน นำมาถวายเซี้ยพ่าตุ๊ก็เปรียบเสมือนการดักขำปากหม้อใส่บาตรพระสงฆ์

เมื่อรวบรวมจัดอาหารและเครื่องสักการะเข้าที่เข้าทางแล้ว เซี้ยคู่จะเป็นผู้นำเริ่มทำพิธีโดยการจุดธูปเทียนนำแล้วแบ่งธูปเทียนให้ผู้เข้าร่วมพิธีคนละ 7 ดอก ซึ่งชาวกะเหรี่ยงจะให้ความสำคัญกับเลข 7 เช่น 7 วัน 7 เดือน 7 ปี เป็นการถือกันมาแต่โบราณ จากนั้น เซี้ยคู่จะเป็นผู้กล่าวนำบอกแก่รุกขจือหรือเทพารักษ์ คำกล่าวมีดังนี้

“เอ้อ..เซี้ยกะชา รุกขจือคู่ดิดูกู้ว่า ญูโยนอ เนอพูเนอหลี้ย เก้นี เซออั้ง เซอโอ เซอเนิงเม็ง พิลังเนอซ็ย เก้อ็ง เก้อโอ เล่นเนอซ็ยยูลานเนอพูเนอเม็ง โอซ็อง โอป่า อะวองเคาะซิเซิง ค่ำโย พิซิเซิงบ้ำเนย บ้ำลา เนอพูเนอเม็งแมเซ็งอั้งเซ็งโอ เซอพู เซอหลี้ย คร่าอั้ง คร่าโอ ที่เนอยูลานเนอพูเนอ เม็งอะเม็งโอเม็ง โอซ็อง โอป่า กู้หว่า กู้หว่า” มีความหมายว่า “ข้าแต่เทพารักษ์ที่ดูแล และคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ บัดนี้ลูกหลานของท่านได้พร้อมใจกันนำอาหารคาว หวานและเครื่องสักการะถวายแก่ท่านและบริวารที่ท่านได้ช่วยดูแลคุ้มครองให้ลูกหลานของท่านอยู่กันอย่างสงบสุข ขอให้ท่านและบริวารได้รับเอาอาหารคาวหวานและเครื่องสักการะนี้ไว้ด้วยเถิด และในฤดูฝนที่จะถึงนี้ ลูกหลานขออนุญาตทำมาหากิน (ทำไร่ข้าว) ขอให้ท่านช่วยคุ้มครองดูแลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ขอให้พืชไร่อุดมสมบูรณ์ ขอจงช่วยคุ้มครองดูแลให้ลูกหลานทุกคนมีความสุขด้วยเถิด สาธุ (ชูศิลป์ ชีช่วง 2547:56-58)

ประเพณีและพิธีกรรมความเชื่อดังกล่าว ถือเป็นประเพณีท้องถิ่น เกิดมาจากความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์และอำนาจเหนือธรรมชาติ เพื่อบูชาเทพเจ้า วิญญาณ บรรพบุรุษและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในธรรมชาติ เพื่อให้ครอบครัวชุมชนดำรงอยู่อย่างปลอดภัย สงบสุข และเกิดความสามัคคีภายในชุมชน แม้ว่าสังคมจะเปลี่ยนไป การเมืองแบบชาตินิยม การพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ ทำให้ชุมชนกะเหรี่ยงบางกะมาและกลุ่มเครือข่ายด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมฯ มีแนวคิดที่จะฟื้นฟูอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีฯ ในชุมชน ประกอบกับภาครัฐก็ให้ความสำคัญและสนับสนุนให้ชาวกะเหรี่ยงเป็นเจ้าของวัฒนธรรม พิธีกรรมต่าง ๆ ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ให้สามารถคงอยู่และสืบทอดต่อไปสู่รุ่นลูกและหลาน สะท้อนให้เห็นว่าชาวกะเหรี่ยงมี

สิทธิปฏิบัติตามวัฒนธรรม พิธีกรรมและประเพณีต่าง ๆ ตามที่ถูกกำหนดไว้ในธรรมนูญและตามมติคณะรัฐมนตรี 3 สิงหาคม 2554 ที่ได้ดำเนินการฟื้นฟูและช่วยเหลือในระยะสั้น โดยการส่งเสริมให้มีศูนย์วัฒนธรรมชุมชน ให้เชื่อมโยงและ สอดคล้องกับวิถีชีวิตกับฐานคิดดั้งเดิมให้เป็นศูนย์วัฒนธรรมที่มีชีวิต และสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรม ชุมชน และการทำกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

2.2 สิทธิมนุษยชน

แม้ว่าปฏิญญาสากลว่าด้วยหน้าที่พื้นฐานของประชาชนและรัฐบาลแห่งภูมิภาคอาเซียน ที่ได้รับรองเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ.1983 ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งประเทศไทยก็ได้เข้าเป็นภาคีด้วยนั้น ปฏิญญาดังกล่าวได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของรัฐในด้านสิทธิมนุษยชนและรวมถึงสิทธิและหน้าที่ของรัฐที่มีต่อ ชนกลุ่มน้อยไว้อย่างชัดเจน และต่อมาสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติก็ได้มีมติรับรองปฏิญญาว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง แม้ว่าปฏิญญาฉบับนี้ จะไม่มีข้อผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศที่กำหนดให้ประเทศที่ให้การรับรองต้องถือปฏิบัติ แต่ก็ถือว่าเป็นข้อตกลงร่วมและพันธะสัญญาทางใจที่ทุกประเทศต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่งมีอยู่ประมาณ 370 ล้านคนทั่วโลก

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้ร่วมลงนามรับรองปฏิญญาฉบับดังกล่าว แต่ปัจจุบันก็ยังไม่มีการมาตรการหรือจัดให้มีการพัฒนากลไกในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองอย่างจริงจัง ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อชาวกะเหรี่ยงจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐผลักดันให้ชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในเขตอุทยานป่าแก่งกระจาน โดยการเข้าไปรื้อถอน ทำลายและเผาบ้านเรือน รวมถึงจับกุมชาวกะเหรี่ยง และการบังคับบุคคลสูญหาย ซึ่งนับว่าเป็นเหตุการณ์ที่สร้างความหวาดกลัวให้กับชาวกะเหรี่ยงเป็นอย่างมาก

นายเกรียงไกรฯ กล่าวว่า “ที่ผ่านมาชาวกะเหรี่ยงประสบกับปัญหาต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาที่รุนแรงที่สุด ก็คือการเข้าปฏิบัติการของรัฐในลักษณะละเมิดสิทธิ คุณคาม โดยการขับไล่ชาวกะเหรี่ยง ที่อาศัยอยู่ในเขตอุทยานป่าแก่งกระจาน ว่าเป็นผู้บุกรุกทั้ง ๆ ที่ชาวกะเหรี่ยงดังกล่าวเป็นชาวกะเหรี่ยงดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ตั้งแต่บรรพบุรุษ ก่อนที่รัฐจะประกาศเป็นเขตอุทยานด้วยซ้ำ”

นายชาญฯ กล่าวว่า “พวกเราอยู่ในป่ามาตั้งแต่บรรพบุรุษ วิถีชีวิตของพวกเรา ก็ผูกพันอยู่กับป่าปลูกผัก ทำไร่ เลี้ยงครอบครัว ถ้าไล่พวกเราออกไป พวกเราจะใช้ชีวิตอย่างไร อาชีพก็ไม่มี”

ส่วนนายชุตติป์ฯ กล่าวว่า “ชาวกะเหรี่ยงที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิจากรัฐ ได้รับความเดือนร้อน บ้านถูกเผา ไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีที่ดินทำกิน ส่วนคนที่ถูกจับกุมตัวไปครอบครัวยังได้รับความเดือนร้อน และยังครอบครัวยุติธรรมในครอบครัวสูญหาย นั่นก็คือครอบครัวบิลลี่ ก็ขาดหัวหน้าครอบครัว มีภรรยาและลูก ๆ อีก 5 คน ที่เฝ้ารอให้บิลลี่กลับมา”

เหตุการณ์ต่าง ๆ สะท้อนว่านอกจากรัฐจะละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อชาวกะเหรี่ยงแล้ว รัฐยังละเมิดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ที่ให้การรับรองและคุ้มครองในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคของบุคคลรวมถึงสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

2.3 การเรียกร้องทางการเมืองผ่านกลุ่มผลประโยชน์หรือตัวแทน

กลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เขตงานตะนาวศรี เป็นกลุ่มเครือข่ายที่ถูกจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ อนุรักษ์ฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมกะเหรี่ยง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและจัดการทรัพยากรโดยชุมชน สภาชุมชนให้เข้มแข็ง ซึ่งมีการแบ่งพื้นที่ตามสภาพภูมิศาสตร์ เช่น เขตเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมเขตตะนาวศรี ประกอบไปด้วย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี เพชรบุรี หรือเขตงานกำแพงเพชร ตาก สุโขทัย เป็นต้น ซึ่งแต่ละพื้นที่ก็จะดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของเครือข่ายฯ เป็นหลัก โดยเน้นการสร้างคนรุ่นใหม่เพื่อสานต่อการทำงานในทุกประเด็น และหากภาคร่วมในการทำงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมถึงต้องเคลื่อนไหวเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ เห็นว่ามีความพร้อมในทุกด้าน เร่งสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคประชาชน

นายชุตติ บัญเลิศ ในฐานะที่ปรึกษาเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมฯ กล่าวว่า หากมีปัญหาที่มีผลกระทบโดยตรงกับชาวกะเหรี่ยง ตัวแทนเครือข่ายกะเหรี่ยงฯ ก็จะดำเนินการประสานงานภายในเครือข่าย มีการเรียกร้อง การยื่นข้อเสนอ การจัดกิจกรรมเช่น เปิดเวทีสาธารณะ ประชุมสัมมนาวิชาการแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อแสดงจุดยืนในการผลักดันให้รัฐปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของพวกเรา

นายเกรียงไกร ชีช่วง ในฐานะเลขานุการและผู้ประสานงานเครือข่ายฯ ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ชาวกะเหรี่ยงเป็นเพียงกลุ่มชาติพันธุ์เล็ก ๆ มีอัตลักษณ์และวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ในสังคม มีการสร้างภาพลักษณ์ ชาวกะเหรี่ยงจากคนไทยทั่วไปและผู้รักษาความมั่นคงชายแดน มาเป็น ชาวเขาที่ตัดไม้ทำลายป่า เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ รวมถึงปัญหาพื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณ ซึ่งปัญหาเหล่านี้หากชาวกะเหรี่ยงเพียงลำพังคงไม่สามารถแก้ไขได้ เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ขาดการศึกษา ไม่มีความรู้ ขาดผู้นำ จึงได้จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายฯ ขึ้นมาเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง โดยให้ชาวกะเหรี่ยงซึ่งเป็นเจ้าของวัฒนธรรมได้เข้ามามีส่วนร่วมใน

การจัดการหรือการกำหนดนโยบายของรัฐ ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนเอง และสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมกับชาวกะเหรี่ยงต่อไป

นายเตียงฯ กล่าวว่า พวกเราในฐานะชาวบ้านได้ประโยชน์มาก เพราะเวลามีปัญหาใหญ่ ๆ ที่มีผลกระทบกับพวกเรา ถ้าเราคนเดียวคงไปสู้กับเขาไม่ได้ แต่ถ้ามีหลาย ๆ คนรวมตัวกันไปเรียกร้อง เราก็ได้รับความรู้ด้วย และคิดว่าหน่วยงานของรัฐก็ต้องรับฟังพวกเรา

นายชาญฯ ยังได้กล่าวต่อไปอีกว่า โดยเฉพาะปัญหาการนำป่าแก่่งกระจานขึ้นเป็นมรดกโลก พวกเรากระทบมาก เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตป่าอุทยาน และยังไม่รู้ว่ารัฐจะดำเนินการกับพวกเราอย่างไรบ้าง หลังจากป่าแก่่งกระจานเป็นมรดกโลกแล้ว แต่พวกเราชาวบ้านก็รู้สึกสบายใจ ที่กลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงฯ ได้นำข้อเสนอความกังวลใจของพวกเราไปพูดคุยกับเจ้าหน้าที่อุทยานฯ

นายชวลิตฯ ผู้ใหญ่บ้านยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า การดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายฯ ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเรียกร้อง การจัดเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การจัดประชุม มีผลดีกับชาวบ้านบางกะม่ารวมถึงชาวกะเหรี่ยงอื่น ๆ อย่างน้อยก็ทำให้ทุกคนรับรู้ที่ชาวกะเหรี่ยงยังมีตัวตน และต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิทธิทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของตนเอง เพื่อสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้

แสดงให้เห็นว่าชาวกะเหรี่ยงมีความตื่นตัวทางการเมือง โดยเริ่มเข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยผ่านกลุ่มตัวแทน ในการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลกระทำตามข้อเรียกร้องที่เป็นประเด็นความเดือดร้อนของกลุ่มตน ซึ่งเกิดจากการกำหนดนโยบายของรัฐที่ไม่สอดคล้องและเกิดผลกระทบโดยตรงกับชาวกะเหรี่ยง และความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในเรื่องที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ของตนโดยใช้วิธีการเคลื่อนไหวแบบเช่น เปิดเวทีสาธารณะ ประชุมสัมมนาวิชาการ การยื่นข้อเรียกร้องต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2.4 ความสนใจต่อระบบการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ชาวกะเหรี่ยงฯ ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้ง ส.ส. หรือเลือกผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อ.บ.ต.

นายสมปอง กล่าวว่า “ถ้าเราไม่ไปเลือกตั้งเราเสียสิทธิ” และกล่าวต่อไปอีกว่า “นอกจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้ว พวกเราพี่น้องชาวกะเหรี่ยงก็จะไปเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงฯ ซึ่งตอนนี้พวกเราได้เรียกร้องเรื่องการขึ้นมรดกโลกของป่าแก่่งกระจาน พวกเราไม่รู้ว่าถ้าพื้นที่ที่พวกเราอยู่ขึ้นเป็นมรดกโลกแล้ว พวกเราจะได้อาศัย ทำมาหากินอย่างเดิมหรือเปล่า”

นายวัลลภ กล่าวว่า “หนึ่งเสียง เท่ากับหนึ่งสิทธิ เป็นโฆษณาที่จำได้ขึ้นใจ ก็เลยทำให้รู้ว่าเรามีสิทธิเลือกตั้ง เหมือนกับคนอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นคนรวย คนจน คนไทย คนกะเหรี่ยง ก็มีสิทธิเท่ากันหมด”

นายสามารถ กล่าวว่า “ถ้ามีการเลือกตั้งเราจะไปทุกครั้ง ไม่ว่าจะเลือกตั้ง ส.ส. เลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน เลือกตั้ง อ.บ.ต. เพราะว่าเรามีสิทธิ หนึ่งเสียงของเราอาจจะทำให้เขาได้รับเลือกตั้งก็ได้”

นายเตี๋ยๆ กล่าวว่า “การเลือกตั้งของพวกเรา ก็จะเลือกคนที่เราชอบ ถึงแม้จะรู้ว่าเขาไม่ได้เราก็ต้องไปเลือก สำหรับการพูดคุยเรื่องการเมืองนั้นพวกเราที่มีสภาพาแฟเหมือนกัน คือร้านกาแฟในหมู่บ้านมีชาวบ้านที่สนใจเรื่องการเมืองพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนกัน และอีกที่หนึ่งคือบ้านของผู้นำชุมชน ส่วนสถานที่อื่น ๆ มีบ้างเพียงเล็กน้อย”

ส่วนนางวรรณานันท์บอกว่า “การพูดคุยเรื่องการเมืองนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย ผู้หญิงอย่างเรา ๆ ต้องทำงานบ้าน และดูแลลูก ๆ แต่ก็ให้ความสนใจบ้างเป็นบางเรื่อง ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่สำคัญ ๆ ที่สังคมให้ความสนใจ เช่น การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล การชุมนุมประท้วง โดยดูจากทีวีบ้าง ฟังข่าวจากวิทยุบ้าง แต่ส่วนใหญ่จะรู้ข่าวจากทีวี”

สำหรับนายสมปอง บอกว่า “ขอบคุณโทรทัศน์โดยเฉพาะช่วงเวลาข่าว และช่วงเวลาที่ นายกรัฐมนตรี จันทรโอชา ออกมาพูดคุยเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลในวันศุกร์ ช่วงเวลาสองทุ่ม เพราะจะทำให้รู้เรื่องราวต่าง ๆ ของบ้านเมือง นโยบายของรัฐ ชาวบ้านอย่างเราจะได้ประโยชน์อะไรบ้าง”

ส่วนนายชูศิลป์ ผู้ใหญ่บ้าน กล่าวว่า ช่วงนี้ชาวบ้านจะให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องการหายตัวไปของบิลลี่ รวมถึงการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐต่อชาวกะเหรี่ยงบางกลอย – ปोंลิก ซึ่งมีการติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่อง เพื่ออยากรู้ว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่และผลคดีจะออกมาในรูปแบบไหน รวมถึงข่าวการนำป่าแก่งกระจานขึ้นเป็นมรดกโลก ซึ่งชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ได้รับผลกระทบแน่นอน แต่ก็ยังไม่ชัดเจน ทำให้ชาวบ้านเกิดความกังวล โดยเฉพาะในการดำเนินชีวิตประจำวันจะได้รับผลกระทบมากน้อยแค่ไหน นอกจากนี้ก็ยังเข้าร่วมกิจกรรมที่กลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงฯ จัดขึ้น อย่างวันนี้ (วันที่ 17 เมษายน 2558) พวกเราก็ได้มารวมตัวกันเพื่อร่วมรับฟังซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ในการนำผืนป่าแก่งกระจานขึ้นเป็นมรดกโลก รวมถึงร่วมรำลึกการหายตัวไปของบิลลี่ ด้วย และนายชูศิลป์ยังกล่าวต่อไปอีกว่า สำหรับความสนใจนโยบายการปกครองของจังหวัดนั้น ชาวบ้านส่วนใหญ่ทราบ เนื่องจากนโยบายต่าง ๆ ทางจังหวัดจะแจ้งมาทางอำเภอ และทางอำเภอก็จะแจ้งให้ผู้นำชุมชนทราบ ผู้นำชุมชนก็จะมาแจ้งให้ชาวบ้านทราบตามลำดับ ส่วนใหญ่ นโยบายที่ทางจังหวัดจะแจ้งให้พวกเราทราบก็จะเป็นเรื่อง

เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย ปัญหาภัยแล้ง ปัญหายาเสพติด เป็นต้น ซึ่งผมในฐานะผู้นำชุมชนก็จะนำมาแจ้งให้กับชาวบ้านทราบในวันประชุมหมู่บ้าน ซึ่งชาวบ้านก็จะให้ความร่วมมือและพร้อมที่จะปฏิบัติตาม

ความสนใจต่อระบบการเมืองของชาวกะเหรี่ยง ในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งระดับประเทศพบว่าทุกคนมีความสนใจต่อการเลือกตั้งโดยมีความเห็นตรงกันว่า การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของพลเมือง และเป็นสิทธิในการแสดงออกทางการเมือง เพื่อต้องการคนที่พอใจเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้แทน เพื่อจะสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ สิ่งที่เป็นแรงจูงใจในการทำให้ชาวกะเหรี่ยงเกิดความสนใจทางการเมืองมากที่สุดมาจากโทรทัศน์ วิทยุ และการพูดคุยกันในวงสภากาแฟ ส่วนการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ชาวกะเหรี่ยงจะให้ความสำคัญกับตัวบุคคลมากกว่า คือต้องเป็นคนดี คนเก่ง มนุษย์สัมพันธ์ดี ให้ความช่วยเหลือในเกือบทุกด้านและมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่เป็นส่วนใหญ่

สำหรับความสนใจต่อระบบการเมืองของชาวกะเหรี่ยงในการเข้าสู่การเมืองมีตำแหน่งทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อ.บ.ต. นั้นนายสุทธิศิลป์ฯ ผู้ใหญ่บ้านกล่าวว่า ตนเองเป็นคนกะเหรี่ยงและเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้าน ไปกระทรวงมาตั้งแต่ปี 2538 ซึ่งก่อนหน้านี้บิดาของตนก็ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่และตนก็ได้รับเลือกเข้ามาทำหน้าที่แทน มีความตั้งใจที่จะทำให้หมู่บ้านมีความเจริญ ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งเรื่องถนน ไฟฟ้า น้ำประปา นอกจากจะสร้างความเจริญในด้านวัตถุแล้ว ในด้านจิตใจก็ได้พยายามดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรม ประเพณี ต้องการให้เป็นเอกลักษณ์ของชาวตลอดไป ไม่ต้องการให้ถูกกลืนหาย”

นายชาญฯ ซึ่งเป็นสมาชิก อ.บ.ต. นั้นบอกว่า “เขาก็เป็นชาวกะเหรี่ยง พ่อแม่ก็เป็นชาวกะเหรี่ยง อาศัยอยู่ที่นั่นมาดั้งเดิม ก็อยากให้พี่น้องชาวกะเหรี่ยงมีความเป็นอยู่ที่ดี มีอาชีพ มีงานทำ มีเงิน มีความสะดวกสบายในทุกด้าน ก็เลยสมัครเพราะอย่างน้อยก็จะช่วยเป็นปากเป็นเสียงให้กับพี่น้องชาวกะเหรี่ยงได้”

ส่วนนายเกรียงไกร ชีช่วง ซึ่งมีฐานะเป็นผู้ประสานงานกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงฯ กล่าวว่า “ปัจจุบันชาวกะเหรี่ยงเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชน หรือแกนนำเครือข่าย เพราะชาวกะเหรี่ยงเจอกับปัญหามากมาย ไม่ว่าจะปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหาความแตกต่างด้านชาติพันธุ์ ปัญหาการละเมิดสิทธิ และการแก้ปัญหาดังกล่าวดังกล่าวต้องมีการรวมตัวกัน เพื่อสร้างพลัง ในการต่อสู้และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าชาวกะเหรี่ยงมีความสนใจต่อระบบการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เช่นการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การลงเลือกตั้งในระดับ

ท้องถิ่น รวมถึงการเข้าเป็นเครือข่ายฯ แก่นนำเครือข่ายฯ เพื่อต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ที่มีผลกระทบกับชาวกะเหรี่ยง

2.5 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.5.1 การเลือกตั้ง

ชาวกะเหรี่ยงมีความสนใจที่จะแสดงออกทางการเมือง โดยเฉพาะการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และการแสดงออกในเวทีสาธารณะที่มีผลกระทบกับชาวกะเหรี่ยงโดยตรง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย โดยชาวกะเหรี่ยงมีความคิดว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับประเทศหรือในหมู่บ้าน เป็นการแสดงออกทางการเมืองอย่างหนึ่งที่พวกเขาสามารถทำได้ และเป็นเรื่องใกล้ตัว ชาวกะเหรี่ยงมองว่าบุคคลที่พวกเขาไปลงคะแนนให้ หากได้รับเลือกมา จะสามารถเป็นที่พึ่ง เป็นปากเป็นเสียง ช่วยพัฒนาหมู่บ้านและช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขาดีขึ้น

การปกครองในหมู่บ้านของชาวกะเหรี่ยงบางกะม่า แม้ว่าจะแบ่งแยกย่อยออกเป็นหลายหมู่บ้าน อยู่ห่างไกลความเจริญ แต่ความเป็นหนึ่งเดียวของชุมชนนี้มีมากกว่าหลายหมู่บ้านและหลายชุมชนในประเทศไทย การปกครองของหมู่บ้านนี้จะประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้นำ (ผู้ปกครอง) ซึ่งประกอบด้วย กำนัน 1 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 3 คน

2. กลุ่มผู้ตาม (ผู้ถูกปกครอง) ได้แก่ ประชาชนในหมู่บ้านบางกะม่า (โป่งกระทิงบน) โดยชาวกะเหรี่ยงมีค่านิยมในตัวผู้นำชุมชน คือ มีความเชื่อมั่น ภูมิใจ ในตัวผู้นำของเขาเป็นอย่างมาก เนื่องจากชาวบ้านที่นี่จะมีความเชื่ออย่างหนึ่งคือ พวกเขาได้เลือกคนดีเข้ามาเป็นผู้นำ เป็นผู้ที่สามารถปกครองดูแลทุกข์สุขของชาวบ้านได้ และสามารถเป็นตัวอย่างของการเป็นผู้นำในการพัฒนาหมู่บ้านได้

องค์ประกอบที่สำคัญของสถาบันการเมืองการปกครอง คือการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องจัดขึ้นเมื่อหมดวาระของผู้นำการปกครอง โดยทั่วไปการเลือกตั้งของชาวกะเหรี่ยงบางกะม่า จะเหมือนกับการเลือกตั้งในพื้นที่อื่นๆของประเทศไทย คือ มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านนั้น สมาชิกในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเลือกผู้สมัครที่ตนเห็นว่าเป็นคนดี ขยัน ไม่เล่นการพนัน ช่วยเหลือช่วยงานในหมู่บ้านเป็นประจำ เพื่อเป็นการตอบแทนความดีที่บุคคลนั้นได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่หมู่บ้าน

นายสมปอง กล่าวว่า “ใครจะมาเป็นผู้ใหญ่บ้านนั้น ชาวบ้านมักจะดูจากการช่วยเหลืองานในหมู่บ้าน ใครมีงานบวช งานแต่ง งานประเพณี ก็คอยให้ความช่วยเหลือ ชาวบ้านมี

ปัญหาที่คอยเป็นที่ปรึกษาให้ ปัจจุบันผู้ใหญ่บ้านคือนายชูลี ผู้ใหญ่เป็นคนดี เป็นผู้นำ คนในหมู่บ้านให้ความเคารพนับถือ พ่อของผู้ใหญ่ชูลี ที่เคยเป็นผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านนี้มาก่อน ก็เป็นคนดี ชาวบ้านก็เลยให้ความไว้วางใจ” ส่วนการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นผู้ใหญ่ชาวบ้านก็จะใช้หลักเกณฑ์เดียวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้าน คือ เป็นผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลืองานในหมู่บ้าน เป็นคนดี และอาจเป็นเครือญาติ หรือบุคคลที่มีความสนิทสนมกัน

นายเตียง กล่าวว่า “เดี๋ยวนี้สมาชิก อ.บ.ต. มีคนมาสมัครเยอะ ทำให้แข่งขันกันหาเสียง ซึ่งเป็นผลดีกับชาวบ้าน ถ้าใครมีนโยบายดี ทำให้หมู่บ้านเจริญขึ้น มีน้ำ มีไฟ มีถนนหนทาง ชาวบ้านก็จะเลือก แต่ก็มีส่วนที่เลือกจากพรรคพวก เช่นเป็นญาติกัน เป็นคนที่เคยช่วยเหลือกันมาก่อน ก็ตอบแทนกัน”

นายสามารถ กล่าวว่า “คนที่ชาวบ้านเลือก คือคนที่ชาวบ้านให้ความไว้วางใจว่าเลือกแล้ว เขาจะสามารถช่วยให้พวกเราให้อยู่ดีกินดี ช่วยเหลือเวลาที่พวกเรามีปัญหา เพราะว่าพวกเราเป็นคนจน รายได้น้อย ถ้าใครช่วยทำให้พวกเรามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พวกเราก็เลือก”

แสดงให้เห็นว่าการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านบางกะมา ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ นั้น เน้นที่ตัวบุคคลเป็นสำคัญ เช่น บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือ มีความสัมพันธ์เป็นเครือญาติ เป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ และชาวบ้านคาดหวังว่าเมื่อ ได้รับเลือกแล้วจะทำให้ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2.5.2 การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ

1. เข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการหรือการอภิปรายในเวทีสาธารณะ

นายวุฒิ บุญเลิศ กล่าวว่า สำหรับการเข้าร่วมอภิปรายในเวทีสาธารณะ ส่วนใหญ่จะจัดขึ้นในช่วงเวลาที่สำคัญ ๆ หรือเมื่อเกิดปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งกระทบกับวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง สำหรับผู้ที่เป็นแกนนำในการจัดการประชุมดังกล่าวก็จะเป็นกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเขตงานตะนาวศรี ซึ่งตนเองเป็นผู้ประสานงานกลุ่มเครือข่ายฯ ทั้งนี้กลุ่มเครือข่ายฯ ถูกจัดตั้งขึ้นมาโดยมีการแบ่งพื้นที่ตามสภาพภูมิศาสตร์ เช่น เขตเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมเขตตะนาวศรี ประกอบไปด้วย ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี เพชรบุรี เขตงานกาญจนบุรี สุโขทัย จะอยู่อีกหนึ่งเขตพื้นที่หนึ่ง ตาก สุโขทัย กำแพงเพชร จะอยู่อีกหนึ่งเขตพื้นที่หนึ่ง เป็นต้น เมื่อมีเครือข่ายโครงสร้างเชื่อมโยงกันแล้ว ในแต่ละพื้นที่มีกิจกรรมอะไร ไม่ว่าจะด้านวัฒนธรรมและประเพณี หรือปัญหาต่าง ๆ ก็จะสามารถประสานกันได้อย่างรวดเร็ว สำหรับประเด็นซึ่งนำมาสู่ความสัมพัทธ์นั้นมี 2 ประเด็น คือ 1.ด้านวัฒนธรรม 2. ด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านวัฒนธรรมคือการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต และเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นเรื่องการจัดการ

ทรัพยากร เป็นเรื่องของระบบพืชไร่หมุนเวียน ดังนั้นหากมีเรื่องราวที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของเครือข่ายฯ ก็จะมีการประสานงานและจัดกิจกรรมขึ้นมา

สำหรับการจัดเวทีสาธารณะขึ้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2558 ณ ศูนย์วัฒนธรรมบ้านโป่งกระทิง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี มีนายกมล นวลใย หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน นายสุรพงษ์ กองจันทึก ประธานอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนด้านชนชาติผู้ไร้สัญชาติ แรงงานข้ามชาติ และผู้พลัดถิ่น สภานายความ ตัวแทนจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และพันธุ์พืชกลุ่มแม่น้ำภาชี ตัวแทนจากชาวกะเหรี่ยงที่ได้รับผลกระทบและผู้สนใจทั่วไปเพื่อต้องการระดมความคิดเห็นของนายบิลลี่หรือพอลละจี รักจงเจริญ ผู้นำชุมชนชาวกะเหรี่ยง บางกลอย สมาชิก อบต.แม่เพ็ญ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้ต่อสู้เพื่อสิทธิอยู่อาศัยและสิทธิทำกินในพื้นที่ดั้งเดิมของกะเหรี่ยง ครบ 1 ปี และข้อกังวลใจของชาวกะเหรี่ยงต่อการนำผืนป่าแก่งกระจานขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ ดังนั้นเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างชาวบ้าน กับเจ้าหน้าที่ของรัฐและร่วมกันหาทางออกในการดูแลรักษาป่า สำหรับความคืบหน้าในการนำป่าแก่งกระจานขึ้นเป็นมรดกโลกนั้น ในเดือนมิถุนายนนี้จะมีการประชุมพิจารณาที่ประเทศเยอรมัน ซึ่งประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ก็ได้มีการหยิบยกขึ้นมาพูดคุย โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและชาวกะเหรี่ยงผู้ที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของชาวกะเหรี่ยงในการต่อสู้เพื่อให้ชาติพันธุ์ของตนเองได้มีที่ยืนในสังคม เพื่อให้สังคมได้รับรู้และเข้าใจต่อวิถีชีวิตที่แท้จริงของชาวกะเหรี่ยง

นายวุฒิ บุญเลิศ ได้กล่าวต่อไปว่า ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับชาวกะเหรี่ยง ในการพยายามที่อยากอนุรักษ์ป่าโดยคิดว่าป่าไม่ควรมีคนอยู่ และมองว่าชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่ง จะเอาไปอยู่ที่ไหนก็ได้ โดยไม่คำนึงถึงสิทธิทางวัฒนธรรม สิทธิชุมชน และสิทธิทางชาติพันธุ์ ซึ่งถือว่าเป็นการแก้ปัญหายังไม่ถูกจุดและยังเพิ่มปัญหาความขัดแย้งขึ้นอีก รัฐต้องเคารพการตัดสินใจและเข้าใจในวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงอย่างแท้จริงรัฐต้องเข้ามาส่งเสริมให้ชาวกะเหรี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของการช่วยกันดูแลรักษาป่า ให้ความรู้ และให้ชาวกะเหรี่ยงในแต่ละพื้นที่สร้างกฎกติกาขึ้นมาภายในชุมชนของตนเองในการร่วมกันดูแลรักษาป่า รัฐมีหน้าที่เพียงกำกับดูแล และให้คำปรึกษา ซึ่งจะช่วยให้ชาวกะเหรี่ยงรู้สึกรักและหวงแหนผืนป่า”

ส่วนนายเกรียงไกร ชีช่วง เลขาธิการสภาเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเขตตะนาวศรี กล่าวว่า “สำหรับการเข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงนั้น ที่ผ่านมาได้เข้าร่วมมาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะจัดขึ้นในทางภาคเหนืออย่างจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดตาก หรือที่จัดขึ้นในภาคกลางที่ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ก็เพื่อทบทวนการทำงานตามมติคณะรัฐมนตรีและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็น

รูปธรรม รวมถึงการสื่อสารปัญหาของชาวกะเหรี่ยงให้สาธารณะรับทราบ สร้างความเข้าใจต่อ
แนวนโยบายพร้อมทั้งหลักปฏิบัติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและดำเนินงานอย่างจริงจัง”

ซึ่งประเด็นเกี่ยวกับนโยบายฟื้นฟูวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์นั้น เริ่มขึ้นเมื่อปี
2552 ตามนโยบายของนายธีระ สลักเพชร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมใน
ขณะนั้น ซึ่งมีความสนใจในการฟื้นฟูวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ และได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ
บูรณาการเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตกะเหรี่ยง โดยมอบหมายให้ศูนย์มานุษยวิทยาฯ เป็นผู้ประสานงาน
และจัดทำนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเป็นมติ
คณะรัฐมนตรี เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำนโยบายไปปฏิบัติต่อไป

ในการจัดทำแนวนโยบายได้พิจารณาจากปัญหาใหญ่ ๆ ที่ชาวกะเหรี่ยง
เผชิญอยู่ ได้แก่

1) ปัญหาการถูกเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ “กะเหรี่ยง” จาก “คนไทย
ทั่วไปและผู้รักษาความมั่นคงชายแดน” มาเป็น “ชาวเขา” ที่ปลูกและค้าฝิ่น ตัดไม้ทำลายป่า เป็นภัย
ต่อความมั่นคงของรัฐ

2) ปัญหาการจัดการทรัพยากรและการสูญเสียสิทธิในที่ทำกิน

3) ปัญหาเรื่องสถานะบุคคลทางกฎหมายและสัญชาติ

4) ปัญหาการสูญเสียอัตลักษณ์ชาติพันธุ์และการสืบทอดวัฒนธรรมภูมิ

ปัญญากะเหรี่ยง

5) ปัญหาการจัดการระบบการศึกษาของรัฐที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต

จากปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การเสนอแนวนโยบายและหลักการปฏิบัติในการ
ฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง และได้รับความเห็นชอบจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2553
โดยกำหนดมาตรการในการฟื้นฟูและช่วยเหลือทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. มาตรการฟื้นฟูระยะสั้น ดำเนินการภายใน 6 - 12 เดือน

1) ด้านอัตลักษณ์ ชาติพันธุ์และวัฒนธรรม

2) ส่งเสริมและสนับสนุนชาวกะเหรี่ยงในเรื่องอัตลักษณ์ ชาติพันธุ์
(Ethnic identity) และวัฒนธรรมกะเหรี่ยงว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมชาติที่มีความหลากหลาย

3) ส่งเสริมสังคมให้มีความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันแบบพหุวัฒนธรรม
โดยให้เรียนรู้อัตลักษณ์วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

4) ด้านการจัดการทรัพยากร

(1) ยุติการจับกุมและให้ความคุ้มครองกับชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์
กะเหรี่ยงที่เป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่อยู่ในพื้นที่ข้อพิพาทเรื่องที่ทำกินในพื้นที่ดั้งเดิม

(2) จัดตั้งคณะกรรมการ หรือกลไกการทำงานเพื่อกำหนดเขตพื้นที่ในการทำกิน การอยู่อาศัย และการดำเนินวิถีชีวิตตามวัฒนธรรม (Demarcation Committee/Mechanism) เพื่อจัดการข้อพิพาทการใช้ประโยชน์หรือการถือครองพื้นที่ของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงกับหน่วยงานรัฐซึ่งมี องค์ประกอบนอกเหนือจากองค์ประกอบของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนผู้มีส่วนได้เสีย นักวิชาการ และผู้ปฏิบัติงานทางด้านวิถีวัฒนธรรม และสิทธิมนุษยชน ตลอดจนนักมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา โดยกำหนดอำนาจหน้าที่มุ่งเน้นการส่งเสริมแนวทางการจัดการความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์

(3) ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในชุมชนบนพื้นที่สูง เช่น การรักษาความหลากหลายของการสร้างพันธุ์พืช การสร้างความมั่นคงทางอาหาร การสร้างความสมดุลของนิเวศผ่านกระบวนการระบบไร่หมุนเวียน

5) ด้านสิทธิในสัญชาติ

(1) มีมติคณะรัฐมนตรีให้ชาวกะเหรี่ยงที่ได้รับบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (บัตรประจำตัวบุคคลบนพื้นที่สูงและบัตรสำรวจชุมชนบนพื้นที่สูงเดิม) ที่อพยพเข้าตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2528 สามารถขอเป็นคนต่างด้าวมีถิ่นอยู่ถาวรในประเทศไทย และได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ส่วนบุตรที่เกิดในประเทศไทยให้สามารถขอสัญชาติไทยตามกฎหมายสัญชาติ มาตรา 7 ทวิได้ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายประมาณ 40,000 คน

(2) เร่งรัดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาการขอเป็นคนต่างด้าวมีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทยและได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวรวมทั้งบุตรที่เกิดในประเทศไทยขอสัญชาติไทย ตามกฎหมายสัญชาติ มาตรา 7 ทวิ ที่ได้ยื่นเรื่องขอเป็นเวลานานแล้ว

6) ด้านการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม

(1) ส่งเสริมศูนย์วัฒนธรรมชุมชน โดยเชื่อมโยงและ สอดคล้องกับวิถีชีวิตกับฐานคิดดั้งเดิมให้เป็นศูนย์วัฒนธรรมที่มีชีวิต

(2) สนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรม ชุมชน และการทำกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

7) ด้านการศึกษา

(1) ให้ชุมชนมีส่วนในการกำหนดหลักสูตรการศึกษาที่ สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรม รวมทั้งสามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง และส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยท้องถิ่น เช่น งบประมาณ

(2) พัฒนาศักยภาพผู้บริหารการศึกษา ครู คนในท้องถิ่น เช่น กรรมการโรงเรียนให้สามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยการฝึกฝนอบรมและศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง และปรับระบบการบริหารของโรงเรียนให้เกิดความเหมาะสมกับชุมชน

(3) สนับสนุนทุนการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาที่จำเป็นในการพัฒนาชุมชนเช่น ด้าน สาธารณสุข

2. มาตรการฟื้นฟูระยะยาว ดำเนินการภายใน 1 - 3 ปี

1) ด้านการจัดการทรัพยากร

(1) เพิกถอนพื้นที่ที่รัฐประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้ อนุรักษ์ป่าสงวนซึ่งทับซ้อนกับที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่มีข้อเท็จจริงจากการพิสูจน์อย่างเป็นทางการที่ประจักษ์แล้วว่าได้อยู่อาศัย ดำเนินชีวิตและใช้ประโยชน์ในที่ตั้งกล่าวมาเป็นเวลานาน หรือก่อนที่รัฐจะประกาศกฎหมาย หรือนโยบายทับซ้อนพื้นที่ดังกล่าว

(2) ส่งเสริมและยอมรับระบบไร่หมุนเวียนซึ่งเป็นวิถี วัฒนธรรมของกะเหรี่ยงที่เอื้อต่อการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและวิถีชีวิตพอเพียง รวมทั้งผลักดันให้ระบบไร่หมุนเวียนของชาวกะเหรี่ยงเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม

(3) ส่งเสริมเกษตรพอเพียงหรือเกษตรทางเลือกที่ไม่ใช่เกษตรเชิงเดี่ยวหรือเกษตรเชิงอุตสาหกรรม

(4) ส่งเสริมสนับสนุนและยอมรับการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ และการจัดการของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมเช่น การออกโฉนดชุมชน

2) ด้านสิทธิสัญชาติ จัดสรรงบประมาณรายหัวตามหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้ชาวกะเหรี่ยงที่ได้จัดทำประวัติและมีสิทธิอาศัยในประเทศไทยเช่นเดียวกับคนไทยทั่วไป สำนักงานหลักประกันสุขภาพ ทั่วประเทศเช่นเดียวกับคนไทย

3) ด้านการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม กำหนดพื้นที่เขตวัฒนธรรมพิเศษสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง โดยมีพื้นที่นำร่อง เช่น

(1) บ้านห้วยหินลาดใน ตำบลบ้านโป่ง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

(2) ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

(3) บ้านหนองมณฑา (มอวาคี) ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

(4) บ้านเลตองคู่ ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

4) ด้านการศึกษา

(1) ปรับระบบการสอบบุคลากรครู โดยการส่งเสริมให้ทุนแก่กลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มกะเหรี่ยงให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถกลับไปทำงานยังชุมชนของตนเอง หากเป็นครูกลุ่มชาติพันธุ์อื่นจะต้องสามารถพูดภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ นั้น ๆ ได้ หรือพร้อมที่จะเรียนรู้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น

(2) รัฐจะต้องผ่อนปรนเงื่อนไขกำหนดคุณวุฒิด้านการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการการสอนและถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ และภาษาของท้องถิ่นนั้น โดยเฉพาะครูที่สอนในระดับเด็กเล็กจนถึงชั้นประถมศึกษา

(3) ส่งเสริมนโยบาย "พหุภาษา" เพื่อให้เกิดการยอมรับและเข้าใจในภาษาพูดและภาษาเขียนของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในความแตกต่างทางชาติพันธุ์

(4) ปรับเปลี่ยนรูปแบบของโรงเรียนให้เกิดความเหมาะสมกับชุมชน เช่น ปรับเป็นโรงเรียนสาขาโดยไม่ยุบโรงเรียน ไม่ว่าชุมชนแห่งนั้นจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาท้องถิ่นผ่านการร่วมมือระหว่าง โรงเรียน ชุมชน นักวิชาการ องค์กรอิสระ เพื่อพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการทั้งทางด้านภาษาและวัฒนธรรม

นายเกรียงไกร ยังกล่าวต่อไปอีกว่า “การดำเนินงานตามมาตรการดังกล่าวไม่มีความคืบหน้ามากนัก เนื่องจากปัญหาเชิงโครงสร้างในระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานยังมีอุปสรรคและไม่ได้แก้ไขปัญหอย่างเป็นรูปธรรม จึงไม่อาจนำไปสู่การปฏิบัติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) จึงได้ร่วมมือกับเครือข่ายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงจัดกิจกรรมสัมมนาวิชาการฯ ขึ้น เพื่อทบทวนการทำงานตามมติคณะรัฐมนตรีและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการสื่อสารปัญหาของชาวกะเหรี่ยงให้สาธารณะรับทราบ

จากการจัดกิจกรรมฯ เครือข่ายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงยังมีข้อเสนอต่อแนวทางนโยบายการฟื้นฟูวิถีชีวิตกะเหรี่ยงทั้งในระดับเครือข่ายฯ คือการเตรียมความพร้อมเพื่อขับเคลื่อนการทำงานด้วยตนเองใน 2 ประการ ได้แก่

1) เครือข่ายฯ ต้องสร้างคนรุ่นใหม่เพื่อสานต่อการทำงานในทุกประเด็น และหากภาคร่วมในการทำงานให้ชัดเจนมากขึ้น

2) ชาวกะเหรี่ยงต้องเคลื่อนไหวเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ เห็นว่ามีความพร้อม มีผู้ประสานงานโดยตรง และต้องสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคประชาชน ส่วนข้อเสนอ

ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ การผลักดันนโยบายให้ชัดเจน มีการทำงานอย่างต่อเนื่อง และยังคงมีคณะกรรมการอำนวยการบูรณาการเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง

ข้อเสนอของเครือข่ายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การประกาศเขตวัฒนธรรมพิเศษ เพราะมองว่าเป็นแนวทางช่วยฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงได้เนื่องจากเขตวัฒนธรรมพิเศษประกอบด้วย คนกะเหรี่ยง พื้นที่ป่า พื้นที่ทางวัฒนธรรม และการทำไร่หมุนเวียน การประกาศเขตวัฒนธรรมพิเศษ เพราะมองว่าเป็นแนวทางช่วยฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงได้เนื่องจากเขตวัฒนธรรมพิเศษประกอบด้วย คนกะเหรี่ยง พื้นที่ป่า พื้นที่วัฒนธรรม และการทำไร่หมุนเวียน การประกาศเขตวัฒนธรรมพิเศษจึงสะท้อนให้สาธารณะรับรู้ถึง “การมีตัวตนของคนกะเหรี่ยงทั้งทางวัฒนธรรมและการมีสิทธิทางวัฒนธรรม” ในทางการกลับกันก็เป็นสิ่งท้าทายชาวกะเหรี่ยงเช่นว่าจะสามารถนำมติคณะรัฐมนตรีฯ มาสร้างเขตวัฒนธรรมพิเศษได้อย่างไร ซึ่งบทสรุปสุดท้ายของการสัมมนาและการประชุมเครือข่ายฯ ครั้งนี้คือมองเห็นว่าการนำมติคณะรัฐมนตรี 3 สิงหาคม 2553 ไปสู่การปฏิบัติยังมีอุปสรรคทั้งในแง่ตัวกฎหมายหรือการเพิกเฉยต่อการทำงานในพื้นที่จริง ซึ่งต้องอาศัยเวลาและการสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นอย่างมากต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง แม้ว่าจะมีข้อติดขัดอยู่บ้างแต่มติคณะรัฐมนตรีฯ ก็มีส่วนทำให้เกิดการรวมตัวและสร้างการมีส่วนร่วมของคนกะเหรี่ยงเพื่อเรียกร้องสิทธิทางวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งเป็นพลังสำคัญในการผลักดันการทำงานตามมติคณะรัฐมนตรีฯ เพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตและเป็นประโยชน์ต่อชาวกะเหรี่ยง

สรุปได้ว่า ปัจจุบันชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ของประเทศไทย ตั้งแต่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลงมาถึงจังหวัดราชบุรีต่างได้รับความเดือดร้อนในปัญหาต่าง ๆ ที่สะสมมายาวนานเกี่ยวกับความไม่เข้าใจในวิถีชีวิตแบบกะเหรี่ยงซึ่งครอบคลุมถึงการจัดการทรัพยากรแบบธรรมชาติด้วยการทำไร่หมุนเวียน การผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงการให้คุณค่ากับปาวีชีวิตในเรื่องสิทธิ (ที่มีใช่เป็นกรรมสิทธิ์) และการที่รัฐไทยยังไม่เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมและภาษาของชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ (ซึ่งรวมกะเหรี่ยงด้วย) ที่มีอยู่ในประเทศในการจัดการระบบการศึกษาของท้องถิ่นต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาประเทศในแบบทุนนิยมที่เน้นการเกษตรสมัยใหม่ซึ่งลงทุนสูงและเน้นพืชพาณิชย์เชิงเดี่ยว กีดกันทางเลือกอื่น ๆ เช่น การทำไร่หมุนเวียน ที่ผ่านมากะเหรี่ยงบางส่วนจำต้องยอมรับวิถีชีวิตแบบใหม่และหลายส่วนยังเห็นว่า "อยู่อย่างกะเหรี่ยงมีคุณค่า ต่อชีวิตมากกว่า"

ซึ่งจากการให้ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของชาวกะเหรี่ยงต่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่นอัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และวัฒนธรรม การจัดการทรัพยากรสิทธิในสัญชาติ การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและการศึกษา มีการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการที่

เกี่ยวข้อง เพื่อให้ชุมชนและรากฐานทางวัฒนธรรมชาวกะเหรี่ยงมีความเข้มแข็งทั้งในการดำรงชีวิต และการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมเกิดแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม แสดงให้เห็นว่าชาว กะเหรี่ยงบางกะมาเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับที่ดี

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ความตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง : กรณีศึกษาหมู่บ้านบางกะมา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี” ในครั้งเป็นการศึกษาเพื่อแสดงให้เห็นถึงความตื่นตัวทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงบ้านบางกะมา ซึ่งพิจารณาจากสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในฐานะพลเมืองไทย สิทธิมนุษยชน สิทธิพลเมือง อัตลักษณ์ทางการเมือง การเรียกร้องทางการเมือง ผ่านกลุ่มผลประโยชน์หรือตัวแทนและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สรุปผลการวิจัย

1.1 ความตื่นตัวทางการเมืองพิจารณาจากสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในฐานะพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550

ในการศึกษาค้นคว้าพบว่าสิทธิเสรีภาพของชาวกะเหรี่ยงบ้านบางกะมา ในด้านการเข้าถึงบริการของรัฐ ซึ่งเป็นหลักประกันสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์และเป็นตัวชี้วัดในความเท่าเทียมและเสมอภาคของบุคคล เช่น การรักษาพยาบาล การได้รับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ การติดต่อรับบริการกับหน่วยงานราชการอื่น ๆ เช่น ที่ดิน อำเภอ โรงเรียน สถานีตำรวจ ชาวกะเหรี่ยงฯ ได้รับบริการจากรัฐในด้านต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป โดยไม่มีการแบ่งแยกหรือได้รับการปฏิบัติอย่างพลเมืองชั้นสอง เช่นการใช้สิทธิรักษาพยาบาลโดยบัตร 30 บาทรักษาทุกโรค ในโรงพยาบาลของรัฐ การเข้าศึกษาในภาคบังคับในสถานศึกษาของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การมีอิสระในการเลือกรับศึกษาได้ทุกรูปแบบ รวมถึงการมีสิทธิในการรับทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนยากจน และการมีสิทธิในการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (ก.ย.ศ) สำหรับคนสูงอายุก็มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในอัตราที่รัฐกำหนด เช่นเดียวกับคนไทยทั่วไป ส่วนการให้บริการของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อชาวกะเหรี่ยงนั้น ซึ่งมีทั้งให้บริการดีและไม่ดีนั้น ชาวกะเหรี่ยงมองว่าปัญหาการให้บริการดังกล่าวไม่ได้เกิดจากแบ่งชนชั้นทางสังคม หรือความเป็นชาติพันธุ์กะเหรี่ยง แต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตสำนึกของตัวบุคคลมากกว่า

สิทธิในการจัดการอนุรักษพื้นที่ฟู จาริต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่าชาวกะเหรี่ยงบางกะมา เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวิถีชีวิต มีประเพณี วัฒนธรรม ที่เป็นอัตลักษณ์บ่งบอกถึง

ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์จากอดีตสู่ปัจจุบันและต่อไปในอนาคตได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นประเพณี และวัฒนธรรมยังถือเป็นพิธีกรรมทางจิตวิญญาณนำมาสู่ความเชื่อและความศรัทธาเกิดเป็น ความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นศูนย์รวมของจิตใจเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวและเป็นความ ภาคภูมิใจของชาวกะเหรี่ยงว่าเป็นสิ่งที่ยังคงไว้ซึ่งคุณค่าของบรรพบุรุษ เพื่อให้ครอบครัว ชุมชน ดำรงอยู่อย่างปลอดภัย สงบสุข แม้ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นสังคมแบบทุนนิยมและ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะเข้ามามีบทบาทก็ตาม แต่ชาวกะเหรี่ยงบางกะมาก็ยังคงรักและหวงแหน วัฒนธรรมและประเพณี โดยการฟื้นฟูอนุรักษ์และสืบทอดให้คงอยู่ต่อไป เช่นการฟื้นฟูประเพณี เวียนเจดีย์และประเพณีแห่ฉัตร ซึ่งได้สูญหายไปในช่วงเหตุการณ์บ้านเมืองไม่สงบ แต่ด้วยความ เข้มแข็งของชุมชน และผู้นำชุมชน รวมถึงความตระหนักและหวงแหนในความเป็นชาวกะเหรี่ยง ของชาวบ้านจนกลายมาเป็นการมีส่วนร่วมในชุมชนในการบริหารจัดการ ฟื้นฟู ให้ประเพณีอันดี งามคงอยู่สืบต่อไป

สิทธิการใช้ภาษาและการแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงบางกะม่า พบว่าชาวกะเหรี่ยง ยังคงใช้ภาษากะเหรี่ยงโพลั่ว ในการสื่อสารเป็นหลัก แต่ก็สามารถพูดและฟังภาษาไทยได้ สำหรับ เด็กชาวกะเหรี่ยงนั้นจะใช้ภาษาไทยเนื่องจากเด็กชาวกะเหรี่ยงต้องเรียนหนังสือ และใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารกับคุณครูและเพื่อน ๆ ด้วยกัน แต่อย่างไรก็ตามเด็ก ๆ ก็สามารถพูดและฟังภาษา กะเหรี่ยงได้ แต่จะใช้ภาษากะเหรี่ยงสื่อสารกันเองน้อยลง อาจจะเป็นเพราะสถานะสังคมที่ เปลี่ยนแปลงไป สังคมมีความทันสมัยมากขึ้น จึงทำให้เด็กชาวกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ มีความคิด ความ เชื่อว่าภาษากะเหรี่ยงดูต่ำหลัง และไม่เป็นที่ยอมรับ นั่นเอง

สำหรับการแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงบางกะม่านั้น ในสภาพสังคม เศรษฐกิจแบบ ทุนนิยมได้เข้ามามีบทบาทกับวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงบางกะม่า ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม ชาวกะเหรี่ยงเอง มีการทำงานหนักเพิ่มขึ้นเพื่อให้เพียงพอกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น สภาพครอบครัวมี หนี้สินเพิ่มขึ้น หนุ่มสาวต่างก็อพยพไปทำงานในเมืองมากขึ้น จึงทำให้การทอผ้าเพื่อสวมใส่เอง น้อยลงเพราะว่าต้องใช้เวลานาน วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงบางกะมาก็เริ่ม เปลี่ยนแปลงไป มีการหาเสื้อผ้าที่สวมใส่ง่าย สะดวกรวดเร็ว ราคาถูกและตามแบบสมัยนิยมมาสวม ใส่แทนผ้าทอ ปัจจุบันชาวกะเหรี่ยงจะสวมใส่ชุดกะเหรี่ยงเฉพาะในงานบุญ งานประเพณี และงาน พิธีที่สำคัญเท่านั้น

สิทธิในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ในทรัพยากรของชุมชนหรือท้องถิ่น จาก การศึกษาวิจัยพบว่า ชาวกะเหรี่ยงฯ ใช้สิทธิในความเป็นพลเมืองไทย เพื่อที่จะดำรงรักษาชุมชน ประเพณีดั้งเดิมของตน และ การดำรงอยู่อย่างแตกต่างของชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ในการจัดการ กับทรัพยากรธรรมชาติ โดยนำเสนอแนวคิดในการอนุรักษ์ป่าและแนวคิดการจัดการผืนป่า โดย

หีบยกเอาภูมิปัญญาพื้นบ้านในการจัดการป่ามาให้ความหมายและภาพของชุมชนในการดูแลป่าเพื่อสื่อสารกับคนในสังคมว่า ชาวกะเหรี่ยงฯ ไม่ใช่ผู้ทำลายป่าแต่เป็นผู้อนุรักษ์ป่าที่ดำรงชีวิตผูกพันกับป่ามายาวนาน

ดังเช่นการนำเสนอ การเก็บน้ำผึ้งป่าเดือนห้า ของชาวกะเหรี่ยง ซึ่งมีวิธีการจัดการแบบดั้งเดิมเป็นวิถีชีวิตที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยไม่กระทบกับระบบนิเวศน์ ตัวผึ้งก็ยังสามารถกลับมาทำรังต่อไปได้ ป่าก็ไม่ถูกทำลาย นอกจากนี้ยังนำเสนอวิถีวัฒนธรรม การทำไร่หมุนเวียนของชาวกะเหรี่ยงโดยการนำของกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมฯ ซึ่งได้สร้างแนวความคิดสนับสนุนการทำไร่หมุนเวียนว่าเป็นวิถีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาดั้งเดิมในการสร้างความมั่นคงทางอาหาร โดยอธิบายถึงวิถีเกษตรที่ยั่งยืนโดยไม่ต้องพึ่งพาสารเคมี เนื่องจากพื้นที่ที่เคยทำไร่มาแล้วจะทิ้งช่วงกลับมาทำใหม่อีกรอบใช้ระยะเวลา 3-5 ปี พื้นที่เดิมก็จะฟื้นตัวและมีความอุดมสมบูรณ์ โดยการทำไร่หมุนเวียนของชาวกะเหรี่ยงจะไม่ตัดต้นไม้ใหญ่ และจะทำไร่หมุนเวียนภายในพื้นที่จำกัดเฉพาะในชุมชนเท่านั้น ซึ่งภายในไร่หมุนเวียนนอกจากปลูกข้าวแล้วยังมีพืชล้มลุกที่ปลูกแซมในข้าวได้อีก เช่น พริก มะเขือ เผือก มัน ซึ่งจะเป็นอาหารให้คนชาวกะเหรี่ยงได้ทั้งปี แม้ว่าข้าวจะเก็บเกี่ยวแล้วก็ตาม นอกจากการทำไร่หมุนเวียนจะเป็นการสร้าง ความมั่นคงทางอาหารแล้ว การทำไร่หมุนเวียนยังแสดงถึง วัฒนธรรมเชิงจิตวิญญาณของชาวกะเหรี่ยงที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับพระแม่ธรณีและพระแม่โพสพตั้งแต่กระบวนการเพาะการปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยว และการฟาดข้าว

และตกย้ำให้เห็นว่า วิถีเกษตรที่เน้นปลูกพืชเชิงเดี่ยวตามนโยบายของรัฐ เช่น ปลูกข้าวโพด อ้อย ซึ่งเป็นการปลูกโดยเน้นปริมาณ มีการใช้ยาฆ่าแมลง การใช้ปุ๋ย ซึ่งแม้จะได้ผลผลิตที่เยอะ แต่ในขณะเดียวกันผู้ปลูกก็ต้องมีค่าใช้จ่ายที่เยอะเหมือนกัน นอกจากนี้ยังเป็นวิถีที่ไม่สอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน

1.2 ความตื่นตัวทางการเมืองพิจารณาจากสิทธิมนุษยชน

จากปัญหาความขัดแย้งระหว่างชาวกะเหรี่ยงและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปัจจุบันมีความรุนแรงมากขึ้น ส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาการจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติ ซึ่งปัญหาหลักเกิดจากการขับไล่ชาวกะเหรี่ยงออกจากพื้นที่ทำกิน การนำผืนป่าแก่งกระจานขึ้นเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ การไม่ยอมรับวิถีวัฒนธรรมการทำไร่หมุนเวียน ซึ่งเหตุการณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐได้เข้ารื้อทำลายบ้านเรือน และทรัพย์สิน รวมถึงเผาบ้านไล่ที่ โดยชาวกะเหรี่ยงถูกกล่าวหาว่าบุกรุกป่า จนนำไปสู่การหายตัวไปของชาวกะเหรี่ยงนักต่อสู้ที่ชื่อบิลลี่ ปัจจุบันก็ยังหาตัว บิลลี่ฯ ไม่พบ ล้วนเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง เป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักการสิทธิมนุษยชนที่บัญญัติให้มนุษย์ทุกคนมีคุณค่าสูงสุดแห่งความเป็นคนอันมิอาจละเมิดได้ มีความเสมอภาคที่จะดำรงชีวิต

ได้อย่างมีศักดิ์ศรีโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความแตกต่างใด ๆ การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการใช้อำนาจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ลุแก่อำนาจ รวมถึงความไม่มั่นใจในกระบวนการยุติธรรมที่เป็นเสมือนหลักประกันว่าทุกคน จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้ท่ามกลางความแตกต่างหลากหลายได้อย่างแท้จริงส่วนการบังคับบุคคลสูญหายนั้น แม้ว่าประเทศไทยจะมีการลงนามในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองมิให้บุคคลถูกบังคับให้สูญหายเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2559 แต่ในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยก็ยังไม่มีความผิดฐานบังคับบุคคลให้สูญหาย ดังนั้นเมื่อเกิดการบังคับบุคคลให้สูญหายจึงไม่สามารถเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้ นอกจากนี้จะพบศพหรือร่างของผู้ที่สูญหาย จึงทำให้ประเทศไทยมีบุคคลถูกบังคับให้สูญหายมากถึง 89 กรณีมากที่สุดเป็นอันดับสามในกลุ่มประเทศอาเซียน รองจากฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องบัญญัติกฎหมายดังกล่าวให้มีลักษณะที่ใช้บังคับได้เพื่อเอาผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำให้บุคคลสูญหายได้แม้ไม่เจอศพ หรือร่างของผู้สูญหาย เพียงแค่ มีพฤติการณ์อันน่าเชื่อว่าเกี่ยวข้องกับ การบังคับให้สูญหาย ก็จะทำให้สามารถคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อได้อย่างแท้จริงจึงทำให้ชาวกะเหรี่ยงบ้านบางกะมา รวมถึงชาวกะเหรี่ยงจังหวัดใกล้เคียงมีการรวมโดยการนำของเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมฯ จัดกิจกรรมรำลึกการหายตัวไปของบิลลี่ในวันครบรอบการหายตัวไป เพื่อตอกย้ำและสร้างภาพของบิลลี่คือบุคคลที่เสียสละ และต่อสู้เพื่อชาวกะเหรี่ยงอย่างแท้จริง รวมถึงการติดตามความคืบหน้าของคดีบิลลี่อย่างต่อเนื่อง โดยการยื่นหนังสือถึงองค์การสหประชาชาติ (UN) และรัฐบาล ก.ส.ช. รวมถึงผลักดันให้คดีดังกล่าวเป็นคดีที่อยู่ในความดูแลของ ดีเอสไอ แสดงให้เห็นถึงการลุกขึ้นมาต่อสู้ของชาวกะเหรี่ยง ซึ่งเป็นเพียงกลุ่มชาติพันธุ์เล็ก ๆ ในสังคมและยังถูกมองว่าเป็นกลุ่มที่มีความด้อยกว่าทั้งในฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา จากสภาวะการณ์ที่ถูกกดทับ ดังกล่าวประกออบกับความรู้สึกว่าถูกเบียดขับให้เป็นเพียง “คนอื่น” ความต้องการให้สังคมรับรู้ถึงความมีตัวตนของชาวกะเหรี่ยง และสามารถยื่นสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี และการดำเนินนโยบายของรัฐที่มุ่งตอบสนองการขยายตัวของกลุ่มทุน โดยไม่สนใจผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อกลุ่มชนที่เสียเปรียบ จึงสะท้อนออกมาในรูปแบบการเรียกร้องให้รัฐดำเนินนโยบายให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมถึงการหยุดละเมิดสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ

1.3 ความตื่นตัวทางการเมืองพิจารณาจากอัตลักษณ์ทางการเมือง

ชาวกะเหรี่ยงบางกะมาได้เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี มานานกว่า 80 ปี ซึ่งมีบรรพบุรุษอพยพเข้ามาในประเทศไทยตามบริเวณชายแดน เนื่องจากปัญหาความไม่สงบระหว่างชนกลุ่มน้อยกะเหรี่ยงกับรัฐบาลทหารพม่า ในอดีตกะเหรี่ยงได้มีบทบาททางการเมืองตั้งแต่รัฐไทยได้ปฏิรูประบบราชการแบ่งการปกครองออกเป็นมณฑล โดยการเป็นนายกอง

ด้านและพัฒนาความเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์กับรัฐไทยในในลักษณะเชิงอุปถัมภ์ แต่กระบวนการสร้างรัฐชาติ ที่มีลักษณะการปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจ ก็ได้เกิดแนวความคิดแบ่งแยกผู้คนตามลักษณะชาติพันธุ์วรรณาแบบตะวันตก เช่น กะเหรี่ยง มูเซอ ลัวะ ผีตองเหลือง และกลุ่มอื่น ๆ ที่อาศัยในป่า ถูกจัดให้เป็นคนป่า เป็นต้น เกิดการสร้างวาทกรรม คนชายขอบ คือคนที่อยู่ห่างไกลจากอำนาจ ห่างไกลจากความเจริญ ความเป็นคนชายขอบก็มักจะถูกดักยั่วตลอดมา ดังปรากฏให้เห็นจากวาทกรรม ที่สร้างภาพให้ชาวกะเหรี่ยงเป็นต้นตอของภัยต่าง ๆ ทั้งในแง่ของความมั่นคง ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของผู้ก่อการร้าย ผู้อพยพ และในแง่ของผลกระทบต่อธรรมชาติ ในฐานะที่ทำให้ไร่เลื่อนลอยและตัดไม้ทำลายป่า ทำให้คนส่วนใหญ่เกิดความรู้สึกอคติทางชาติพันธุ์ มองภาพของชาวกะเหรี่ยงอย่างตายตัว ในฐานะเป็นคนอื่นและเป็นภัยฝังลึกอยู่ในสังคมไทย ผลที่ตามมาก็คือ ชาวกะเหรี่ยงมักจะถูกกีดกันต่าง ๆ นานา ทั้งในแง่ของสิทธิในความเป็นพลเมือง สิทธิในการตั้งถิ่นฐาน และสิทธิในการจัดการทรัพยากร จนขยายตัวเป็นปัญหาของความขัดแย้งอย่างรุนแรงในปัจจุบัน เมื่อชาวกะเหรี่ยงต้องถูกคุกคามและถูกกดดันให้ย้ายตั้งถิ่นฐานออกจากป่า เพราะรัฐไม่รับรองสิทธิในการตั้งถิ่นฐานอยู่ในป่า ทั้ง ๆ ที่พวกเขาอยู่อาศัยมาก่อน จึงทำให้เกิดความพยายามที่จะหาประโยชน์จากวัฒนธรรมของตนเอง โดยใช้กิจกรรมในงานประเพณีต่าง ๆ เป็นพื้นที่ในการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ การสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายชาวกะเหรี่ยงทั่วประเทศ อีกทั้งยังใช้เป็นเวทีการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันภายใต้ความเป็นไทย เพื่อต้องการสื่อสารให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงการมีตัวตนและความเป็นคนไทยของชาวกะเหรี่ยง

เช่น ประเพณีกินข้าวห่อของชาวกะเหรี่ยง ไม่ใช่เพียงงานประเพณีที่คนในครอบครัวจะอยู่กันพร้อมหน้า หรือเป็นเพียงการเรียกขวัญ หรือสืบทอดวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ได้แฝงไปด้วยนัยยะของการแสดงออกความเป็นคนไทยที่มีอัตลักษณ์ที่แตกต่าง โดยชาวกะเหรี่ยงได้ใช้สัญลักษณ์ของข้าวห่อในงานประเพณีมาอธิบายให้เห็นถึงความสำคัญของข้าว ที่บ่งบอกถึงรากเหง้า ความเป็นอยู่ที่มีพื้นฐานทางด้านการเกษตร โดยจัดกิจกรรมให้ความรู้และความสำคัญของการทำพืชไร่หมุนเวียน ให้กับเยาวชนและชาวกะเหรี่ยง เพื่อลบภาพลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงที่เป็นผู้บุกรุกทำลายป่า ล้าหลังและเป็นภัยต่อความมั่นคง มาเป็นการสร้างความชอบธรรมในการดำเนินชีวิตในแบบวิถีวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง เพื่อต่อสู้กับอำนาจรัฐในการจัดการกับชาวกะเหรี่ยงให้คนอื่นได้รับรู้ถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีแม้มีอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ที่แตกต่าง

ประเพณีไหว้ต้นไม้ เป็นการแสดงออกที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในเรื่องอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในป่า ทำให้ชาวบ้านเคารพและนำไปสู่การใช้ป่าอย่างอ่อนน้อมยำเกรง เช่น เชื้อเรื่องผีป่า ผีน้ำ ซึ่งความเชื่อเหล่านี้ก็สะท้อนออกมาในรูปแบบของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยการปกป้องดูแลป่าของตน ควบคุมการใช้และการอนุรักษ์ป่าเฉพาะสมาชิกในชุมชนเท่านั้น เป็นต้น

ซึ่งปรากฏการณ์การใช้พื้นที่ในการจัดงานประเพณีต่าง ๆ เพื่อสร้างความโดดเด่นในอัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงให้มีความน่าสนใจและน่าจดจำให้กับคนทั่วไป และนำไปสู่การเรียกร้องให้รัฐแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับชาวกะเหรี่ยง โดยการผลักดันให้นโยบายฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงตามมติคณะรัฐมนตรี 3 สิงหาคม 2553 ซึ่งถูกสร้างขึ้นมาเพื่อบรรเทาปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์โดยเน้นการแก้ปัญหาด้านอัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ ด้านทรัพยากร ด้านการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม โดยกำหนดพื้นที่เขตวัฒนธรรมพิเศษ และด้านการศึกษาให้บรรลุผลและมีการบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม

1.4 ความตื่นตัวทางการเมืองพิจารณาจากความสนใจทางการเมือง

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การรับรู้และความสนใจทางการเมืองนั้น ชาวกะเหรี่ยงบางกะมาให้ความสนใจกับข่าวสารบ้านเมือง มีการติดตามและพูดคุยกันในพื้นที่ทางการเมือง โดยเฉพาะเรื่องนโยบายของรัฐบาล ซึ่งมีผลกระทบกับประชาชนโดยตรง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ เนื่องจากเข้าใจว่าการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของพลเมืองไทย และเป็นสิ่งเดียวที่ทำให้ชาวกะเหรี่ยงสามารถใช้สิทธิได้อย่างเต็มที่ ไม่ต้องหวาดกลัวและรู้สึกถึงความเท่าเทียมกับคนทั่วไป และรวมถึงการใช้สิทธิเรียกร้อง รวมกลุ่ม ชุมนุม เคลื่อนไหว ในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เข้าร่วมประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การเข้าร่วมในเวทีสาธารณะที่ได้จัดขึ้นโดยหน่วยงานนอกและจัดขึ้นโดยกลุ่มเครือข่ายฯ เอง ซึ่งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ก็เพื่อต้องการแก้ไขปัญหาความเดือนร้อนที่ชาวกะเหรี่ยงกำลังเผชิญอยู่ ได้แก่

1. ปัญหาการถูกเปลี่ยนแปลงสภาพลักษณะ “กะเหรี่ยง” จาก “คนไทยทั่วไปและผู้รักษาความมั่นคงชายแดน” มาเป็น “ชาวเขา” ที่ปลูกและค้าฝิ่น ตัดไม้ทำลายป่า เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ

2. ปัญหาการจัดการทรัพยากรและการสูญเสียสิทธิในที่ทำกิน

3. ปัญหาเรื่องสถานะบุคคลทางกฎหมายและสัญชาติ

4. ปัญหาการสูญเสียอัตลักษณ์ชาติพันธุ์และการสืบทอดวัฒนธรรมภูมิปัญญา
กะเหรี่ยง

5. ปัญหาการจัดการระบบการศึกษาของรัฐที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต เป็นต้น

จากการจัดกิจกรรมดังกล่าว ทำให้เกิดการลงพื้นที่ที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่สามารถร่วมกันและแลกเปลี่ยนความรู้ รวมถึงการซักถามถึงข้อกังวลใจต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง เป็นเวทีที่ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการหาทางออกร่วมกันระหว่างชาวบ้านและรัฐ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง สำหรับสิ่งที่เป็นแรงจูงใจให้ชาวกะเหรี่ยงมีความสนใจ

ทางการเมื่อนั้น มาจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารโดยผ่านผู้นำของชาวกะเหรี่ยงเอง ซึ่งเป็นบุคคลที่ชาวกะเหรี่ยงให้ความไว้วางใจ รักและเคารพ สะท้อนให้เห็นว่าชาวกะเหรี่ยงบางกะมามีความตื่นตัวทางการเมือง มีความรับรู้ มีความสนใจ และมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่ดี

1.5 ความตื่นตัวทางการเมืองพิจารณาจากการเรียกร้องทางการเมืองผ่านกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มตัวแทน

จากการศึกษาพบว่า ชาวกะเหรี่ยงบางกะมามีกลุ่มเครือข่ายเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมๆ ซึ่งเป็นกลุ่มเครือข่ายที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อมีวัตถุประสงค์หลักในการ อนุรักษ์ฟื้นฟู ประเพณีวัฒนธรรมกะเหรี่ยง อนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการจัดการทรัพยากร โดยชุมชน สภาชุมชนให้เข้มแข็ง มีการแบ่งพื้นที่ตามสภาพภูมิศาสตร์ เช่น เขตเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมเขตตะนาวศรี ประกอบไปด้วย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี เพชรบุรี หรือเขตงานกำแพงเพชร ตาก สุโขทัย เป็นต้น

การสร้างเครือข่ายกะเหรี่ยงๆ ในปัจจุบันเป็นพบว่ามีเยาวชนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น สืบเนื่องจากการจัดกิจกรรมภายในชุมชน เช่น พิธีกรรมกินข้าวใหม่ บูชาแม่โพสพ ประเพณีเรียกขวัญกินข้าวห่อซึ่งมีกิจกรรมต้นกล้าเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อเรียนรู้วิถีวัฒนธรรม เรียนรู้เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยลงพื้นที่ศึกษาจริงจากไร่หมุนเวียนของชาวกะเหรี่ยง เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าเครือข่ายกะเหรี่ยงๆ ได้ดำเนินการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ จากนโยบายของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อชาวกะเหรี่ยง เพื่อต้องการการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการผลักดันให้การฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2553 ให้เกิดผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการ หรือการผลักดันให้ปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง ได้รับการบังคับใช้จริงจัง

จึงอาจกล่าวได้ว่าประชาธิปไตยไม่ได้มีความหมายเพียงการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพื่อให้ได้ตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาอย่างเดียว แต่ยังหมายถึงการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนอย่างเข้มแข็ง ตั้งแต่การถกเถียง อภิปราย วิพากษ์วิจารณ์ และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การติดตามการดำเนินงานตามนโยบายรวมทั้งโครงการต่าง ๆ ของรัฐ ซึ่งกระแสการตื่นตัวทางการเมืองผ่านการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารคมนาคมที่กว้างขวาง ทำให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เกิดกระแสการรับรู้และนำมาสู่ปรากฏการณ์ทางการเมืองในรูปแบบใหม่ เกิดการเมืองภาคประชาชนขึ้นใน

สังคมไทย ซึ่งจะไปถ่วงดุลอำนาจกับอำนาจสามฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และฝ่ายนิติบัญญัติ และเป็นการพัฒนาการอีกขั้นหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยไทย

1.6 ความตื่นตัวทางการเมืองพิจารณาจากการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การจากศึกษาวิจัยพบว่า ชาวกะเหรี่ยงมีความสนใจที่จะแสดงออกทางการเมือง โดยเฉพาะการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยชาวกะเหรี่ยงคิดว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็น การเลือกตั้งระดับประเทศหรือในหมู่บ้าน เป็นการแสดงออกทางการเมืองอย่างหนึ่งที่พวกเขาสามารถทำได้ และเป็นเรื่องใกล้ตัว ชาวกะเหรี่ยงมองว่าบุคคลที่พวกเขาไปลงคะแนนให้ หากได้รับเลือกมาจะสามารถเป็นที่พึ่ง เป็นปาก เป็นเสียง ช่วยพัฒนาหมู่บ้านและช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขาดีขึ้น นอกจากนี้ชาวบางกะม่าก็เข้าไปมีส่วนร่วม โดยการรับฟัง แสดงความคิดเห็นและอภิปรายในเวทีสาธารณะที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมโดยตรง ซึ่งแรงจูงใจที่ทำให้ชาวกะเหรี่ยงเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นจากผลการศึกษาพบว่าส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่มีความผูกพันทางการเมืองอยู่แล้ว เช่น มีการจับกลุ่มพูดคุยเรื่องการเมือง ให้ความสนใจโดยการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องการเมือง และอีกส่วนหนึ่งมาจากกลุ่มที่มีความรู้สึกกดดัน ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรมและถูกละเมิดสิทธิโดยรัฐ จึงมีความพยายามในการเรียกร้อง เคลื่อนไหว เพื่อให้บรรลุตามความต้องการของตนเองและส่วนรวม

1.7 อุปสรรคในการแสดงออกถึงความตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในหมู่บ้านบางกะม่า

แม้ว่าชาวกะเหรี่ยงบางกะม่าจะมีความตื่นตัวทางการเมืองในหลายรูปแบบ ซึ่งแสดงออกโดยการเรียกร้องสิทธิ การเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ แต่ก็ยังมีที่ประสบความสำเร็จและไม่สำเร็จ ด้วยความแตกต่างทางวัฒนธรรม และเสียงส่วนน้อย รวมถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการแสดงออกถึงความตื่นตัวทางการเมืองมากนัก ซึ่งสามารถสรุปออกมาได้ดังนี้

1.7.1 อุปสรรคด้านความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ประเพณี วัฒนธรรม

นับตั้งแต่ชาวกะเหรี่ยงฯ เกิดปัญหาความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการแข่งขันทรัพยากร ปัญหาการไม่ยอมรับวิถีวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง รวมถึงปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ประกอบกับกระแสความตื่นตัวทางการเมืองในภาคประชาชน ส่งผลให้ชาวกะเหรี่ยงเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น ไม่จะเป็นการเรียกร้อง การเคลื่อนไหว การใช้สิทธิเลือกตั้งการเข้าร่วมชุมนุม เพื่อสร้างอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐให้ดำเนินนโยบายตามที่ตัวเองต้องการ แต่อย่างไรก็ตามก็ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก เนื่องจากภาพที่ถูกละเมิดสิทธิและกล่อมเกล้านั้นเกิดจากการบิดเบือนข้อเท็จจริงให้ชาว

กะเหรี่ยงเป็นเพียงคนอื่น เป็นคนล่าหลัง เป็นผู้ทำลายป่า เป็นภัยต่อความมั่นคง อีกทั้งความแตกต่าง และหลากหลายทางวัฒนธรรมยังสนับสนุนแนวความคิดดังกล่าวให้ดูเป็นจริงมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดทัศนคติในทางลบเพิ่มความขัดแย้งให้มากขึ้น จึงทำให้เกิดการปฏิเสธความหลากหลาย และไม่เข้าใจ ไม่ยอมรับวิถีชีวิตผู้คนที่แตกต่างกันออกไปทั้งในเรื่องที่เป็นความคิดความเชื่อทางการเมือง วิถีชีวิตและวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังส่งผลให้เกิดการเลือกปฏิบัติระหว่างคนกะเหรี่ยงและคนไทย

ดังนั้น แม้ชาวกะเหรี่ยงจะพยายามนำเสนอภาพลักษณ์ของความเป็นชาติพันธุ์ผ่านการจัดงานประเพณีวัฒนธรรม โดยใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ความรู้ดั้งเดิม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับสร้างศักยภาพในกลุ่มตนเอง แต่การดำเนินการดังกล่าวก็ยังไม่เป็นที่สนใจของคนส่วนใหญ่มากนัก เนื่องจากข้อจำกัดในด้านพื้นที่ที่จัดกิจกรรมซึ่งอยู่ห่างไกลจากชุมชนเมือง และไม่มี การประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง โดยเน้นการประชาสัมพันธ์เฉพาะในกลุ่มเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับคนทั่วไปยังมองว่าปัญหาดังกล่าวเป็นเพียงปัญหาเล็กน้อยที่เกิดกับกลุ่มเล็ก ๆ ทำให้ชาวกะเหรี่ยงไม่สามารถสร้างเครือข่ายที่นอกเหนือไปจากกลุ่มชาวกะเหรี่ยงด้วยตนเอง จึงไม่มีกลุ่มสนับสนุนที่เป็นแนวร่วมที่หลากหลาย

1.7.2 อุปสรรคทางการละเมิดสิทธิมนุษยชน

พบว่าปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนกับชาวกะเหรี่ยงได้ขยายตัวอย่างกว้างขวางและรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะการขับไล่ชาวกะเหรี่ยงออกจากพื้นที่ทำกินซึ่งเป็นพื้นที่ที่อาศัยมาตั้งแต่บรรพบุรุษ โดยกล่าวหาว่าชาวกะเหรี่ยงคือผู้บุกรุกป่า และยังมีกรรือทำลายเผาบ้านและทรัพย์สิน อีกทั้งยังมีการบังคับให้บุคคลสูญหาย ซึ่งชาวกะเหรี่ยงมองว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อความรู้สึกของชาวกะเหรี่ยง ทำให้รู้สึกหวาดกลัว ไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนและผู้นำครอบครัวอย่างบิลลี่ ที่ได้หายตัวไปท่ามกลางความขัดแย้งเรื่องปัญหาที่ดินทำกิน ย่อมนำมาสู่ความลังเลในการที่จะลุกขึ้นมาต่อสู้อย่างบิลลี่ได้อีก ส่วนหนึ่งเกรงกลัวว่าปัญหาดังกล่าวจะเกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว รวมถึงความไม่มั่นใจในกระบวนการของรัฐว่าจะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าว แม้บิลลี่จะหายตัวไปเกือบสามปีแล้วแต่ความคืบหน้าในการค้นหาตัวหรือคดีความก็ยังไม่เป็นที่พอใจ รวมถึงการเยียวยาความเสียหายจากการถูกเผาไล่ที่ก็เป็นเพียงเงินจำนวนเล็กน้อย ซึ่งเทียบไม่ได้เลยกับชีวิตและจิตวิญญาณของชาวกะเหรี่ยง จึงทำให้แกนนำและสมาชิกของกลุ่มรุ่นใหม่ ๆ มีน้อยมาก ส่งผลต่อเสถียรภาพและความน่าเชื่อถือของกลุ่ม

1.7.3 อุปสรรคด้านสถานการณ์ทางการเมืองที่เป็นแบบปิด

ในสถานการณ์ทางการเมืองไทยไม่ปกติ คือเป็นการเมืองระบอบเผด็จการทหารภายใต้การควบคุมอำนาจของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เป็นสถานการณ์ที่

กำลังจัดระเบียบสังคมให้เกิดความสงบ ความสามัคคี ความมั่นคง และอยู่ในช่วงที่ไม่มีรัฐธรรมนูญ ดังนั้นการใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองจึงถูกควบคุมด้วยอำนาจของ ค.ส.ช. การออกมาเรียกร้องในประเด็นต่างๆ การรวมกลุ่ม การชุมนุม การวิพากษ์วิจารณ์ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ จึงหยุดชะงัก การจับตาสอดส่องกิจกรรมต่าง ๆ ของภาคประชาชนอย่างเข้มข้นและเข้มงวด กิจกรรมสาธารณะแทบทุกกิจกรรมที่สามารถจัดได้ แม้ไม่เกี่ยวข้องใด ๆ กับประเด็นทางการเมือง ก็จะถูกเจ้าหน้าที่เข้าตรวจตรา ถ่ายรูป หรือบันทึกภาพและเสียง บางครั้งก็แสดงตัวบางครั้งก็เป็นเจ้าหน้าที่นอกเครื่องแบบ แม้แต่การแสดงออกในประเด็นปัญหาปากท้องและปัญหาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิทธิชุมชน ก็ถูกติดตามจับตาดูไม่แตกต่างกัน ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนก็จะถูกรื้อหรือเข้าพูดคุย “ปรับทัศนคติ” เพื่อแทรกแซง หรือป้องปรามการเคลื่อนไหวหรือการจัดกิจกรรมของชาวบ้านหรือชุมนุม ดังนั้นการจัดกิจกรรมของชาวกะเหรี่ยงและเครือข่ายฯ ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับ การเมืองหรือไม่ก็ตามจึงต้องกระทำอย่างระมัดระวัง เพราะกลัวว่าจะเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ จึงทำให้การแสดงออกทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงถูกจำกัดอยู่ในวงแคบ ๆ การแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ก็เป็นไปอย่างหวาดกลัว

2. อภิปรายผล

ผู้ศึกษาได้อภิปรายผลการศึกษาแยกตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

2.1 ประเด็นเกี่ยวกับความตื่นตัวทางการเมือง โดยพิจารณาจากสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในฐานะพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่าสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น สิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิในการเข้าถึงบริการของรัฐ สิทธิในการศึกษา ภาครัฐได้ปฏิบัติต่อชาวกะเหรี่ยงบางกะมาเช่นเดียวกับชาวไทยคนอื่น ๆ โดยมีได้มีการแบ่งแยก โดยชาวกะเหรี่ยงบางกะมาสามารถเข้าถึงบริการของรัฐและได้รับการปฏิบัติต่อรัฐอย่างเท่าเทียมกับคนไทยทั่วไปทุกประการ และชาวกะเหรี่ยงก็มีได้รู้สึกถึงความแปลกแยก หรือความเป็นพลเมืองชั้นสองในการปฏิบัติของรัฐในด้านที่กล่าวมาข้างต้น เนื่องจากชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่มีบัตรประจำตัวประชาชน และปัจจุบันหน่วยงานของรัฐได้มีการพัฒนาและแข่งขันกันปรับปรุงด้านการบริการ หากบริการไม่ดีประชาชนผู้รับบริการสามารถร้องเรียน แสดงความคิดเห็น ซึ่งช่องทางเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้หน่วยงานของรัฐมีการปรับปรุงแก้ไขการให้บริการในด้านต่าง ๆ ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของอริสโตเติล (ยุทธพร อิศรชัย:2547) ที่ได้กล่าวว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผล ย่อมมีเสรีภาพในการเลือกและด้วยเหตุผลที่

ถูกต้องย่อมช่วยให้เข้าถึงกฎธรรมชาติได้ และ ณ จุดนี้เองคือเสรีภาพที่ยิ่งใหญ่ของมนุษย์ แนวความคิดนี้ถือว่า มนุษย์นั้นมีเสรีภาพอยู่แล้วตามธรรมชาติภายใต้เหตุผลที่ถูกต้องเนื่องจากภูมิปัญญาของมนุษย์เอง และซีเซโร (Cicero) (ปริติ เกษมทรัพย์ :2531) ยังได้กล่าวสนับสนุนแนวคิดกฎหมายธรรมชาติว่า “กฎหมายแท้จริงคือเหตุผลที่ถูกต้องกลมกลืนสอดคล้องกับธรรมชาติแผ่ซ่านในทุกสิ่ง ทุกอย่าง สม่่าเสมอเป็นนิรันดร...กฎหมายนี้ไม่เป็นอย่างหนึ่งที่กรุงโรมหรือเป็นอีกอย่างหนึ่งที่เอเธนส์ไม่เป็นอย่างหนึ่งในขณะนี้หรืออีกอย่างหนึ่งในเวลาต่อมา แต่เป็นกฎหมายประการเดียวที่เป็นนิรันดร ไม่เปลี่ยนแปลงและมีความผูกพัน ทุกชาติทุกภาษาตลอดกาล” เช่นเดียวกับจอห์น ล็อก (John Locke) (ปริติ เกษมทรัพย์ : 2531) ที่ได้กล่าวไว้ว่าธรรมชาติสอนให้มนุษย์ไม่ทำร้ายซึ่งกันและกัน เพราะเป็นวิธีเดียวที่จะรักษาชีวิตของตนเองไว้ได้ในสังคมตามธรรมชาติ มนุษย์ทุกคนจึงมีสิทธิที่จะลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนธรรมชาติ...ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่ชุมชน แต่อ่านาจดังกล่าวนั้นถูกจำกัดเพราะมีความมุ่งหมาย เพื่อธำรงไว้ซึ่งความดีร่วมกันได้แก่ สิทธิในชีวิต เสรีภาพและทรัพย์สินของราษฎร รัฐจึงใช้อ่านาจดังกล่าวเข้าไปทำลายสิทธิของราษฎรมิได้ สิทธิต่างๆ เหล่านี้เป็นสิทธิธรรมชาติของบุคคลที่เป็นราษฎรที่มีอำนาจจำหน่ายโอนได้และเป็นสิทธิที่อยู่คู่กับความเป็นมนุษย์นั่นเอง ทั้งนี้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ.2550 ก็ได้บัญญัติถึงสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยไว้ในหมวดที่ 3 ใช้อย่างกว้างขวางและเป็นหลักประกันว่าประชาชนจะสามารถใช้สิทธิเสรีภาพโดยไม่ถูกล่วงละเมิดจากรัฐ อย่างไรก็ตามยุทธพร อิสระชัย (2547:12) ก็ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า แม้ว่ารัฐธรรมนูญจะหลักประกันสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในขั้นพื้นฐานของประชาชนก็ตาม แต่ประชาธิปไตยที่แท้จริงมิได้เกิดขึ้นเพียงเพราะมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศเท่านั้น แต่หัวใจที่แท้จริงของการปกครองระบอบประชาธิปไตยต้องมาจากประชาชนที่มีความตระหนักและมีความเข้าใจในสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของตนเองที่มีต่อสังคมส่วนรวมนั่นเอง

2.2 ประเด็นเกี่ยวกับความตื่นตัวทางการเมือง โดยพิจารณาจากสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมือง พบว่าเครือข่ายชาวกะเหรี่ยงฯ ยังถูกหน่วยงานของรัฐละเมิดสิทธิ โดยการใช้อ่านาจดิมิชอบด้วยกฎหมาย เข้ารื้อ เผาบ้านเรือนทำลายทรัพย์สินและจับไล่ให้ออกจากที่ดินทำกิน จนเป็นเหตุให้บิลลี่นักต่อสู้สิทธิมนุษยชนแห่งบ้านบางกลอยได้หายตัวไปอย่างไร้ร่องรอย ซึ่งกระบวนการยุติธรรมก็ไม่สามารถทำให้คดีดังกล่าวคลี่คลายไปได้ เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีข้อหาอาญาว่าด้วยการบังคับให้บุคคลสูญหายเป็นความผิด จึงทำให้คดีอุ้มหายไม่เป็นความผิดทางอาญานอกจากจะพบศพหรือร่างของบุคคลที่สูญหายเท่านั้นจึงจะทำให้สามารถดำเนินคดีได้ จึงเป็นช่องว่างให้อาชญากรที่อาจจะเข้าหน้าหน้าที่ของรัฐเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการทำลายศพเพื่อปกปิดการกระทำผิดทางอาญาได้ ผลที่ได้จากการศึกษาจึงไม่สอดคล้องกับแนวคิดสิทธิมนุษยชนที่รุ่งพงษ์ ชัยนาม (2555:5) อธิบายว่า สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่

เกิด เป็นสิทธิเฉพาะตัวบุคคลไม่สามารถโอนมอบให้แก่กันได้ และมีลักษณะเป็นสากลสำหรับมนุษย์ทุกคนเหมือนกันหมดไม่ว่ามนุษย์นั้นจะมีเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนา สีผิว สัญชาติ ชาติตระกูล เพศ วัย ฐานะ ตำแหน่งหน้าที่หรืออุดมการณ์ความคิดใด สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิในร่างกาย การกระทำ ความคิด ความเชื่อ ทรัพย์สินส่วนบุคคล และผลงานที่สร้างขึ้น ซึ่งครอบคลุมถึงเสรีภาพ ความเสมอภาค ทรนการภาพ ความมั่นคงปลอดภัย ความสมบูรณ์พูนสุข และความอิสรภาพทางจิตใจ อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนข้อ 1-21 ที่ได้บัญญัติว่า สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights) อันได้แก่สิทธิการดำรงชีวิต สิทธิในการเคลื่อนไหวย่างอิสระ สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน สิทธิในความเสมอภาคตามกฎหมาย และสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรม สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิในการนับถือศาสนา เป็นต้น จากเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้เข้าเผาทำลายบ้านเรือนของชาวกะเหรี่ยง ตำบลห้วยแม่เพรียงอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี กว่า 20 ครอบครัว เป็นการกระทำที่ลุแก่อำนาจ ละเมิดสิทธิมนุษยชน ทำให้ชาวกะเหรี่ยงเกิดความหวาดกลัว สูญเสียที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน สูญเสีย อัตลักษณ์ชาติพันธุ์และศักยภาพในการสืบทอดวัฒนธรรม แม้ว่าประเทศไทยจะมีการรับรองและให้สัตยาบันกับปฏิญญาหรือกฎหมายระหว่างประเทศหรือเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนมาแล้วก็ตาม แต่ศรีประภา เพชรมิศรี (2552) ก็ได้วิเคราะห์ว่าสิทธิมนุษยชนไม่ได้มีความสำคัญมากกว่าความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของรัฐ ดังนั้นแม้ว่ารัฐบาลจะให้การรับรองแล้วก็ตาม แต่ไม่ยินดีที่จะปฏิบัติเพราะเอกสารเหล่านั้นไม่มีผลบังคับใช้ หรือแม้มีผลบังคับใช้ก็มียกเว้นเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย สิทธิมนุษยชนจึงเป็นเพียงคุณค่าตะวันตกที่ถูกนำเข้ามาโดยกลุ่มนักวิชาการและองค์กรพัฒนาเอกชน และไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย

เหตุการณ์ที่บิลลี่ ได้หายตัวไปมีผู้พบเห็นนายพอลละจี รักจงเจริญ หรือ “บิลลี่” นักเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิชาวกะเหรี่ยง เป็นครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2557 ระหว่างถูกควบคุมตัวโดยเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เพชรบุรี เจ้าหน้าที่อุทยานยอมรับว่าได้ควบคุมตัวบิลลี่เนื่องจาก “ครอบครองน้ำผึ้งป่าอย่างผิดกฎหมาย” แต่ได้ปล่อยตัวไปแล้วในวันเดียวกัน ในช่วงที่เขา “หายตัวไป” เขาอยู่ระหว่างการทำงานกับชาวบ้านกะเหรี่ยงและนักกิจกรรมเพื่อยื่นฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ได้ทำการเผาบ้านเรือนและทรัพย์สินของชาวบ้านในเขตอุทยานแห่งชาติระหว่างปี 2553 และ 2554 ยิ่งสะท้อนถึงความล้มเหลวของกระบวนการยุติธรรมความอ่อนแอ ในการบังคับใช้กฎหมาย การเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม จากข้อมูลของคณะทำงานด้านการบังคับสูญหายโดยไม่สมัครใจของสหประชาชาติที่รายงานบันทึกกรณีผู้ถูกบังคับสูญหาย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2533-2557 พบว่ามีผู้ถูกบังคับให้สูญหายถึง 81 ราย ที่รัฐบาลไทยยังไม่สามารถสืบสวนหาข้อเท็จจริงถึงที่อยู่ สถานะ และชะตากรรมของผู้สูญหายได้ ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองคนหาย แม้ว่า

ประเทศไทยจะได้ลงนามในอนุสัญญาระหว่างประเทศไทยว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลจากการสูญหายโดยถูกบังคับ แต่ประเทศไทยยังไม่เป็นรัฐภาคีจึงยังไม่ต้องผูกพันกับอนุสัญญา จึงทำให้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยยังมีอยู่อย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มที่จะรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเหมือนขวัญ เรณูมาศ (2557:ออนไลน์) ได้วิเคราะห์ว่า ในบริบทของประเทศไทย การบังคับบุคคลให้สูญหายถือว่าเป็นกลวิธีอย่างหนึ่งของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาโดยมิชอบ ซึ่งเกิดขึ้นมานานนับทศวรรษแล้ว และยังเป็นการใช้ความรุนแรง (Violence) อย่างถึงที่สุด ที่เกิดขึ้นพร้อมกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนอื่นๆ ด้วย อาทิเช่น การสังหารนอกกรอบกระบวนการกฎหมาย การควบคุมตัวโดยพลการ การทรมาน การข่มขู่และคุกคาม ฯลฯ ซึ่งเหยื่อผู้ถูกกระทำการดังกล่าวนี้ โดยมากจะเป็นบุคคลที่เป็นผู้ต้องสงสัยในคดีต่างๆ เป็นบุคคลที่มีความคิดเห็น อุดมการณ์ที่แตกต่างจากรัฐ หรือเป็นบุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้อง โดยตรงกับการเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับชาวบ้านระดับรากหญ้า และแม้กระทั่งบุคคลที่เป็นประชากรชายขอบ อย่าง ชาวเขาเผ่าต่างๆ และเป็นบุคคลทำงานเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทนา ไกรสถิตย์ (2543) วิจัยเรื่อง “การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายใต้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของประเทศไทย” พบว่า กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองไว้หลายด้าน โดยแต่ละบทบัญญัติวางหลักการที่รัฐภาคีต้องยึดถือและปฏิบัติตาม เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างมีรูปธรรม โดยการจัดตั้งกลไกที่สำคัญ คือ คณะกรรมาสิทธิมนุษยชน แต่เนื่องจากแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทำให้มาตรการในการคุ้มครองสิทธิจึงต้องพิจารณาตามองค์ประกอบและความเหมาะสมของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัตินั้นหลายประเทศยังคงมีอัตราการละเมิดสิทธิมนุษยชนอยู่เป็นจำนวนมาก

2.3 ประเด็นเกี่ยวกับความตื่นตัวทางการเมือง โดยพิจารณาจากอัตลักษณ์ทางการเมือง

จากการวิจัยพบว่าจากการที่ชาวกะเหรี่ยงบางกะมามีวิถีชีวิต วิถีวัฒนธรรม ที่มีความแตกต่างจากคนไทย จึงทำให้ถูกมองว่าเป็นคนอื่น อีกทั้งการสร้างวาทกรรมให้ชาวกะเหรี่ยงคือผู้ที่ทำลายป่า ผู้ที่เป็นภัยต่อความมั่นคง เป็นคนล่าหลัง จึงทำให้ชาวกะเหรี่ยงถูกกีดกันการเข้าถึงทรัพยากร ประกอบกับรัฐใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดนโยบายจนได้รับการยอมรับจากกลุ่มคนชั้นสูงและชั้นกลาง เพื่อสร้างความชอบธรรมในการบริหารจัดการทรัพยากรแต่เพียงผู้เดียว ในขณะที่เดียวกันชาวกะเหรี่ยงก็ได้อ้างสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรโดยในแง่ของการดำรงชีวิตมาแต่ดั้งเดิม ก่อนที่รัฐจะใช้นโยบายแยกคนออกจากป่า ซึ่งทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งมาอย่างต่อเนื่อง

ชาวกะเหรี่ยงฯ จึงได้พยายามต่อสู้เพื่อนำเสนอภาพของชาวกะเหรี่ยงในฐานะผู้นุรักษ์ป่าไม้ไซ้ ผู้ทำลายป่า และสร้างการรับรู้ถึงการมีตัวตนของชาวกะเหรี่ยงภายใต้ความเป็นไทย โดยได้นำพิธีกรรม วัฒนธรรม ประเพณี มาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้โดดเด่นในสายตาของคนทั่วไป โดยนำเอาประเพณี เรียกขวัญกินข้าวห่อ มาสร้างความหมายใหม่ โดยเพิ่มสำคัญของข้าว ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงข้าวไร่ที่ปลูกเพื่อบริโภคเท่านั้น แต่หมายถึงวิถีทำกินอันเป็นวัฒนธรรมเชิงจิตวิญญาณของชาวกะเหรี่ยงที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับพระแม่ธรณีและพระแม่โพสพตั้งแต่กระบวนการเพาะการปลูก การเก็บเกี่ยว การฟาดข้าว เพื่อสร้างความชอบธรรมในการฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมการทำไร่หมุนเวียนให้กลับมาอีกครั้ง โดยสร้างความเชื่อว่าเป็นวิธีการในการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับชาวกะเหรี่ยงโดยไม่ทำลายระบบนิเวศน์ของป่า ไม่มีสารเคมี ค่าใช้จ่ายน้อย และที่สำคัญทำให้ป่าไม้ถูกทำลาย แตกต่างจากการทำเกษตรที่เน้นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเนตรดาว ชัยยุบล ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “คนชายขอบกับกระบวนการสร้างเวทีการต่อสู้เพื่อแย่งชิงทรัพยากร” พบว่าในบริบทความขัดแย้งในการแย่งชิงทรัพยากรในประเด็นการใช้น้ำ การทำไร่เลื่อนลอย การใช้พื้นที่ป่า และความขัดแย้งเรื่องไฟป่า เป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอำนาจทางสังคม 4 กลุ่ม คือ รัฐ คนพื้นที่ราบ กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน และคนพื้นที่สูงปกากะญอ กลุ่มอำนาจทางสังคมได้ใช้กลยุทธ์ในการอ้างสิทธิความชอบธรรมเพื่อพยายามแย่งชิงทรัพยากร แต่ในเวทีการต่อสู้ชุมชนปกากะญอไม่ได้ยอมจำนนต่อสภาวะการถูกทำให้เป็นคนชายขอบที่ถูกกีดกันสิทธิการเข้าถึงทรัพยากรแต่เพียงฝ่ายเดียว ในทางตรงกันข้ามชาวปกากะญอได้พยายามปรับตัวต่อสู้ตอบโต้ โดยอาศัยกลยุทธ์หรือยุทธวิธีการเมืองนิเวศ (Political Ecology) ด้วยการนำเสนอภาพของชาวปกากะญอในฐานะ ผู้นุรักษ์โดยกระบวนการผ่านพิธีกรรมดั้งเดิมของชุมชนปกากะญอ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ อาจสมิติ ซึ่งได้วิจัยเรื่อง “รัฐชาติ ชาติพันธุ์ และอัตลักษณ์ไทดำ” พบว่าชาวไทดำได้ใช้พื้นที่งานไทยทรงดำเพื่อสร้างความหมายให้กับความเป็นชาติพันธุ์ของตนเอง จากสภาวะการณ์ที่กดทับให้ต้องซ่อนเร้นและรู้สึกด้อยค่าในความเป็นชาติพันธุ์ตนเอง และใช้เป็นพื้นที่เชื่อมโยงเครือข่ายความเป็นไทดำในที่ต่างๆ ให้เข้มแข็งมากไปกว่าการมีความสัมพันธ์ตามสายเครือญาติ

นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างศักยภาพความสามารถของกลุ่มชาติพันธุ์ ในการกำหนดชะตาชีวิตตนเองเพื่อปกป้องรักษาพื้นที่ทำกิน แหล่งทรัพยากร รวมถึงเอกลักษณ์ความเป็นตัวตนไว้ เพื่อความอยู่รอดในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยมีปณิธานสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง และนโยบายฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2553 มาสนับสนุนเพื่อให้เกิดการบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างจริงและต่อเนื่องในอนาคตต่อไป

2.4 ประเด็นความตื่นตัวทางการเมือง พิจารณาจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ความเป็นพลเมืองไทย

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ความเป็นพลเมืองไทยของชาวกะเหรี่ยงบ้านบางกะม่า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นชาวบ้านทั่วไปมีความเข้าใจว่าสิทธิเลือกตั้งหรือการไปลงคะแนนเสียงเท่านั้นโดยเข้าใจว่าถ้าไม่ไปเลือกตั้งจะเสียสิทธิจึงทำให้ชาวกะเหรี่ยงที่มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิกันกับเกือบทุกคนไม่ว่าเป็นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศเพียงแต่ต้องการให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน เพื่อจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขาดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมลักษณ์ เก็บทรัพย์ (2549) ทำการวิจัยเรื่อง “ชนกลุ่มน้อยกับสถานการณ์พลเมืองและสิทธิมนุษยชน : ศึกษากรณีชาวเลชุมชนบ้านแหลมตุ๊กแก จังหวัดภูเก็ต” พบว่าชาวเลแสดงหน้าที่ในฐานะพลเมืองไทยโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ด้วยเข้าใจว่าตัวแทนในระดับต่าง ๆ จะเป็นผู้เข้ามาช่วยเหลือชาวเลในทุก ๆ ด้าน แต่ระดับความรู้ความเข้าใจต่อสิทธิและหน้าที่พลเมืองอยู่ในระดับที่ต้องให้ความรู้เพิ่ม และจากงานวิจัยของอัครฤทธิ์ ปุกหุด ทำการวิจัยเรื่อง “การรับรู้สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของประชาชนชาวไทย จังหวัดจันทบุรี” พบว่ามีการรับรู้สิทธิเสรีภาพและหน้าที่เกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด กลุ่มที่ 2 เป็นผู้นำชุมชนและกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมฯ เป็นกลุ่มที่มีความคิดแตกต่างไปจากชาวบ้านทั่วไปโดยเข้าใจว่าสิทธิและหน้าที่ในฐานะพลเมืองไทยไม่ใช่มีแค่การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสิทธิในการเรียกร้อง ชุมชน เคลื่อนไหวกดดัน ที่เกิดจากนโยบายของรัฐที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตเป็นต้น เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่กลุ่มต้องการ ซึ่งจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง หรือกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ในเรื่องปัญหาที่ดินทำกิน การถูกละเมิดสิทธิจากรัฐ การที่สมาชิกชาวกะเหรี่ยงหายตัวไป จึงเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้กลุ่มเครือข่ายฯ ต้องออกมาต่อสู้และเรียกร้อง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มชาติพันธุ์ที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา สามารถดำเนินชีวิตตามวิถีวัฒนธรรมของตนเองได้อย่างปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงจันทร์ สุทธาโรจน์ (2539) ทำการวิจัยเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนัก การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์” พบว่า การที่บุคคลจะเกิดความรู้ความเข้าใจนั้น บุคคลจะต้องมีการเรียนรู้สิ่งที่เกิดขึ้นจากข้อเท็จจริง ประสบการณ์ การใช้จิตไตร่ตรองคิดด้วยเหตุผล การตีความ และการคาดคะเนก่อน และสอดคล้องกับงานวิจัยของชวนะ ภวานันท์ (2525) ทำการวิจัยเรื่อง “ความสำนึกทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ในระบบประชาธิปไตย : ศึกษาวิเคราะห์เฉพาะกรณีเขตเทศบาลตำบลโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า อิทธิพลที่เป็นตัว

กำหนดให้เกิดการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมคือ ชุมชน ครอบครั้ว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ สื่อมวลชนและสถาบันราชการ

2.5 ประเด็นความตื่นตัวทางการเมือง พิจารณาจากความสนใจทางการเมือง

ความสนใจต่อระบบการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ของชาวกะเหรี่ยงบ้านบางกะม่า จากการวิจัย พบว่า ชาวกะเหรี่ยงบางกะม่าให้ความสนใจกับข่าวสารบ้านเมือง มีการติดตามและพูดคุยกันในประเด็นทางการเมือง มีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นร่วมกันในเวทีสาธารณะที่ได้จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกชุมชน รวมถึงการเข้าร่วมประชุมสัมมนาวิชาการและสื่อสารสาธารณะ เพื่อร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นการแสดงออกทางการเมืองที่เป็นตัวกำหนดให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของชุมชน ครอบครั้ว ซึ่งการที่บุคคลจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ จนนำมาสู่ความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมืองนั้น อาจขึ้นได้หลายวิธีเช่นการได้ยิน การได้เห็น จนเกิดเป็นความสนใจและเริ่มที่จะหาข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสังเกต การอ่าน การฟัง จนเกิดความเข้าใจและก่อให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้น ๆ และแสดงออกมาในรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเห็นได้ว่าความรู้ความเข้าใจและความสนใจทางการเมืองเกิดจากการที่บุคคลได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วยการมีสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างหนึ่งและจากประสบการณ์อย่างหนึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ Martin Fishbein และ Bertram Raim (2525) ที่ได้กล่าวว่า ความสำนึกเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นอย่างฉิวเฉียดที่สุด เมื่อได้รับความรู้ก็จะแสดงออกมา เป็นความเห็นที่อาจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบก็ได้ ความสำนึกจึงได้มาจากทัศนคติ ที่เป็นการประเมินค่าและขึ้นอยู่กับอารมณ์เป็นสำคัญ การที่ชาวกะเหรี่ยงบางกะม่าได้แสดงออกทางการเมืองโดยการพูดคุยในประเด็นการเมือง การเข้าร่วมเวทีสาธารณะเพื่ออภิปรายทางการเมือง การยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐ ในปัญหาที่ชาวกะเหรี่ยงฯ ได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐโดยตรง ดังกษณะดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นถึงความมีสำนึกทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงฯ คือเมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ก็จะก่อให้เกิดความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง นำไปสู่ความรู้ความเข้าใจ วิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล มีความผูกพันกับระบบการเมืองโดยมีความรู้ดีกว่าตนคือส่วนประกอบอย่างหนึ่งในทางการเมือง ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล ที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและความสามารถในการเปลี่ยนระบบการเมือง เพราะความสำนึกทางการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ สอดคล้องกับคำอธิบายของชวนะ ภวากานันท์ (2525) ที่ได้อธิบายว่า ความสำนึกทางการเมือง คือความเชื่อ ความคิดอ่านทางการเมือง ความมีเหตุผล การรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์และมองโลกตามความเห็นจริงในเรื่องที่เป็นจริงได้ มีความตระหนักถึงความอยู่รอดของการปกครองซึ่งจะขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และมีความรู้ตึกนึ่กคิดในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เป็นสิ่งสำคัญ โดยที่ทุกคนต่างถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำด้วยจิตใจที่ซื่อมั่นในการประพฤติตามอุดมการณ์ในระบอบประชาธิปไตยอยู่ตลอดเวลา และมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน มีความเชื่อมั่นและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยเห็นความสำคัญในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

2.6 ประเด็นความตื่นตัวทางการเมือง พิจารณาจากการเรียกร้องทางการเมืองผ่านกลุ่มตัวแทน

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ชาวกะเหรี่ยงบางกะมามีปัญญาในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะปัญหาในเรื่องที่ดินทำกิน ซึ่งเดิมมีการใช้พื้นที่สูงทำไร่ ปลูกพืชผลทางการเกษตรไว้สำหรับบริโภคภายในครัวเรือน และถ้ามีเหลือก็จะแลกเปลี่ยนหรือค้าขายบ้างเล็กน้อย แต่ที่ดินที่ชาวกะเหรี่ยง เคยใช้เป็นที่อยู่อาศัยและทำกินมาอย่างยาวนานกลับถูกประกาศให้เป็นพื้นที่อุทยาน เขตป่าสงวน และรัฐได้เข้ามามีบทบาทโดยการกำหนดนโยบายและออกกฎหมายห้ามบุคคลเข้าไปครอบครองและทำประโยชน์ใด ๆ ซึ่งทำให้ชาวกะเหรี่ยงฯ กลายเป็นผู้นุกรุกป่า และถูกขับไล่ออกจากพื้นที่ซึ่งเป็นที่ทำกินและอยู่อาศัยมาตั้งแต่บรรพชน โดยไม่มีสิทธิในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่ดินดังกล่าว จนเกิดเป็นความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับชาวกะเหรี่ยง และนำมาสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งการเผาทำลายทรัพย์สิน มีการจับกุมและการบังคับบุคคลสูญหาย

จากปัญหาดังกล่าวจึงทำให้เกิดกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงฯ ขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนในการเรียกร้องขับเคื้อนและผลักดันเพื่อให้เกิดกระบวนการระดมความคิดเห็นในการร่วมกันแสวงหาทางออก รวมถึงการทบทวนนโยบายของรัฐที่มีผลกระทบโดยตรงต่อชาวกะเหรี่ยง เหตุผลหนึ่งที่ทำให้มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมฯ เนื่องจากประสบการณ์ที่ผ่านมาได้เรียนรู้ว่าการต่อสู้เพียงหรือเคลื่อนไหวเพียงลำพังไม่สามารถที่จะสร้างพลังการต่อรองและกดดันรัฐบาลได้ พบว่ากลุ่มเครือข่ายชาวกะเหรี่ยงได้เกิดขึ้นตามลักษณะพื้นที่ที่ชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ เช่น ดาก สุโขทัย กำแพงเพชร รวมเป็นหนึ่งเครือข่าย ส่วนประจวบราชบุรี เพชรบุรี กาญจนบุรี ก็เป็นอีกหนึ่งเครือข่าย เป็นต้น ซึ่งแต่ละเครือข่ายก็จะรับผิดชอบงานภายในเขตของตนเป็นหลัก มีตัวแทนคอยประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่ายตลอดเวลา สอดคล้องกับ พงทชิสาน ชุมพล ที่ว่า กลุ่มผลประโยชน์เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นปากเสียงเกี่ยวกับผลประโยชน์ของกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด โดยเฉพาะ คือมี Specialized interest articulation function (อ้างถึงใน ชีรพล อินทรลธิ 2541:86) และสอดคล้องกับที่สุรพล ราชภัณฑารักษ์ (2537: 234) กล่าวว่า เมื่อใดที่กลุ่มไปมีบทบาทเกี่ยวข้องกับเปลี่ยนแปลงนโยบายสาธารณะ (Public

Policy) ของรัฐบาล กลุ่มนั้นจะเริ่มมีลักษณะของการมีอิทธิพลและมักจะเรียกว่า กลุ่มอิทธิพลหรือกลุ่มผลักดัน (Pressure Groups)

ปัญหาข้อเรียกร้องของกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงฯ ที่ได้ดำเนินการเรียกร้องที่ผ่านมานั้นจะเป็นปัญหาการเรียกร้องให้รัฐเร่งดำเนินนโยบายฟื้นฟูวิถีชีวิตกะเหรี่ยงตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2553 ให้มีการบังคับใช้อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม ส่วนการเรียกร้องเพื่อแก้ไขปัญหาของสมาชิกคือ การขึ้นทะเบียนมรดกโลกของกลุ่มป่าแก่งกระจานซึ่งมีชาวกะเหรี่ยงบางส่วนอาศัยอยู่และจะได้รับผลกระทบ รวมถึงให้มีสิทธิทำกินบนพื้นที่ดั้งเดิมแต่รัฐได้ประกาศเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ การหยุดละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวกะเหรี่ยง และการให้ชาวกะเหรี่ยงสามารถดำเนินชีวิตตามวิถีวัฒนธรรมของตนเองได้อย่างอิสระ

2.7 ประเด็นความตื่นตัวทางการเมือง พิจารณาจากการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง จากการศึกษาวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบางกะมา เกิดขึ้นหลายรูปแบบทั้งการมีส่วนร่วมโดยทางอ้อมและการมีส่วนร่วมแบบเป็นทางการ กล่าวคือ ชาวกะเหรี่ยงบางกะมาให้ความสนใจกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและแสดงออกโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยทางอ้อม คือการใช้หนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงของตนเพื่อแสดงเจตจำนงตามความต้องการให้ได้ผู้แทนเข้าสู่สภา สามารถเป็นปากเป็นเสียงเพื่อให้ได้นโยบายที่เป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นนำมาสู่ความอยู่ดีกินดีของชุมชนของตนเอง นอกจากนี้ชาวกะเหรี่ยงบางกะมายังมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการเรียกร้อง ชุมนุม เปิดเวทีสาธารณะเพื่ออภิปรายปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ระหว่างรัฐกับชุมชน ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงอาจจะเกิดจากแรงจูงใจหลายด้านเช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเกิดจากระบบอุปถัมภ์ เช่น การไปลงคะแนนให้กับผู้ที่เคยช่วยเหลือกันมาก่อนเกิดความรู้สึกบุญคุณต้องตอบแทน หรือเครือข่ายซึ่งมีความสนิทสนมกันให้ความเกรงใจกัน ส่วนการมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่น ๆ เกิดจากกลุ่มที่มีความผูกพันทางการเมืองอยู่แล้วและกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐโดยตรง ซึ่งบรรคักดิ์ อูวรรณ โฉ และถวิลวดี บุรีกุล (2548) อธิบายถึงการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนะ และมีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเอง นอกจากจะช่วยให้การตัดสินใจของผู้เสนอโครงการหรือรัฐบาลมีความรอบคอบ และสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้นแล้ว ยังเป็นการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลให้มีความโปร่งใส (transparency) ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน (responsiveness) และมีความรับผิดชอบหรือสามารถตอบคำถามของประชาชนได้ (accountability) อีกด้วย ซึ่งเท่ากับเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นอีกด้วยและอรรถ ก๊กผล (2546) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือกและการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้ เรียนรู้ และการปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

2.8 ประเด็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการแสดงออกถึงความตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในหมู่บ้านบางกะม่า

แม้ว่าการแสดงออกทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงบางกะม่า และกลุ่มเครือข่ายฯ ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อมีอำนาจในการต่อรองและสร้างความกดดันให้รัฐ เพื่อความหวังว่าปัญหาความเดือนร้อนที่ประชาชนได้รับจะได้รับการแก้ไขต่อไป แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า การเรียกร้องจะสำเร็จทุกครั้งไป มีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้การแสดงออกถึงความตื่นตัวทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงต้องหยุดชะงักหรือไม่สำเร็จอย่างที่ตั้งความหวังไว้ เช่น

1. ปัญหาของกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงที่อาจไม่มีความเชี่ยวชาญการติดตามการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐอย่างต่อเนื่อง เพราะขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎ ระเบียบ ข้อกฎหมาย ของทางราชการ ทำให้ไม่มีศักยภาพในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ จึงทำให้ปัญหาเกิดความล่าช้าและไม่คืบหน้า

2. ปัญหาเรื่องระบบการเมืองที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียกร้อง แสดงความคิดเห็นหรือการเคลื่อนไหว ในสถานการณ์ที่การปกครองประเทศอยู่ภายใต้อำนาจของทหาร ซึ่งการบริหารประเทศมุ่งเน้นความสงบเรียบร้อยภายในสังคม การแสดงออกทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ จึงอาจถูกมองว่าเป็นการสร้างความแตกแยกภายในสังคม สิทธิเสรีภาพจึงถูกควบคุมอย่างเข้มงวด จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมของชาวกะเหรี่ยงและกลุ่มเครือข่ายจึงต้องเป็นไปอย่างระมัดระวัง และหลีกเลี่ยงการแสดงออกทางการเมืองอย่างตรง ๆ แต่จะแสดงออกมาในรูปแบบของการอนุรักษ์ฟื้นฟู ประเพณี วิถีวัฒนธรรม เป็นส่วนใหญ่

3. ปัญหาเชิงโครงสร้างของรัฐ ได้แก่ระบบราชการที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการแก้ไข ปัญหา แม้ว่าชาวกะเหรี่ยงและกลุ่มเครือข่ายฯ จะได้พยายามต่อสู้อย่างเข้มแข็ง ในทุกรูปแบบ เช่น ใช้สื่อต่าง ๆ ในการสื่อสารถึงปัญหาความเดือนร้อน การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง แต่คู่ต่อสู้ของชาวกะเหรี่ยงคือระบบราชการซึ่งเต็มไปด้วยความอยุติธรรม ความล่าช้า ระเบียบขั้นตอนที่ยุ่งยาก ซับซ้อน ยากต่อการเข้าถึง ซึ่งปัญหาบางอย่างต่อการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ถ้าปล่อยทิ้งไว้ก็จะทำให้ชาวบ้านยิ่งเดือนร้อนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรพต วีระสัย, สุขุม นวลสกุล (2515)

เรื่องกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทย และการศึกษาของ มนตรี เจนวิทย์การ (2521) เรื่อง อิทธิพลของผลประโยชน์ ว่าลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ของไทยมักจะเป็นกลุ่มที่มุ่งเชิดชูผู้มีอำนาจ โดยเฉพาะผู้มีอำนาจในระบบการเมือง แต่กลุ่มผลประโยชน์จากกลุ่มคนรากหญ้า ที่ไร้อำนาจ ต่อรองกับรัฐมาโดยตลอด จึงมีลักษณะตรงกันข้ามกับลักษณะทั่ว ๆ ไปของกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ คือ มิได้เกิดขึ้นเพื่อสนับสนุนอำนาจรัฐ แต่มีลักษณะกิจกรรมในลักษณะเรียกร้องและตรวจสอบรัฐ จึงมีโอกาสการปะทะกับกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นสนับสนุนอำนาจรัฐ หรือได้รับการขัดขวางจากข้าราชการ ซึ่งเป็นกลไกของรัฐ

4. ปัญหาความแตกต่างในด้านชาติพันธุ์ พบว่าทัศนคติที่คนไทยทั่วไปมองชาวกะเหรี่ยงว่าเป็นผู้บุกรุกทำลาย เป็นผู้ที่เป็นภัยต่อความมั่นคง ยังมีอยู่ต่อเนื่องและไม่หมดไป ปรากฏที่รัฐยังดำเนินนโยบายแยกคนออกจากป่า ซึ่งทัศนคติดังกล่าวทำให้เกิดการปฏิเสธไม่ยอมรับในวิถีชีวิตและวิถีวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง แม้ว่าชาวกะเหรี่ยงจะถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นรุนแรง ทั้งการเผาบ้านเรือน และการทำให้คนหาย แต่สำหรับคนทั่วไปที่ไม่ใช่ชาวกะเหรี่ยงด้วยกัน ก็อาจมองว่าเป็นหาที่ไม่สำคัญ เป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับตน เนื่องจากคนส่วนใหญ่ในสังคมต่างมุ่งให้ความสนใจแต่เรื่องปัญหาเศรษฐกิจ เรื่องปากท้อง เรื่องวัตถุนิยม ที่จะมาสนใจต่อเรื่องของชาวกะเหรี่ยง ถูกเผาบ้าน หรือถูกไล่ที่

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาดังกล่าวทำให้เห็นว่า ชาวกะเหรี่ยงได้พยายามลุกขึ้นมาต่อสู้กับอำนาจรัฐ เพื่อสร้างพื้นที่ที่สามารถแสดงตัวตนของชาวกะเหรี่ยงให้เกิดการยอมรับขึ้นในสังคมท่ามกลางความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ สร้างความชอบธรรมในการดำเนินชีวิตอย่างวิถีชาวกะเหรี่ยงอย่างมีศักดิ์ศรี และเท่าเทียมกับคนทั่วไป โดยสร้างกระบวนการต่อสู้ ตลอดจนอ้างหลักการ สิทธิในความเป็นพลเมือง จนเกิดปรากฏความตื่นตัวทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ของชาวกะเหรี่ยงอย่างชัดเจน เป็นกระแสความตื่นตัวที่เกิดขึ้นท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงผ่านทางการเมืองที่เต็มไปด้วยการจำกัดสิทธิเสรีภาพ แต่ก็ไม่ได้ทำให้ความเข้มแข็งของการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงจะลดน้อยถอยลงไป กลับเป็นตัวผลักดันให้เกิดความรู้สึกริษยาเกลียดออกจากแรงกดดันดังกล่าว

ซึ่งผู้วิจัยได้พยายามศึกษาถึงปัญหาความขัดแย้งในกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ เช่น ชาวเล ชาวเขา ชาวม้ง ก็พบปัญหาในลักษณะเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ชาวเล ซึ่งนฤมล อรุโณทัย (2557:27) ได้อธิบายความหมายของชาวเลว่าเป็นคำใต้ที่ย่นย่อมาจาก ชาวทะเล หมายถึงผู้คนที่ย้ายอยู่แถบชายฝั่งทะเล หรือตามเกาะน้อยใหญ่มีวิถีชีวิตผูกพันกับทะเล หากใช้ในความหมายเฉพาะ คำว่า

ชาวเล หมายถึงกลุ่มชาติพันธุ์หรือชนพื้นเมืองที่มีภาษาและวัฒนธรรมเฉพาะที่มีเกาะเกี่ยวกับทะเล และวิถีชีวิตชายฝั่ง ปัจจุบันในประเทศไทยมีสามารถแบ่งกลุ่มชาวเลออกเป็นสามกลุ่มใหญ่ ๆ คือ อูรักลาโว้ย มอแกน และมอแกลน รวมประชากรชาวเลทั้งสามกลุ่มมีประมาณ 12,000 คน ชาวเลเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศมานานกว่าร้อยปี แสดงให้เห็นว่าชาวเลมิใช่คนอื่น แต่กลับถูกทำให้เป็นคนอื่น เพียงเพราะดินแดนที่อาศัยอยู่ได้กลายเป็นเป็นที่หมายปองของรัฐและสังคมระดับต่าง ๆ ที่มีอำนาจเหนือกว่าเนื่องจากดินแดนเป็นแหล่งเสริมสร้างผลประโยชน์มหาศาลตามแนวทางของระบบทุนนิยม (มาโนช ดินลานสกุล 2549:142) โดยอาศัยความชอบธรรมของสิ่งที่เรียกว่ากฎหมาย เนื่องจากชาวเล เป็นผู้ที่ดีกว่าทั้งฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา 'ไม่รู้กฎหมายโดยอาศัยอยู่บนพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จึงอยู่ในข่ายผู้บุกรุก แต่ด้วยความผูกพันและอยู่อาศัยมาหลายชั่วอายุคน จึงทำให้ชาวเลยืนยันที่จะอยู่ต่อไป แม้ว่าสังคมจะพิพากษาพวกเขาไปแล้วว่าเป็นผู้บุกรุก ผู้ทำลายทรัพยากรทางทะเล เป็นพวกถ่วงความเจริญ

แสดงให้เห็นว่าชาวเลก็ไม่ได้ต่างไปจากกลุ่มชาติพันธุ์ชายขอบอีกหลายกลุ่ม คือกำลังประสบปัญหาการไร้รัฐ การถูกปฏิเสธในสิทธิขั้นพื้นฐาน การขาดความมั่นคงในที่อยู่อาศัย การถูกกีดกันออกจากสิทธิในการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ การถูกผลักเข้าสู่กิจกรรมที่ผิดกฎหมายและการทำงานที่เสี่ยงอันตราย การขาดความมั่นใจและภูมิใจในวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมและการถูกดูแคลนจากบุคคลที่ไม่เข้าใจในวิถีวัฒนธรรมชาวเล

นฤมล อรุโณทัย (2557 : 244) กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้ชาวเลส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์หรือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ทั้ง ๆ ที่เป็นผู้อยู่อาศัยและทำมาหากินในบริเวณนี้มานาน เนื่องจาก

1. การไม่ยึดติดกับการครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดินใด ๆ ชาวเลมีระบบคิดว่าทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นที่ดิน พื้นที่ชายฝั่ง หาดทราย รวมทั้งทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลเป็นสิ่งที่ไม่มีใครเป็นเจ้าของ ทุกคนสามารถจะเข้าถึงและใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้โดยหลักสิทธิชุมชนและการเอื้อเฟื้อต่อกัน การอยู่อาศัยและใช้พื้นที่สืบเนื่องมาทีมน่าจะเป็นเครื่องรับรองสิทธิในตัวเองอยู่แล้ว

2. ชาวเลกับคนในท้องถิ่นไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กันมากนัก เพราะชาวเลมักจะเกรงกลัวคนแปลกหน้า โดยเฉพาะผู้ที่ป็นเจ้าของรัฐ ผู้นำ ผู้มีอำนาจอิทธิพล อีกทั้งทัศนคติของคนท้องถิ่นต่อชาวเลก็เป็นไปในเชิงลบ ชาวเลจึงไม่ได้รับความสนใจจากคนภายนอกและหน่วยงานของรัฐ ไม่มีผู้ใดเข้ามาช่วยสนับสนุนการปกป้องคุ้มครองสิทธิของคนกลุ่มนี้ โดยเฉพาะสิทธิในที่อยู่อาศัย

การที่ชาวเลไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินส่งผลต่อความมั่นคงของครอบครัว ชุมชน และทำให้ไม่ได้รับสาธารณูปโภคและบริการที่เหมาะสมและเพียงพอ บ้างบางหลังในบางชุมชนถูกไล่รื้อทำให้ขาดที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานของชีวิต ในขณะที่ชายฝั่งทะเลอันดามันพัฒนาไปเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก มีโรงแรม รีสอร์ท ที่พักหรูหราราคาแพงสำหรับคนไทยและคนต่างชาติ

ที่มีสตาจ์จ่าย และชาวเลซึ่งเป็นชนพื้นเมืองที่อยู่อาศัยและ ทำกินในพื้นที่ในบริเวณนี้มาอย่างยาวนานกลับถูกละเลยและทอดทิ้งด้วยวาทกรรมของเหตุผลที่รัฐมีต่อพวกเขาในฐานะคนอื่น เพื่อยึดยึดความสวยงามอีกรูปแบบหนึ่งตามที่รัฐกำหนด และเบียดขับพวกเขาออกจากพื้นที่ เพื่อสร้างความสวยงามตามแนวทางของรัฐทุนนิยมที่เต็มไปด้วยความสวยงามที่บิดเบี้ยว พิกลพิการ เป็นความสวยงามที่นำไปสู่หายนะทั้งทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ดังที่รับรู้กัน (มานิช ดินแดนสกุล 2549 : 150)

แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์ใด ไม่ว่าจะได้รับการแก้ไขหรือไม่ก็ตาม แต่ก็ยังมีบางพื้นที่ที่สามารถบริหารจัดการกับความขัดแย้งได้โดยไม่ต้องพึ่งนโยบายจากรัฐ โดยการร่วมมือ การเจรจาต่อรอง การพูดคุยแลกเปลี่ยน ระหว่างชาวกะเหรี่ยงกับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง จนสามารถแก้ไขปัญหาการจัดการทรัพยากรร่วมกันได้อย่างบรรลุผล ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวก็คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร-ห้วยขาแข้ง ซึ่งมีสภาพปัญหาคล้ายคลึงกับเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานกับชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ โดยก่อนหน้านี้นี้ปัญหานำเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร - ห้วยขาแข้ง ขึ้นเป็นมรดกโลก ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวทางด้านตะวันตกมีชุมชนชาวกะเหรี่ยงดั้งเดิมที่อาศัยอยู่กว่า 100 ปี กว่า 7 ชุมชน ในพื้นที่ตำบลชะแล อำเภอทองผาภูมิ กับ ตำบลไถ่ไว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในช่วงแรกเจ้าหน้าที่รัฐความพยายามที่จะผลักดันชาวกะเหรี่ยงออกนอกพื้นที่ ด้วยเหตุผลที่ว่า "คนกับป่าไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้" แต่ด้วยการเจรจาต่อรองระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่รัฐ และการยืนยันตัวตนผ่านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ซึ่ง วีระยา โอชะกุล (ออนไลน์:2559) กล่าวว่า วิธีการจัดการเริ่มจากคว่ำชุมชนอยู่กันอย่างไร วิถีชีวิตดั้งเดิมเป็นอย่างไร ต้องทำให้เขาอยู่ได้อย่างเดิม โดยที่ป่าอยู่ได้ ภายใต้กฎหมายที่มีอยู่ ในส่วนการทำไร่หมุนเวียน เราก็ร่วมกับชุมชนสำรวจพื้นที่ทำไร่ จากนั้นก็มากำหนดร่วมกันกับชุมชนว่าพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ทำไร่ เป็นขอบเขตวงรอบเฉพาะพื้นที่ทำกินที่แน่นอน เป็นไร่หมุนเวียนไม่เกิน 10 ปี ถ้ามีปัญหาชาวบ้านปลูกพืชเชิงเดี่ยว ชาวบ้านจะมาแจ้งเรา เบื้องต้นจะใช้กระบวนการชุมชนแก้ปัญหา ถ้าไม่ได้ผลถึงใช้กระบวนการทางกฎหมาย ที่ผ่านมากติกาที่กำหนดร่วมกันมีทิศทางที่ดี สอดคล้องกับข้อมูลจากมูลนิธิสืบนาอะเสถียร (สารนัสสืบ : 2554) ที่ได้อธิบายว่าการจัดการชุมชนอย่างมีส่วนร่วมในผืนป่าตะวันตก คือแนวทางในการทำงานที่ยอมรับร่วมกัน เพื่อคนอยู่ได้ ป่าอยู่ได้ สัตว์ป่าอยู่ได้ ทำให้เกิดการประสาน การทำงานร่วมกัน 3 ฝ่าย คือเจ้าหน้าที่รัฐ ชุมชน และมูลนิธิสืบนาอะเสถียร ให้ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศดั้งเดิมของผืนป่าตะวันตก ได้รับการดูแลให้คงอยู่อย่างแท้จริงและยั่งยืน ด้วยความรับผิดชอบ ร่วมรับผลได้-ผลเสีย ของผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน เน้นกระบวนการการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและเท่ากันในทุกฝ่าย เพื่อนำไปสู่ข้อตกลงที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับร่วมกันทุกฝ่าย

ดังนั้นหากการขึ้นมรดกโลกของป่าแก่งกระจานนำบทเรียนจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร - ห้วยขาแข้ง มาเป็นแนวทางในการศึกษา เพื่อปรับใช้และหาทางออกร่วมกัน ก็จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างชุมชนชาวกะเหรี่ยงและเจ้าหน้าที่ของรัฐลงได้ และเกิดการบูรณาการร่วมกันนำไปสู่การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

3.1 ข้อเสนอแนะต่อชุมชนกะเหรี่ยงบางกะมา ดังนี้

3.1.1 ชาวกะเหรี่ยงบางกะมาควรสร้างจุดแข็งของอัตลักษณ์ วิถีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวกะเหรี่ยง โดยผ่านเวทีการจัดงานประเพณี พิธีกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งที่ผ่านมาชาวกะเหรี่ยงก็ได้ใช้พื้นที่ดังกล่าวในการอธิบายถึงภาพลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงว่าเป็นกลุ่มผู้บุกเบิกพื้นที่ กลุ่มที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อิงอยู่กับธรรมชาติมาอย่างยาวนาน แต่การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก โดยส่วนใหญ่ชาวกะเหรี่ยงจะเน้นในกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงด้วยกันเอง ทำให้บุคคลภายนอก หรือผู้ที่มีความสนใจไม่ทราบ ดังนั้นจึงควรปรับเปลี่ยนวิธีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของชาวกะเหรี่ยงให้มีความหลากหลายมากขึ้น โดยผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ทั้งทางวิทยุ การประกาศชวนเชิญ การโฆษณา แผ่นพับ โบปปลิว เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มคนทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งหากผู้เข้าร่วมงานมาจากหลายกลุ่มอาชีพ มาจากหลายพื้นที่ ก็จะทำให้การจัดงานที่แฝงนัยยะการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้ชาวกะเหรี่ยง ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

3.1.2 ชาวกะเหรี่ยงบางกะมาควรสร้างกลุ่มเครือข่ายให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยสมาชิกไม่จำกัดเฉพาะลูกหลานชาวกะเหรี่ยงเท่านั้น แต่ควรรหาสมาชิกใหม่เพิ่มโดยมาจากกลุ่มคนที่หลากหลาย ที่มีอุดมการณ์เดียวกัน และมีความเข้าใจต่อวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง ปราศจากอคติ ก็จะทำให้กลุ่มเครือข่ายฯ มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะภาครัฐควรพัฒนานโยบายให้มีสอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรม พิธีกรรม วิถีชีวิต ของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เพื่อลดความขัดแย้ง การละเมิดสิทธิมนุษยชน และเกิดการบูรณาการร่วมกันอย่างเป็นระบบระหว่างรัฐกับชาวกะเหรี่ยง ซึ่งจะทำให้เกิดความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหา

3.2.2 รัฐควรเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อชาวกะเหรี่ยง ให้กับคนทั่วไปด้วยการสนับสนุนให้มีกิจกรรมร่วมกัน และส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงให้เป็นที่ยอมรับ เฉกเช่นเดียวกับประเพณีของคนไทย เช่น คนไทยมีประเพณีสงกรานต์โดยกำหนดให้เป็นวันสำคัญในปีปฏิทิน ส่วนประเพณีวันสำคัญของชาวกะเหรี่ยง เช่น ประเพณีเรียกขวัญกินข้าวห่อก็ควรกำหนดให้เป็นวันสำคัญในปีปฏิทินด้วยเช่นกัน

3.2.3 รัฐควรรำหนดนโยบายฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง ตามมติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2553 มาศึกษาและพัฒนาเพื่อให้เกิดการบังคับใช้อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม เนื่องจากที่ผ่านมาแม้ว่าจะมีการผลักดันให้เกิดมติดังกล่าวสำเร็จแต่ เนื่องจากการปรับเปลี่ยนรัฐบาลในแต่ละยุคละสมัยทำให้การดำเนินงานไม่มีความต่อเนื่อง เกิดความล่าช้า และหยุดชะงักไปบางช่วง

3.2.4 รัฐควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การเชื่อมโยงกับกลุ่มเครือข่ายฯ ให้มีกระบวนการคิดหรือแสดงความต้องการเกี่ยวกับอนาคตของพวกเขาเอง ซึ่งที่ผ่านมาพบว่ารัฐได้จำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การรวมกลุ่ม การรวมตัว รวมถึงการเคลื่อนไหวต่าง ๆ เพียงเพื่อต้องการให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม ซึ่งไม่ใช่วิถีทางประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.3.1 ควรทำการศึกษาในเรื่องสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขา ชาวเล และชาวกะเหรี่ยง เพื่อทำการเปรียบเทียบกันว่าหลังจากที่ได้รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2559 แล้ว กลุ่มชาติพันธุ์ได้รับความคุ้มครองจากรัฐหรือถูกรัฐละเมิดสิทธิมนุษยชนมากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- โกสิทธิ์ สว่างโรจน์. (2531). ความสำคัญทางการเมืองของประชาชนในบริเวณชายแดนภาคใต้. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ.
- ขจัตถ์ บุษย์พัฒน์. (2521). ญวนอพยพ. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- _____. (2540). ชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่า. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา.
- จรัญ โฆษณานันท์. (2545). สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน ปรัชญา กฎหมาย และความเป็นจริงทางสังคม. กรุงเทพฯ : นิติธรรมการพิมพ์.
- เฉลิมเกียรติ ผิวนวล. (2530). ปรัชญาสิทธิมนุษยชนและพันธกรณีในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม.
- เฉลิมลักษณ์ เก็บทรัพย์. (2549). ชนกลุ่มน้อยกับสถานภาพพลเมืองและสิทธิมนุษยชน : ศึกษากรณีชาวเลชุมชนบ้านแหลมตุ๊กแก จังหวัดภูเก็ต. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉันทนา ไกรสถิตย์. (2543). การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายใต้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชวนะ ภวกานันท์. (2525). ความสำคัญทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ในระบอบประชาธิปไตย: ศึกษาวิเคราะห์เฉพาะกรณีเขตเทศบาลตำบลโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2540). ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่/ขบวนการเคลื่อนไหวประชาสังคมในต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก.
- ชัยศักดิ์ อ่อนประดิษฐ์. (2544). สิทธิมนุษยชนกับกระบวนการยุติธรรมไทย: ศึกษาผู้ต้องหาและความเห็นของพนักงานสอบสวน กรณีผู้ต้องหาตั้งทนายความหรือผู้ที่ตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบสวนปากคำตนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 241 วรรค 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.

- ดวงจันทร์ สุทธาโรจน์. (2539). การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนัก การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ดวงพร ศิลปวุฒิ. (2535). นโยบายของรัฐบาลไทยต่อผู้ลี้ภัยกับปัญหาสิทธิมนุษยชน : ศึกษากรณีศูนย์ฯ พนมสนิคม. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2517). “ประชาธิปไตยความหมายปัจจัยเอื้ออำนวยและการสร้างจิตใจ” วารสารธรรมศาสตร์. 3(2): 8-21.
- ธีรพล อินทรลิม. (2541). บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อระบบการเมืองไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีการเรียกร้องของกลุ่มสมัชชาคนจนต่อรัฐบาล. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นัยพรรณ วรรณศิริ. (2540). มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- นฤมล อรุโณทัย. (2557). ทักษะวัฒนธรรมชาวเล. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- บรรพต วีระสัย และสุขุม นวลสกุล. (2515). รัฐศาสตร์ทั่วไป. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ประพันธ์ สุริวงค์. (2536). ทศนคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ปรียาภรณ์ ปัทมชัยยันต์. (2537). การบูรณาการทางการเมือง และความสำนึกในความเป็นพลเมืองของชนกลุ่มน้อย. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ปรีดี เกษมทรัพย์. (2526). กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการบริการทางวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิทักษ์ เกิดหอม. (2559). สิทธิมนุษยชน : ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม. สืบค้นคืนวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2559 จาก <http://www.fpps.or.th/news.php?detail=n1305830022.news>.
- มาโนช ดินลานสกุล. (2549). “วัฒนธรรมอำนาจ: กระบวนการผลักดันให้เป็นชายขอบ กรณีชาวเลในนวนิยาย เรื่อง เสี่ยงเพรียกจากท้องน้ำ” วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 1(1): 140-152.
- มนตรี เจนวิทย์การ. (2521). กลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- มยุรี ถนอมสุข. (2554). งานวิจัยการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
 นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. นครปฐม : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ยุทธพร อิศรชัย. (2547). “การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และส่งเสริมสิทธิชุมชนและการเมืองภาค
 ประชาชน” (หน่วยที่ 12). ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการเมืองการปกครองไทย.
 นนทบุรี : สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เยาวลักษณ์ ชีพสุมล. (2544). กระบวนการสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของชาวเขา
 ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านหนองเต่า ต.แม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์
 ปริญญาวารสารศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
 กรุงเทพฯ.
- รุ่งพงษ์ ชัยนาม. (2555). “สิทธิมนุษยชน” (หน่วยที่ 6). ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
 กระแสโลกศึกษา. นนทบุรี : สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธวัชกร โชติชัยสถิตย์. (2537). กลไกระดับชาติในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนใน
 กระบวนการยุติธรรมทางอาญา. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
 ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วรพจน์ วิสชุดพิชญ์. (2538). สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
 วิทยุชุมชน.
- วุฒิ บุญเลิศ. (2546). “เมื่อกะเหรี่ยงสวนผึ้งลุกขึ้นพูด” โครงการวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาค
 กลาง. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- วุฒิชัย จำนง. (2521). การเรียนรู้ทฤษฎีเบื้องต้นและประยุกต์. กรุงเทพฯ : เจริญรัตน์การพิมพ์.
- วุฒินันท์ แท่นนิล. (2551). การสร้างพื้นที่ทางสังคมเพื่อหลีกเลี่ยงหนีความเป็นชายขอบของคน
 พลัดถิ่นชุมชนกะเหรี่ยงพลัดถิ่นตำบลบ้านคา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี.
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร,
 นครปฐม.
- วัลย์ลิกา สรรเสริญชูโชติ. (2545). การศึกษาการเปลี่ยนแปลง ในวิถีการผลิต และระบบ
 ความสัมพันธ์ทางสังคมในมิติหญิงชายของชุมชนกะเหรี่ยง ศึกษาเฉพาะกรณีบ้าน
 ทิพยู หมู่ที่ 3 ตำบลชะแล อำเภอกองคา จ.พิจิตร. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
 พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- วิภู ชัยฤทธิ. (2553). ความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมระหว่างชาวเวียดนามอพยพ
 กับชาวไทยท้องถิ่นในจังหวัดพัทลุง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ. (2546). “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
เมืองไทย” (หน่วยที่ 6). ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมือง
เมืองไทย. นนทบุรี : สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมบูรณ์ สุขสำราญ. (2520). “ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกตั้ง” การเมืองและสังคม ประถม
นันทิยะกุล บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริรัตน์ ประจันปัจฉิม. (2554). “สิทธิ เสรีภาพ : หลักทั่วไป” (หน่วยที่ 5). ใน เอกสารการสอน
ชุดวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมืองชั้นสูง. นนทบุรี : สาขาวิชา
นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สิทธิพันธ์ พุทธหุน. (2531). การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. รายงานการศึกษาวิจัย. มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ศรีประภา เพชรมีศรี. (2547). “แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน” (หน่วยที่ 11). ใน เอกสารการสอน
ชุดวิชาแนวคิดทางการเมืองและสังคม. นนทบุรี : สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- หยุด แสงอุทัย. (2538) *หลักรัฐธรรมนูญทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 9) กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- เหมือนขวัญ เรณูมาศ. (2557). การบังคับบุคคลให้สูญหายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย.
ค้นคืนวันที่ 3 มีนาคม 2559. จาก <http://www.deepsouthwatch.org/node/5627>
- อมรา พงศาพิชญ์. (2545). “ปัญหาการเมืองในภูมิภาคและชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย” (หน่วยที่
10). ใน เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการเมืองในภูมิภาคและชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย.
นนทบุรี : สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรทัย แสนบุตร. (2556). *สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*.
กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- อัครฤทธิ์ ปุกหุด. (2548). *การรับรู้สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของประชาชนชาวไทย จังหวัดจันทบุรี*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิตวิทยาลัย ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
กรุงเทพฯ.
- เอกชัย ปิ่นแก้ว. (2550). *แนวคิดเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยและการบูรณาการทางการเมือง*. ค้นคืนวันที่
5 ตุลาคม 2557. จาก [http://www.oknation.net/blog/ekachaipinkaew/2007/12/05/
entry-15](http://www.oknation.net/blog/ekachaipinkaew/2007/12/05/entry-15)

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางอุษา กุลบุตร
วัน เดือน ปีเกิด	25 พฤษภาคม 2519
สถานที่เกิด	92 หมู่ 4 ตำบลน้ำจืดน้อย อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สถานที่ทำงาน	ศาลจังหวัดราชบุรี อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
ตำแหน่ง	เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมปฏิบัติการ

